

**ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA
V PRAZE
FAKULTA LESNICKÁ A ENVIRONMENTÁLNÍ
LABORATOŘ EKOLOGIE KRAJINY**

**Vyhodnocení koncepce z hlediska vlivů
na životní prostředí a veřejné zdraví**

**podle zákona č. 100/2001 Sb., o posouzení vlivů na
životní prostředí, ve znění zákona č. 93/2004 Sb.**

**OPERAČNÍ PROGRAM
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ
PRO OBDOBÍ 2007 - 2013**

ČERVENEC 2006

Náležitosti vyhodnocení koncepce z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví

1. Obsah a cíle koncepce, její vztah k jiným koncepcím.	4
2. Informace o současném stavu životního prostředí v dotčeném území a jeho pravděpodobný vývoj bez provedení koncepce.....	7
3. Charakteristiky životního prostředí v oblastech, které by mohly být provedením koncepce významně zasaženy.....	39
4. Veškeré současné problémy životního prostředí, které jsou významné pro koncepci, zejména vztahující se k oblastem se zvláštním významem pro životní prostředí (např. oblasti vyžadující ochranu podle zvláštních právních předpisů).....	39
5. Cíle ochrany životního prostředí stanovené na mezinárodní, komunitární nebo vnitrostátní úrovni, které mají vztah ke koncepci a způsob, jak byly tyto cíle vzaty v úvahu během její přípravy, zejména při porovnání variantních řešení.....	48
6. Závažné vlivy (včetně sekundárních, synergických, kumulativních, krátkodobých, střednědobých a dlouhodobých, trvalých a přechodných, pozitivních a negativních vlivů) navrhovaných variant koncepce na životní prostředí.....	148
7. Plánovaná opatření pro předcházení, snížení nebo kompenzaci všech závažných negativních vlivů na životní prostředí vyplývajících z provedení koncepce.....	201
8. Výčet důvodů pro výběr zkoumaných variant a popis, jak bylo posuzování provedeno, včetně případných problémů při shromažďování požadovaných údajů (např. technické nedostatky nebo nedostatečné know-how).....	202
9. Stanovení monitorovacích ukazatelů (indikátorů) vlivu koncepce na životní prostředí.....	203
10. Popis plánovaných opatření k eliminaci, minimalizaci a kompenzaci negativních vlivů zjištěných při provádění koncepce.....	204
11. Stanovení indikátorů (kritérií) pro výběr projektu.....	230
12. Vlivy koncepce na veřejné zdraví.....	235
13. Netechnické shrnutí výše uvedených údajů.....	332
14. Souhrnné vypořádání vyjádření obdržených ke koncepci z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví.....	334
15. Závěry a doporučení včetně návrhu stanoviska ke koncepci.....	347

RNDr. Miroslav Martiš, CSc.

(osvědčení o odborné způsobilosti pro posuzování vlivů na životní prostředí
č.j. 5914/948/OPV/93 ze dne 1.6.1993)

Ing. Vladimír Zdražil

(osvědčení o odborné způsobilosti pro posuzování vlivů na životní prostředí
č.j. 5920/946/OPV/93 ze dne 3.5.1994)

Mgr. Karel Houdek

(osvědčení odborné způsobilosti pro posuzování vlivů na životní prostředí
č.j. 5916/950/OPV/93 ze dne 19.4.1994)

Mgr. Stanislav Mudra

(autorizace k provádění posouzení podle §§ 45h a 45i zákona č. 114/1992
Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění, č.j.:630/66/05 ze dne
8.3.2005)

MUDr. Magdalena Zimová, CSc.

1. Obsah a cíle koncepce, její vztah k jiným koncepcím.

Operační program Životní prostředí byl vypracován Ministerstvem životního prostředí na základě usnesení vlády ČR č. 175 ze dne 22. února 2006 k návrhu Národního rozvojového plánu České republiky pro léta 2007 – 2013. Rozpracovává prioritu „Ochrana a zlepšení kvality životního prostředí“ prioritní osy „Životní prostředí a dostupnost“ Národního rozvojového plánu pro období 2007 – 2013 a priority „Životní prostředí a dostupnost dopravy“ Národního strategického referenčního rámce ČR 2007 – 2013 (NSRR). Prostřednictvím priority „Životní prostředí a dostupnost dopravy“ je realizován strategický cíl NSRR „Atraktivní prostředí“.

Globálním cílem Operačního programu Životního prostředí je zlepšení kvality životního prostředí jako nutného předpokladu atraktivnosti a konkurenceschopnosti státu a jeho regionů při využití inovačních efektů politiky životního prostředí pro udržitelný rozvoj.

Strategickým cílem Operačního programu Životní prostředí je ochrana a zlepšování kvality životního prostředí jako základního principu udržitelného rozvoje se zaměřením na plnění požadavků právních předpisů ES v oblasti životního prostředí a požadavků vyplývajících z dalších mezinárodních závazků České republiky. Kvalitní životní prostředí je základem zdraví obyvatel a zároveň přispívá ke zvyšování atraktivity území pro život, práci a investice. Konečným výsledkem investiční atraktivity území je zvyšování zaměstnanosti a konkurenceschopného udržitelného hospodářského růstu v jednotlivých regionech. Ochrana a kvalita životního prostředí jsou také zásadními tématy v rámci realizace politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU v programovém období 2007 – 2013. Zvyšování přitažlivosti členských zemí, regionů a měst zlepšením jejich přístupnosti, zajištěním odpovídající kvality a úrovně nabízených služeb a zachováním či navýšením jejich potenciálu v oblasti životního prostředí je jedním z nejdůležitějších prvků Strategických obecných zásad Společenství na období 2007 – 2013¹.

Operační program Životní prostředí vytváří rámec pro přípravu projektů, které mohou být spolufinancovány ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti, jejichž globálním cílem je zlepšit stav jednotlivých složek životního prostředí a podpořit tak udržitelný rozvoj, dlouhodobou konkurenceschopnost a zaměstnanost v regionech v rámci cíle Konvergence politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU.

Jednotlivé prioritní osy a oblasti intervence obsažené v Operačním programu Životní prostředí vycházejí zejména ze:

Strategie udržitelného rozvoje České republiky, schválené usnesením vlády č. 1242 ze dne 8. prosince 2004,

Státní politiky životního prostředí České republiky pro období 2004 – 2010, schválené usnesením vlády č. 235 ze dne 17. března 2004,

Zprávy OECD o politice, stavu a vývoji životního prostředí České republiky, publikované dne 11. října 2005,

---

¹ Cohesion Policy in Support of Growth and Jobs: Community Strategic Guidelines, 2007-2013 – COM(2005) 0299, Brussels 05. 07. 2005

Rámcové strategie financování investic na zajištění implementace právních předpisů ES v oblasti životního prostředí, schválené usnesením vlády č. 594 ze dne 18. června 2003,
usnesení vlády č. 1571 ze dne 7. prosince 2005 ke Zprávě o vyhodnocení a aktualizaci Rámcové strategie financování investic na zajištění implementace právních předpisů Evropských společenství v oblasti životního prostředí
a jsou v souladu s dlouhodobými strategickými cíli následujících dokumentů:
Strategie hospodářského růstu České republiky, schválené usnesením vlády č. 1500 ze dne 16. listopadu 2005,
Národní rozvojový plán České republiky na léta 2007 – 2013, který vláda vzala na vědomí usnesením č. 175 ze dne 22. února 2006,
Národní strategický referenční rámec ČR 2007 – 2013, který vzala vláda na vědomí usnesením č. xxx ze dne 7.6.2006,
Národní Lisabonský program 2005-2008 (Národní program reforem České republiky), schválený usnesením vlády č. 1200 ze dne 14. září 2005,
Rámec udržitelné spotřeby a výroby v České republice, schválený Radou vlády pro udržitelný rozvoj dne 14. června 2005,
Dlouhodobé základní směry výzkumu, schválené usnesením vlády č. 661 ze dne 1. června 2005.

V mezinárodním měřítku operační program vychází především z:
Implementačního plánu Světového summitu o udržitelném rozvoji,
Strategie udržitelného rozvoje Evropské unie,
6. Akčního programu ES pro životní prostředí,
Lisabonské strategie,
tématických strategií EU,
Strategických obecných zásad Společenství.

Cíle a oblasti intervence stanovené v rámci jednotlivých prioritních os vycházejí z národních strategických a koncepčních materiálů v dané oblasti, reflektujících i integrační dimenzi EU a širší mezinárodní souvislosti (Strategie ochrany před povodněmi pro území České republiky, Národní program na zmírnění dopadů změny klimatu v České republice, Národní program snižování emisí, Národní implementační plán Stockholmské úmluvy, Strategie ochrany biologické rozmanitosti ČR, Státní program ochrany přírody a krajiny, Státní program environmentálního vzdělávání a osvěty ČR a další), které jsou uvedeny v textu v rámci jednotlivých prioritních os.

Operační program Životní prostředí (dále též OP ŽP) předpokládá čerpání finanční podpory z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF) a z prostředků Fondu soudržnosti (SF). Pro předpokládané objemy prostředků EU bude nutné zajistit dostatečné národní veřejné spolufinancování (SFŽP, státní rozpočet, prostředky obcí, měst a krajů) a národní soukromé zdroje.

Priority České republiky pro čerpání finanční podpory z fondů Evropské unie v oblasti životního prostředí jsou v první řadě dány závazky, které vyplývají z Přístupové smlouvy a z příslušných přechodných období, z implementačních úkolů environmentální legislativy a strategických dokumentů Evropské unie a České republiky a cíle dosáhnout do roku 2013 m.j. i úroveň HDP na 1 obyvatele na úrovni průměru Evropské unie.

Závazky České republiky v oblasti životního prostředí a jejich plnění jsou předmětem usnesení vlády č. 594 ze dne 18. června 2003 k „Rámcové strategii financování investic na zajištění implementace právních předpisů ES v oblasti životního prostředí“ a usnesení vlády č. 1571 ze dne 7. prosince 2005 ke Zprávě o vyhodnocení a aktualizaci Rámcové strategie financování investic na zajištění implementace právních předpisů Evropských společenství v oblasti životního prostředí“ na období let 2001-2010.

Usnesením vlády č. 1 500 ze dne 16. listopadu 2005 byla schválena „Strategie hospodářského růstu ČR“, v níž byly identifikovány finanční náklady na investice do životního prostředí pro programovací období 2007 – 2013 v celkové výši 413,7 mld. Kč. Předpokládané financování z evropských fondů celkem činí 5 176,5 mil. EUR.

Operační program Životní prostředí svým zaměřením navazuje na Operační program Infrastruktura, který byl realizován v programovacím období 2004 – 2006.

Předkládaný programový dokument se skládá z úvodu a 5 kapitol. Úvodní část vymezuje cíle a rámec podpory v rámci OP ŽP. Kapitola 1 obsahuje analýzu současné situace v oblasti životního prostředí České republiky, která vyústí v analýzu silných a slabých stránek. Kapitola 2 vymezuje strategii pro řešení identifikovaných problémů, včetně provázání OP ŽP s jinými strategickými dokumenty. V kapitole 3 jsou podrobněji charakterizovány jednotlivé prioritní osy včetně oblastí intervence (oblastí podpory) a v přehledu uvedeny indikátory. Kapitola 4 popisuje implementační opatření (řízení a kontrola, provádění plateb, monitorování a hodnocení). Kapitola 5 definuje finanční zajištění Operačního programu.

Na základě analýzy sektoru životního prostředí pro období 2007 – 2013 byly stanoveny následující prioritní osy:

- zlepšování vodohospodářské infrastruktury a snižování rizika povodní,
- zlepšování kvality ovzduší a snižování emisí,
- udržitelné využívání zdrojů energie,
- zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží,
- omezování průmyslového znečištění a environmentálních rizik,
- zlepšování stavu přírody a krajiny,
- rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu.

Vyhodnocení vztahu OP ŽP k jiným relevantním koncepcím je provedeno souborně v kapitole č. 5 tohoto vyhodnocení.

2. Informace o současném stavu životního prostředí v dotčeném území a jeho pravděpodobný vývoj bez provedení koncepce.

Ovzduší

Emise znečišťujících látek

Zdroje znečišťování ovzduší se podle zákona č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů (zákon o ochraně ovzduší), v platném znění, dělí na stacionární (zvláště velké, velké, střední a malé) a mobilní. Zvláště velké, velké a střední zdroje jsou sledovány jako bodové zdroje jednotlivě, malé zdroje plošně na úrovni obcí, mobilní zdroje liniově (vybrané sčítané úseky) a plošně (ostatní silnice) na úrovni krajů ČR. Údaje o emisích znečišťujících látek a další technické údaje o zdrojích znečišťování ovzduší jsou evidovány v databázích REZZO (Registr emisí a zdrojů znečišťování ovzduší).

Celkové množství emisí vybraných základních znečišťujících látek (tuhých znečišťujících látek – TZL, SO₂, NO_x, CO, těkavých organických látek – VOC a NH₃) a podíly jednotlivých kategorií zdrojů na celkových emisích v roce 2004 uvádí v následující tabulce.

Celkové emise vybraných základních znečišťujících látek v roce 2004*

Kategorie zdrojů	TZL		SO ₂		NO _x		CO		VOC		NH ₃	
	tis. t	%	tis. t	%	tis. t	%	tis. t	%	tis. t	%	tis. t	%
Zvláště velké a velké zdroje	13,3	17	183,8	80	145,1	42	170,1	29	20,2	10	16,1	20
Střední zdroje	4,7	6	6,3	3	6,1	2	6,4	1	4,3	2	12,0	15
Malé zdroje	29,0	38	33,7	14	13,2	4	102,1	18	106,7	54	51,3	63
Celkem stacionární zdroje	47,0	61	223,8	97	164,4	48	278,6	48	131,2	66	79,4	98
Mobilní**	29,5	39	6,0	3	175,9	52	299,4	52	66,5	34	2,0	2
Celkem	76,5	100	229,8	100	340,3	100	578,0	100	197,7	100	81,4	100

* údaje před validací (předběžné)

** uvedené údaje zahrnují emise z celkového prodeje pohonných hmot, tj. včetně těch, kterou jsou spotřebovány mimo území ČR (odhadem cca 170 tis. t motorové nafty)

Zdroj: ČHMÚ, ČIŽP, CDV, SVÚOM, VÚZT

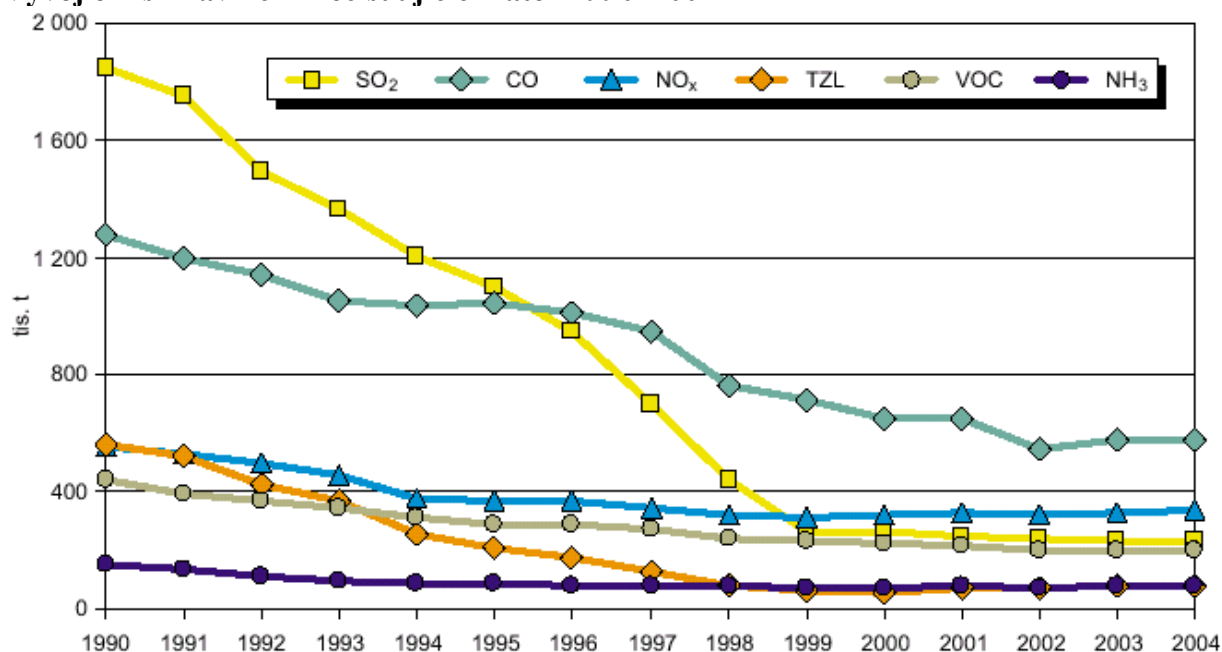
Podkladem pro emisní bilanci TZL, SO₂, NO_x, CO, VOC a NH₃ zvláště velkých a velkých (cca 3 500) a středních zdrojů (cca 29 000) byly údaje souhrnné provozní evidence, ověřované příslušnými orgány ochrany ovzduší. Bilance emisí malých spalovacích zdrojů (lokální topeniště v bytech) byla provedena modelovým výpočtem z údajů o způsobu vytápění domácností, měrných spotřebách tepla a klimatických podmínkách v roce 2004. Bilance emisí z dopravy, která je v kompetenci MD, byla zpracována Centrem dopravního výzkumu Brno podle metodiky stanovení emisí znečišťujících látek z dopravy. Bilance emisí dalších

mobilních zdrojů byla provedena z vykazovaných statistických údajů a příslušných emisních faktorů.

Problematickou skupinou jsou mobilní zdroje, u nichž je v posledních letech zaznamenán nárůst emisí spojený se zvyšujícími se spotřebami pohonných hmot a nárůstem přepravních výkonů jak v individuální dopravě, tak v nákladní vnitrostátní i tranzitní dopravě.

Vývoj celkových emisí vybraných základních znečišťujících látek v letech 1990 až 2004 je uveden na následujícím grafu. Významný pokles emisí (SO₂ a TZL) v letech 1990–1995 byl způsoben zejména robustními investicemi do odsiřování zdrojů v oblasti energetiky a hospodářskými změnami (pokles a restrukturalizace výroby), v období let 1996–1999 pak částečně dotovanou plošnou záměnou paliv (střední a malé zdroje) a také naplněním legislativních požadavků, souvisejících s obecnou platností emisních limitů uvedených ve vyhlášce MŽP č. 117/1997 Sb., kterou se stanovují emisní limity a další podmínky provozování stacionárních zdrojů znečišťování a ochrany ovzduší. Zároveň docházelo téměř po celé období k poklesu množství emisí způsobeném změnami skladby vozidel (zvyšování podílu vozidel s katalyzátory) a naopak k jejich zvyšování vlivem dynamického nárůstu přepravních výkonů, zejména u silniční dopravy. Změny legislativních předpisů a realizace opatření na ochranu ovzduší zajistily spolu s ostatními uvedenými vlivy radikální snížení emisí TZL a SO₂ (v období let 1990–2004 téměř o 90 %) a významné snížení emisí dalších základních znečišťujících látek (NO_x o cca 40 %, CO téměř o 55 %). V důsledku zvyšujícího se podílu ekologicky šetrnějších nátěrových hmot a odmašťovacích přípravků a také změnami ve skladbě silničních vozidel dochází rovněž k postupnému snižování emisí VOC.

Vývoj emisí hlavních znečišťujících látek 1990–2004

Pozn.: údaje za rok 2004 jsou předběžné

TZL – od roku 2001 připočteny emise z otěrů vozovek, pneumatik a brzdných systémů u silniční dopravy cca 17 tis. t

NH₃ – emise ze zemědělství jsou od roku 2003 vypočítávány podle nové metodiky

– od roku 2003 jsou doplněny emise mobilních zdrojů ve výši cca 2 tis. t

Zdroj: ČHMÚ, ČIŽP, CDV, SVÚOM, VÚZT

Emise těžkých kovů a perzistentních organických látek

V následující tabulce jsou uvedeny emise těžkých kovů a perzistentních organických látek (POP) vykazované podle požadavků Protokolů k Úmluvě o dálkovém znečišťování ovzduší přecházejícím hranice států (CLRTAP). Emisní bilance byla zpracována s využitím aktivitních údajů (spotřeba paliv a pohonných hmot, statistické údaje o produkci vybraných technologií) a příslušných emisních faktorů. Výrazné snížení emisí Pb bylo způsobeno postupným snižováním a od 1. 1. 2001 úplným zastavením prodeje olovnatého benzínu. Vzhledem k provedeným změnám metodiky výpočtu emisí POP jsou v tabulce uvedeny pouze údaje pro roky 2001–2003 a dále odhad emisí pro rok 2004, zpětný přepočtení emisních inventur za období 1990–2000 je prováděn.

Vývoj emisí těžkých kovů a POP v letech 1990–2004

Rok	Těžké kovy			POP ^{a)}		
	Cd	Hg	Pb	PAU	PCB	PCDD/PCDF
	t	t	t	t	kg	g
1990	4,3	7,5	241,4	.	.	.
1991	3,9	7,4	215,0	.	.	.
1992	3,6	7,3	249,0	.	.	.
1993	3,5	7,5	228,0	.	.	.
1994	3,5	7,2	222,5	.	.	.
1995	3,6	7,4	203,7	.	.	.
1996	2,9	5,9	181,4	.	.	.
1997	3,0	5,5	170,7	.	.	.
1998	2,7	5,2	151,2	.	.	.
1999	2,7	3,7	146,0	.	.	.
2000	2,9	3,8	105,7	.	.	.
2001	2,6	3,3	46,7	36,7	96,1	190,6
2002	2,7	2,8	47,2	24,4	82,5	177,3
2003*	2,3	1,8	47,2	26,7	84,6	186,2
2004**	2,2	2,0	46,0	25,0	85,0	185,0

* korigované údaje

** předběžné údaje

^{a)} emise za období 1990–2000 jsou přepočítávány podle nové metodiky

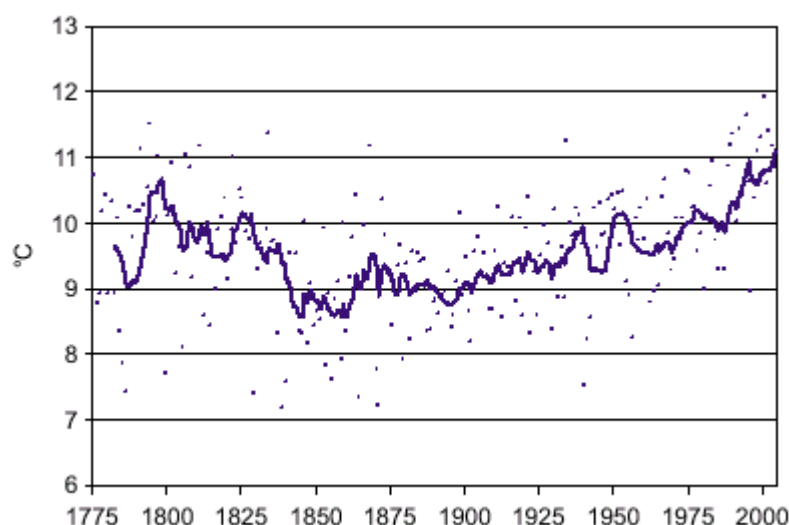
Zdroj: ČHMÚ, CDV

Emise plynů ovlivňujících klimatický systém Země

Podrobná evidence emisí plynů ovlivňujících klimatický systém Země je prováděna v souladu s metodikou Mezivládního panelu pro změnu klimatu (IPCC), která je neustále zpřesňována. Přesná inventarizace bude podkladem pro kontrolu plnění mezinárodních závazků daných Kjótským protokolem (dále jen „Protokol“); v případě ČR se jedná o snížení celkových emisí skleníkových plynů do období 2008–2012 o 8 % vůči referenčnímu roku 1990. Pravidelným monitorováním emisí skleníkových plynů se rovněž naplňují požadavky Rozhodnutí EP a Rady č. 280/2004/ES o mechanismu monitorování emisí skleníkových plynů ve Společenství a provádění Protokolu. Z důvodů neustálého vývoje metodiky a důsledného zavádění kontrolních mechanismů QA/QC (kontroly kvality a jakosti) dochází v případě potřeby ke zpětným přepočtům hodnot, a proto může v jednotlivých letech docházet i k drobným změnám v průběžně vykazovaných údajích. Předběžné údaje emisí skleníkových plynů za rok 2004 budou k dispozici koncem roku 2005.

Průměrná roční teplota naměřená na stanici v Klementinu za posledních více než 200 let je na v následujícím grafu. Z tohoto grafu je patrný nárůst průměrné teploty od počátku 20. stol.

Průměrná roční teplota 1775–2004 – Klementinum

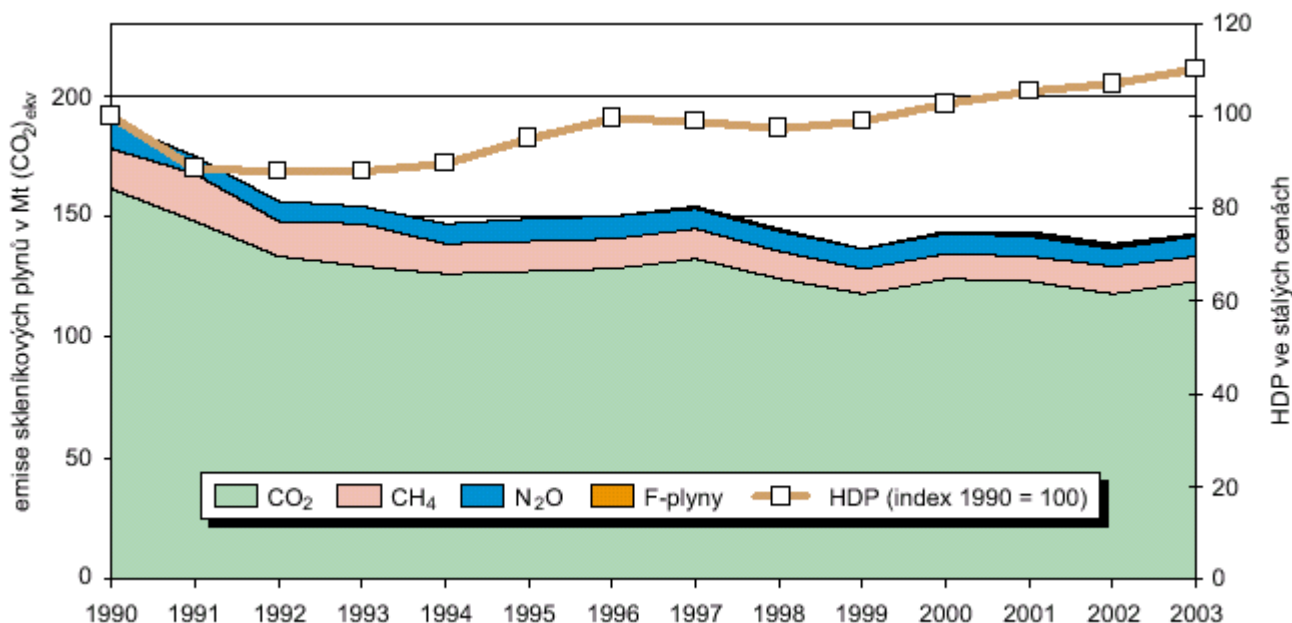
Pozn: vyhlazeno 8-členným klouzavým průměrem

Zdroj: ČHMÚ

Celkové emise včetně propadů emisí těchto plynů v ČR, vyjádřené v ekvivalentních hodnotách CO₂ jsou uvedeny v navazujícím grafu. Emise skleníkových plynů jsou zde porovnávány s vývojem HDP od roku 1990 a je zde patrný efekt absolutního rozdělení křivek vypouštěných skleníkových plynů a růstu HDP, který lze přisoudit strukturálním změnám ekonomiky a celkovým zvyšováním energetické efektivity. Pro výpočet agregovaných emisí – (CO₂)_{ekv} byly použity hodnoty radiačního potenciálu jednotlivých skleníkových plynů podle platné metodiky (např. pro CO₂ = 1, CH₄ = 21, N₂O = 310). Inventarizace zahrnuje rovněž propady emisí v důsledku změn ve využívání krajiny a lesnictví. Emise z mezinárodní letecké dopravy se vykazují

zvláště. Celkové emise skleníkových plynů poklesly z hodnoty 189,9 mil. t v roce 1990 na 143,4 mil. t v roce 2003 a vůči referenčnímu roku 1990 poklesly o 24,5 %. Přesto však lze zaznamenat růst emisí skleníkových plynů v roce 2003 o 3,5 % (proti roku 2002), což zřejmě souvisí s oživením některých průmyslových odvětví.

Celkové emise skleníkových plynů 1990–2003 (Mt (CO₂)_{ekv})

Zdroj: ČHMÚ

Od roku 1995 jsou rovněž bilancovány emise částečně fluorovaných uhlovodíků (HFC), zcela fluorovaných uhlovodíků (PFC) a hexafluoridu sírového (SF₆). Jedná se o látky obsahující fluór, tzv. F-plyny, jejichž vliv je rovněž kontrolován Protokolem. Jejich současný podíl na celkových emisích skleníkových plynů je v ČR 1,2 %. Podíl emisí CO₂ na celkových emisích byl v roce 2003 86,0 %, podíl emisí CH₄ 7,1 % a podíl emisí N₂O 5,7 %; uvedené podíly se v posledních letech statisticky významně nemění.

Imisní situace

Imisní zátěž má od roku 2000 téměř u všech sledovaných znečišťujících látek stoupající trend. V důsledku toho zahrnovaly oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší v letech 2002 až 2004 89 obcí s počtem obyvatel nad 5000, ve kterých žije přes 4 500 000 obyvatel ČR.

Hlavním problémem v ČR jsou prachové (suspendované) částice PM 10, polycyklické aromatické uhlovodíky a troposférický ozon. V roce 2004 bylo nadlimitním hodnotám koncentrací suspendovaných částic PM 10 vystaveno cca 34 % obyvatel a 23 % populace ČR bylo vystaveno nadlimitním hodnotám koncentrací polycyklických aromatických uhlovodíků (benzo(a)pyren). K překračování cílového imisního limitu pro ochranu lidského zdraví pro troposférický ozon dochází téměř na celém území ČR (přes 99 % území ČR, tzn. cca 92 % populace ČR je exponováno).

Voda

Kvantitativní údaje

V roce 2004 spadlo na území ČR průměrně 680 mm srážek, což odpovídalo 101 % srážkového normálu vzhledem k dlouhodobému průměru za období 1961–1990 (Obr. III.29 a Obr. III.30). Srážkově byl tedy rok 2004 na území ČR normální. Při srovnání s rokem 2003 spadlo v roce 2004 na území ČR průměrně o 164 mm srážek více, což je nárůst o 24 %.

Za kalendářní rok 2004 odteklo z území ČR 12 796 mil. m³ vody. Rok 2004 byl ve většině povodí odtokově podnormální se 70 až 90 % průměrného ročního odtoku let 1931–1980.

V roce 2004 bylo odebráno 1 626,1 mil. m³ povrchových vod z vodních toků a nádrží, 401,9 mil. m³ podzemních vod a do povrchových vod bylo vypuštěno 2 024,0 mil. m³ odpadních a důlních vod (evidují se odběry a vypouštění vod, přesahují-li 6 000 m³ za rok, resp. 500 m³ za měsíc). Odběry se člení podle odvětvové klasifikace ekonomických činností (OKEČ). V roce 2004 došlo k meziročnímu poklesu odběrů povrchových vod o 4,1 %. Celkové množství odebraných podzemních vod ve srovnání s rokem 2003 kleslo o 4,5 %. Množství vypouštěných odpadních a důlních vod se v roce 2004 oproti roku 2003 zvýšilo o 2,1 %. Ke zvýšení vypouštěného množství došlo u energetiky (výroba a rozvod elektřiny, plynu, páry a teplé vody) o 1,9 %, u ostatních služeb (včetně stavebnictví) o 4,5 % a v zemědělství (včetně závlah, myslivosti, lesnictví a rybářství) o 22 %.

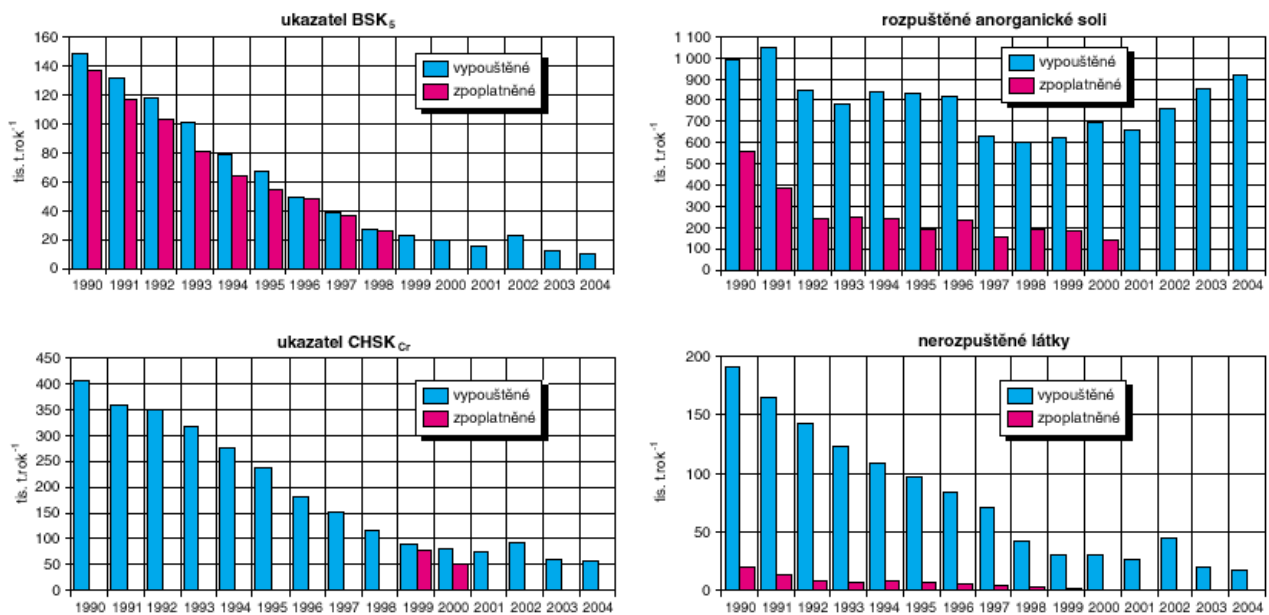
V kalendářním roce 2004 dosáhla míra užití vody, vyjádřená poměrem celkových odběrů vody a odtoku vody z území, 16,3 %.

Znečišťování vody

Jakost povrchových vod ovlivňují především bodové zdroje znečištění (města a obce, průmyslové závody a objekty soustředěné zemědělské živočišné výroby). Počet obyvatel bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci byl v roce 2004 7,947 mil., tj. 77,9 % obyvatelstva ČR. Do veřejných kanalizací bylo vypuštěno 539,7 mil. m³ odpadních vod, z nichž bylo 94,4 % čištěno v čistírnách odpadních vod.

Produkce organického znečištění podle biochemické spotřeby kyslíku (BSK₅) se v roce 2004 proti roku 2003 zvýšila o 9 935 t (o 4,1 %), v ukazateli biochemická spotřeba kyslíku stanovená dvojhromanovou metodou (CHSK_{Cr}) o 14 935 t (o 2,5 %) a v ukazateli rozpuštěné anorganické soli (RAS) o 17 728 t (o 1,9 %). V ukazateli nerozpuštěné látky (NL) došlo proti roku 2003 ke snížení o 13 510 t (o 4,4 %). Vypouštěné znečištění se ve srovnání s rokem 2003 v roce 2004 snížilo v ukazatelích: BSK₅ o 1 600 t (13,6 %), CHSK_{Cr} o 2 467 t (4,1 %) a NL o 2 983 t (14,5 %). Mezi roky 1990 a 2004 došlo k poklesu vypouštěného znečištění BSK₅ o 93,1 %, CHSK_{Cr} o 85,9 %, NL o 90,7 % a RAS o 6,9 %. Vývoj vypouštěného a zpoplatněného znečištění od roku 1990 je uveden na v následujících grafech.

Vývoj vypouštěného a zpoplatněného znečištění z bodových zdrojů, 1990–2004

Pozn.: od roku 2001 nejsou s ohledem na přesun kompetencí na krajské úřady podle zákona č. 254/2001 Sb. k dispozici údaje za zpoplatněné znečištění.

Zdroj: VÚV T.G.M., a. s. Povodí, ČIŽP

V roce 2004 bylo dokončeno celkem 21 nových komunálních čistíren odpadních vod (ČOV) u nevyhovujících významných zdrojů znečištění nad 2 000 ekvivalentních obyvatel – EO (s kapacitou 52 019 EO celkem) a 1 nová průmyslová ČOV (Kolín – průmyslová zóna 15 200 EO). U významných zdrojů znečištění nad 2 000 EO bylo v roce 2004 rekonstruováno nebo rozšířeno celkem 24 stávajících komunálních ČOV (s kapacitou 426 516 EO celkem) a 11 stávajících průmyslových ČOV.

U všech aglomerací v ČR větších než 10 000 EO jsou vybudovány čistírny odpadních vod alespoň se základním mechanicko-biologickým čištěním (ve smyslu směrnice Rady 91/271/EHS o čištění městských odpadních vod). Za vybudované ČOV se považují ČOV s technickou provozuschopností technologické linky bez ohledu na termíny zkušebního nebo trvalého provozu. V obcích velikosti 5 000 až 10 000 EO není dosud řešeno čištění odpadních vod v Kunovicích, v Kravařích u Opavy a dále v Šenově u Havířova. Realizováno musí být i čištění odpadních vod z okrajových částí měst Liberce, Ostravy a Bohumína s počtem obyvatel nad 5 000 EO.

Jakost povrchových a podzemních vod významně ovlivňuje rovněž plošné znečištění – zejména znečištění ze zemědělského hospodaření, atmosférické depozice a erozní splachy z terénu.

Dalším z faktorů, negativně ovlivňujících jakost povrchových i podzemních vod, je havarijní znečištění. V roce 2004 bylo ČIŽP evidováno na území ČR 306 případů havarijního znečištění nebo ohrožení jakosti vod, z toho na podzemních vodách 12 případů.

Jakost povrchových vod

Základní znečištění

Pro hodnocení znečištění byla použita klasifikace jakosti povrchových vod podle ČSN 75 7221, údaje byly převzaty ze státní sítě sledování jakosti povrchových vod, provozované ČHMÚ.

Celkově lze konstatovat, že z dlouhodobého hlediska se jakost vody v tocích trvale zlepšuje. Od počátku 90. let výrazně poklesl v rámci sledovaných profilů jakosti povrchových vod jejich počet s nejhorsími třídami jakosti (V. a IV.). Postupně došlo k eliminaci V. třídy jakosti vod (velmi silně znečištěná voda) jak na hlavních tocích (Labe, Vltava, Morava a Odra), tak i na většině jejich významných přítoků. Ve dvouletí 2003–2004 uvedené hlavní toky již většinou dosahují III. třídy, kromě Odry pod Jičinkou, krátkého úseku Labe nad soutokem s Vltavou a Moravy pod Olšavou a Kyjovkou. Přes dosažené zlepšení však nelze považovat současný stav za zcela vyhovující, problematické jsou hlavně úseky vodních toků s menší vodností a vysokou kumulací zdrojů znečištění. Nejhorší jakost vody byla zaznamenána v Bílině. Další vodní toky, ve kterých byla identifikována velmi silně znečištěná voda jsou: Lužnice (pod Veselím nad Lužnicí), Zákolanský potok (přítok Vltavy pod Prahou), Chomutovka, Bystřice (Teplický potok – přítok Bíliny), Lučina, Jičinka, Lubina, Valová, Haná, Olšava, Litava, Kyjovka, Cidlina, Rakovnický potok, Litavka, Bílý Halštrov, Mandava, Černý potok (Karlovec), Hvozdnice, Trkmanka a Bobrava. Jedná se o menší toky, nebo krátké úseky, kterým je třeba i nadále věnovat mimořádnou pozornost.

Eutrofizace

Pojem eutrofizace je v současné době používán zejména ve vztahu k zachování ekologické kvality povrchových vod. Jedná se o složitý jev vyvolaný přebytkem živin v prostředí, jehož důsledkem je narušení ekologických procesů a negativní ovlivnění kvality, biodiverzity a udržitelného využívání vody. Vlivem přítomnosti vysokých koncentrací anorganických živin (dusík, fosfor) dochází buď k nadprodukcí biomasy sinic a řas rozptýlených ve vodě nebo k výraznému rozvoji vodní makrovegetace, případně se objevují makroskopické nárosty vláknitých sinic a řas na ponořených podkladech. Projevy eutrofizace mají výrazný sezónní charakter. Přírozeným důsledkem je zvýšená produkce organické hmoty fytoplanktonem, tj. nárůst zatížení organickými látkami. Významné je také ovlivnění kyslíkových poměrů, které jsou podstatným faktorem pro stav oživení vodních ekosystémů. Vysoká biomasa fytoplanktonu způsobuje vlivem své fotosyntetické aktivity růst pH vody (často nad hodnoty 9,0), což při určité koncentraci amonných iontů může vést k toxickým dopadům na ryby. Při sledování je rovněž zjišťována vysoká úroveň trofie, jak vyplývá z naměřených hodnot koncentrace chlorofylu-a. Jako nejvíce problematické se jeví střední a dolní úseky některých toků a některé vodní nádrže.

V řadě vodních nádrží docházelo k eutrofizaci vody i v roce 2004. Větší problémy s jakostí vody ve vodních nádržích se vyskytly v letním období ve vodárenských nádržích a v nádržích s vodárenským využitím: Horka, Souš, Hamry, Vrchlice, Labská, Lučina, Žlutice, Pílská a v nevodárenských nádržích: Skalka, České Údolí (zde je stav hodnocen jako nejhorší za posledních 20 let), Orlík, Rozkoš, Pastviny, Harcov, Mšeno, Pařížov, Les Království, Vranov, Nové Mlýny I, II, III, Horní Bečva, Oleksovice, Křetinka, Luhačovice, Plumlov, Jevišovice, Moravská Třebová a Brněnská přehrada. Při celkovém hodnocení lze konstatovat, že zhoršená kvalita vody v roce 2004 byla dostatečně provozně

zvládnuta; nedošlo k omezení dodávky vody pro obyvatelstvo, pouze se výrazněji omezila vodní rekreace (např. v nádržích Rozkoš, Mšeno, Harcov, Skalka, Brněnská přehrada).

Rekreační vody, využívané ke koupání osob ve volné přírodě, jsou v ČR rozděleny na koupaliště ve volné přírodě a povrchové vody využívané ke koupání osob (koupací oblasti).

Koupací oblasti jsou definovány v zákoně č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), v platném znění. Jejich seznam a vymezení je dáno vyhláškou č. 159/2003 Sb., kterou se stanoví povrchové vody využívané ke koupání osob. Tato místa nemají charakter zařízení, nemají provozovatele, ale jsou pro vyhovující kvalitu vody větším počtem osob využívána ke koupání. Povinnost provádění kontroly jakosti vody v těchto koupacích oblastech spadá do kompetence orgánů ochrany veřejného zdraví a rozsah a četnost kontrol je stanovena vyhláškou č. 135/2004 Sb. V ČR je těchto míst 128.

Koupaliště ve volné přírodě jsou rekreační zařízení provozovaná ve smyslu zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a vyhlášky č. 135/2004 Sb., kterou se stanoví hygienické požadavky na koupaliště, sauny a hygienické limity písku v pískovištích venkovních hracích ploch.

Nejčastější problémy s jakostí vody souvisejí s masovým výskytem sinic, který na některých lokalitách vedl k vyhlášení zákazu koupání. Během koupací sezóny 2004 bylo z tohoto důvodu vyhlášeno celkem 13 zákazů koupání (z toho 4 na koupalištích ve volné přírodě a 9 v koupacích oblastech). Mikrobiologická nebo fyzikálně-chemická kvalita vody v koupacích místech ČR splňovala požadavky směrnice Rady 76/160/EHS o jakosti vody ke koupání.

Opatření k omezení eutrofizace vod v ČR, která zahrnují i koupací vody, jsou realizována v rámci programů implementace směrnice Rady 91/271/EHS o čištění městských odpadních vod (celá ČR byla vymezena jako citlivá oblast) a směrnice Rady 91/676/EHS o ochraně vod před znečištěním dusičnany ze zemědělských zdrojů (zranitelné oblasti byly vymezeny na 36 % území ČR, zavádí se kodex správné zemědělské praxe aj.).

Mikrobiální znečištění

Mikrobiální znečištění toků je významným faktorem zejména při úpravě povrchové vody na vodu pitnou a při užívání povrchových vod ke koupání. Vyhodnocení relevantních ukazatelů v profilech státní sítě ukazuje, že mikrobiální znečištění toků v ČR je vysoké; pochází především z komunálních zdrojů znečištění.

Zvlášť nebezpečné a nebezpečné látky

Význam problematiky nebezpečných látek ve vodním prostředí roste, rozšiřuje se také rozsah sledovaných látek. Trvalým úkolem v tomto směru je proto zamezit jejich únikům. Důležité je jejich dohledávání ve vodním prostředí, u možných zdrojů znečištění a integrovaná prevence emisí. Postupná regulace znečištění povrchových vod nebezpečnými látkami obsaženými v odpadních vodách je založena na emisních standardech a na kritériích pro povrchové vody – imisních standardech.

Obsah Hg v Bílině, který byl v minulosti v dolním úseku Bíliny zcela nevyhovující, se po realizaci opatření ve Spolku pro chemickou a hutní výrobu, a. s. (Spolchemie), podstatně snížil – od roku 1991 až o dva řády; v roce 2004 dosáhl ve vodě uspokojivých hodnot. Zatížení plavenin a sedimentů však stále přetrvává. Koncentrace hexachlorbenzenu v Bílině v profilu Ústí n. Labem se řádově snížila v důsledku připojení kanalizace Spolchemie na ČOV v Ústí n. Labem. Znečištění charakterizované souhrnným ukazatelem adsorbovatelné organické halogeny (AOX) je nejvyšší v Olši a Ostravici. Znečištění polycyklickými aromatickými uhlovodíky (PAU) bylo zjištěno v Olši, Ostravici a v Odře před státními hranicemi.

Výrazné znečištění Labe nebezpečnými látkami začíná pod Pardubicemi (chlorované benzeny, naftalensulfonany, nitrotolueny a aniliny). Níže po toku, pod Neratovicemi, přibývá znečištění 1,2-dichloretenem, pod Ústím n. Labem se pak do Labe připojí znečištění z Bíliny. Na Ostravsku je dusíkem a fosforem a také nitrotoluenem silně znečištěna Jičínka; dále je to Ostravice, která vnáší do Odry nitrobenzeny a AOX. Olše je zatížena od horního úseku PAU. Na úseku řeky Moravy pod Dřevnicí se nepříznivě projevuje znečištění chlorovanými fenoly. Svratka trpí zatížením chlorovanými látkami (trichlormetan, trichloreten, tetrachloreten), ale i Hg. Vodárensky využívaná Jizera je zatížena tetrachloretenem; Nisa, která kříží státní hranice je zatížena PAU, ale také Cr, Cu a Ni. Litavka je znečištěna Cd, Pb a Zn, převažující původ tohoto znečištění je ve starých zátěžích a důlních vodách. Pro vodní ekosystémy je rovněž značně nebezpečné znečištění As, jehož původ je ve spalování nebo zpracování uhlí; nejvyšší znečištění tohoto druhu je v tocích v severozápadních Čechách u Sokolova (Bystřice v Ostrově nad Ohří a Chodovský potok).

U některých typů nebezpečných látek převažuje původ znečištění ze starých zátěží, např. polychlorované bifenyly (PCB) jsou problémem Labe pod Pardubicemi; pocházejí z dřívějších zátěží životního prostředí těmito látkami. U jiných typů lze hledat původ v zemědělském použití, například atrazin na Sázavě a Blanici.

V roce 2004 byl zpracován Program na snížení znečištění povrchových vod nebezpečnými látkami a zvláště nebezpečnými závadnými látkami, který byl předán Evropské komisi (EK). Program má všeobecnou část a speciální dokumenty pro jednotlivé relevantní nebezpečné látky.

Program shrnuje legislativní i nelegislativní opatření z oblasti vod i dalších oblastí a vytyčuje cíle směřující k postupné eliminaci vnosu zvláště nebezpečných závadných látek a k omezení vnosu nebezpečných závadných látek do povrchových vod.

Biomonitoring

V roce 2004 pokračovalo sledování kontaminace biomasy škodlivými látkami na 19 závěrových profilech hlavních řek ČR. V rámci akumulčního biomonitoringu byly analyzovány indikátorové druhy makrozoobentosu *Asellus aquaticus*, *Herpobdella octoculata*, *Bithynia tentaculata*, *Sphaerium corneum*, chrostíci rodu *Hydropsyche* a z mlžů slávička mnohotvará (*Dreissena polymorpha*). Referenční populace mlžů byla exponována na plovácích, na kterých byly současně umístěny eternitové desky ke sledování biofilmu. Pokračovalo sledování bioakumulace v rybách.

Z polutantů byly analyzovány těžké kovy (Pb, Cd, Hg a As), ze specifických organických látek indikátorové kongenery PCB a chlorované pesticidy.

Nejvyšší hodnoty sledovaných specifických organických látek z bentických organismů vykazovaly chrostíci rodu *Hydropsyche*, pijavka *Herpobdella octoculata* a korýši rodu *Asellus*. Maximální koncentrace chlorovaných pesticidů (p,p'-DDT) u těchto bentických organismů byla na Labi v Děčíně, na Lužické Nise a na Bílině v Ústí n. Labem. Nejvyšší koncentrace p,p'-DDE byly na Dyji v Pohansku. V mlžích a v biofilmu se koncentrace izomerů DDT pohybovaly v jednotkách až desítkách $\mu\text{g.kg}^{-1}$ s maximem pro p,p'-DDT na Bílině v Ústí n. Labem ($300 \mu\text{g.kg}^{-1}$). Pro p,p'-DDE byly nejvyšší hodnoty naměřeny opět na Dyji v Pohansku, na Jihlavě v Ivančicích a na Bílině v Ústí n. Labem. V rybách (jelec tloušť – *Leuciscus cephalus*) byly maximální hodnoty u p,p'-DDE na profilech Labe–Děčín, Vltava–Zelčín a Bílina–Ústí n. Labem.

Hodnoty jednotlivých izomerů hexachlorhexanu (HCH) se ve všech organizmech pohybovaly v naprosté většině případů pod mezí stanovitelnosti současných analytických metod.

U PCB (suma 8 indikátorových kongenerů) se hodnoty pohybovaly v desítkách až stovkách $\mu\text{g.kg}^{-1}$ na všech profilech a ve všech organických matricích. V rybách (jelec tloušť) se nejvyšší koncentrace vyskytovaly na Labi v Děčíně, na Vltavě v Zelčíně a na Bílině v Ústí n. Labem. U mlžů *Dreissena polymorpha* byly nejvyšší hodnoty na Labi v Děčíně a v Obříství. Bentické organismy vykazovaly nejvyšší akumulaci PCB na Vltavě, Lužické Nise, Svatce a Ohři.

Nejvyšší koncentrace As byly naměřeny na Bílině v Ústí n. Labem v chrostících rodu *Hydropsyche*. Nejvyšší hodnoty v mlžích byly naměřeny na Labi. Maximální koncentrace Cd byly zjištěny v chrostících rodu *Hydropsyche* a v nárostech na Lužické Nise v Hrádku. Maximální koncentrace Pb byla v chrostících *Hydropsyche* zjištěna na hraničním profilu v Hrádku na Lužické Nise. V rybách byly koncentrace ve všech případech pod mezí stanovitelnosti. V mlžích byly nejvyšší hodnoty naměřeny na labských profilech. U Hg byly maximální hodnoty zaznamenány u jelce tlouště (*Leuciscus cephalus*). V nárostech byly vysoké hodnoty naměřeny v labských profilech a na Vltavě.

Celkově lze říci, že výsledky akumulačního biomonitoringu ukazují na znečištění chlorovanými pesticidy v závěrových profilech Labe, Bíliny a Vltavy (p,p'-DDT) a Dyje (p,p'-DDE). Poměrně vysoké hodnoty PCB v indikátorových organizmech se vyskytovaly na sledovaných profilech jižní i severní Moravy, v Čechách na Vltavě, Ohři, Lužické Nise a na Labi. Vysoké koncentrace Hg (v indikátorových rybách) byly nalezeny na Vltavě, Bílině a v Děčíně. Nejvyšší hodnoty hexachlorbenzenu byly zjištěny na Labi, Bílině, Lužické Nise a na Moravě na Jihlavě, Svatce a na Opavě.

Sedimenty a plaveniny

V roce 2004 byly kvalitativní parametry plavenin a sedimentů sledovány na 45 profilech sítě komplexního sledování jakosti vod. Sledované ukazatele – těžké kovy, metaloidy a specifické organické látky byly monitorovány v plaveninách s četností 4 až 16 měření ročně, v sedimentech dvakrát ročně.

Vzhledem k tomu, že dosud nebyly v EU stanoveny obecně platné kvalitativní limity pro pevné matrice, bylo zatížení zhodnoceno orientačně na základě porovnání měřených hodnot obsahů, příp. jejich charakteristických ročních hodnot s normativními hodnotami

Metodického pokynu odboru pro ekologické škody MŽP – kritéria znečištění zemin a podzemní vody z roku 1996.

Ze sledování ČHMÚ vyplývá, že v matrici plaveniny byly celkově zjištěny u 16 látek hodnoty překračující normativ B a indikující zvýšené znečištění. V sedimentech je počet ukazatelů překračujících uvedené normativy nižší, normativ B překročily hodnoty obsahů 5 látek. Rizikové koncentrace nad normativem kategorie C byly měřeny u 6 látek. Ve srovnání s rokem 2003 je možno konstatovat, že v plaveninách byl s výjimkou As, Ni a chlorfenolů zaznamenán v roce 2004 nižší počet případů zvýšeného a rizikového znečištění. V sedimentech naopak došlo k mírnému nárůstu v procentuálním zastoupení případů s překročením normativu B u Hg a PAU.

Výsledky monitoringu pevných matric v roce 2004 prokázaly mírný pokles antropogenního znečištění a postupně se zlepšující stav kontaminace pevných matric zejména v průmyslově dotčeném regionu Ostravska. Zda jde o trvalý trend snižování znečištění nelze jednoznačně konstatovat, to potvrdí monitoring v následujících letech. Naopak v oblastech, které jsou stále pod vlivem průmyslových provozů se na sledovaných tocích nadále vyskytují vysoké obsahy některých znečišťujících látek. Jde tradičně o Bílinu, dále horní úsek Ohře, střední a dolní úsek Labe a Lužickou Nisu. Antropogenní tlaky jsou stále zřejmé i v povodí Odry na Ostravsku, na horním a středním toku Moravy, v závěrovém profilu Bečvy, Svitavy a na Svatce pod Brnem. Významnější zvýšení kontaminace bylo zaznamenáno pouze v případě chlorfenolů v povodí Moravy a Dyje. Jedná se však o ojedinělé extrémní hodnoty a vzhledem k četnosti vzorkování to tedy ještě nemusí nutně znamenat zhoršení stavu.

Vysoké znečištění plavenin těžkými kovy a metaloidy bylo v roce 2004 zjištěno v povodí Ohře, především pak v plaveninách na Bílině. Jedná se o rizikové znečištění Hg a zejména As. V povodí Labe byla zaznamenána mírně zvýšená kontaminace Hg v plaveninách na celém toku Labe. Zvýšené znečištění je u Pb indikováno pouze na Jizeře. Oproti minulému roku vzrostly jak na přítocích Labe, tak i na toku Labe roční průměry obsahů Cd, které převýšily i tradičně vysoké obsahy na Ostravsku. Antropogenní dopad průmyslových aglomerací Liberec a Jablonec n. Nisou nadále signalizují zvýšené obsahy Cr, Cd, Cu a Zn v plaveninách Lužické Nisy v Hrádku n. Nisou. V povodí Vltavy patří s ohledem na plaveniny k nejzatíženějším tokům Otava se zvýšenou kontaminací As a Ni, dále Mže a Berounka pod Plzní se zvýšenou kontaminací Hg. Významné zlepšení lze konstatovat v zatížení průmyslově silně dotčené oblasti povodí Odry. Tradičně nižší úroveň a méně závažné znečištění těžkými kovy vykazují plaveniny v povodí Moravy.

Hodnocení zatížení plavenin organickými látkami ukazuje na rozdíl od těžkých kovů a metaloidů u většiny látek pouze na mírnou až zvýšenou antropogenní zátěž. Rizikové znečištění je indikováno pouze lokálně, a to u látek skupiny PAU, chlorfenolů a pesticidů.

Z celorepublikového zpracování obsahů sledovaných kovů a organických látek v sedimentech vyplývá relativně nízké zatížení sledované matrice hodnocenými nebezpečnými látkami, a to jak z pohledu zatřídění statistických parametrů souborů dat, tak i z vypočtených procent překročení jednotlivých naměřených dat podle normativů MŽP.

Ze zpracování překročení normativních hodnot ročními republikovými 90. percentily nebo republikovými maximy obsahů těžkých kovů a metaloidů je zřejmé, že v sedimentech se na sledovaných profilech objevily zvýšené až rizikové obsahy spadající do kategorií B nebo C u As, Hg, Sb a Be. Ze zpracování překročení normativů ročních republikových

90. percentilů nebo republikových maxim obsahů organických polutantů byly identifikovány zvýšené až rizikové obsahy spadající do kategorií B nebo C u benzo(a)pyrenu a benzo(a)antracenu (PAU) a u 2,4-dichlorfenolu, 2,5-dichlorfenolu, p-kresolu a 2,3,4,6-tetrachlorfenolu (fenoly a chlorfenoly).

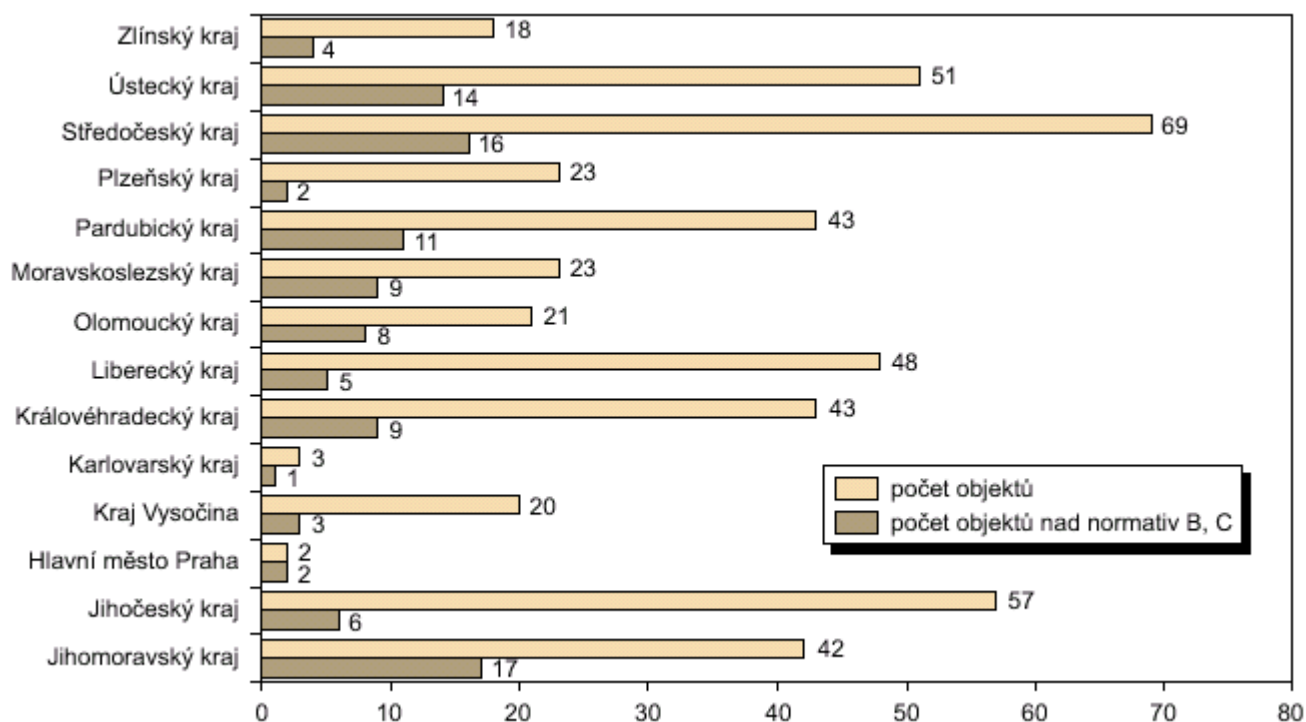
Jakost podzemních vod

V roce 2004 bylo ve státní monitorovací síti jakosti podzemních vod pozorováno 463 objektů, které tvoří 138 pramenů, 147 mělkých vrtů a 178 hlubokých vrtů. Stanovovaných bylo celkem 120 ukazatelů s četností dvakrát za rok v obdobích jaro a podzim. Analýza specifických nebezpečných látek byla provedena jenom u jarního odběru vzorků.

Hodnocení výsledků jakosti podzemních vod za rok 2004 se vzhledem k požadavkům rámcové směrnice EP a Rady 2000/60/ES, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky (Rámcová směrnice), orientovalo zejména na nebezpečné látky. ČHMÚ provedlo srovnání naměřených hodnot ukazatelů jakosti podzemních vod s hodnotami mezi stanovitelnosti, hodnotami kritérií A, B a C podle Metodického pokynu odboru pro ekologické škody MŽP – kritéria znečištění zemin a podzemní vody z roku 1996 a limity pro pitnou vodu dle vyhlášky MZ č. 252/2004 Sb., kterou se stanoví požadavky na pitnou a teplou vodu a četnost a rozsah kontroly pitné vody (pro ukazatele, které nemají stanoven limit v této vyhlášce, byl použit limit stanovený normou ČSN 75 7111 Pitná voda).

Z celkového hodnocení ČHMÚ vyplynulo, že 18 ukazatelů minimálně jedenkrát v roce 2004 překročilo normativ C. Hodnoty naměřené nad normativem B a pod normativem C byly zjištěny u 22 látek. Celkově výskyt ukazatelů překračujících normativ B a C je nejčastější v podzemních vodách mělkých vrtů orientovaných do aluvií řek, které jsou antropogenní činností nejvíce ovlivněny. Z hlediska srovnání jakostních ukazatelů oproti roku 2003 je možno konstatovat, že v mělkých vrtech došlo k mírnému zlepšení v procentuálním zastoupení objektů s překročením normativů B nebo C (podle Metodického pokynu odboru pro ekologické škody MŽP – kritéria znečištění zemin a podzemní vody z roku 1996). Výraznější zlepšení nastalo ve skupině objektů hlubokých vrtů a pramenů. Z hlediska srovnání jakostních ukazatelů podzemních vod s požadavky pro pitnou vodu byly nejčastěji v nadlimitních hodnotách zjištěny ukazatele dusičnany, amonné ionty, chemická spotřeba kyslíku při stanovení manganistanem, sírany, chloridy, Ni, Al a benzo(a)pyren. Celková situace je znázorněna v následujícím grafu.

Objekty jakosti podzemních vod v jednotlivých krajích 2004 (počet)

Zdroj: ČHMÚ

Z celkového hodnocení vyplývá, že nejvýraznějšími ukazateli znečištění jsou dusíkaté látky (zejména dusičnany a amonné ionty), chloridy a kovy (zejména Al). Organické látky se na znečištění podzemních vod podílejí v menší míře.

Voda a povodně, četnost povodní, vliv na životní prostředí

V průběhu roku 2004 probíhalo zpracování krajských povodňových plánů a jejich sladění s Povodňovým plánem ČR. Většina krajských povodňových plánů byla dokončena do konce roku 2004, s výjimkou Hl. města Prahy, Libereckého kraje a Olomouckého kraje, které byly dokončeny počátkem roku 2005.

Výsledky projektu Vyhodnocení katastrofální povodně v srpnu 2002 byly soustředěny do účelové publikace „Katastrofální povodeň v České republice v srpnu 2002“, která vyšla koncem roku 2004. Dalším významným projektem, na jehož řešení se podílí především správci povodí, ČHMÚ a VÚV T.G.M., je projekt „Vliv, analýza a možnosti využití ochranné funkce údolních nádrží pro ochranu před povodněmi v povodí Labe“, který končí v roce 2005. S výsledkem projektu bude počátkem roku 2006 rovněž seznámena veřejnost.

Půda

Současná situace a vývoj

Půda je jednou ze základních složek životního prostředí, významných pro existenci rostlinných a živočišných organismů. Ochrana půdního fondu patří k základním přístupům strategie udržitelného rozvoje.

Celková výměra půdního fondu k 31. 12. 2004 představovala 7 886 680 ha, z toho zemědělská půda 4 264 573 ha, to je 54 % rozlohy půdního fondu ČR.

Na jednoho obyvatele ČR připadá 0,417 ha zemědělské půdy (z toho 0,299 ha orné půdy) a 0,259 ha lesní půdy. Vývoj výměry zemědělského a lesního půdního fondu podle druhů pozemků uvádí následující tabulka.

Vývoj zemědělského a lesního půdního fondu k 31. 12. daného roku (tis. ha)

Rok	Zemědělská půda	Orná půda	Orná půda v klidu	Trvalé travní porosty	Lesní pozemky	Zornění (%)
1990	4 288	3 219	3	833	2 630	75,07
1995	4 280	3 143	56	902	2 630	73,43
2000	4 280	3 082	71	961	2 637	72,00
2001	4 277	3 075	116	966	2 639	71,90
2002	4 273	3 068	128	968	2 643	71,81
2003	4 269	3 062	177	971	2 644	71,73
2004	4 264	3 054	55	972	2 646	71,62
Rozdíl (2004–2003)	-5	-8	-122	+1	+2	-0,1

Pozn.: orná půda v klidu dle ČSÚ vyjadřuje stav k 31. 5. daného roku

Zdroj: ČÚZK, ČSÚ

K hodnocení vývoje využití a ochrany půdy v období 1990–2004 lze uvést:

- výměra orné půdy trvale klesá a zvyšuje se výměra travních porostů. Zvýšení rozlohy travních porostů a lesních pozemků napomohly dotační podpory MZe a MŽP;
- rozloha orné půdy v klidu (úhor) v roce 1995 dosahovala 56 tis. ha, v dalším období se prudce zvyšovala až do roku 2003, kdy dosáhla trojnásobku výchozí výměry – 177 tis. ha. V roce 2004 rozloha úhoru poklesla přibližně na úroveň roku 1995 – 55 tis. ha (pravděpodobně v důsledku možnosti využití dotačních podpor Horizontálního plánu rozvoje venkova).

Rekultivace půdy a její vývoj

Těžba nerostných surovin negativně ovlivňuje životní a přírodní prostředí, narušuje vodohospodářské poměry, mnohdy devastuje zemědělskou půdu, zhoršuje podmínky existence rostlinných a živočišných druhů i krajinný ráz.

Údaje o plochách dotčených těžbou nerostných surovin a rozsahu provedených rekultivací půd za období 2000–2004 uvádí následující tabulka.

Plocha dotčená těžbou nerostných surovin a rekultivace půd v letech 2000–2004

Rok	Plocha dotčená těžbou (ha)	Rekultivace ukončené (ha)		Rekultivace rozpracované (ha)	
		od počátku těžby	v hodnocených letech	celkem (ha)	v hodnocených letech
2000	72 025	15 002	867	9 771	399
2002	68 077	15 540	586	9 050	584
2003	68 558	16 040	378	9 482	740
2004	68 082	16 590	429	11 010	1 797

Zdroj: ČGS - Geofond

Plocha dotčená těžbou nerostných surovin se v posledních letech pohybuje na úrovni 70 tis. ha, z toho připadá na dobývací prostor 80 %, na plochu mimo dobývací prostor 20 %.

Rozsah rekultivací půd po těžbě nerostných surovin provedených celkem (ukončené i rozpracované) dosáhl v roce 2000 celkem 1 266 ha, v roce 2002 1 170 ha, v roce 2003 1 118 ha. Z uvedeného rozsahu připadal na rekultivace ukončené v roce 2000 dvoutřetinový podíl, v roce 2004 třetinový podíl.

Z provedených rekultivací připadala polovina na rekultivace lesnické, třetina na rekultivace zemědělské, málo zastoupené byly rekultivace vodohospodářské a ostatní.

Vstupy látek do půdy

Látky se do půdy dostávají zejména aplikací hnojiv, upravených kalů z ČOV, pesticidů a atmosférickou depozicí.

Minerální hnojiva

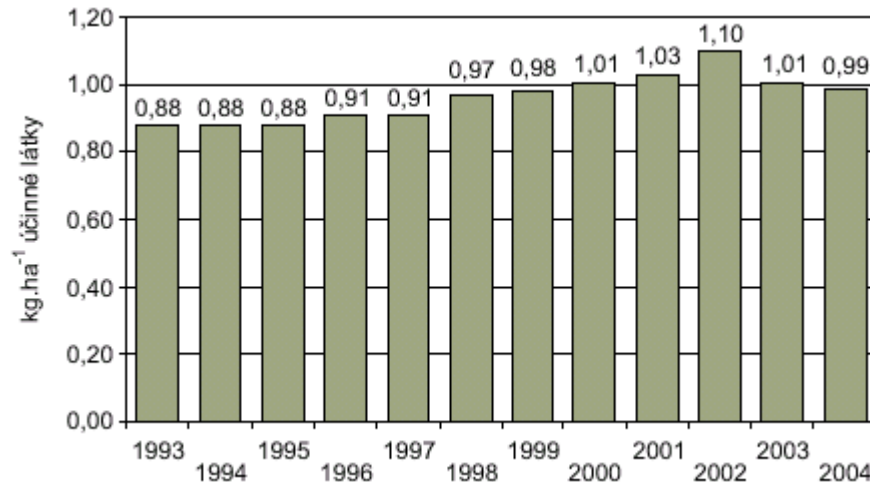
Používání minerálních hnojiv (N, P, K) na zemědělské půdě v roce 2004 představovalo 99 kg na 1 ha zemědělské půdy při poměru živin N:P₂O₅:K₂O 1:0,18:0,13 a meziroční nárůst v roce 2004 byl 20 kg NPK na 1 ha zemědělské půdy. Největší nárůst lze zaznamenat u aplikace dusíkatých hnojiv (25 %).

Spotřeba vápenatých hnojiv v roce 1990 byla na úrovni 2 650 tis. t (zboží), v následujícím období se prudce snižovala – v roce 2000 na 243 tis. t a v roce 2004 až na 141 tis. t, což představuje agroekologicky nepříznivý vývoj.

Přípravky na ochranu rostlin

Mezi závažné vstupy do půdy patří používané přípravky na ochranu rostlin. Jejich spotřeba je patrná z následujícího grafu.

Vývoj spotřeby přípravků na ochranu rostlin 1993–2004

Zdroj: SRS

Celkové množství přípravků na ochranu rostlin aplikované v roce 2004 na zemědělské půdě bylo pod 50 % úrovně spotřeby roku 1990. Spotřeba účinných látek na 1 ha zemědělské půdy v posledních dvou letech je na úrovni 1 kg, v roce 1990 byla 2 kg. Od roku 1995 však lze zaznamenat mírně vzestupný trend v používaném množství účinných látek na 1 ha (v roce 1995 to bylo 0,88 kg·ha⁻¹ a v roce 2004 už 0,99 kg·ha⁻¹). Přesto lze od roku 2002 zaznamenat mírně klesající tendenci (v roce 2002 to bylo 1,1 kg·ha⁻¹).

Kaly z čistíren odpadních vod

Kaly z čistíren odpadních vod (ČOV) patří mezi rizikové vstupy látek do půdy. Kal může být aplikovaný na půdu jen jako upravený a při splnění limitovaných obsahů rizikových prvků a rizikových látek. V tom případě může být nezávadným zdrojem organických látek.

Kaly z ČOV byly předmětem analýz ÚKZÚZ, a to v těch v případech, kdy produkce kalů byla směřována na zemědělskou půdu. Obsahy jednotlivých prvků v kalech byly hodnoceny podle vyhlášky č. 382/2001 Sb., o podmínkách použití upravených kalů na zemědělské půdě.

Plocha dotčená těžbou nerostných surovin a ukončené rekultivace půd (ha)

Rok	Plocha dotčená těžbou			Rekultivace ukončené					
	v DP	mimo DP	Celkem	Od počátku těžby			V hodnoceném roce		
				v DP	mimo DP	Celkem	v DP	mimo DP	Celkem
2002	54 376	13 701	68 077	7 888	7 654	15 542	273	313	586
2003	54 583	13 975	68 558	7 888	8 154	16 042	302	76	378

Zdroj: ČGS – Geofond

Podle podkladů ČGS – Geofondu představuje plocha dotčená těžbou nerostných surovin v ČR ke konci roku 2003 celkem 68 558 ha, z toho v dobývacím prostoru 54 583 ha, tj. 80 % této rozlohy, mimo dobývací prostor 13 975 ha, tj. 20 %. Oproti roku 2002 se plocha dotčená těžbou zvýšila o 481 ha.

Rekultivace ukončené od začátku těžby dosáhly v roce 2003 16 040 ha, což představuje navýšení oproti roku 2002 o 498 ha (v celém rozsahu mimo dobývací prostor). V roce 2003 bylo ukončeno 378 ha (tj. o 208 ha méně než v roce 2002).

Přehled rozpracovaných a zahájených rekultivací (ha)

Rok	Rekultivace rozpracované			Rekultivace zahájené v hodnoceném roce		
	v DP	Mimo DP	Celkem	v DP	Mimo DP	Celkem
2002	6 011	3 039	9 050	374,0	210,0	584,0
2003	6 201	3 281	9 482	414,5	325,5	740,0

Zdroj: ČGS – Geofond

Rozsah rekultivací rozpracovaných od počátku těžby dosáhl v roce 2003 9 482 ha (zvýšení oproti roku 2002 o 432 ha) a bylo zahájeno 740 ha nových rekultivací (o 156 ha více než v roce 2002).

Vstupy látek do půdy

Látky se do půdy dostávají zejména aplikací hnojiv, upravených kalů z ČOV, pesticidů a atmosférickou depozicí.

Minerální hnojiva

Používání minerálních hnojiv (N, P, K) na zemědělské půdě v roce 2004 představovalo 99 kg na 1 ha zemědělské půdy při poměru živin N:P₂O₅:K₂O 1:0,18:0,13 a meziroční nárůst v roce 2004 byl 20 kg NPK na 1 ha zemědělské půdy. Největší nárůst lze zaznamenat u aplikace dusíkatých hnojiv (25 %).

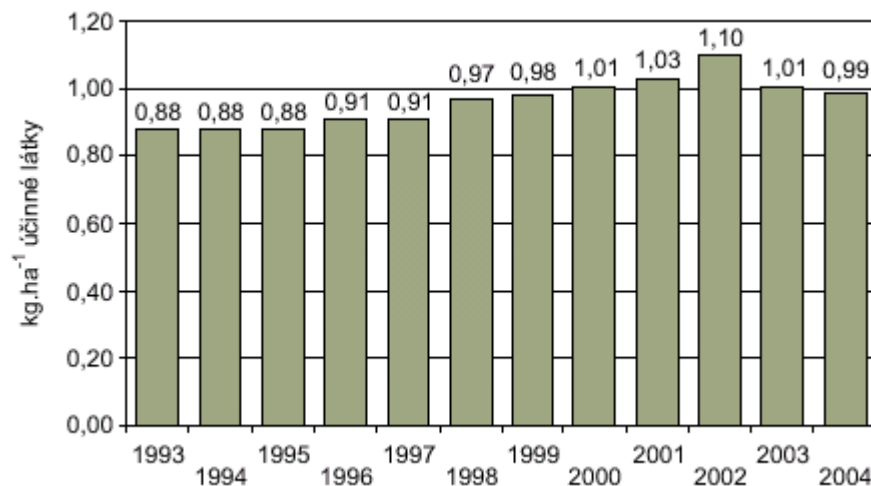
Spotřeba vápenatých hnojiv v roce 1990 byla na úrovni 2 650 tis. t (zboží), v následujícím období se prudce snižovala – v roce 2000 na 243 tis. t a v roce 2004 až na 141 tis. t, což představuje agroekologicky nepříznivý vývoj.

Přípravky na ochranu rostlin

Mezi závažné vstupy do půdy patří používané přípravky na ochranu rostlin. Jejich spotřeba je patrná z následujícího grafu.

Vývoj spotřeby přípravků na ochranu rostlin 1993–2004

Zdroj: SRS

Celkové množství přípravků na ochranu rostlin aplikované v roce 2004 na zemědělské půdě bylo pod 50 % úrovně spotřeby roku 1990. Spotřeba účinných látek na 1 ha zemědělské půdy v posledních dvou letech je na úrovni 1 kg, v roce 1990 byla 2 kg. Od roku 1995 však lze zaznamenat mírně vzestupný trend v používaném množství účinných látek na 1 ha (v roce 1995 to bylo 0,88 kg.ha⁻¹ a v roce 2004 už 0,99 kg.ha⁻¹). Přesto lze od roku 2002 zaznamenat mírně klesající tendenci (v roce 2002 to bylo 1,1 kg.ha⁻¹).

Kaly z čistíren odpadních vod

Kaly z čistíren odpadních vod (ČOV) patří mezi rizikové vstupy látek do půdy. Kal může být aplikovaný na půdu jen jako upravený a při splnění limitovaných obsahů rizikových prvků a rizikových látek. V tom případě může být nezávadným zdrojem organických látek.

Kaly z ČOV byly předmětem analýz ÚKZÚZ, a to v těch v případech, kdy produkce kalů byla směřována na zemědělskou půdu. Obsahy jednotlivých prvků v kalech byly hodnoceny podle vyhlášky č. 382/2001 Sb., o podmínkách použití upravených kalů na zemědělské půdě.

Rizikové prvky v kalech z ČOV

V období 1994–2004 (podle mediánu) je klesající trend u Cd a Zn. U ostatních prvků (někdy s meziročním kolísáním) jsou obsahy za sledované období vyrovnané. V posledním roce je desetiletý trend poněkud narušený.

V průběhu posledních čtyř let došlo z hlediska rizikových prvků ke snižování počtu nevyhovujících vzorků kalů. Počet vzorků s nadlimitním obsahem alespoň jednoho rizikového prvku v kalech z ČOV 2001 až 2004; v roce 2001 byl 41,7 %, v roce 2002 byl

39,5 %, v roce 2003 byl 35,0 % a v roce 2004 nevyhovělo vyhlášce č. 382/2001 Sb. 34,0 % vzorků (největší překročení bylo v Libereckém a Středočeském kraji).

V roce 2004 bylo nejvíce překročení limitních obsahů u Hg, a sice 14,6 %. U dalších prvků počet vzorků s nadlimitním obsahem nepřekročil 10 %. Druhým nejproblémovějším prvkem bylo v roce 2004 Pb s překročením v 8,7 % případů a třetím Ni spolu s Cr překročením shodně 6,8 %.

Organické polutanty v kalech z ČOV

V roce 2004 analyzoval ÚKZÚZ v rámci monitoringu kalů 35 vzorků kalů z ČOV na obsahy PCB, PAU a AOX.

Polychlorované bifenyle – PCB

Suma 7 kongenerů PCB v roce 2004 byla stanovena u 35 vzorků kalů z ČOV, kde kolísala v širokém rozmezí od 47 do 1 813 $\mu\text{g.kg}^{-1}$, aritmetický průměr byl 235 $\mu\text{g.kg}^{-1}$ a medián 117 $\mu\text{g.kg}^{-1}$.

V roce 2004 suma obsahů 6 kongenerů byla nižší oproti hodnotám zjištěným za období 1998–2003 (u aritmetického průměru o 11 %, u mediánu o 30 %).

Dva vzorky z celkových 35 překročily v roce 2004 hodnotu 0,6 mg PCB.kg⁻¹ sušiny, což je (podle vyhlášky č. 382/2001 Sb.) mezní hodnota koncentrace sumy 6 kongenerů PCB v kalech omezující jejich použití v zemědělství.

Polycyklické aromatické uhlovodíky – PAU

V roce 2004 byl obsah PAU stanoven u 35 vzorků kalů z ČOV. V roce 2004 došlo oproti roku 2003 ke zvýšení zjištěného mediánu u sumy 15 PAU o 12 % a hodnoty aritmetického průměru o 3 %, oproti roku 2000 (kdy se započalo se sledováním PAU v kalech) došlo ke snížení u mediánu o 12 %, u průměru o 17 %.

Hodnocení obsahů PAU v kalech z hlediska jejich využití v zemědělství umožňuje v současné době pouze návrh směrnice ES, který stanovuje maximálně přípustnou hodnotu 6 mg.kg⁻¹ sušiny pro sumu 11 individuálních PAU. Laboratoře ÚKZÚZ stanovují z 11 uhlovodíků 10. Z 35 analyzovaných vzorků překročilo tuto hodnotu 14 vzorků, tj. 40 %. Tento počet je shodný s rokem 2003 a oproti předcházejícím letům znamená snížení počtu nadlimitních vzorků kalů o 12 % (2002) a 19,5 % (2001).

Halogenové organické sloučeniny – AOX

AOX jsou využívány jako indikátor organického znečištění půd a odpadů. Vyhláška 382/2001 Sb., o podmínkách použití upravených kalů na zemědělské půdě, stanovila maximální přípustnou hranici AOX v kalech z ČOV na 500 mg.kg⁻¹ sušiny. Tato hodnota nebyla překročena v roce 2004 u žádného z 35 vzorků kontrolovaných ÚKZÚZ.

Medián obsahu AOX v roce 2004 byl 214 mg.kg⁻¹, průměr 237 mg.kg⁻¹. Oproti roku 2003 došlo ke snížení hodnot průměru i mediánu shodně o 7 %.

Atmosférická depozice

Atmosférické depozice dosud tvoří neopominutelnou složku vstupů látek přicházejících do půdy. Roční hodnoty atmosférického spadu sleduje ÚKZÚZ na souboru 49 pozorovacích ploch.

Statistické hodnoty vývoje roční atmosférické depozice u rizikových prvků ukazují:

- 2 během 90. let byl patrný klesající trend u většiny sledovaných, zejména rizikových prvků, který se v průběhu posledních 6–7 let prakticky zastavil;
- 3 v roce 2004 lze sledovat pokles obsahu As, Cr, Zn proti roku 2000;
- 4 v roce 2004 lze sledovat nárůst obsahu Cd, Pb a Cr proti roku 2003.

Roční vstupy makroprvků během posledních 6 let se příliš neměnily a pohybovaly se v rozmezí u dusíku 13–21, u fosforu 0,8–1, u draslíku 3–4 a u síry 7,5–9 (v kg.ha⁻¹.rok⁻¹). Při porovnání základních a kontaminovaných monitorovacích ploch nebyly zjištěny významné rozdíly u sledovaných parametrů.

Obsahy rizikových prvků a organických polutantů v zemědělských půdách

Rizikové prvky v zemědělských půdách

ÚKZÚZ v rámci agrochemického zkoušení zemědělských půd kromě základních agrochemických hodnot provádí i sledování obsahu rizikových prvků a rizikových látek v půdách.

Většina ze sledovaných 12 rizikových prvků v zemědělských půdách vykazovala překročení limitů pouze do 2 % stanovovaných vzorků, více nadlimitních vzorků bylo jen u Cd (2,4 %) a u As (6,5 %).

Nadlimitní obsahy některých rizikových prvků byly na lehkých půdách zřetelně četnější a byly zastoupeny z více než 10 % (As 10,1 %, Cd 11,0 %, V 12,7 %).

Při posuzování kvality půdy z hlediska obsahu rizikových prvků je třeba vždy zohledňovat konkrétní stanovištní podmínky a kumulativní schopnost rizikových prvků.

Organické polutanty v zemědělských půdách

Obsahy organických polutantů v půdách sleduje ÚKZÚZ v rámci monitoringu na 40 vybraných pozorovacích plochách orné půdy (mezi tyto plochy je řazen subsystém pozorovacích ploch, jedná se o plochy se zvýšenou zátěží rizikových prvků a organických cizorodých látek). Jsou sledovány: PCB, PAU a OCP (perzistentní chlorované pesticidy). Jejich sledování je významné kvůli rizikům, která představují pro potravní řetězce a existenci živých organismů.

Z analýz 34 vzorků sledovaných půd v roce 2004 vyplývá pro PCB a PAU:

- obsahy PCB v ornici jsou o něco vyšší než v podorniči;
- průměr obsahů u sumy 7 kongenerů PCB v ornících zemědělských půd za léta 2000–2004 se pohyboval kolem 5,5 µg.kg⁻¹, v roce 2004 došlo ke zvýšení na 8,4 µg.kg⁻¹;
- limitní hodnotu PCB (10 µg.kg⁻¹) v roce 2004 překročilo 9 vzorků (v roce 2003 to bylo 6 vzorků);
- mediány sumy 15 PAU v období 8 let (1997–2004) se pohybovaly v rozmezí 600–700 µg.kg⁻¹, v podorniči v rozmezí 300–400 µg.kg⁻¹;
- obsahy PAU vykazují mírný nárůst.

OCP v půdách sleduje ÚKZÚZ od roku 2000 na zmíněném souboru 40 pozorovacích ploch.

Na 40 pozorovacích plochách v ornici a podorničí v roce 2004 bylo zjištěno:

- u HCH nebyly nezjištěny nadlimitní obsahy;
- u HCB vzhledem k předchozím rokům nedošlo ke zvýšení, absolutní hodnoty zůstávají nízké;
- u DDT je značné překračování limitních hodnot, v roce 2004 byl překročen limit podle vyhlášky č. 13/1994 Sb. u ornice v průměru o 58 % a v podorničí o 50 %;
- u DDE je stále značné překračování limitních hodnot, v roce 2004 se situace oproti roku 2003 jen o málo zlepšila;
- u DDD došlo v roce 2004 v porovnání s rokem 2003 k určitému zlepšení.

Eroze půdy (vodní a větrná) a protierozní opatření

Ohrožení zemědělských půd erozí je podle podkladů Výzkumného ústavu meliorací a ochrany půdy (VÚMOP) značné, zejména vodní eroze vyžaduje mimořádnou pozornost. V současnosti se ohroženost půd z hlediska větrné a vodní eroze systematicky nesleduje, pravidelná roční měření se proto neuskutečňují. Údaje o potenciální ohroženosti půd vodní a větrnou erozí uvádí následující tabulka.

Potenciální ohroženost zemědělských půd vodní a větrnou erozí

Kategorie ohrožení	Vodní eroze v %	Větrná eroze v %
Neohrožené	4,2	77,5
Náchylné	27,9	9,3
Mírně ohrožené	25,9	5,7
Ohrožené	18,1	5,4
Silně ohrožené	10,0	1,8
Nejohroženější	13,9	0,3

Zdroj: VÚMOP

Vodní eroze půdy

Svažitost zemědělských pozemků, nesprávný způsob obdělávání zemědělských půd a povrchový odtok po silných dešťových srážkách a následná eroze půdy vytváří rizika odnosu půdních částic a v ní obsažených látek, což zhoršuje úrodnost půdy, a erozní smyvy zhoršují kvalitu povrchových vod.

Vodní erozí podle VÚMOP je značně ohroženo 42 % zemědělských půd, včetně mírného ohrožení působí eroze na více než dvou třetinách rozlohy zemědělských půd.

Vývoj situace v oblasti vodní eroze se v rámci řešení VÚMOP ani jiných organizací nesleduje.

Větrná eroze půdy

Aktuální ohrožení větrnou erozí závisí především na klimatických podmínkách v daném období. Větrnou erozí půdy jsou postihovány zejména sušší a teplejší klimatické oblasti

s lehkými půdami. V průběhu roku je častější výskyt větrné eroze při zvýšených teplotách a větru na jaře a na podzim, kdy půda není chráněna vegetací a je tak více ohrožena erozí. Větrnou erozí je potenciálně ohroženo 8 % zemědělských půd, spolu s mírným ohrožením 13 % půd.

Příroda a krajina

Obecná ochrana přírody

Stav přírody a krajiny a vývojové trendy

V ČR stejně jako v celé střední Evropě převládá kulturní krajina ovlivněná intenzivní antropogenní činností. Působení člověka mělo za příčinu vznik několika unikátních krajinných typů, ve kterých se udržela nebo vytvořila řada jedinečných ekosystémů. Další intenzifikace zemědělské a průmyslové výroby tyto ekosystémy ohrožuje. Důsledkem je snížená retenční schopnost krajiny, snížená biodiverzita zemědělských ekosystémů, nízká biodiverzita monokulturních lesů a staré ekologické zátěže.

Narušený vodní režim krajiny se negativně projevuje především při dlouhotrvajícím suchu a při přivalových srážkách. Stav rozhodně nezlepšil způsob úprav vodních toků po katastrofálních povodních v letech 1997 a 2002.

Stálým faktorem je snížená vodní retenční kapacita lesních půd v důsledku změn charakteristik humusu a intraskeletové eroze v monokulturně a holosečně obhospodařovaných smrkových lesích. Stav lesů je poznamenán zejména monokulturním hospodařením. Většina lesů má značně posunutou druhovou a prostorovou skladbu dřevin. Ani ve zvláště chráněných územích (ZCHÚ) se zpravidla nevyskytují všechna vývojová stadia lesa, která jsou podmínkou vysoké diverzity hmyzích a ptačích druhů.

Zemědělská krajina je ohrožena dlouhodobou absencí extenzivních forem hospodaření na loukách a pastvinách a erozí nevhodně obdělávané orné půdy. Intenzivní hospodaření na loukách a pastvinách i druhý extrém, ponechání takových pozemků ladem, vede k poklesu jejich biodiverzity. V současné době je tento stav MZe postupně napravován systémem dotačních titulů na mimoprodukční funkce zemědělství. Na MŽP je k tomuto účelu určen Program péče o krajinu (PPK), jehož cílem jsou opatření k ochraně proti erozi, k udržení kulturního stavu krajiny a podpora rozmanitosti flóry a fauny.

Intenzivní hospodaření je příčinou velmi nízké biodiverzity větších rybníků, ve kterých nejsou příznivé životní podmínky pro většinu makrofyt, pro původní druhy ryb a pro vodní ptactvo.

V případě těžby nerostných surovin dochází zpravidla jen pozvolna k omezení vlivů jejich přímých důsledků (prašnost, doprava) a k následné rekultivaci dotčených ploch.

Krajinný ráz a jeho ochrana

Udržení dochovaného stavu přírodních, kulturně-historických a krajinářsko-estetických hodnot v krajině vyžaduje ochranu a péči při všech činnostech a na všech úrovních. V řešení této problematiky se v poslední době začíná prosazovat koncepční přístup. V roce 2004 začaly jednotlivé krajské úřady (KÚ), v rámci tvorby materiálu „Koncepce ochrany přírody kraje“,

vypracovávat hodnocení krajinného rázu v daném území. Výsledkem hodnocení jsou územní segmenty s různou hodnotou krajinného rázu. Tyto podklady lze dále využít pro účely umístění staveb, významných z pohledu ochrany krajinného rázu (liniové a věžové stavby), nebo při strategickém rozhodování (jako podklad pro územní plány). Na územích s významným soustředěním estetických a přírodních hodnot se vyhláší přírodní parky. Ve velkoplošných zvláště chráněných územích (VZCHÚ) upravují způsob ochrany krajinného rázu ochranné podmínky stanovené zákonem. Problémovými zásahy do krajinného rázu jsou v současné době velkoplošné terénní úpravy a stožárové stavby. Rozdílné pohledy na způsob hodnocení zásahů do krajinného rázu je potřebné sjednotit prováděcím předpisem.

Počet přírodních parků se v posledních letech prakticky nezměnil. K 31. 12. 2004 bylo v ústředním seznamu ochrany přírody evidováno celkem 135 přírodních parků.

Dřeviny rostoucí mimo les

Dřeviny rostoucí mimo les jsou obecně chráněny podle § 7 zákona ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, podle kterého je zakázáno dřeviny ničit nebo poškozovat. Povolování kácení dřevin na úrovni obecních úřadů je pak podle § 8 uvedeného zákona. Významné stromy a jejich skupiny je možno registrovat jako významné krajinné prvky. Nejprísnější formou ochrany dřevin je jejich vyhlášení v kategorii památných stromů příslušnými úřady nebo orgány ochrany přírody. K 31. 12. 2004 je v ústředním seznamu ochrany přírody evidováno 5 355 položek památných stromů a jejich skupin, což představuje přibližně 22 tis. stromů. V roce 2004 bylo nově zaevidováno 207 položek památných stromů, ale zároveň bylo 67 položek z ústředního seznamu vyjmuty.

Významné krajinné prvky (VKP)

Od roku 2004, kdy přešla agenda registrovaných VKP z okresů na pověřené obecní úřady, probíhá jejich inventarizace. Ukazuje se, že chybí jednotná a přesná databáze. Tato absence je příčinou problémů týkajících se následné ochrany a případné péče. Vstupem ČR do EU se některé VKP staly součástí území Natura 2000 a přešly tak pod jiný typ ochrany. Nejvíce problémů, stejně jako v minulých letech, je zaznamenáno u VKP vodní tok, údolní niva a rybník. Příčinou je zejména nízká úroveň, popř. absence udržitelného způsobu hospodaření na území VKP, které způsobují zejména legislativní nejasnosti týkající se přesného definování a ohraničení těchto krajinnotvorných prvků. Tyto skutečnosti by mohl napomoci vyřešit prováděcí předpis k § 4 zákona ČNR č. 114/1992 Sb. a dále pak naplňování směrnic ES, jakou je např. rámcová směrnice EP a Rady 2000/60/ES, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky, jejímž cílem je zabránění dalšímu zhoršování vodních ekosystémů a zajištění jejich ochrany. V rámci protipovodňových opatření, kde hraje významnou roli stav a kvalita lesů, vodních toků a zejména údolních niv, je nutné do budoucna nahradit čistě technická protipovodňová opatření alternativními způsoby řešení, které budou znamenat příznivější a šetrnější ovlivnění těchto segmentů krajiny. V dalším období bude pro významná strategická rozhodnutí taktéž důležitá ekologická kategorizace VKP a způsobu jejich ochrany.

Územní prvky ekologické stability

Územní systém ekologické stability krajiny (ÚSES) je definován jako vzájemně propojený soubor přirozených i pozmeněných, avšak přírodě blízkých ekosystémů, které udržují přírodní rovnováhu. Ochrana ÚSES je veřejným zájmem, na kterém se podílejí vlastníci

pozemků, obce i stát. V rámci Agentury ochrany přírody a krajiny (AOPK ČR) vzniklo pracoviště Datové centrum ÚSES, které spravuje data získaná z projektu VaV/640/5/02 – „Metodický postup získání, zpracování a jednotného udržování dat různých stupňů systému ekologické stability“. Datové centrum ÚSES se zabývá také dalšími aktivitami spojenými s budováním informačního systému ÚSES, jeho naplňováním, aktualizací a prezentací.

Zvláště chráněné části přírody

Velkoplošná zvláště chráněná území

	NP	CHKO	Celkem
Počet	4	25	29
Výměra (km ²)	1 187,80	10 840,72	11 975,52
% rozlohy ČR	1,51	13,20	14,71

Zdroj: AOPK ČR

Maloplošná zvláště chráněná území

Národní přírodní rezervace (NPR) jsou území určená k ochraně přirozených a přírodě blízkých ekosystémů nebo jejich souborů, významných a jedinečných v celostátním nebo mezinárodním měřítku. Jejich celkový počet je 110, celková výměra 27,99 tis. ha. Vysoké nároky na kvalitu jsou také příčinou, proč se jejich celkový počet příliš nemění. Ke změnám však dochází v důsledku revize právních předpisů, jimiž byla jejich ochrana zřízena. V roce 2004 byla přehlášena NPP Býčí skála na stejnojmennou NPR o výměře 191 ha a toutéž vyhláškou zrušena NPR Josefské údolí o výměře 113 ha. Dále byla vydána nová zřizovací vyhláška pro NPR Čertova stěna - Luč, jejíž původní výměra byla zvětšena o 30 ha, a konečně byla přehlášena a zvětšena o 10 ha i jedna z našich nejstarších rezervací – Žofínský prales.

Národní přírodní památky (NPP) jsou určeny k ochraně unikátních geologicko-geomorfologických útvarů a jevů, nalezišť vzácně se vyskytujících přírodnin (hornin, minerálů, paleontologických dokladů), stanovišť vzácných či ohrožených druhů ve fragmentech ekosystémů nebo úseků přírody s významnými doklady tvořivé lidské činnosti. V této kategorii je chráněno 103 ploch o celkové výměře 2,73 tis. ha. Ani tato kategorie nevykazuje v průběhu let velký nárůst. V roce 2004 přibyla jediná NPP – Miroslavské kopce o výměře 30,8 ha, kde jsou předmětem ochrany stepní trávníky s významnými druhy rostlin a živočichů. Nově byla přehlášena NPP Hojná Voda.

Přírodní rezervace (PR) jsou území s přírodními nebo málo narušenými ekosystémy, typickými pro určitou geografickou oblast; jejich význam je regionální. Tak jako ostatní ZCHÚ výrazně přispívají k ekologické stabilitě krajiny. V roce 2004 bylo celkem chráněno 772 PR o rozloze 35,95 tis. ha (750 PR o rozloze 32,8 tis. ha v roce 2003).

Přírodní památky (PP) jako významově nejnižší kategorie jsou svým charakterem obdobou NPP, s regionálním významem. V roce 2004 byl jejich celkový počet 1 189, celková výměra 27,19 tis. ha (1 180 PP o rozloze 26,33 tis. ha v roce 2003).

Stanovit přesný aktuální počet a plošnou výměru PR a PP je v současné době obtížné; přechodem kompetencí při jejich správě na KÚ dochází průběžně k úpravám a novelizacím zřizovacích předpisů jednotlivých PR a PP, přičemž se může změnit jak kategorie, tak plošná rozloha jednotlivých území. Zákon č. 114/1992 Sb. (§ 42) sice stanoví povinnost evidence všech ZCHÚ v Ústředním seznamu ochrany přírody (ÚSOP), údaje do něj jsou však zasílány s časovým zpožděním. Čísla uvedená v následující tabulce pro PR a PP odpovídají údajům, zaznamenaným v Ústředním seznamu ochrany přírody.

Přehled maloplošných zvláště chráněných území v ČR

	NPR	NPP	PR	PP	Celkem
Počet	110	103	772	1 189	2 174
Výměra (v km ²)	279,89	27,29	359,54	271,91	938,63
% rozlohy ČR	0,35	0,03	0,46	0,34	1,19

Zdroj: AOPK ČR

Péče o zvláště chráněné druhy

V souvislosti s novelou zákona č. 114/1992 Sb. byl rok 2004 věnován přípravě novelizace seznamů zvláště chráněných druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin. Přípraveny byly nezbytné změny vyplývající z nutnosti plného dokončení transpozice směrnic ES (ochrana druhů přílohy 4 směrnice Rady 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin) a zahájena byla důkladná revize a aktualizace seznamů zvláště chráněných druhů s ohledem na změny v míře ohrožení jednotlivých druhů rostlin a živočichů. Aktivně se těchto prací účastnila řada odborných a vědeckých pracovišť i nevládních ochranných organizací. Cílem revize a aktualizace seznamů je postihnout aktuální tendence vývoje populací ohrožených druhů a zajistit odpovídající stupeň jejich ochrany.

Specifickým nástrojem péče o zvláště chráněné druhy jsou záchranné programy, podle nichž se uskutečňují zvláštní režimy ochrany a péče, jako např. záchranné chovy, posilování populací, repatriace druhů a podle možností i přenosy jedinců druhů z ohrožených stanovišť. U rostlin byl nově zpracován záchranný program pro vybrané evropsky významné druhy, např. pro evropsky významný druh hořeček český (*Gentianella bohemica*) a pro hvozdík písečný český (*Dianthus arenarius subsp. bohemicus*). Dále je rozpracován záchranný program pro vratičku mnohoklanou (*Botrychium multifidum*), pro šidlatku ostnovýtrusou (*Isoetes echinospora*), švihlík krutiklas (*Spiranthes spiralis*) a koniklec jarní (*Pulsatilla vernalis*).

U živočichů byla dokončena koncepce záchranných programů kriticky a silně ohrožených druhů živočichů, která se zaměřuje na druhy, jimž hrozí vyhynutí na úrovni celého státu, dále na druhy, které jsou mimořádně významné z hlediska ochrany přírody a jsou současně konfliktní z hlediska hospodářských zájmů člověka a konečně na ty, u kterých povinnost aktivní ochrany vyplývá z nadnárodních iniciativ, kterými je ČR vázána. V souladu s touto koncepcí byly rozpracovány další záchranné programy pro dropa velkého (*Otis tarda*) a také pro čtyři druhy motýlů – hnědáška osikového (*Euphydryas maturna*), hnědáška

chrastavcového (*Euphydryas aurinia*), jasoně dymnivkového (*Parnassius mnemosyne*) a okáce jilkového (*Lopinga achine*). Dále byly rozpracovány záchranné programy typu tzv. programů péče pro bobra evropského (*Castor fiber*) a vydra říční (*Lutra lutra*), které stanoví pravidla pro ochranu a hospodaření s těmito konfliktními druhy tak, aby bylo zajištěno jejich zachování při udržení vlivu druhu na hospodářské zájmy člověka na přijatelné úrovni. Zároveň se pokračuje v realizaci záchranného programu perlorodky říční (*Margaritifera margaritifera*) a tetřeva hlušce (*Tetrao urogalus*). Dále se dokončuje program pro velké šelmy a sysla obecného (*Spermophilus citellus*). Pokračovalo se také v druhé etapě dlouhodobého komplexního mapování výskytu raků na celém území ČR, včetně tří nepůvodních druhů.

Volně žijící živočichové a planě rostoucí rostliny

Informovanost o výskytu, rozšíření a autekologii jednotlivých taxonů naší domácí flóry a fauny se neustále zlepšuje, a to především díky aktuálnímu mapování jejich výskytu. Přednost je dáována druhům zvláště chráněným, ale sledováno je i rozšíření druhů ostatních, zejména těch, kde je konstatována tendence ústupu. Výsledkem mapování jsou databáze, které jsou shromažďovány v jednotném informačním systému ochrany přírody – ISOP. Na základě údajů v těchto databázích se praktikuje odborná péče o jednotlivé druhy, která může vyústit ve vyhlášení územní ochrany jejich nalezišť či zařazení mezi zvláště chráněné druhy. Databáze také slouží k tvorbě červených seznamů a červených knih. Významným podkladem k mapování druhů jsou inventarizační průzkumy ZCHÚ. Velké množství dat o výskytu zejména ptačích druhů a druhů cévnatých rostlin bylo shromážděno při mapování stanovišť a evropsky významných taxonů v rámci příprav na tvorbu soustavy Natura 2000 i v rámci jiných mezinárodních projektů a programů, které jim předcházejí.

V roce 2004 byl na AOPK ČR zahájen projekt Botanicky významná území (Important Plant Area). Jde o vymezení přírodních nebo přírodě blízkých územních celků nebo lokalit, které vykazují mimořádně vysoké množství rostlinných druhů či přítomnost endemitu, evropsky významného druhu, případně druhu Bernské úmluvy. Současně jimi mohou být i území obsahující cenná společenstva vzácných druhů nebo taxonomických skupin vysoké botanické hodnoty. Záměrem programu je zajistit adekvátní ochranu a řízení těchto území tak, aby byla zachována kontinuální existence jak populací rostlin, tak i biotopů. Nejde však o legislativně stanovenou kategorii ochrany – území jsou identifikována na základě odborného zhodnocení v součinnosti s vědeckými a regionálními experty a budou předmětem dalšího sledování, případně monitoringu. Kritéria výběru zahrnují všechny skupiny rostlin a houby. Celkem bylo dosud identifikováno 75 těchto botanicky významných území o rozloze 146,1 ha, z toho 68 území (123,8 ha) je v některé z kategorií ZCHÚ a většina zbylých je navržena jako součást soustavy Natura 2000.

Na základě nových informací byl na AOPK ČR aktualizován také Červený seznam mechorostů ČR. Z celkového počtu 849 druhů mechorostů je v něm zařazeno 424 druhů, z toho 27 taxonů je považováno za vyhynulé. Ke kriticky ohroženým náleží 62 druhů, k ohroženým 68, k zranitelným 76, za potenciálně ohrožené je považováno 50 druhů (pro zbytek, tj. 141 druhů chybějí objektivní údaje). Obdobně byl připraven předběžný Červený seznam bezobratlých živočichů, který bude publikován v roce 2005.

Z hlediska obecné ochrany biodiverzity jsou velmi efektivní opatření sledující možnosti migrace jednotlivých živočišných skupin a odstraňující nebo zmírňující bariérový efekt liniových staveb v krajině (např. podchody pro obojživelníky, velké savce). Migrace je

podporována také u ryb, a to odstraňováním příčných překážek na tocích, případně podporou technických řešení, kterými se umožňuje volný pohyb ryb i jiných vodních organismů. V roce 2004 bylo v tomto směru podpořeno z Programu revitalizace říčních systémů 5 akcí s finančními náklady za cca 20,5 mil. Kč.

Šíření nepůvodních rostlinných a živočišných druhů

Invaze a intenzivní šíření nepůvodních druhů, představují vedle fyzické likvidace stanovišť jeden z nejnebezpečnějších vlivů na přírodní a polopřírodní ekosystémy, a tím i na pokles jejich biodiverzity. Možnost regulace a proces hodnocení rizika v případě nového zavážení, dovozu apod. nepůvodních organismů jsou stále nedostatečně právně ošetřeny. V některých případech dokonce stávající legislativa ztěžuje účinnou ochranu před šířením a dopady působení nepůvodních druhů. K dispozici je zatím také málo údajů o ekonomických a společenských dopadech tohoto fenoménu. V ČR je kvalifikováno okolo 90 rostlinných druhů jako invazní, nejnebezpečněji se projevuje bolševník velkolepý (*Heracleum mantegazzianum*), křídlatka japonská (*Reynoutria japonica*), křídlatka sachalinská (*Reynoutria sachalinensis*) včetně jejich křížence křídlatky české (*Reynoutria bohemica*) a netýkavka žláznatá (*Impatiens glandulifera*). Likvidace porostů těchto nejnebezpečnějších invazních druhů a omezování jejich šíření je prováděna již od 90. let minulého století a je finančně podporována dotačními programy, a to především z PPK a SFŽP ČR (Program péče o přírodní prostředí). Na AOPK ČR bylo v roce 2004 z tohoto programu hrazeno 18 akcí, jejichž předmětem byla likvidace invazních druhů v celkovém finančním objemu 813 tis. Kč.

U živočišných druhů se v současné době jeví jako nejnebezpečnější norek americký (*Mustela vison*). Je to velice přizpůsobivý druh, který rychle zaujímá ekologickou niku po konkurenčních predátorech. V posledních pěti letech dochází k výraznému zvýšení jeho stavů a představuje značné ohrožení vodní fauny, především račích populací. Na AOPK ČR započalo v roce 2004 cílené sledování jeho výskytu a vlivů na domácí faunu. Pokračoval také monitoring výskytu raků, včetně nepůvodních druhů a v rámci něho byl sledován i rozsah rozšíření tzv. račího moru.

Les

Vývoj výměr lesní půdy

Výměra lesní půdy dosáhla v roce 2004 výše 2 646 tis. ha a oproti roku 2003 stoupla o 2 tis. ha. Mírný nárůst výměry lesní půdy lze předpokládat i v dalších letech.

Vývoj výměry lesní půdy v období 1920–2004 (tis. ha)

	1920	1930	1945	1950	1960	1970	1980	1990	2000	2003	2004
Plocha	2 369	2 355	2 420	2 479	2 574	2 607	2 624	2 630	2 637	2 644	2 646

Zdroj: ČSÚ, ČÚZK

Výměra porostní půdy se v roce 2004 oproti roku 2003 zvýšila o 2 tis. ha na 2 591 tis. ha. Pozitivním jevem je zalesňování pro zemědělství nevhodné zemědělské půdy, které je dotováno v rámci restrukturalizace rostlinné výroby. V květnu roku 2004 bylo vydáno nařízení vlády č. 308/2004 Sb., o stanovení některých podmínek pro poskytování

dotací na zalesňování zemědělské půdy a na založení porostů rychle rostoucích dřevin na zemědělské půdě určených pro energetické využití. Zalesňování zemědělské půdy je počínaje rokem 2004 kofinancováno ze strukturálních fondů EU.

Vývoj zalesnění zemědělské půdy v letech 1999–2004 (ha)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Plocha	493	908	1 091	1 203	940	570

Zdroj: MZe

Lesnatost (výměra porostní půdy) dosáhla v ČR 32,9 % výměry. Nejlesnatějšími kraji jsou: Liberecký (42,7 %), Karlovarský (42,5 %) a Zlínský (38,9 %). Naproti tomu nejnižší lesnatost mají kraje Hl. m. Praha (9,5 %), Středočeský (27,1 %) a Jihomoravský (27,3 %).

Členění lesů podle jejich funkčního využívání

V poslední době trvale stoupá význam funkcí veřejně prospěšných, což vyjadřuje i vývoj zařazení lesů do jednotlivých kategorií, kterými jsou lesy hospodářské, ochranné a zvláštního určení. Tento trend zřejmě bude i nadále pokračovat.

Vývoj zařazení lesů do kategorií v letech 1980–2004

Rok	Kategorie lesa (%)		
	lesy hospodářské	lesy ochranné	lesy zvláštního určení ^{a)}
1980	78,2	4,0	17,8
1985	68,2	3,1	28,7
1990	58,4	2,5	39,1
1995	57,2	2,7	40,1
2000	76,7	3,5	19,8
2003	75,6	3,5	20,9
2004	75,3	3,1	21,6

^{a)} do roku 1996 byly do lesů zvláštního určení zařazovány i lesy postihované imisemi. Po tomto roce byly tyto lesy zařazeny do kategorií podle jejich převažující funkce.

Zdroj: ÚHÚL

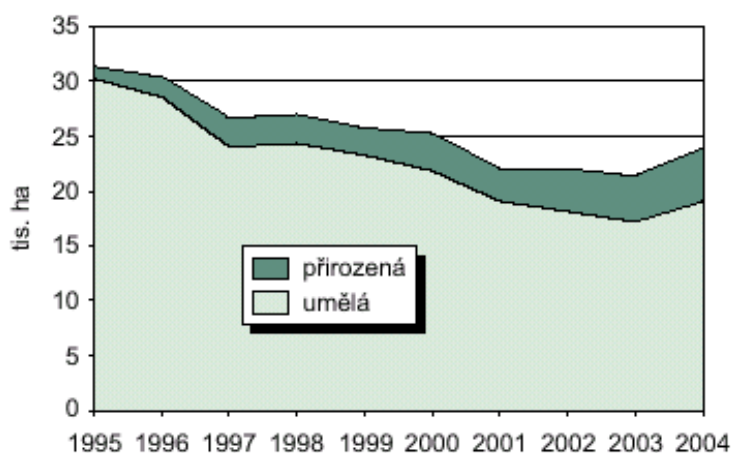
V roce 2004 došlo k významnému snížení výměry lesů ochranných (o 10 %), které byly zařazeny do kategorie lesů zvláštního určení.

Obnova lesa

V rámci umělé obnovy lesa jsou do lesních ekosystémů cíleně vnášeny meliorační a zpevňující dřeviny, jako např. buk, dub, javor, jeřáb, jedle. Dlouhodobá změna druhové skladby obnovovaných porostů ve prospěch původních listnatých dřevin a jedle je hlavní

zásadou pro případné poskytnutí prostředků ze SFŽP ČR. Zvýšení podílů listnatých dřevin v lesních ekosystémech je dlouhodobým trvalým úkolem lesního hospodářství.

Vývoj obnovy lesa 1995–2004

Pozn.: od roku 2002 se z důvodu změn v metodice do přirozené obnovy započítává i obnova pod porostem (původně se započítávala jen obnova na holině)

Zdroj: ČSÚ

Při umělé obnově lesa se s ročními výchyly postupně zvyšuje podíl listnatých dřevin, a to zejména buku a dubu, pozitivní je i vzestup podílu jedle (na 8,4 % jehličnanů).

Vývoj umělé obnovy podle druhů dřevin v letech 1990–2004 (ha)

Dřeviny	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004
Jehličnaté celkem	28 248	21 861	13 910	12 533	11 730	10 974	12 339
v tom							
smrk	19 467	15 072	9 479	8 211	7 941	7 333	8 495
jedle	215	614	895	801	923	937	1 032
borovice	5 173	3 716	2 597	2 720	2 267	2 223	2 361
modřín	2 722	2 119	739	570	417	350	327
ost. jehlič.	671	340	200	231	182	131	124
% jehličnaté	84,0	72,6	63,6	65,6	64,7	63,9	64,8
Listnaté celkem	5 367	8 267	7 957	6 576	6 390	6 190	6 703
v tom							
dub	1 415	2 360	2 428	2 033	1 780	1 910	1 965
buk	1 494	3 445	3 386	2 908	3 143	3 032	3 406
lípa	54	297	397	286	264	236	237
topol, osika	91	46	46	47	61	84	50
ost. listnaté	2 313	2 119	1 700	1 302	1 142	928	1 045
% listnaté	16,0	27,4	36,4	34,4	35,3	36,1	35,2

Zdroj: ČSÚ

Zdravotní stav lesa

Zdravotní stav lesních porostů v ČR se hodnotí od roku 1986 na monitorovacích plochách evropského programu EHK OSN a EU ICP – Forest. Základním parametrem tohoto šetření je míra defoliace (odlistění) stromů, vyjadřovaná v procentech s přesností na 5 %. Hodnoty defoliace se rozdělují do pěti základních tříd. Od roku 2000 se hodnotí zvlášť defoliace porostů do 60 let věku a porostů starších 60 let. I v roce 2004 v porovnání s předcházejícími roky došlo k nárůstu defoliace, který se projevil především přesunem části procentického zastoupení dřevin ze třídy 1 do třídy defoliace 2.

V roce 2004 byly na základě usnesení vlády č. 532/2000 uskutečněny 4 projekty vápnění imisemi nejvíce postižených lesů, z toho tři v Krušných horách (3 862 ha) a jeden v Orlických horách. Ke zlepšení stavu lesů se uskutečnilo letecké hnojení práškovým hnojivem Silvamix Mg-F4 v dávce 300 kg.ha⁻¹ lesa na ploše 1 077 ha v Krušných horách. Od roku 2005 budou projekty v oblasti vápnění a hnojení lesních porostů rozpracovávány podle usnesení vlády č. 22/2004.

Vývoj defoliace jehličnatých a listnatých dřevin na plochách ICP – Forest

	Rok	Třída 0 (0–10 %)		Třída 1 (10–25 %)		Třída 2 (25–60 %)		Třída 3 (> 60 %)		Třída 4 (100 %)	
		< 60	≥ 60	< 60	≥ 60	< 60	≥ 60	< 60	≥ 60	< 60	≥ 60
Jehličnany	1986	51,3		25,5		22,1		1,0		0,1	
	1990	27,9		25,2		42,1		3,8		1,0	
	1995	5,8		33,5		57,6		2,4		0,7	
	2000	< 60	≥ 60	< 60	≥ 60	< 60	≥ 60	< 60	≥ 60	< 60	≥ 60
		38,9	1,9	41,7	33,3	19,1	64,1	0,2	0,6	0,1	0,1
	2003	36,3	1,2	40,1	27,9	23,1	69,8	0,4	0,9	0,1	0,2
2004	36,9	1,4	33,7	26,5	28,6	70,7	0,4	1,1	0,4	0,3	
Listnáče	1992	21,5		49,3		28,0		0,8		0,4	
	1995	14,6		54,8		27,4		2,2		1,0	
	2000	< 60	≥ 60	< 60	≥ 60	< 60	≥ 60	< 60	≥ 60	< 60	≥ 60
		37,9	16,4	47,0	57,8	14,8	24,7	0,3	0,8	0,0	0,3
	2003	26,7	14,6	53,9	55,0	19,1	29,9	0,3	0,4	0,0	0,1
	2004	22,7	14,4	51,6	49,6	24,7	34,5	0,6	1,4	0,4	0,1

Zdroj: VÚLHM

Lesy ve zvláště chráněných územích

Celková výměra lesů v ZCHÚ se téměř nezměnila a dosahuje cca 718 tis. ha, z toho je cca 661 tis. ha lesů v NP a CHKO, což je zhruba 25 % výměry všech lesů ČR. Všechny lesy v ČR jsou zároveň na základě zákona č. 114/ 1992 Sb. významným krajinným prvkem a plní mimořádnou úlohu případně také jako součást ÚSES.

Lesnatost zvláště chráněných území

Kategorie	VZCHÚ		MZCHÚ			
	NP	CHKO	NPR	PR	NPP	PP
Počet chráněných území	4	24	110	750	103	1 188
Výměra (tis. ha)	118,78	1 041,30	27,99	35,95	2,73	27,19
% rozlohy ČR	1,51	13,20	0,35	0,46	0,03	0,34
Výměra lesní půdy (tis. ha)	97,78	562,96	22,98	14,57	1,59	18,44
Lesnatost (%)	82,00	54,00	82,00	41,00	58,00	68,00

Zdroj: AOPK ČR

Zdroj: MŽP, Zpráva o životním prostředí ČR, listopad 2004

Nerealizace Operačního programu Životní prostředí by znamenala zastavení převažujících pozitivních trendů u kvalitativních i kvantitativních ukazatelů stavu životního prostředí a veřejného zdraví a vedla by k obtížně zvrátitelnému zhoršení prostředí i zdraví lidí.

3. Charakteristiky životního prostředí v oblastech, které by mohly být provedením koncepce významně zasaženy.

Předkládaný Operační program Životní prostředí pro období 2007–2013 se svým charakterem dotýká celého území České republiky. Popis charakteristik životního prostředí z hlediska významného zasažení jednotlivých oblastí je uveden v předchozí kapitole č. 2.

4. Veškeré současné problémy životního prostředí, které jsou významné pro koncepci, zejména vztahující se k oblastem se zvláštním významem pro životní prostředí (např. oblasti vyžadující ochranu podle zvláštních právních předpisů).

Natura 2000 vývoj a stav v EU a v ČR

Natura 2000 je celistvá soustava chráněných území evropského významu. Jejím účelem je ochrana nejvíce ohrožených druhů planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů a tzv. přírodních stanovišť na území Evropské unie. Povinnost vytvoření této soustavy na území ČR vyplývá ze směrnice Rady 79/409/EHS z 2. dubna 1979 o ochraně volně žijících ptáků (zkráceně směrnice o ptácích) a směrnice Rady 92/43/EHS z 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (zkráceně směrnice o stanovištích). Území, vyhlášená na základě obou směrnic, tj. evropsky významné lokality a ptačí oblasti, spolu vytvářejí soustavu Natura 2000.

Na základě těchto dvou směrnic došlo k vymezení tzv. ptačích oblastí (PO) a evropsky významných lokalit (EVL).

Ptačích oblastí, vymezených na základě směrnice o ptácích, je v rámci České republiky celkem 41 oblastí a jsou vyhlášovány vyhláškami.

Evropsky významné lokality, vymezené na základě směrnice o stanovištích, jsou připraveny v podobě návrhu národního seznamu, který stanovila vláda nařízením č. 132/2005, Sb.. Dne 22.12.2004 byl schválen tento seznam a následně předán k posouzení a schválení Evropské komisi. V současné době platí pro všechny navržené lokality předběžná ochrana evropsky významných lokalit podle § 45, písmeno b zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění. Tyto lokality také požívají předběžnou ochranu a v plném rozsahu pro ně musí být prováděno hodnocení důsledků koncepcí a záměrů. Lokality, které budou zařazeny do evropského seznamu, a sporné lokality oznámí Ministerstvo životního prostředí ve Sbírce zákonů formou sdělení. Následně do 6 let musí být všechny tyto lokality, pokud nebudou chráněny smluvně, vyhlášeny za zvláště chráněná území.

Hodnocení důsledků koncepcí a záměrů na evropsky významné lokality a ptačí oblasti se provádí na základě novelizace zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (dále jen „zákon“), kterou byly do našeho právního řádu implementovaly dvě významné směrnice Evropských společenství, směrnice Rady 79/409/EHS, ze dne 2. dubna 1979, o ochraně volně žijících ptáků, a směrnice Rady 92/43/EHS, ze dne 21. května 1992, o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

Jakákoliv koncepce nebo záměr, který může samostatně nebo ve spojení s jinými významně ovlivnit území evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti, podléhá hodnocení jeho důsledků na toto území a stav jeho ochrany (výjimkou tvoří programy péče zpracované

orgánem ochrany přírody pro tato území a v lesních územích hospodářské programy nebo lesní hospodářské osnovy). Při hodnocení důsledků koncepcí a záměrů se postupuje podle zvláštních právních předpisů o posuzování vlivů na životní prostředí (zákon č. 100/2001 Sb. v pozdějších zněních), pokud zákon nestanoví jiný postup.

Ten, kdo zamýšlí pořídit koncepci nebo uskutečnit výše uvedený záměr, je povinen svůj návrh předložit orgánu ochrany přírody ke stanovisku, zda může mít samostatně nebo ve spojení s jinými významný vliv na území evropsky významnou lokalitu nebo ptačí oblast. Orgán ochrany přírody vydá stanovisko do 15 dnů ode dne doručení žádosti. Tímto stanoviskem není dotčeno zjišťovací řízení podle zákona č. 100/2001 Sb. Jestliže orgán ochrany přírody svým stanoviskem významný vliv nevyloučí, musí být daná koncepce nebo záměr předmětem posouzení (pokud zákon neupravuje postup jinak, postupuje se podle zákona č. 100/2001 Sb.). Nelze-li vyloučit negativní vliv koncepce nebo záměru na takové území, musí předkladatel zpracovat varianty řešení, jejichž cílem je negativní vliv na území vyloučit nebo v případě, že vyloučení není možné, alespoň zmírnit. Výše uvedené posouzení mohou provádět pouze fyzické osoby, které jsou držiteli zvláštní autorizace podle § 45 písmeno i odst. 3 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, kterou uděluje Ministerstvo životního prostředí.

Orgán, který je příslušný ke schválení výše uvedené koncepce nebo záměru, jej může schválit, jen pokud na základě stanoviska podle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, taková koncepce nebo záměr nebude mít negativní vliv na území evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti, anebo za dále uvedených podmínek.

Pokud hodnocení prokáže negativní vliv na evropsky významnou lokalitu nebo ptačí oblast a neexistuje variantní řešení s menším negativním vlivem nebo bez něj, lze navrženou koncepci nebo záměr schválit jen z naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu a za současného uložení kompenzačních opatření nezbytných pro zajištění ochrany a celistvosti území evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti. Kompenzační opatření stanoví rozhodnutím orgán ochrany přírody na základě dožádání orgánu příslušného ke schválení koncepce nebo záměru. Ministerstvo životního prostředí o uložení a provedení kompenzačních opatření informuje Komisi. Jde-li o negativní vliv na lokalitu s prioritními typy stanovišť nebo prioritními druhy, lze koncepci nebo záměr schválit jen z důvodů týkajících se veřejného zdraví, veřejné bezpečnosti nebo příznivých důsledků nesporného významu pro životní prostředí. Jiné naléhavé důvody převažujícího veřejného zájmu mohou být důvodem ke schválení jen tehdy, vydala-li k zamýšlené koncepci nebo záměru stanovisko Komise. Ministerstvo životního prostředí v tom případě na základě dožádání příslušného orgánu požádá Komisi o stanovisko.

Z vyhodnocení jednotlivých priorit Operačního programu Životní prostředí ve vztahu k soustavě Natura 2000 vyplývá především:

Priorita 1

ZLEPŠOVÁNÍ VODOHOSPODÁŘSKÉ INFRASTRUKTURY A SNIŽOVÁNÍ RIZIKA POVODNÍ

Oblast intervence 1.1

Snížení znečištění vod

Tato opatření mohou nepřímo ale významně pozitivně ovlivnit předměty ochrany vázané na vodní prostředí. Jedná se jak o vodní organismy, tak o vodní biotopy. Pozitivní vliv lze předpokládat i u biotopů a organismů na vodu vázaných a vodou ovlivňovaných. Zlepšení kvality vodního prostředí mimo jiné povede k posílení populací ohrožených a zánajmových druhů a biotopů. Snížením eutrofizace vod a výskytu nebezpečných látek budou vytvořeny vhodné podmínky pro citlivé a na živiny méně náročné druhy a biotopy, které zpravidla bývají méně konkurenceschopné v prostředí s nadbytkem živin.

Zajištění komplexního monitoringu vod je možné zaměřit na druhy chráněné soustavou Natura 2000. Přínosem budou informace přispívající ke sledování populačních trendů v návaznosti na změny kvality vodního prostředí.

Vhodným opatřením by byla podpora samočisticích funkcí vodních toků a to zejména skrze jejich revitalizaci a podporu přirozeného vývoje říční sítě.

Při realizaci technických opatření je nutné sledovat vlivy zásahů do přírodního prostředí a v případě nutnosti je potřeba předpokládané vlivy jednotlivých záměrů vyhodnotit dle § 45 h a i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění.

Oblast intervence 1.2

Zlepšení jakosti pitné vody

Rozšiřování stávajících zdrojů a budování nových zdrojů pitné vody v sobě skrývá rizika v podobě snižování hladin podpovrchových vod v místech jejich čerpání. Následovat mohou změny odtokových poměrů v povodí a změny mezoklimatických podmínek. Tyto změny mohou významně ovlivnit biotopy a druhy organismů vázané právě na vyšší hladiny podpovrchových vod.

Následkem snížení hladin a tím zhoršení dostupnosti vody dojde ke změně hydrických poměrů stanovišť následované degradací biotopů, vymizení citlivých druhů rostlin a živočichů. U rašelinišť a slatinišť dochází k urychlenému rozkladu humolitu a následné eutrofizaci biotopů.

Při realizaci konkrétních opatření je nutné sledovat vlivy zásahů do přírodního prostředí a v případě potřeby je nutné předpokládané vlivy jednotlivých záměrů vyhodnotit dle § 45 h a i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění.

Oblast intervence 1.3

Omezování rizika povodní

Opatření na zadržení vody v krajině je nutné budovat s ohledem na fungování stávajících ekosystémů a s ohledem na fungování krajiny. Jako místa vhodná pro budování poldrů bývají často vybírány poslední dochované fragmenty údolních mokřadů a vlhkých luk. Budování technických opatření jmenovaného typu v nivách toků silně ohrožuje jak biotopy, tak krajinný

ráz těchto krajin. Nivy toků připravují tyto stavby o jejich přirozenou protipovodňovou funkci.

Nevhodně situovaná a dimenzovaná technická opatření mohou narušit přirozenou dynamiku vodních a na vodu vázaných ekosystémů spolu s dynamikou vývoje koryt toků. Hrozí zde i nebezpečí narušení erozně akumulčních procesů v korytech toků na které jsou vázané některé chráněné biotopy a druhy. Omezení přirozené dynamiky záplav může negativně postihnout zejména lužní lesy, olšiny, aluviální louky ale i další specifické biotopy chráněné soustavou Natura 2000.

Naopak vhodně strukturovaná a umístěná protipovodňová opatření mohou zvýšit biodiverzitu krajiny a poskytnout vhodné náhradní biotopy pro předměty ochrany.

Při realizaci opatření je nutné sledovat vlivy zásahů do přírodního prostředí a v případě potřeby je nutné předpokládané vlivy jednotlivých záměrů vyhodnotit dle § 45 h a i zákona č. 114\1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění.

Priorita 2

ZLEPŠOVÁNÍ KVALITY OVZDUŠÍ A SNIŽOVÁNÍ EMISÍ

Oblast intervence 2.1

Zlepšení kvality ovzduší

Opatření budou být nepřímo pozitivně ovlivňovat předměty ochrany soustavy Natura 2000. Zlepšení kvality ovzduší by se mělo projevit na zlepšení stavu některých exponovaných (především vysokohorských) biotopů. Pozitivním vlivem by mělo být například snížení eutrofizačních spadů, které negativně ovlivňují zejména oligotrofní stanoviště.

Při realizaci konkrétních opatření je nutné sledovat vlivy zásahů do přírodního prostředí a v případě potřeby je nutné předpokládané vlivy jednotlivých záměrů vyhodnotit dle § 45 h a i zákona č. 114\1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění

Oblast intervence 2.2

Omezování emisí

Realizovaná opatření budou být nepřímo pozitivně ovlivňovat předměty ochrany soustavy Natura 2000. Zlepšení kvality ovzduší by se mělo projevit na zlepšení stavu některých exponovaných (především vysokohorských) biotopů. Pozitivním vlivem by mělo být i snížení spadů, které negativně ovlivňují zejména oligotrofní stanoviště.

Při realizaci konkrétních opatření je nutné sledovat vlivy zásahů do přírodního prostředí a v případě potřeby je nutné předpokládané vlivy jednotlivých záměrů vyhodnotit dle § 45 h a i zákona č. 114\1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění.

Priorita 3 **UDRŽITELNÉ VYUŽÍVÁNÍ ZDROJŮ ENERGIE**

Oblast intervence 3.1

Výstavba nových zařízení a rekonstrukce stávajících zařízení s cílem zvýšení využívání OZE pro výrobu tepla, elektřiny a kombinované výroby tepla a elektřiny

Opatření jako taková budou mít pozitivní dopad na ekosystémy a na ně vázané živočichy a to nepřímo snížením zatížení emisemi omezením těžební činnosti a dalšími negativními jevy vyplývajícími ze získávání elektrické energie a tepla spalováním fosilních paliv.

Rozpor lze vidět v podpoře větrných elektráren, jejich vliv zejména na krajinný ráz je nesporný. Zcela vyjasněn není také vliv větrných elektráren na proletující ptactvo. Doporučuji proto zvýšenou opatrnost v realizaci tohoto opatření především v oblasti tahových cest a v souvislosti s ptačími oblastmi.

Podobně lze hodnotit i malé vodní elektrárny. Často bývá těmito stavbami ovlivněn průtok a spádové poměry v přilehlých částech toku. Vodní stavby doprovázející tyto aktivity tvoří víceméně nepřekonatelné migrační bariéry pro vodní organismy.

Instalace tepelných čerpadel získávajících teplo z vodních toků a nádrží může u malých toků, nebo při masivním nasazení změnit teplotní charakteristiky toků a nádrží s negativním vlivem na vodní a na vodu vázané organismy.

Při realizaci konkrétních opatření je nutné sledovat vlivy zásahů do přírodního prostředí a v případě potřeby je nutné předpokládané vlivy jednotlivých záměrů vyhodnotit dle § 45 h a i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění.

Oblast intervence 3.2

Realizace úspor energie a využití odpadního tepla u nepodnikatelské sféry

Priorita jako taková bude mít pozitivní dopad na ekosystémy a na ně vázané živočichy a to nepřímo snížením zatížení emisemi, omezením těžební činnosti a dalšími negativními jevy vyplývajícími ze získávání elektrické energie a tepla spalováním fosilních paliv.

Oblast intervence 3.3

Environmentálně šetrné systémy vytápění a přípravy teplé vody pro fyzické osoby

Priorita jako taková bude mít pozitivní dopad na ekosystémy a na ně vázané živočichy a to nepřímo snížením zatížení emisemi a dalšími negativními jevy vyplývajícími ze získávání elektrické energie a tepla spalováním fosilních paliv. Nepřímým negativním důsledkem spalování biomasy může být pěstování biomasy na nevhodných místech. Hrozí i nahrazování přírodních a polopřírodních biotopů energetickými kulturami. Intenzivní pěstování biomasy může být zdrojem erozních smyvů a splachů živin a pesticidů do vodních toků a na na okolní pozemky. Negativně se projevuje i odstraňování zbytkové biomasy po těžbě v lesích.

Priorita 4

ZKVALITNĚNÍ NAKLÁDÁNÍ S ODPADY A ODSTRAŇOVÁNÍ STARÝCH EKOLOGICKÝCH ZÁTĚŽÍ

Oblast intervence 4.1

Zkvalitnění nakládání s odpady

Opatření budou mít nepřímý pozitivní vliv na lokality soustavy Natura 2000 a na ochranu přírody obecně. V případě realizace lze předpokládat například snížení tlaku na zábor nových ploch pro skládkování odpadů. V případě realizace opatření bude omezeno nelegální nakládání s odpady, včetně černých sládek.

Při realizaci konkrétních opatření jako jsou například nové skládky a provozy je nutné sledovat vlivy zásahů do přírodního prostředí a v případě potřeby je nutné předpokládané vlivy jednotlivých záměrů vyhodnotit dle § 45 h a i zákona č. 114\1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění.

Oblast intervence 4.2

Odstraňování starých ekologických zátěží

Opatření budou mít nepřímý pozitivní vliv na lokality soustavy Natura 2000 a na ochranu přírody obecně. Sanaci starých zátěží bude sníženo riziko vyplývající pro okolí. Tyto aktivity by měly být doprovázeny vhodným dlouhodobým monitoringem sledujícím úspěšnost opatření.

Při realizaci konkrétních opatření je nutné sledovat vlivy zásahů do přírodního prostředí a v případě potřeby je nutné předpokládané vlivy jednotlivých záměrů vyhodnotit dle § 45 h a i zákona č. 114\1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění.

Priorita 5

OMEZOVÁNÍ PRŮMYSLOVÉHO ZNEČIŠTĚNÍ A SNIŽOVÁNÍ ENVIRONMENTÁLNÍCH RIZIK

Oblast intervence 5.1

Omezování průmyslového znečištění

Nástroje zaměřené k prevenci a omezování znečištění stejně jako zavedení nástrojů k jeho registraci budou mít celkově pozitivní vliv na lokality soustavy Natura 2000 a to především nepřímo.

Při budování potřebné infrastruktury je nutné sledovat vlivy zásahů do přírodního prostředí a v případě potřeby je nutné předpokládané vlivy jednotlivých záměrů posoudit dle § 45 h a i zákona č. 114\1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění.

Oblast intervence 5.2

Prevence sesuvů a skalních řícení, monitorování geofaktorů a následků hornické činnosti a hodnocení neobnovitelných přírodních zdrojů včetně zdrojů podzemních vod

Při odstraňování důsledků těžební a hornické činnosti je nutné zohledňovat možné výskyty vzácných a chráněných organismů a biotopů na těchto extrémních a nově vzniklých stanovištích. Najít zde lze především druhy a biotopy vázané na raná sukcesní stadia a druhy extrémních stanovišť. Častým problémem je rušení a sanace sukcesně vzniklých vodních a mokřadních biotopů, které bývají jak z krajinářského tak i z biologického hlediska velmi cenné.

Řízená umělá infiltrace může výrazně narušit hydrologické podmínky stanovišť a tím zapříčinit zhoršení jejich stavu. Jednotlivé projekty je proto v případě potřeby nutno posoudit z hlediska jejich vlivu na lokality soustavy Natura 2000.

Také destruktivní metody průzkumů a technických prací sloužících k zajištění dalších neobnovitelných přírodních zdrojů je nutné v případě potřeby posoudit dle § 45 h a i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění.

Priorita 6

ZLEPŠOVÁNÍ STAVU PŘÍRODY A KRAJINY

Oblast intervence 6.1

Implementace a péče o úze mí soustavy Natura 2000

Opatření jsou v souladu s cílem a smyslem soustavy Natura 2000. Jejich realizací bude podpořena nejen ochrana vybraných předmětů ochrany ale i dalších biotopů a organismů.

Pro úspěšné spravování jednotlivých lokalit je nutné v rámci jejich vyhlášení a následného monitoringu přesně evidovat velikost populací a rozlohu předmětů ochrany a jejich stav z hlediska ochrany, a to především v kontextu ochrany druhu a biotopu v ČR ale také v kontextu sousedních států a celé EU.

Oblast intervence 6.2

Podpora biodiverzity

Podpora biodiverzity je významným národním nástrojem v ochraně přírody. Opatření přijatá k naplnění tohoto cíle by se v lokalitách soustavy Natura 2000 neměla dostat do střetu s jejich předměty ochrany. Spíše lze předpokládat, že předměty ochrany budou plnit roli vlajkových druhů a jen výjimečně bude docházet ke střetu s požadavky managementu vhodného pro předměty ochrany a managementu vhodného pro ostatní druhy a biotopy.

Pozitivní role je určena také opatřením navrženým k regulaci a likvidaci invazních druhů rostlin a živočichů, které namnoze negativně ovlivňují lokality soustavy Natura 2000.

S určitou mírou opatrnosti je potřebné přistupovat k technickým a investičním opatřením zaměřeným jak na zvyšování adaptivních schopností ekosystémů a druhů a na rostoucí fragmentaci krajiny, tak na obnovu a výstavbu návštěvnické infrastruktury.

Oblast intervence 6.3

Obnova krajinných struktur

Obnova krajinných struktur posiluje biodiverzitu krajiny a její stabilitu z hlediska populací a společenstev. Významná role je zde v oblasti prevence eroze půdy a to jak větrné, tak vodní.

Tato oblast podpor napomůže k realizaci chybějících prvků územních systémů ekologické stability, regeneraci a zlepšení druhové a věkové skladby lesů a k zlepšení stavu lesních půd.

Všechna tato patření budou-li realizována řádným způsobem budou mít pozitivní vliv na lokality soustavy Natura 2000 respektive na jejich předměty ochrany. Vliv bude spočívat především v omezení negativních faktorů působících na lokality jak z vnějšku, tak uvnitř.

Oblast intervence 6.4

Optimalizace vodního režimu krajiny

Cílem intervence jsou opatření k nápravě stavu narušeného vodního režimu krajiny a nevhodně upravených toků, zvyšování retenční schopnosti krajiny a omezení eroze půdy. Právě narušení přirozených odtokových poměrů a následky eroze jsou faktory, které výrazně ohrožují stabilitu a mnohdy samotnou existenci především nivních a mokřadních biotopů a biotopů vodních, ale také druhy rostlin a živočichů, které jsou na toto prostředí vázány.

Realizace vhodných opatření bude mít nesporně pozitivní vliv na předměty ochrany v lokalitách soustavy Natura 2000.

Oblast intervence 6.5

Podpora regenerace urbanizované krajiny

Posilování diverzity sídelních biotopů a vztah obyvatel sídel k přírodě jako takové, likvidace nevhodných prvků v sídlech a jejich přeměna na přírodní zóny jsou opatřeními které budou zmírňovat negativní působení sídel v oblasti snižující se biodiverzity. Ochranou stávajících přírodních hodnot sídel a jejich bezprostředního okolí bude vhodným základem pro regeneraci přírodních podmínek sídel. Pozitivně lze hodnotit i zaměření na zlepšení vztahu obyvatel k přírodě. I když se až na výjimky jedná o opatření přímo nepůsobící na lokality soustavy Natura 2000, lze jeho přínosy hodnotit vzhledem k předpokládaným pozitivním nepřímým vlivům kladně. Podpořeny budou zejména druhy vázané na lidské aktivity a urbanizované prostředí.

Priorita 7

ROZVOJ INFRASTRUKTURY PRO ENVIRONMENTÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ, PORADENSTVÍ A OSVĚTU

Oblast intervence 7.1

Rozvoj infrastruktury pro realizaci environmentálních vzdělávacích programů, poskytování environmentálního poradenství a environmentálních informací

Opatření popsaná v této oblasti lze charakterizovat nepřímým vlivem na lokality soustavy Natura 2000 a obecnou ochranu přírody, a to především omezováním stávajících negativních vlivů a trendů na úrovni vzdělávání obyvatelstva, informovanosti a poradenství.

Vyhodnocení – závěr

Posouzením této koncepce byly na základě popsaných oblastí intervence a priorit obecně identifikovány pravděpodobné střety které mohou nastat při jejich uskutečňování.

Jelikož posouzení koncepce celostátního rozsahu vyžaduje ve většině případů hodnocení rámcových cílů a tezí bez konkrétního popisu období uskutečnění, lokalizace a rozsahu, je nutné konstatovat, **že vlivy koncepce na jednotlivé lokality soustavy Natura 2000 nelze hodnotit z důvodu přílišné obecnosti jejích závěrů.**

Při realizaci koncepce je nutné provádět dílčí posouzení dle § 45 h a i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění u jednotlivých opatření a záměrů stanovených k jejímu uskutečnění.

Vliv na lokality soustavy Natura 2000 lze tedy posoudit až ve fázi přijetí konkrétních opatření, tj. tehdy pokud je znám rozsah konkrétních opatření, jejich lokalizace a časový průběh, z kterého lze dovodit pravděpodobný charakter a významnost vlivu na předměty ochrany dané lokality v souladu s platnou právní úpravou.

5. Cíle ochrany životního prostředí stanovené na mezinárodní, komunitární nebo vnitrostátní úrovni, které mají vztah ke koncepci a způsob, jak byly tyto cíle vzaty v úvahu během její přípravy, zejména při porovnání variantních řešení.

Strategie OECD pro oblast životního prostředí pro první desetiletí 21. století

S odkazem na kritéria environmentální udržitelnosti a s přihlédnutím k analýze uvedené ve *Výhledu OECD pro oblast životního prostředí*, Strategie pojmenovává pět navzájem spjatých cílů k posílení nákladově efektivních a funkčních environmentálních politik v kontextu udržitelného rozvoje:

- Zachování integrity ekosystémů prostřednictvím účinného hospodaření s přírodními zdroji.
- Zrušení vazby mezi tlaky na životní prostředí a hospodářským růstem.
- Zlepšení informovanosti při rozhodování: měření pokroku pomocí ukazatelů.
- Sociálně-environmentální souvislosti: zvýšení kvality života.
- Globální vzájemná environmentální závislost: zlepšení řízení a spolupráce.

Šestý akční program ES pro ochranu životního prostředí 2001-2010

- stabilizovat koncentrace skleníkových plynů v atmosféře na úrovni, která nebude vyvolávat nepřírozené změny v zemském podnebí,
- chránit a v případě potřeby obnovovat strukturu a funkčnost přírodních systémů,
- zastavit ztrátu biodiversity v Evropské unii i v celosvětovém měřítku,
- chránit půdy proti erozi a znečišťování,
- dosáhnout takové kvality životního prostředí, aby úrovně člověkem vytvořených znečišťujících látek nepřinášely významné dopady na lidské zdraví a aby lidské zdraví neohrožovaly,
- do roku 2010 omezit objem odpadu, který je určen ke konečné likvidaci, o přibližně 20 % úrovně z roku 2000 a do roku 2050 o dalších 50 %.

Národní Lisabonský program

Národní Lisabonský program 2005 – 2008 (Národní program reforem – NPR), který zpracoval Úřad vlády ve spolupráci s relevantními resorty a zájmovými skupinami, stanoví priority a opatření ČR pro dané období v oblasti makroekonomické, mikroekonomické a zaměstnanosti s cílem dosáhnout vyššího hospodářského růstu a zaměstnanosti při respektování principů udržitelného rozvoje. Realizace NPR přispěje k naplňování cílů revidované Lisabonské strategie. Podkladem pro zpracování programu byly Integrované směry EK pro růst a pracovní místa pro léta 2005 – 2008. Operační program Životní prostředí přispěje k naplňování cílů jak v makroekonomické, tak i mikroekonomické oblasti (např. ke snižování materiálové a energetické náročnosti či podpoře environmentálních technologií).

Národní rozvojový plán pro období 2007 – 2013

Cílem Národního rozvojového plánu, který byl zpracován pro období 2007-2013, je vytváření předpokladů pro udržitelný hospodářský růst a zaměstnanost prostřednictvím posilování konkurenceschopnosti, a to v závislosti na rozdílných potřebách a podmínkách jednotlivých regionů v České republice. V uvedeném období bude Česká republika usilovat o konvergenci ke standardům Evropské unie (HDP/obyvatele, zaměstnanost, infrastruktura, inovace a znalostní ekonomika), přičemž se stane konkurenceschopnou a výkonnou ekonomikou, a to nejen v rámci EU. Intervence mají v rámci této strategie přednostně směřovat na:

- zlepšování atraktivity státu a jeho regionů prostřednictvím rozvoje a zkvalitňování infrastruktury,
- podporu podnikání, inovací a znalostní ekonomiky posilováním výzkumných kapacit, technologického rozvoje, vzdělávacích aktivit, infrastruktury pro podnikání a inovačních sítí včetně využívání nových informačních technologií,
- tvorbu a zkvalitňování pracovních míst prostřednictvím investic do vzniku nových aktivit a rozvoje lidských zdrojů,
- dlouhodobě udržitelný rozvoj ve všech třech jeho dimenzích, tj. environmentální, ekonomické a sociální,
- zvýšení ekonomické výkonnosti cestovního ruchu využitím a dalším rozvojem dostupného potenciálu.

Jedním z faktorů definovaných v Národním rozvojovém plánu, který přispívá ke konkurenceschopnosti České republiky, je zajištění kvalitního fyzického prostředí, což předpokládá ochranu a zlepšování kvality životního prostředí a dostupnost území, existenci dopravních a komunikačních spojení a napojení. To vedlo ke stanovení prioritní osy „Životní prostředí a dostupnost dopravy“ a jejích dvou priorit – ochrana a zlepšení kvality životního prostředí a zlepšení dostupnosti dopravy.

Národní strategický referenční rámec 2007 – 2013

Národní strategický referenční rámec vychází z Národního rozvojového plánu a jeho cílem je přeměna socioekonomického prostředí České republiky v souladu s principy udržitelného rozvoje tak, aby Česká republika byla přitažlivým místem pro realizaci investic, práci a život obyvatel. Jednou z priorit rámce je „Životní prostředí a dostupnost dopravy“. Operační program Životní prostředí přispěje k naplnění této priority, konkrétně ke zkvalitnění životního prostředí.

Strategie hospodářského růstu České republiky

Strategie hospodářského růstu České republiky (SHR), schválená v listopadu 2005, rozpracovává ekonomický pilíř Strategie udržitelného rozvoje ČR v kontextu plnění závazků z Lisabonské strategie. Strategie byla jedním ze základních dokumentů pro zpracování Národního rozvojového plánu na roky 2007 – 2013, pro nastavení priorit pro čerpání finančních prostředků z fondů a programů Evropské unie, pro vytvoření nejlepších možných podmínek pro ekonomické aktivity podnikatelské obce, pro zlepšení výkonnosti ekonomiky při zachování a zlepšování standardů ochrany životního prostředí a zdraví obyvatelstva.

SHR se soustředí na 5 prioritních oblastí:
 institucionální prostředí pro podnikání,
 zdroje financování,
 infrastruktura,
 rozvoj lidských zdrojů,
 výzkum, vývoj a inovace.

Dále uvedené programové dokumenty byly podrobeny analýze kompatibility jejich cílů a cílů Operačního programu Životní prostředí na srovnatelné úrovni (viz dále samostatné tabulky) a následně souhrnně vyhodnoceny (viz závěrečná tabulka této kapitoly).

Strategie udržitelného rozvoje ČR (SUR ČR)

Státní politika životního prostředí ČR (2004 - 2010)

Strategie ochrany biologické rozmanitosti ČR

Integrovaný národní program snižování emisí ČR

Národní program ke zlepšení kvality ovzduší

Plán odpadového hospodářství ČR

Národní program na úsporu energie a využití obnovitelných a druhotných zdrojů energie

Národní strategie rozvoje cyklistické dopravy

Akční program zdraví a životního prostředí ČR

Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva ČR Zdraví pro všechny v 21. století

Míra souladu cílů OP ŽP a výše uvedených koncepčních dokumentů je pro přehlednost klasifikována sedmistupňovou (číslnou a barevnou) škálou:

naprostý soulad
 velmi přijatelný soulad
 přiměřený soulad
 značně nepřijatelný nesoulad
 naprostý nesoulad
 irelevance vztahů mezi porovnávanými cíli
 případné absence potřebných poznatků pro jejich komparaci

stupeň	míra souladu	popis barvy	barva
5	naprostý nesoulad	červená	
4	značně nepřijatelný nesoulad	fialová	
3	přiměřený soulad	modrá	
2	velmi přijatelný soulad	zelená	
1	naprostý soulad	žlutá	
0	irelevance	šedá	
?	neznalost	oranžová	

Digitální verze užívá barevného rozlišení, tištěná verze užívá různých typů písmen.

číslo	Strategie udržitelného rozvoje ČR, 2004 A – principy B – pilíře C – strategické cíle D – okruhy, složky E - dílčí cíle F – indikátory G – MONITORING	míra souladu s relevantní mi cíli OP ŽP
1.	Princip úcty k lidskému životu (etický princip), k přírodě a k civilizačním a kulturním hodnotám	
2.	Princip generační odpovědnosti (odpovědnost vůči příštím generacím za zachování a předání základních přírodních, kulturních a civilizačních hodnot)	
3.	Princip sociální solidarity (povinnost společnosti se přiměřeným způsobem postarat o své občany, kteří se dostali do obtížné situace)	
4.	Princip sociální soudržnosti (společnost musí cíleně snižovat počet sociálně marginalizovaných jednotlivců a skupin)	
5.	Princip postupného preferování intenzivního rozvoje společnosti před rozvojem extenzivním	
6.	Princip rovných příležitostí jednotlivců a skupin (všem subjektům by měly být stanoveny všude, kde je to možné, stejné podmínky)	
7.	Princip pozitivní ekonomické stimulace (ekonomické prostředí by mělo stimulovat subjekty k žádoucím aktivitám)	
8.	Princip přiměřenosti nákladů (vynaložené náklady na opatření by vždy měly vyvolat optimální účinek)	
9.	Princip integrace (aktivity v každém pilíři musí přihlížet k dopadům do pilířů ostatních s cílem nalézt jejich vzájemnou rovnováhu)	
10.	Princip předběžné opatrnosti (opatrnost je nutno zachovávat i v případech, kdy není jistota, že k nežádoucímu jevu dojde)	
11.	Princip prevence (prevence je obecně schůdnější a finančně méně náročná než náprava)	
12.	Princip synergického účinku (v případě variantních řešení by měla být preferována taková, která vyvolají příznivé přímé či vedlejší efekty ve všech strategických rozměrech)	
13.	Princip subsidiarity (problémy je nutno řešit na co nejnižší možné úrovni)	
14.	Princip kultivace veřejného prostoru (proces formování a realizace strategie udržitelného rozvoje musí být otevřen všem subjektům odborné a občanské veřejnosti)	
15.	Princip partnerství (vztahy mezi environmentálními, ekonomickými a sociálními subjekty musí být založeny na bázi partnerství, nikoliv na bázi rivality)	
16.	Princip otevřenosti a transparence (rozhodovací procesy musí být demokraticky otevřené a kontrolovatelné veřejností)	
17.	Princip exaktnosti (konceptní úkoly, které jsou naplňovány opatřením krátkodobého, střednědobého nebo dlouhodobého charakteru, je třeba definovat na vědecky podložených, měřitelných a kontrolovatelných základech)	
18.	Princip uváženého přijímání ekologických závazků (nelze přijímat ekologické závazky bez zodpovědného ocenění jejich dopadu)	
19.	Princip ekosystémového přístupu (komplexní, strukturální a funkční přístup k životnímu prostředí)	
20.	Princip „znečišťovatel a spotřebitel platí“ (každý, kdo svou činností nepříznivě ovlivňuje životní prostředí, odpovídá za škody na životním prostředí)	

	prostředí způsobené)	
21.	Princip minimalizace znečištění (rizika) u zdroje (minimalizace znečištění či rizika přímo u jeho zdroje je obvykle technicky i ekonomicky schůdnější)	
22.	Princip substitute (tam, kde je to technicky možné a ekonomicky schůdné, měly by být výrobky a činnosti škodící složkám životního prostředí nahrazovány výrobky a činnostmi škodícími méně či vůbec)	
23.	Princip minimalizace materiálových a energetických vstupů (výrobky a služby by měly být všude, kde je to technicky možné a ekonomicky schůdné, zajišťovány při co nejmenších nárocích na materiály a energie)	
24.	Princip preferování obnovitelných zdrojů před neobnovitelnými (všude, kde je to technicky a ekonomicky schůdné, měly by být materiální a energetické potřeby saturovány pomocí obnovitelných zdrojů)	
25.	Princip nepřekračování environmentálních limitů ekonomického rozvoje a oddělení ekonomického růstu od negativních dopadů na životní prostředí (decoupling)	
26.	Princip prevence vzniku odpadů a jejich recyklace (využívání druhotných surovin)	
27.	Princip udržení života na venkově	
28.	Princip obnovy a údržby kulturní krajiny	
29.	Princip komplexního řešení zabezpečení souladu přírodních, civilizačních a kulturních hodnot v území (nástroji územního plánování a koordinací činností v území)	
30.	EKONOMICKÝ PILÍŘ: POSILOVÁNÍ KONKURENCESCHOPNOSTI EKONOMIKY	
31.	Udržet stabilitu ekonomiky ČR a zajistit její odolnost vůči vnějším i vnitřním negativním vlivům	
32.	Makroekonomická oblast	0
33.	Vytvářet podmínky pro makroekonomickou stabilitu a ve spolupráci s Českou národní bankou (ČNB) pro monetární stabilitu	
34.	Vytvářet podmínky pro adaptabilitu ekonomiky vůči šokům (např. povodně, sucha, šokový nárůst cen nebo kritický nedostatek strategických surovin na světovém trhu, závažné havárie)	
35.	Zajišťovat rozvoj a další kultivaci kapitálového trhu	
36.	Indikátory pro makroekonomickou oblast: - míra inflace (%) - míra hrubých úspor domácností (%) - saldo příjmů a výdajů veřejných rozpočtů (% HDP) - celkový objem hrubých investic (% HDP) - celkový objem čistých investic (% hrubých investic)	
37.	Fiskální oblast	0
38.	Stabilizovat složenou daňovou kvótu vyplývající z připravených zákonů k reformě veřejných financí s tím, že v roce 2006 nebude složená daňová kvóta vyšší než v roce 2003	

39.	Reformovat veřejné finance tak, aby byla zajištěna dlouhodobá udržitelnost základních sociálních služeb – zejména penzijního a zdravotního systému, postupně zmenšován „vnitřní dluh“ a zároveň byl posilován růstový potenciál národního hospodářství, - v souladu s EU reformovat daňovou soustavu ve smyslu výnosově neutrální ekologické daňové reformy, kterou je nutno zvažovat v rámci celé fiskální politiky a dalších opatření zaměřených na podporu konkurenčního prostředí a tvorbu pracovních míst.	
40.	Pozitivně motivovat k podpoře neprodučních funkcí ekosystémů (ekologické, krajinné, estetické) a ochraně přírody a krajiny	
41.	<u>Indikátory pro fiskální oblast:</u> - podíl mandatorních výdajů na celkových veřejných výdajích (%) - podíl environmentálních daní k celkovým daňovým výnosům (%) - podíl environmentálně nepříznivých subvencí a dotací (%)	
42.	Oblast podnikání	0
43.	Vytvořit dlouhodobé právní i ekonomické podmínky pro prosperitu malých a středních podniků; zejména podpořit zvýšení vymahatelnosti práva v hospodářské sféře a transparentnost prostředí pro podnikání; podpořit alternativní formy financování podniků	
44.	<u>Indikátor pro oblast podnikání:</u> - podíl zaměstnanců malých a středních podniků /do 250 zaměstnanců/ k celkovému počtu zaměstnanců podle sektorů (%)	
45.	Oblast energetiky	1
46.	Maximálně možná spolehlivost dodávek všech druhů energie, bezpečnost zdrojů i rozvodů energie včetně jaderné bezpečnosti a radiační ochrany	
47.	Minimální reálně možná dovozní energetická závislost (zejména na rizikových oblastech)	
48.	Podpora maximálního technicky a ekonomicky reálně dosažitelného využití potenciálu energetických úspor a podílu obnovitelných zdrojů na výrobě energie.	
49.	Maximální dosažitelná schopnost energetiky zvládnout mimořádné situace (včetně vyřazení velkých zdrojů či páteřních rozvodů)	
50.	Oddělování rozvoje energetiky od negativních dopadů na životní prostředí	
51.	<u>Indikátory pro oblast energetiky:</u> - tuzemská spotřeba primárních energetických zdrojů (toe/obyvatel/rok) - struktura primárních zdrojů energie (%) - energetická náročnost HDP (toe na 1000 Kč HDP, na 1000 USD HDP v paritě kupní síly) - podíl spotřeby obnovitelných zdrojů energie na celkové tuzemské spotřebě primárních energetických zdrojů a na celkové výrobě elektrické energie (%) - podíl dovážených paliv na hrubé spotřebě primárních energetických zdrojů (%)	
52.	Oblast surovinové politiky	1
53.	Zajistit v rozsahu daném disponibilními nástroji přiměřené využití domácích zdrojů nerostných surovin včetně co nejvyššího technicky a ekonomicky reálně dosažitelného stupně recyklace a minimalizace vzniku odpadů z těžby primárních	

	surovin	
54.	<u>Indikátory pro oblast surovinové politiky:</u> - podíl recyklovaných odpadů (%) - podíl dovozu nerostných surovin k domácí těžbě (% domácí těžby)	
55.	Oblast dopravy	1
56.	Kvalitní dopravní infrastruktura (propojení transevropských dopravních sítí s následným preferováním rekonstrukcí a modernizací existujících dopravních cest před novou výstavbou a s opatřeními preferujícími železniční dopravu před silniční dopravou nákladů, zlepšení nevyhovujících parametrů dopravní infrastruktury na regionální a místní úrovni, kvalitní údržba)	
57.	Kvalitní dopravní obsluha území ČR	
58.	Podmínky pro udržitelnou mobilitu osob a nákladů (dopravu zaměřenou na uživatele)	
59.	Rozvoj ekologicky šetrných forem dopravy (veřejná doprava, podpora užívání alternativních pohonných hmot, cykloturistika)	
60.	<u>Indikátory pro oblast surovinové politiky:</u> - hustota silniční a železniční infrastruktury (v případě silnic v členění na silnice dálničního typu a ostatní - (km/km ²) - celkové výkony dopravy a přepravy (silniční osobní, silniční nákladní, autobusová, železniční osobní, železniční nákladní, letecká) podle druhu dopravního prostředku (vozokm, osobokm, tunokm) - podíl přepravních výkonů veřejné hromadné dopravy (silniční + železniční) ku osobní automobilové dopravě (%) - podíl přepravních výkonů silniční nákladní dopravy ku železniční nákladní dopravě (%) - měrné výkony nákladní dopravy (tunokm/HDP)	
61.	Oblast zemědělství a lesního hospodářství	1
62.	Udržení dostatečné produkce bezpečných potravin při rozvíjení multifunkčního charakteru zemědělství	
63.	Podpora ekologického zemědělství	
64.	Posílení mimoprodukčních funkcí zemědělství v krajině	
65.	Zachování přiměřené zaměstnanosti odpovídající budoucím nárokům dlouhodobě udržitelné péče o kulturní krajinu	
66.	Zlepšení životní úrovně zemědělské a obecně venkovské populace	
67.	Podpora víceúčelového lesního hospodářství a posilování odpovídajících mimoprodukčních (ekologických a sociálních) funkcí lesů v oblastech zvýšeného veřejného zájmu	
68.	Podpora urychleného dokončení procesu pozemkových úprav	
69.	<u>Indikátory pro oblast zemědělství a lesního hospodářství:</u> - podíl venkovské populace (%) - podíl ekologického zemědělství na celkové výměře zemědělské půdy (%) - podíl neobdělávané zemědělské půdy z celkové plochy zemědělské půdy (%) - zornění zemědělské půdy (%) - spotřeba hnojiv (kg čistých živin na hektar) - spotřeba pesticidů (kg/hektar)	

	- podíl katastrálních území s dokončenými pozemkovými úpravami na celkovém počtu katastrálních území (%)	
70.	Oblast regionálního rozvoje	1
71.	Vytvářet podmínky pro zmírnění až odstranění regionálních ekonomických disparit	
72.	Využít možnosti pro podporu přeshraniční spolupráce regionů a pro realizaci místní Agendy 21	
73.	Vytvářet podmínky pro hospodářský růst schopný zajistit, při minimálních dopadech na životní prostředí, optimální zaměstnanost, financování veřejných služeb (zejména v oblasti sociální) a postupné snižování veřejného i „vnitřního dluhu“	
74.	Zkvalitnění právního a institucionálního rámce podnikání	0
75.	Snižování administrativních bariér pro založení, provozování a ukončení podnikání	
76.	Oblast podpory rozvoje podnikání	0
77.	Stabilizace složené daňové kvóty vyplývající z připravených zákonů k reformě veřejných financí s tím, že v roce 2006 nebude složená daňová kvóta vyšší než v roce 2003	
78.	Příprava novely zákona o daních z příjmu, jež zrychlí odepisování podnikových investic a zahájí širokou diskusi o zjednodušení daně z příjmu s cílem zpřesnit podmínky pro placení daní při zachování motivace podporující růst a inovace	
79.	Snižování vedlejších nákladů práce	
80.	Alternativní formy financování podniků	
81.	Alokace výdajů veřejných rozpočtů do oblastí s kladnými multiplikačními efekty (infrastruktura, bytová výstavba, ochrana životního prostředí)	
82.	Indikátory pro oblast podpory rozvoje podnikání: - podíl zaměstnanců malých a středních podniků (do 250 zaměstnanců) k celkovému počtu zaměstnanců podle sektorů (%) - podíl malých a středních podniků (do 250 zaměstnanců) na celkové přidané hodnotě (%)	
83.	Oblast energetiky	2
84.	Maximalizace zhodnocování energie	
85.	Cenová i technická dostupnost kvalitní energie pro všechny zákazníky	
86.	Postupné odstraňování monopolů, zejména ve výrobě a distribuci elektrické energie	
87.	Indikátor pro oblast rozvoje energetiky: - energetická náročnost HDP (toe na 1000 Kč HDP, na 1000 USD HDP v paritě kupní síly)	
88.	Oblast dopravy	2
89.	Podmínky pro rozvoj multimodálních a logistických systémů dopravy, s důrazem	

	na rozvoj dopravy šetrné k životnímu prostředí	
90.	Rovný přístup a rovné konkurenční podmínky pro dopravce na dopravním trhu	
91.	Podmínky pro dlouhodobě udržitelný vývoj v mezioborové dělbě přepravní práce	
92.	Indikátory pro oblast rozvoje dopravy: - hustota silniční a železniční infrastruktury /v případě silnic v členění na silnice dálničního typu a ostatní/(km/km ²) - celkové výkony dopravy a přepravy (silniční osobní, silniční nákladní, autobusová, železniční osobní, železniční nákladní, letecká) podle druhu dopravního prostředku (vozokm, osobokm, tunokm) - podíl přepravních výkonů veřejné hromadné dopravy (silniční + železniční) ku osobní automobilové dopravě (%) - podíl přepravních výkonů silniční nákladní dopravy ku železniční nákladní dopravě (%) - měrné výkony nákladní dopravy (tunokm/HDP)	
93.	Vytvářet podmínky pro flexibilní ekonomiku založenou na znalostech a dovednostech a zvyšovat konkurenceschopnost průmyslu, zemědělství a služeb	
94.	Obecně	3
95.	Posilovat konkurenceschopnost průmyslu a zemědělství	
96.	Podporovat využití možností „nové ekonomiky“	
97.	Podporovat transfer znalostí a technologií, mimo jiné prostřednictvím investičních pobídek	
98.	Podporovat maximální možné využití lidského kapitálu a inovační činnosti v ekonomických sektorech	
99.	Podporovat rozvoj „inovační infrastruktury“ (vědeckotechnické parky, podnikatelské inkubátory, centra pro transfer technologií)	
100	Podporovat aktivity s vysokou přidanou hodnotou a s vysokým zhodnocením energetických a materiálových vstupů	
101	Podporovat aktivity s vysokou přidanou hodnotou a s vysokým zhodnocením energetických a materiálových vstupů	
102	Podporovat využití nejlepších dostupných a k životnímu prostředí šetrných technologií a technik v průmyslu, zemědělství a službách	
103	Podporovat rozvoj malého a středního podnikání v průmyslu a službách	
104	Obecné indikátory rozvoje: - HDP na osobu (Kč, USD v paritě kupní síly) - meziroční změna HDP (%) - hrubá přidaná hodnota podle hlavních ekonomických sektorů (zemědělství, průmysl a stavebnictví, služby; %) - produktivita práce na zaměstnaného (Kč, USD v paritě kupní síly na zaměstnaného) - energetická náročnost HDP (toe na 1000 Kč HDP, na 1000 USD HDP v paritě kupní síly) - materiálová náročnost HDP (kg domácí materiálové spotřeby ² na 1000 Kč HDP, na 1000 USD HDP v paritě kupní síly) - podíl zaměstnanců malých a středních podniků /do 250 zaměstnanců/ ku	

	celkovému počtu zaměstnanců podle sektorů (%)	
105	Mezinárodní hledisko	0
106	Stimulovat příliv zahraničních investic a podporovat mezinárodní spolupráci ve vědě a technologiích – benchmarking, patenty a inovace	
107	Oblast energetiky	1
108	Podpora efektivního využití energetických zdrojů v jejich „životním cyklu“ – od pořízení, dopravy, skladování, přeměn až po konečné užití energie	
109	Podpora zvyšování energetické efektivity, využívání všech efektivních forem úspor energie a zvýšení podílu obnovitelných zdrojů v energetické bilanci	
110	Maximalizace energetické efektivity povede ke zhodnocení využití primárních zdrojů energie ve vysoké přidané hodnotě výrobků	
111	Indikátory pro oblast energetiky: - energetická náročnost HDP (toe na 1000 Kč HDP, na 1000 USD HDP v paritě kupní síly) - podíl spotřeby obnovitelných zdrojů energie na celkové tuzemské spotřebě primárních energetických zdrojů a na celkové výrobě elektrické energie (%)	
112	Oblast dopravy	1
113	Zajistit podmínky pro efektivnost dopravy a podporovat vznik integrovaných dopravních systémů	
114	Oblasti- podpory a rozvoje informačního průmyslu a služeb - rozvoje výzkumu, vývoje a aplikací biotechnologií a nanotechnologií - rozvoje environmentálně šetrné turistiky a cestovního ruchu jak v oblasti infrastruktury, tak v oblasti péče o kulturní a přírodní dědictví	2
115	Indikátory pro výše uvedené oblasti: - výdaje na výzkum a vývoj (mld Kč, USD v paritě kupní síly; % HDP) - přístup k internetu (mil.; % obyvatel, rychlost)	
116	Oblast zemědělství a potravinářského průmyslu	1
117	Podpora zvyšování konkurenceschopnosti vůči stávajícím i nově vstupujícím zemím EU a třetím zemím prostřednictvím zvyšování efektivity výroby, kvality, bezpečnosti a přidané hodnoty produkce a regionální pestrosti výrobků	
118	ENVIRONMENTÁLNÍ PILÍŘ: OCHRANA PŘÍRODY, ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ, PŘÍRODNÍCH ZDROJŮ A KRAJINY, ENVIRONMENTÁLNÍ LIMITY	
119	Zajistit na území ČR co nejlepší kvalitu všech složek životního prostředí (včetně fungování jejich základních vazeb), dále ji postupně zvyšovat a vytvářet tak podmínky pro postupnou regeneraci krajiny, pro minimalizaci až eliminaci rizik pro lidské zdraví a pro postupnou regeneraci živé přírody	
120	V nejvyšší ekonomicky a sociálně přijatelné míře zároveň uchovat přírodní bohatství ČR (neobnovitelné zdroje, biologickou a krajinnou rozmanitost)	

121	Oblast ochrany ovzduší	1
122	Ve stanovených lhůtách (2005, 2010) dosáhnout a dále nepřekračovat imisní limity stanovené pro všechny kategorie látek znečišťujících ovzduší	
123	Ve stanovené lhůtě (2010) dosáhnout a dále nepřekračovat národní emisní stropy stanovené pro látky znečišťující ovzduší	
124	Oblast ochrany vod	1
125	Ve stanovených lhůtách (2005, 2010) dosáhnout a udržet dobrý chemický a ekologický stav povrchových vod a vodních ekosystémů a dobrý chemický a kvantitativní stav podzemních vod	
126	Podporovat rozvoj infrastruktury v oblasti dodávky kvalitní pitné vody a nakládání s městskými odpadními vodami	
127	Oblast ochrany půdy	1
128	Zastavit nadměrný přísun živin a dalších znečišťujících látek do půdního horizontu a ve stanovených lhůtách dosáhnout limitních požadavků na obsah nežádoucích látek a dále je nepřekračovat	
129	Provést opatření k zabránění kontaminace půd ze starých ekologických zátěží	
130	Zajistit ochranu půdy před vodní a větrnou erozí	
131	Zajistit ochranu půdy před zbytečnými zábory pro nezemědělské a nelesní účely	
132	Oblast ochrany lesů	1
133	Průběžně zlepšovat druhovou skladbu i věkovou a prostorovou strukturu lesů s cílem blížit se postupně přírodě blízkému stavu, resp. stavu umožňujícímu lesním ekosystémům vykonávat všechny jejich přirozené ekologické funkce a podporovat mimoprodukční funkce lesa	
134	Oblast zemědělství	1
135	Soustavně snižovat podíl orné půdy ve prospěch trvalých travních porostů	
136	Prosazovat zároveň extenzivní principy ekologického zemědělství	
137	Rovnováhou mezi produkčními a mimoprodukčními funkcemi zemědělství zajišťovat kulturní krajinu	
138	Nevyužívaným a z tohoto hlediska neperspektivním částem zemědělské půdy navracet jejich ekologické funkce	
139	Oblast nakládání s odpady	2
140	Naplnit kvantifikované požadavky, zejména omezovat množství vznikajících odpadů, jejich nebezpečné vlastnosti a zajistit maximální materiálové a energetické využití odpadů	
141	Do roku 2010 dosáhnout míru materiálového využití komunálního odpadu v úrovni 50 %	
142	Oblast péče o krajinu	1

143	Postupně realizovat krajinotvorná opatření podporující žádoucí environmentální i estetické funkce krajiny a ekosystémů a při tom klást důraz rovněž na posilování retenční schopnosti krajiny	
144	Oblast rizikových faktorů	1
145	Dále zvyšovat účinnost managementu chemických látek a přípravků (zejména předcházení haváriím)	
146	Postupně eliminovat zvláště rizikové typy látek (perzistentní a bioakumulativní látky, endokrinní disruptory), vyžadovat jejich substituci dostupnými bezpečnějšími alternativami	
147	Zajistit bezpečný management geneticky modifikovaných organismů a produktů (GMO)	
148	Oblast nakládání s přírodními zdroji	1
149	V mezích reálných technických a ekonomických možností minimalizovat materiální a energetické nároky na výrobky a služby V mezích reálných technických a ekonomických možností minimalizovat vstupy neobnovitelných zdrojů	
150	V mezích reálných technických a ekonomických možností maximálně využívat obnovitelných zdrojů	
151	Oblast ochrany biologické a krajinné rozmanitosti	1
152	V rámci územního plánování podporovat rozvoj přírodní a krajinné infrastruktury včetně posilování retenční schopnosti krajiny	
153	Prostřednictvím vhodných opatření aktivně chránit cenné části území	
154	Oblast „starých ekologických zátěží“	1
155	Postupně odstraňovat „staré ekologické zátěže“ tak, aby byla minimalizována až eliminována z nich plynoucí rizika a využít rozvojový potenciál zdevastovaných či nevyužívaných zastavěných ploch (<i>brownfields</i>)	
156	Zvýraznit roli integrované prevence a omezování znečištění (IPPC) jakožto významného nástroje ochrany většiny složek životního prostředí, v jehož rámci je životní prostředí pojímáno „jako celek“	
157	Indikátory pro výše uvedené oblasti: - měrné emise oxidů dusíku (t na km ²) - měrné emise oxidu siřičitého (t na km ²) - podíl oblastí se zhoršenou kvalitou ovzduší na celkové ploše státu (%) - znečištění vypouštěné do vod (emise nerozpuštěných látek, rozpuštěných organických solí a ropných látek v t za rok) - podíl délky vodních toků ve III., IV. a V. třídě kvality v některém parametru na celkové délce sledovaných toků (%) - spotřeba hnojiv (tuny na hektar) - spotřeba pesticidů (kg na hektar) - podíl listnáčů na celkové ploše lesů, odchylka skutečné od přirozené druhové skladby u smrku, intenzita těžby dřeva (%) - zornění zemědělské půdy (%)	

	<ul style="list-style-type: none"> - podíl využití zemědělské půdy pro obnovitelné zdroje energie z celkové plochy zemědělské půdy (%) - podíl ekologického zemědělství na celkové výměře zemědělské půdy (%) - lesnatost (%) - produkce komunálních odpadů na obyvatele (kg na obyvatele) - produkce průmyslových odpadů na jednotku HDP (t na 1000 Kč HDP, na 1000 USD HDP v paritě kupní síly) - podíl materiálově využitých komunálních odpadů (%) - podíl spotřeby obnovitelných zdrojů energie na celkové tuzemské spotřebě primárních energetických zdrojů a na celkové výrobě elektrické energie (%) 	
158	Minimalizovat střety zájmů mezi hospodářskými aktivitami a ochranou životního prostředí a postupně dosáhnout oddělení ekonomického růstu od nárůstu negativních dopadů na životní prostředí (<i>decoupling</i>).	
159	Oblast výroby a spotřeby energie	1
160	Soustavně zvyšovat efektivnost využívání energie a využívat efektivní formy úspor energie	
161	Zajišťovat vhodný poměr spotřeby primárních energetických zdrojů s důrazem na zdroje obnovitelné	
162	Oblast průmyslové výroby	1
163	Všude, kde je to ekonomicky únosné, soustavně snižovat spotřebu primárních surovin a nahrazovat ji spotřebou druhotných surovin a separovaných odpadů	
164	Podporovat uzavřené výrobní a spotřební cykly, vývoj a aplikaci nízkoemisních, nízkoodpadových a energeticky nenáročných technologií (nejlepších dostupných technik) a veškeré ekonomické aktivity s nízkými materiálními vstupy a s vysokou přidanou hodnotou s cílem soustavně zvyšovat jejich podíl na ekonomické produkci	
165	Podporovat výrobu ekologicky šetrných výrobků a výrobků z obnovitelných surovin a materiálově využitelných odpadů	
166	Oblast strategického plánování	2
167	Omezovat prostorovou a přepravní náročnost na úrovni státu, krajů a obcí	
168	Oblast územního plánování	1
169	Při pořizování územních plánů, a to jak na úrovni krajů a obcí, tak při zpracování Politiky územního rozvoje ČR, dbát na přednostní využívání stávajících příp. opuštěných, již dříve využívaných ploch (<i>brownfields</i>)	
170	Při pořizování územních plánů, a to jak na úrovni krajů a obcí, tak při zpracování Politiky územního rozvoje ČR vymezovat Územní systém ekologické stability	
171	Obecně	1
172	Podporovat postupný přechod od pojetí „dodávek komodit“ k pojetí „dodávek služeb“ (např. v energetice přechod od dodávek množství energie k dodávkám energetických služeb)	
173	Podporovat prosazování „ekonomicko-environmentální optimalizace“ v rámci integrované prevence a omezování znečištění (IPPC), jakožto významného nástroje k omezení střetů mezi ochranou životního prostředí a ekonomickým	

	rozvojem	
174	Indikátory pro výše uvedené oblasti: - energetická náročnost HDP (toe na 1000 Kč HDP, na 1000 USD HDP v paritě kupní síly) - tuzemská spotřeba primárních energetických zdrojů (toe na osobu) - struktura primárních zdrojů energie (toe v členění podle zdrojů energie) - domácí materiálová spotřeba (t, t na osobu) - materiálová náročnost HDP (kg domácí materiálové spotřeby na 1000 Kč HDP, na 1000 USD HDP v paritě kupní síly)	
175	Oblast působení (prostřednictvím vzdělávání, výchovy a osvěty) na jednotlivce i společenské subjekty s cílem změnit vzorce chování, výroby a spotřeby směrem k udržitelnosti	1
176	Umožnit veřejnosti přístup k informacím relevantním k pochopení poslání udržitelného rozvoje	
177	Aktivně podporovat environmentální výchovu na všech úrovních vzdělávání a environmentální osvětu	
178	Podporovat dobrovolné aktivity podnikatelské sféry v environmentální oblasti	
179	Přispívat, přiměřeně možnostem a významu ČR, k řešení evropských a globálních environmentálních problémů (zejména ohrožení změn klimatu a ozónové vrstvy Země a úbytku biodiverzity)	
180	Oblast ochrany klimatu	1
181	Soustavně omezovat (zejména úsporami energie, včetně spotřeby paliv v dopravě, a využíváním obnovitelných zdrojů) emise skleníkových plynů, zejména oxidu uhličitého ze spalování fosilních paliv a metanu ze skládkování odpadu (emise oxidu uhličitého by měly klesat tak, aby do roku 2020 dosáhly schváleného cíle zhruba 8,7 tuny na obyvatele a rok)	
182	Zvláštní pozornost věnovat snížení emisí fluorovaných skleníkových plynů (F-plyny)	
183	Oblast ochrany ovzduší, vod a půdy	1
184	Omezovat zejména spotřebu a vypouštění perzistentních organických polutantů a těžkých kovů, bioakumulativních látek a endokrinních disruptorů do životního prostředí	
185	Oblast ochrany ekosystémů a stanovišť planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů	1
186	Zastavit plošnou a prostorovou redukci ekosystémů a stanovišť planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů a zachovat všechny jejich přirozené funkce	
187	Oblast ochrany biologické rozmanitosti	1
188	Soustavně zvyšovat biologickou rozmanitost na všech třech jejích úrovních (genové, druhové a ekosystémové)	
189	Indikátory pro výše uvedené oblasti: - měrné emise skleníkových plynů (kg (CO ₂)equiv na obyvatele, na 1000 Kč HDP, na 1000 USD HDP v paritě kupní síly)	

	<ul style="list-style-type: none"> - měrné emise oxidu uhličitého (kg CO₂ na obyvatele, na 1000 Kč HDP, na 1000 USD HDP v paritě kupní síly) - spotřeba látek poškozujících ozónovou vrstvu (kg látek poškozujících ozónovou vrstvu, vážených podle potenciálu jejího poškozování /ODP/) - vývoj populací vybraných druhů ptáků (změna počtu) - poměr ubývajících ku přibývajícím druhům denních motýlů (%) - <i>data pro tento indikátor budou k dispozici od roku 2007</i> 	
190	<p>SOCIÁLNÍ PILÍŘ:</p> <p>POSÍLENÍ SOCIÁLNÍ SOUDRŽNOSTI A STABILITY</p>	
191	Podpora rozvoje lidských zdrojů s cílem dosahovat maximální sociální soudržnosti	3
192	I nadále zaručit minimální příjem pro udržení důstojného života a k ochraně před sociálním vyloučením	
193	Podporovat rodiny ohrožené chudobou	
194	Pomáhat rodinám lépe sloučit profesní a rodičovské povinnosti podporou flexibilních forem zaměstnání	
195	Zvýšit ochranu rodiny (včetně dětí a starších osob) před sociálně patologickými jevy	
196	Podporovat prevenci kriminality dětí a mládeže	
197	V rámci pomoci handicapovaným osobám bude pokračovat v jejich integraci do společnosti	
198	Pokračovat v podpoře obnovy venkova	
199	Odstranit ekonomické a právní překážky bránící fungujícímu trhu s byty a zavést (vytvořit) speciální sektor sociálního bydlení ve spolupráci s obcemi	
200	Zavést opatření ke zvýšení odpovědnosti občanů za jejich zdraví	
201	Udržet přiměřený rozsah finančního podílení se pacientů na zdravotní péči	
202	Zajistit propojení zdravotní a sociální péče především na komunitní úrovni a to vytvořením tzv. integrované komunitní péče	
203	Vtvořit systémově nové řešení finanční pomoci (dávek sociální péče) v situaci hmotné nouze s cílem omezení dlouhodobé závislosti na sociálních dávkách a užšího propojení výplaty dávek s opatřeními na pomoc při získávání zaměstnání	
204	Zajistit přechod důchodového systému k finančně lépe udržitelnému systému při zachování průběžného systému, aby byla zajištěna dostatečná úroveň důchodů, zásluhovosti a solidarity	
205	Pokračovat v podpoře kultury	
206	Indikátory pro výše uvedené oblasti: <ul style="list-style-type: none"> - počet bytů na 1000 obyvatel (počet) - soubor sociálních dávek k ochraně před sociálním vyloučením - populace žijící pod hranicí chudoby před a po sociálních transferech (%) 	

	<ul style="list-style-type: none"> - Giniho index nerovnosti příjmů (bezrozměrné) - Index daňové progresivity (Suits index) (-1 až +1) - podíl mandatorních výdajů na celkových veřejných výdajích (%) - výdaje na zdravotnictví podle zdroje (mld Kč, USD v paritě kupní síly; % HDP) - standardizovaná úmrtnost podle příčin smrti /kardiovaskulární choroby, nádorová onemocnění, sebevraždy atd./ (počet na 100 000 obyvatel) - podíl výdajů na kulturu na celkových výdajích veřejných rozpočtů (%) 	
207	Trvalý pokles nezaměstnanosti na míru odpovídající ekonomicko sociálnímu motivování lidí k zapojování do pracovních aktivit	2
208	Zajistit vytvoření a rozvoj „začleňujícího“ trhu práce v souladu s hospodářskou politikou státu, podporu zaměstnanosti a zaměstnatelnosti	
209	Reagovat na pokračující strukturální změny	
210	Podporovat rozvíjení preventivních a poradenských aktivit	
211	Podporovat motivaci a aktivizaci nezaměstnaných a osob ohrožených nezaměstnaností k hledání a přijetí zaměstnání a k účasti na poradenských a rekvalifikačních programech	
212	Vytvořit předpoklady, aby se práce vyplatila oproti pasivnímu přijímání dávek sociální péče	
213	Podporovat zvyšování zaměstnatelnosti odpovídajícími rekvalifikačními aktivitami	
214	Zvyšovat zaměstnanost a zaměstnatelnost znevýhodněných skupin, jako jsou osoby se zdravotním postižením, osoby ze sociokulturně znevýhodňujícího prostředí, starší osoby, migranti apod.	
215	Zaměřit aktivity úřadů práce na realizaci preventivních opatření a na zvýšení adresnosti v poskytování finančních podpor	
216	Indikátory pro výše uvedené oblasti: <ul style="list-style-type: none"> - obecná míra registrované nezaměstnanosti podle věkových skupin (%) - míra zaměstnanosti podle věkových skupin (%) 	
217	Udržení stabilního stavu počtu obyvatel ČR, jeho dlouhodobé její zvyšování a zlepšování jeho věkové struktury	3
218	Formulování koncepce pronatalitní rodinné politiky s cílem dosáhnout zvýšení úhrnné plodnosti	
219	Stimulace tvorby nových pracovních míst pro mladé lidi	
220	Ochrana rodiny před tlaky vyplývajícími z forem soudobé civilizace, zejména tlaky vyvolávané participací členů rodiny v ekonomických aktivitách.	
221	Trvalost zvláštní ochrany matkám v přiměřeném období před a po narození dítěte	
222	Finančně dostupné bydlení pro mladé rodiny	
223	Formulování koncepce dlouhodobé migrační politiky, která vezme v úvahu hlediska věková, kvalifikační, kulturní apod., a zahrne i podporu integrace cizinců vytvářením odpovídajících životních podmínek pro ně;	

224	Indikátory pro výše uvedené oblasti: - růst populace (% meziročně) - podíl osob v populaci nad 65 a pod 15 let (%) - úhrnná míra plodnosti (počet) - míra nezaměstnanosti mladých do 25 let (%) - míra nezaměstnanosti starších pracovníků nad 55 let (%) - počet bytů na 1000 obyvatel (počet) - sociální příplatek pro rodiny s dětmi (počet)	
225	VÝZKUM A VÝVOJ, VZDĚLÁVÁNÍ	
226	Dosažení vysoké úrovně vzdělanosti ve společnosti a tím i zajištění konkurenceschopnosti české společnosti, rozvíjení etických hodnot v souladu s evropskými kulturními tradicemi	2
227	Modernizovat obsah vzdělávání vzhledem k potřebám všeobecného rozvoje osobnosti (se zvláštním důrazem na funkční gramotnost) a trhu práce	
228	Aplikovat moderní evropské trendy v celoživotním učení	
229	Koordinovat strukturu vzdělávací nabídky odborného vzdělávání s přihlédnutím k potřebám regionů a odborného zajištění přípravy učitelů	
230	Rozvíjet odborné vzdělávání žáků ve spolupráci s hlavními zaměstnavateli, se zaměřením na střední a malé podnikatele	
231	Podporovat zejména rozvoj vzdělávání dospělých zavedením modulového systému vzdělávání ve školách, s využitím veřejných knihoven, včetně vzdělávání ke kultuře	
232	Soustavně zvyšovat profesionální úroveň pedagogických pracovníků všech úrovní vzdělávání:	
233	Zlepšovat postavení učitelů ve společnosti a tím také zvrácení dosavadního nepříznivého vývoje vedoucího k odchodu mladých učitelů a k neustálému zvyšování věkového průměru zaměstnanců ve školství	
234	Soustavně zvyšovat vybavenost vysokých škol a vědeckých pracovišť	
235	Dokončit kurikulární reformu, která umožňuje reagovat na trendy ve vývoji společnosti a ekonomiky a na nový koncept celoživotního učení	
236	Podporovat koncepční přístup k rozvoji výzkumu a vývoje, zejména z hlediska stanovení priorit, aby reagovaly na měnící se potřeby společnosti a byly konkurenceschopné v mezinárodním měřítku	
237	Podporovat spolupráci mezi státním a podnikatelským výzkumem	
238	Podporovat finanční zajištění výzkumu a vývoje jak z veřejných, tak neveřejných zdrojů	
239	Podporovat využívání strukturálních fondů EU a vymezení jejich použití pro potřeby vzdělávání na všech úrovních, výzkumu a vývoje	
240	Zajišťovat periodické vyhodnocování potřeb uživatelů výsledků výzkumu a vývoje, potřeb a možností orientovaného výzkumu pomocí tematických programů i potřeb a možností výzkumu a vývoje jako celku	

241	Podporovat odpovídající finanční ohodnocení zejména mladých odborníků a tím bránit odlivu odborníků a talentovaných mladých expertů do zahraničí	
242	Podporovat rozvoj informační společnosti, a to včetně rozvoje informačních služeb veřejných knihoven	
243	Indikátory pro výše uvedené oblasti: - dosažená úroveň vzdělání (podíl obyvatel podle dosažené úrovně vzdělání a věkových skupin) - očekávaná délka vzdělávání (roky) - podíly přijatých žáků či studentů na příslušném populačním ročníku /středoškolské a terciární vzdělávání/ (%) - výdaje na vzdělávání (mld Kč, USD v paritě kupní síly; % HDP) - výdaje na studenta podle vzdělávacích úrovní (Kč, USD v paritě kupní síly) - počet českých studentů studujících v zahraničí a počet cizinců studujících v ČR podle typu škol a zemí (počty) - výdaje na výzkum a vývoj (mld Kč, USD v paritě kupní síly; % HDP) - počet českých přihlášek vynálezů (počet na 1000 osob) - přístup k internetu (mil.; % obyvatel, rychlost)	
244	EVROPSKÝ A MEZINÁRODNÍ KONTEXT	
245	Obhajoba a prosazování principů udržitelného rozvoje v rámci nejširších mezinárodních vztahů, v mezinárodních celosvětových a regionálních organizacích i v rámci bilaterálních vztahů, v čemž je zahrnuta jak spolupráce a vyvíjení iniciativy na všech mezinárodních úrovních, tak zejména úsilí o překonávání etnických, ekonomických, ekologických a sociálních konfliktů mezi různými kulturními společenstvími	1
246	Prispívat k upevňování mírové, stabilní, prosperující a sjednocující se Evropy a celého mezinárodního společenství;	
247	Usilovat o vytváření mezinárodního prostředí zaměřeného na rozvoj politické, hospodářské, kulturní a environmentální spolupráce, v němž jsou společně identifikovány a zvládnuty hrozby a rizika, a to přednostně politickými a mírovými prostředky	
248	Přiměřeně přispívat a zvyšovat kvalitu (směrem k mezinárodní kompatibilitě) rozvojové a humanitární zahraniční pomoci, aby přispěla ke splnění Miléniových rozvojových cílů, Implementačního plánu Světového summitu o udržitelném rozvoji a partnerských iniciativ přijatých na něm	
249	Pokračovat v integraci do NATO ve vojenské oblasti a podporovat posilování transatlantické vazby jako páteře evropského bezpečnostního systému	
250	Pokračovat ve spolupráci v rámci států Visegrádské skupiny a dalších evropských a světových společenství (např. v rámci agentur OSN)	
251	Indikátory pro výše uvedené oblasti: - účast v zahraničních misích - vojenské, humanitární atd. - (vynaložené finanční prostředky v Kč, USD v paritě kupní síly a počty zúčastněných) - celková zahraniční rozvojová spolupráce ku hrubému národnímu důchodu (%)	
252	Být aktivním členem EU a přispívat k tomu, aby EU byla společenstvím funkčním a prosperujícím s tím, že prosperita EU přinese i českým občanům zvýšení životní úrovně, zlepšení	1

	kvality života a bezpečnosti a svobody	
253	Usilovat o dlouhodobě udržitelný, sociálně i environmentálně kvalitní hospodářský růst EU	
254	Usilovat o co nejrychlejší přiblížení se ČR nejvyspělejším členským státům EU	
255	Osvojit si důkladně procesy a principy fungování EU a účinně jich využívat	
256	Aktivně se podílet na posilování demokratického uspořádání EU	
257	Usilovat o nové pojetí budoucí politiky soudržnosti, které by mělo v maximální možné míře napomoci dosažení vysokého stupně konkurenceschopnosti celého území EU, a to i z globálního hlediska	
258	Aktivně přispívat k naplňování cílů a úkolů vyplývajících z Lisabonské strategie EU a ze Strategie udržitelného rozvoje EU	
259	Podporovat kroky směřující k posílení svobody a bezpečnosti v EU, prosazovat, aby bezpečnostní opatření nepřiměřeně nezasahovala do základních práv a svobod občanů EU	
260	V rozšířené EU se podílet na formulaci hodnot společných pro státy EU, prosazovat zachování a další podporu rozmanitosti evropského dědictví jako zdroje duchovní svébytnosti a budoucího rozvoje	
261	SPRÁVA VĚCÍ VEŘEJNÝCH	
262	Postupně přizpůsobovat ústavní systém potřebám společnosti přechodu na trajektorii udržitelného rozvoje	1
263	Zjistit takové postavení regionů/obcí, které odpovídá jejich perspektivní funkci při zajišťování rovnováhy mezi pilíři udržitelného rozvoje	1
264	Podpořit vytváření takových podmínek, včetně nástrojů daňových a fiskálních, které regiony povedou k optimalizaci využívání vlastních zdrojů	
265	Podpořit rozvoj ekologického zemědělství, zejména na orné půdě, a využívání místních zdrojů druhotných surovin a přednostní využívání obnovitelných zdrojů energie s co nejvyšším uplatněním potenciálu regionů	
266	Podpořit zapojení českých regionů do evropských struktur Podpořit zmírňování regionálních disparit, zejména rozvojem místních ekonomik obcí, měst i mikroregionů a malých podniků, a vytváření podmínek pro jejich zmírňování a tím i pro jejich vyvážený rozvoj a aktivaci vnitřních zdrojů regionů	
267	Zaměřit zlepšování dopravní obslužnosti a dopravních sítí na zajištění snadného přístupu k zaměstnání, vzdělání, k sociálním potřebám a k trhům pro investory, aniž by docházelo ke snižování kvality životního prostředí	
268	Podpořit rozvoj a dostupnost veřejných služeb kultury, péči o hmotné i nehmotné kulturní dědictví	
269	Podpořit co nejširší zapojení občanů a občanských iniciativ do kulturních a uměleckých aktivit, neprofesionální umělecké aktivity a péči regionů o tradiční lidovou kulturu a současně s tím podpoří kulturní různorodost v rámci regionů	

270	Podpořit zavádění místních Agend 21 včetně jejich ekonomického zajištění	
271	Vytvořit podmínky pro začlenění principů udržitelného rozvoje do rozvojových dokumentů regionů	
272	Indikátory pro výše uvedené oblasti: - podíl ekologického zemědělství na celkové výměře zemědělské půdy (%) - podíl veřejných výdajů místních úřadů na celkových konsolidovaných veřejných výdajích (%) - HDP na osobu podle NUTS3 regionů (Kč, USD v paritě kupní síly) - podíl příjmů z cestovního ruchu na celkových příjmech regionů (%) - podíl místních úřadů, které implementovaly Agendu 21 (%) - podíl výdajů na kulturu na celkových výdajích veřejných rozpočtů (%)	
273	posilovat podmínky pro účast veřejnosti na rozhodování ve věcech týkajících se udržitelného rozvoje a vytváření co nejširšího konsenzu při přechodu k udržitelnému rozvoji	1
274	Umožnit účast občanů a občanských sdružení na přípravě právních předpisů a na přípravě, přijímání a kontrole rozhodnutí týkajících se všech tří pilířů Strategie na všech úrovních rozhodování	
275	Posílit financování neziskových nestátních organizací, například zvýhodněním odpisů částek poskytovaných těmto organizacím podnikatelskými subjekty	
276	Rozšířit kritéria Úmluvy EHK OSN o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí na všechny oblasti týkající se udržitelného rozvoje	
277	Vytvořit podmínky pro posílení zájmu mladých lidí o veřejný život	
278	Zajistit včasné a úplné informování veřejnosti o využívání prostředků z fondů EU, aby se občané i nestátní neziskové organizace (NGO) mohly podílet na jejich využívání a na rozhodování o jejich využití	
279	Indikátory pro výše uvedené oblasti: - účast ve volbách podle věku a typu voleb (%) - podíl obyvatel zapojených do práce NGO (%)	
280	Vytvářet a rozvíjet instituce a formy práce veřejné správy v souladu s požadavky udržitelného rozvoje	3
281	Dokončit fiskální decentralizaci ve vazbě na nové uspořádání územní veřejné správy	
282	Zajistit přechod těžiště státní správy od přímého poskytování služeb ke koncepční, koordinační, metodické a regulační činnosti	
283	Zajistit, aby obsah a organizace veřejné správy byla v souladu s požadavky na její fungování v EU (např. požadavek služby veřejnosti, skládání účtů veřejnosti)	
284	Usilovat o překonání současného neuspokojivého stavu v prosazování práva	
285	Překonávat vliv parciálních (resortních) pohledů na úkoly správy a podceňování „nadresortní“ koordinace	
286	Posílit postavení Rady vlády pro udržitelný rozvoj jako orgánu koordinujícího součinnost při uskutečňování cílů Strategie	

287	Posílit postavení krajů v rozpočtové soustavě státu a posílit samostatnost obcí	
288	Zajistit kvalitní právní úpravu a důslednou kontrolu dodržování podmínek veřejných soutěží zejména jejich včasným a co nejširším zveřejňováním	
289	Indikátory pro výše uvedené oblasti: - podíl soudních případů trvajících déle než 1 rok/3 roky (%) - index vnímání korupce (bezrozměrná stupnice 0 – 10) - podíl veřejných výdajů místních úřadů na celkových konsolidovaných veřejných výdajích (%)	
290	Zajistit, aby opatření přijímaná při zajišťování vnější a vnitřní bezpečnosti odrážela požadavky ochrany před mezinárodními konflikty a na ochranu před měnícími se formami kriminality, včetně mezinárodního zločinu, zejména terorismu	3
291	Zajistit, aby bezpečnostní orgány sledovaly priority vyplývající z proměn kriminální činnosti, zejména také z aktivit mezinárodního zločinu a terorismu	
292	Provést reformu ozbrojených sil, která zajistí plnění závazků státu, pokud jde o národní a alianční úkoly a o eliminaci bezpečnostních rizik	
293	Zajistit co nejširší zapojení českého obranného průmyslu k dosažení určité míry vojenské soběstačnosti jako předpokladu pro udržení nutných výrobních kapacit	
294	Přizpůsobit pravomoci bezpečnostních služeb změnám vývoje kriminality	
295	Vytvořit právní, ekonomické a organizační předpoklady pro předcházení korupce ve veřejné správě	
296	Zajistit na celostátní i regionální úrovni důsledné prosazování práva	
297	Prosadit účinná právní, správní, finanční a institucionální opatření zaměřená na prevenci a potlačování organizovaného zločinu	
298	Podpořit akceschopnost Integrovaného záchranného systému a zajistí odborné zázemí pro krizové plánování, koordinaci a sjednocení postupů subjektů veřejné správy, právnických a podnikajících fyzických osob při jejich přípravě na krizové stavy a zajistí provázanost krizových plánů s plány rozvoje regionů	
299	Vytvořit předpoklady pro systém vnitřně koordinovaného havarijního plánování (koordinace mezi celostátním a regionálními havarijními plány)	
300	Zajistit funkční systém civilní ochrany zahrnující i činnost základních složek při provádění záchranných a likvidačních prací v případě vzniku mimořádných událostí	
301	Indikátory pro výše uvedené oblasti: - podíl soudních případů trvajících déle než 1 rok/3 roky (%) - počet zjištěných trestných činů podle druhu trestného činu (počet na 1000 obyvatel) - objasňenost trestných činů podle druhu trestného činu (%)	
302	MONITORING A AKTUALIZACE	
303	Ekonomický pilíř	

304	HDP na osobu (I/1) (podíl HDP v běžných cenách za rok nebo ve stálých cenách ku počtu obyvatel - Kč, USD v paritě kupní síly)	
305	Celkový objem čistých investic (I/2) (podíl celkových čistých investic ku hrubým investicím (%) - hrubé investice zahrnují veškeré investice, tj. investice do nových strojů a zařízení a investice na údržbu stávajících výrobních kapacit; čisté investice zahrnují hrubé investice umenšené o znehodnocení kapitálu; chceme-li zkvalitňovat a rozšiřovat výrobní prostředky, je nutné, aby podíl čistých investic ku hrubým investicím dosahoval co nejvýhodnějších hodnot nebo hodnot blízkých jedné)	
306	Saldo příjmů a výdajů veřejných rozpočtů (I/3) (rozdíl příjmů a výdajů veřejných rozpočtů ku HDP (%) - saldo příjmů a výdajů veřejných rozpočtů ku HDP vyjadřuje bilanci veřejných rozpočtů ve vztahu k hrubému domácímu produktu; z dlouhodobého hlediska nesmí výdaje veřejného sektoru výrazně převyšit příjmy – není-li tomu tak, je to známkou neudržitelnosti veřejné finanční politiky a dochází k zadlužování; z krátkodobého hlediska, zejména v období recese, však toto pravidlo nemusí být vždy splněno)	
307	Saldo zahraničního obchodu (I/4) (rozdíl mezi celkovou hodnotou vyvezených a dovezených služeb a zboží ku HDP. Souběžně je možné sledovat rozdíl mezi fyzickým množstvím dovezeného a vyvezeného zboží (Kč, USD v paritě kupní síly, t) - indikátor podává informaci o propojení domácí ekonomiky a ekonomik zahraničních; složky indikátoru (dovoz, vývoz) odrážejí změny v chování domácích obchodních společností, změny v měnových kurzech, mezinárodní konkurenceschopnost apod.; saldo zahraničního obchodu vyjádřené v monetárních jednotkách by nemělo dlouhodobě dosahovat záporných hodnot, protože takto vzniklý dluh bývá umožněn na úkor devizových rezerv státu; záporné saldo zahraničního obchodu ve fyzických jednotkách vypovídá o materiálové závislosti ekonomiky na cizích ekonomikách)	
308	Produktivita práce na zaměstnaného (I/5) (podíl HDP ku počtu pracovníků v běžných cenách za rok nebo ve stálých cenách za delší časové období (Kč, USD v paritě kupní síly na zaměstnaného - podstatou ukazatele produktivity je měření výkonnosti některého z výrobních faktorů; obecně je produktivita kalkulována jako podíl množství výstupu a množství vstupu, růst produktivity se přímo odráží ve zvyšování konkurenceschopnosti ekonomiky a nepřímo na růstu životní úrovně; z důvodu uplatnění se na zahraničních trzích je v současné globální ekonomice třeba produktivitu práce zvyšovat)	
309	Materiálová náročnost HDP (I/6) (domácí materiálová spotřeba – tzn. suma vytěžených surovin, vyprodukované biomasy a dovozů, od které je odečítán vývoz - ku HDP v běžných cenách za rok nebo ve stálých cenách za delší časové období je suma vytěžených surovin, vyprodukované biomasy a dovozů, od které je odečítán vývoz. (kg na 1000 Kč HDP, na 1000 USD HDP v paritě kupní síly); bude-li snižována spotřeba materiálů, bude se snižovat i zátěž životního prostředí (s čerpáním surovin z životního prostředí a jejich zpracováním je spojená řada environmentálních problémů); za klíčové je v tomto směru považováno zavádění moderních šetrnějších technologií, které jsou méně náročné na vstupy surovin a produkují méně odpadů; spolu s tímto indikátorem je žádoucí sledovat také celkovou spotřebu materiálů)	
310	Energetická náročnost HDP (I/7) (celková spotřeba energie ku HDP v běžných cenách za rok nebo ve stálých cenách za delší časové období (toe na 1000 Kč HDP, na 1000 USD HDP v paritě kupní síly) - na základě intenzity spotřeby energie je možné posoudit, zda se zvyšuje energetická efektivita hospodářství a na jednotku produkce se spotřebovává méně energie; spotřeba energie je chápána jako indikátor zátěže životního prostředí a obdobně jako v případě materiálů je v tomto směru za klíčové považováno zavádění moderních energeticky méně náročných technologií)	
311	Environmentální pilíř	
312	Měrné emise skleníkových plynů (I/8) (antropogenní emise CO ₂ , SO ₂ , CH ₄ , N ₂ O, HFCs, PFCs a SF ₂ ku HDP v běžných cenách za rok nebo ve stálých cenách za delší časové období (kg (CO ₂) _{equiv} na obyvatele, na 1000 Kč HDP, na 1000 USD HDP v paritě kupní síly) - emise skleníkových plynů jsou sledovány pro jejich potenciál přispívat ke globální změně klimatu; mnoho odborníků soudí, že globální změna klimatu představuje nejzávažnější environmentální, ve svých důsledcích však také ekonomický a sociální problém, který je nutné bezodkladně řešit; hodnoty emisí jsou vztaženy na obyvatele a HDP)	

313	<p>Podíl materiálově využitých komunálních odpadů (I/9)</p> <p>(objem komunálního odpadu, který je znovu materiálově využit v poměru k celkovému množství komunálního odpadu (%) - využití komunálních odpadů je jednou z podmínek udržitelnosti odpadového hospodářství: čím je vyšší míra materiálového využití komunálních odpadů, tím jsou nižší nároky na celkovou spotřebu materiálů, snižují se náklady na skladování, spalování a další zneškodňování odpadů a klesají celkové provozní náklady na odpadové hospodářství)</p>	
314	<p>Spotřeba primárních energetických zdrojů na obyvatele (I/10)</p> <p>(množství energie podle kategorie paliv (kapalná, tuhá a plynná paliva) spotřebované na obyvatele v daném roce (toe za rok) - indikátor ilustruje celkový tlak na energetické zdroje, jejichž dostupnost je klíčovým faktorem pro ekonomický a sociální rozvoj společnosti; v současné době jsou ve vysoké míře využívány zejména fosilní zdroje, jejichž spalování představuje největší zdroj emisí skleníkových plynů a dalších látek znečišťujících ovzduší; z hlediska udržitelného rozvoje je důležitá diverzita využívaných energetických zdrojů a zaměření na zdroje obnovitelné)</p>	
315	<p>Podíl spotřeby obnovitelných zdrojů energie (I/11)</p> <p>(spotřeba obnovitelných zdrojů energie ku celkové spotřebě primárních energetických zdrojů a ku celkové spotřebě elektrické energie (%) - mezi obnovitelné zdroje energie patří energie větru, vody, geotermální energie, energie vyrobená z biomasy a sluneční energie; závislost na neobnovitelných zdrojích energie je z dlouhodobého hlediska neudržitelná, zejména z důvodu poškozování životního prostředí v důsledku jejich využívání (emise skleníkových plynů ze spalování fosilních paliv); také jejich množství je limitované, zdá se ovšem, že v tomto směru není situace příliš kritická; obnovitelné zdroje mohou na druhou stranu poskytovat energii nepřetržitě a s jejich využíváním je spojena mnohem menší environmentální zátěž)</p>	
316	<p>Přepravní výkony v nákladní dopravě (I/12)</p> <p>(přepravní výkony silniční, železniční, letecké a vodní nákladní dopravy (t.km) - s vývojem ekonomiky dochází ke zvyšování požadavků na přepravu nákladů; stejně jako se zvyšuje objem nákladní přepravy, vyvíjí se v průběhu času i její struktura, na které je závislá míra negativního působení nákladní dopravy na životní prostředí; vodní doprava je z hlediska produkce emisí a energetické náročnosti k životnímu prostředí šetrnější než vlaková doprava, která je ovšem šetrnější než doprava silniční a letecká; silniční nákladní doprava navíc výrazně přispívá k dopravním zácpám a nese zvýšené riziko dopravních havárií s ekologickými škodami)</p>	
317	<p>Spotřeba průmyslových hnojiv (I/13)</p> <p>(spotřeba průmyslových hnojiv na jednotku zemědělské půdy (kg čistých živin v hnojivech na ha) - půda vzniká zvětráváním hornin a činností živých organismů; tento proces je tak pomalý, že půdu můžeme považovat za neobnovitelný zdroj; zemědělství má na půdy mnohdy velmi negativní vliv; jeden z faktorů, který snižuje kvalitu půdy, je nadměrné užívání minerálních hnojiv, spojené zejména s okyselením půd, půdní erozí a následně s celkovým snížením úrodnosti; užívání minerálních hnojiv se také ve vysoké míře podílí na eutrofizaci vod a kontaminaci pitné vody)</p>	
318	<p>Vývoj populací vybraných druhů ptáků (I/14)</p> <p>(agregovaný indikátor, který sleduje vývoj populací vybraných lesních druhů ptáků a druhů typických pro zemědělskou krajinu (index, 1990 = 100) - běžné druhy ptáků typické pro obvyklou zemědělskou a lesní krajinu jsou dobře vypovídající, populární a přitom poměrně snadno měřitelný indikátor, který vypovídá o stavu biologické diverzity v nejčastějších českých biotopech; biodiverzita sama o sobě představuje klíčový prvek ekologického stavu krajiny i kvality života lidí, kteří ji obývají nebo navštěvují; populace ptáků i jiných skupin organismů jsou ovlivněny především způsobem hospodaření, v menší míře potom znečištěním, změnami klimatu a dalšími faktory)</p>	
319	<p>Sociální pilíř</p>	
320	<p>Obecná míra registrované nezaměstnanosti (I/15)</p>	

	(poměr počtu nezaměstnaných /celkem, muži, ženy, mladší pracovníci/ ku celkové pracovní síle (%) - nezaměstnanost představuje jednu z hlavních příčin chudoby a zátěž pro sociální systém státu (vyplácení dávek v nezaměstnanosti); kromě celkové míry nezaměstnanosti je vhodné sledovat také nezaměstnanost mužů, žen a mladých ve věkové skupině 15-24 let (v současné době mají mladí lidé, kteří vycházejí ze školy, s hledáním pracovních míst často problémy, což se projevuje zvýšením nezaměstnanosti zejména v této věkové skupině)	
321	Míra zaměstnanosti starších pracovníků (I/16) (poměr počtu zaměstnaných starších pracovníků nad 55 let ku celkové pracovní síle v této věkové skupině (%)) - díky efektivnějšímu a pokročilejšímu zdravotnictví se lidé ve vyspělých zemích dožívají stále vyššího věku, což při nepříznivé demografické situaci a současném důchodovém systému představuje značnou zátěž pro státní rozpočty; jednou z odpovědí na tuto situaci je prodlužování věku odchodu do důchodu; navržený indikátor představuje klíčový ukazatel, zda-li je politika zvyšování věku odchodu do důchodu skutečně efektivní)	
322	Očekávaná délka života při narození a ve věku 65 let (I/17) (průměrný počet let, které může novorozenec a občan starý 65 let prožít za předpokladu, že se udrží úmrtnostní poměry daného období (počet let) - indikátor je dobrým ukazatelem zdravotního stavu obyvatelstva, protože zahrnuje množství negativních i pozitivních vlivů, které lidské zdraví ovlivňují; úmrtnost spolu s porodností a migrací v zásadní míře určují velikost lidské populace v daném území, její složení podle pohlaví a věku a její potenciál pro další růst; bezprecedentní prodlužování průměrné délky lidského života v rozvinutých zemích je zapříčiněno zejména zlepšováním zdravotní péče)	
323	Populace žijící pod hranicí chudoby před a po sociálních transferech (I/18) (procento populace žijící pod hranicí chudoby /celkem, muži, ženy/ (hranici chudoby je nejčastěji myšleno 50 % mediánu příjmů) - z hlediska směřování k udržitelnému rozvoji představuje chudoba závažný problém; při hodnocení chudoby je nutný jistý integrující pohled, který bere v potaz jak materiální životní úroveň, tak sociálně-kulturní zázemí, geografické podmínky či stav životního prostředí; z toho důvodu bývá chudoba posuzována v návaznosti na průměrné příjmy, i když i v případě stejně bohatých států se může definice chudoby lišit)	
324	Dostupnost veřejných služeb kultury (I/19) (procento výdajů na kulturu z celkových výdajů veřejných rozpočtů - procento výdajů vykázaných jako výdaje na kulturu (dle platné rozpočtové skladby) z celkových výdajů veřejných rozpočtů je významnou informací, která umožňuje posoudit, do jaké míry věnuje veřejná správa pozornost vytváření podmínek pro dostupnost veřejných služeb kultury, péči o hmotné i nehmotné kulturní dědictví a vytváření podmínek pro tvorbu nových kulturních hodnot; kultura je nedílnou součástí podmínek sociální stability, tvoří zásadní součást cestovního ruchu, sociální funkce kultury napomáhá revitalizaci venkovských sídel)	
325	Výzkum a vývoj, vzdělávání	
326	Nejvyšší dosažené vzdělání (I/20) (procento populace s nejvyšším dosaženým základním, středním, vysokoškolským vzděláním (možná jiná klasifikace) (%)) - indikátor poskytuje měřítko kvality lidského kapitálu dospělé populace v produktivním věku; údaje o úrovni dosaženého vzdělání je vhodné prezentovat podle věkových skupin (nejčastěji 25-34, 35-44, 45-54, 55-64 a nad 64 let); při přechodu k udržitelnému rozvoji by mělo vzdělávání hrát klíčovou úlohu; lidé s vyšším vzděláním se lépe uplatňují na trhu práce, více se zapojují do všech institucí občanské společnosti a pružněji reagují na výzvy současného světa související s globalizací a využíváním moderních informačních technologií)	
327	Přístup k internetu (I/21) (počet uživatelů internetu na 1000 obyvatel, kteří mají doma a/nebo v práci přístup k internetu (počet na 1000 obyvatel); počet veřejných knihoven poskytujících přístup na internet - relevantní a včas poskytnuté informace jsou nutnou podmínkou pro vykonávání většiny lidských aktivit; internet může sloužit k rychlému získávání a výměně nejrůznějších informací, pomáhá při hledání zaměstnání, hraje stále významnější úlohu při vzdělávání, vzájemné komunikaci, zábavě apod.; tím umožňuje mj. pochopit globální provázanost dnešního světa; síť veřejných knihoven je dostupná i v malých sídlech; přístup na internet mají poskytovat jako jednu ze základních služeb dle zákona č. 257/2001 Sb., o veřejných knihovnických a informačních službách)	
328	Evropský a mezinárodní kontext	
329	Celková zahraniční rozvojová spolupráce (I/22)	

	(celková poskytnutá rozvojová pomoc vztažená k HNP ČR (%) – chudoba (zapříčiněná nejrůznějšími sociálními a ekonomickými faktory) zůstává problémem zejména obyvatel v rozvojových zemích; většina vyspělých států cítí s těmito zeměmi solidaritu; podle EU je nutné zaměřit se při poskytování rozvojové pomoci na tyto oblasti: obchod a ekonomický rozvoj, regionální politiku, podporu makroekonomické politiky, podporu spravedlivého přístupu obyvatel k sociálním službám, zásobování potravinami a rozvoj demokratického institucionálního zázemí států)	
330	Správa věcí veřejných	
331	Výkonnost soudů (I/23) (podíl soudních případů trvajících déle než 1 rok/3 roky (%) - jednou z podmínek fungující státní správy je fungující soudnictví; v České republice se soudnictví potýká s řadou problémů souvisejících mimo jiné s nárůstem kriminality v průběhu 90. let; v důsledku tohoto nárůstu a nedostatečné efektivity soudní praxe jsou naše soudy zahlceny a doba soudních řízení se neúměrně protahuje, za což už byla Česká republika několikrát kritizována i na mezinárodní scéně; navržený indikátor slouží k posouzení, zda-li dochází k zlepšování efektivity soudní praxe či nikoliv)	
332	Index vnímání korupce (I/24) (bezrozměrná stupnice 0 - 10 (0 = vysoká míra korupce, 10 = země bez korupce) - index vnímání korupce (Corruption Perception Index; CPI), vydávaný mezinárodní neziskovou organizací Transparency International, hodnotí země podle míry, v jaké je v nich pocíťována existence korupce v řadách veřejných činitelů a politiků; právě korupce mezi veřejnými činiteli představuje hlavní problém, protože může vést k ovlivňování legislativních procesů organizovaným zločinem a k působení zločinných struktur v hospodářské oblasti; v obecné rovině korupce podkopává fungování společného trhu EU a kvalitu demokratických institucí, proto je snahou její míru co nejvíce snižovat)	

číslo	<u>Státní politika životního prostředí 2004 - 2010</u> A - prioritní oblast B - prioritní cíl C - dílčí cíle D - opatření	míra souladu s relevantními cíli OP ŽP
1.	1. Ochrana přírody, krajiny a biologické rozmanitosti	
2.	1.1 Zastavení poklesu biodiverzity	1
3.	1.1.1 Ochrana biologické rozmanitosti na úrovni stanovišť	
4.	• <i>Vyhlásit lokality soustavy Natura 2000.</i>	
5.	• <i>Dobudovat systém státní správy a managementu pro lokality soustavy Natura 2000.</i>	
6.	• <i>Zajistit zkvalitnění ochrany a péče o významná stanoviště (regionálně a národně), jež nejsou součástí zvláště chráněných území a navrhované soustavy Natura 2000.</i>	
7.	• <i>Zabezpečit účinnou řízenou péči o soustavu zvláště chráněných území.</i>	
8.	• <i>Funkčně propojit soustavu Natura 2000 s existujícím systémem zvláště chráněných území.</i>	
9.	• <i>Vytvořit systém a trvale zajišťovat financování managementu a kompenzací pro vlastníky pozemků pro ochranu stanovišť a druhů při využití všech národních a mezinárodních zdrojů.</i>	
10.	1.1.2 Ochrana zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů	
11.	• <i>Zkvalitňovat územní systém ekologické stability.</i>	
12.	• <i>Realizovat jeho chybějící prvky ÚSES.</i>	
13.	• <i>Stanovit limity rozvoje území a územních rezerv ve vztahu k ochraně přírodního a krajinného prostředí a prosadit je do nástrojů územního plánování.</i>	
14.		
15.	• <i>Zajistit pestrou druhovou, věkovou a prostorovou skladbu lesa např. prostřednictvím legislativních, administrativních a ekonomických nástrojů.</i>	
16.	• <i>Vypracovat soubor opatření na omezení šíření invazních druhů rostlin a živočichů.</i>	
17.	• <i>Omezit introdukci geograficky nepůvodních druhů do volné</i>	

	<i>krajiny přirozených ekosystémů.</i>	
18.	• <i>Preferovat při rybářském hospodaření na tocích populace původních druhů ryb.</i>	
19.	• <i>Zajistit opatření ke zprůchodňování (stávajících i nově budovaných) komunikací na migračních cestách živočichů.</i>	
20.	1.2 Péče o vodní a mokřadní ekosystémy, revitalizace vodních biotopů	1
21.	1.2.1 Důsledná ochrana všech typů mokřadů	
22.	• <i>Přijmout a realizovat Národní politiku ochrany mokřadů, např. prostřednictvím plánů oblastí povodí.</i> • <i>Dbát o udržitelné využívání mokřadů a vodních zdrojů v kontextu ekonomických tlaků a globálních změn.</i>	
23.	• <i>Přijmout zásady udržitelného hospodaření v krajině v návaznosti na zásady správné zemědělské praxe.</i>	
24.	• <i>V rámci stavebního řízení odstoupit od činností a stavebních záměrů, jejichž důsledkem by byly likvidace mokřadů.</i>	
25.	1.2.2 Zabezpečování obnovy a revitalizace vodních biotopů a mokřadů	
26.	• <i>Vypracovat metodiku výběru vodních biotopů vhodných k obnově nebo revitalizaci a na jejím základě připravit databázi lokalit určených pro obnovu nebo revitalizaci.</i>	
27.	• <i>Realizovat revitalizační opatření na základě již existujících (příp. nových) Programů revitalizace.</i>	
28.	• <i>Vytvářet náhradní mokřadní stanoviště v místech, kde došlo k jejich narušení nebo likvidaci vlivem antropogenní činnosti.</i>	
29.	1.2.3 Vyrovnání vláhové bilance	
30.	• <i>Zpracovat na základě zákona o ochraně přírody a krajiny, vodního a lesního zákona a Rámcové směrnice ES o vodní politice nástroje pro oblast vodní politiky a začlenit je do resortních politik.</i>	
31.	2. Udržitelné využívání přírodních zdrojů, materiálové toky a nakládání s odpady	
32.	2.1 Ochrana povrchových a podzemních vod (jakost a množství, zdroje pitné vody)	1
33.	2.1.1 Zlepšování čistoty povrchových, zprostředkovaně i podzemních vod	

34.	• <i>Postavit a rekonstruovat čistírny odpadních vod a kanalizační systémy v souladu s implementačním plánem směrnice Rady 91/271/EHS.</i>	
35.	• <i>Realizovat stavby na ochranu čistoty vod podle „Seznamu aglomerací ČR určených do různých prozatímních kategorií přechodných období (podle směrnice Rady 91/271/EHS)“.</i>	
36.	2.1.2 Vymezení útvarů povrchových a podzemních vod, hydrogeologická rajonizace	
37.	• <i>Stanovit vodní útvary, analyzovat jejich charakteristiky a zhodnotit dopady lidské činnosti na stav povrchových a podzemních vod.</i>	
38.	• <i>Uplatnit a realizovat výstupy Programů na snížení znečištění povrchových vod nebezpečnými závadnými látkami a zvláště nebezpečnými závadnými látkami.</i>	
39.	• <i>Zahájit a uskutečnit revize povolení k vypouštění odpadních vod s obsahem nebezpečných látek a vydávání povolení nových.</i>	
40.	2.1.4 Zlepšení monitoringu podzemních vod • <i>Dobudovat monitorovací síť podzemních vod zejména hlubokých zvodní.</i>	
41.	2.1.5 Integrovaný a koordinovaný přístup k ochraně vod a vodnímu hospodářství na území ČR	
42.	• <i>Zpracovat Plán hlavních povodí.</i>	
43.	• <i>Zpracovat Plány oblastí povodí.</i>	
44.	2.1.6 Ochrana zdrojů podzemních vod	
45.	• <i>Zajistit územní ochranu pramenišť a sběrných lokalit pramenných vývěřů.</i>	
46.	• <i>Zajistit ochranu infiltračních zón pramenů, pramenišť a oblastí přirozené akumulace podzemních vod.</i>	
47.	• <i>Prosadit důsledné respektování ochrany zdrojů podzemních vod při územně plánovací činnosti a v územním rozhodování.</i>	
48.	2.1.7 Ochrana chráněných oblastí	
49.	• <i>Zajistit zřízení registru všech území, nacházejících se v každé oblasti povodí, které byly vymezeny jako území vyžadující zvláštní ochranu jejich povrchových a podzemních vod nebo zachování stanovišť a druhů živočichů a rostlin závislých na vodě.</i>	
50.	• <i>Dosáhnout standardů a cílů stanovených Rámcovou směrnicí</i>	

	<i>2000/60/ES o vodní politice do r. 2015.</i>	
51.	• <i>Dosáhnout standardů a cílů stanovených Rámcovou směrnicí 2000/60/ES o vodní politice do r. 2015.</i>	
52.	• <i>Dosáhnout standardů a cílů stanovených Rámcovou směrnicí 2000/60/ES o vodní politice do r. 2015.</i>	
53.	2.2 Ochrana neobnovitelných přírodních zdrojů	1
54.	2.2.1 Územní ochrana ložisek nerostů	
55.	• <i>Stanovit chráněná ložisková území (CHLÚ).</i>	
56.	• <i>Prosazovat respektování ochrany přírodních nerostných zdrojů při územním plánování.</i>	
57.	2.2.2 Posílení respektování udržitelného rozvoje při zajišťování hospodářství nerostnými surovinami	
58.	• <i>Prosazovat principy udržitelného rozvoje Komise pro přehodnocování prognózních zdrojů nerostných surovin ČR.</i>	
59.	• <i>Zpracovat environmentální aspekty do regionálních surovinových politik jednotlivých krajů.</i>	
60.	• <i>Aktualizovat surovinové politiky ČR a krajů s ohledem na nové podmínky po vstupu ČR do EU a s důrazem na co nejvyšší účinnost využití surovin, včetně druhotných a jejich materiálového a energetického potenciálu a omezení objemu konečného odpadu ukládaného zpět do přírodního prostředí.</i>	
61.	2.2.3 Zachování životnosti zásob nerostných zdrojů jejich komplexnějším využíváním	
62.	• <i>Analyzovat horní právo a návazné legislativy zemí EU.</i>	
63.	• <i>Připravit a upravit horní právo s cílem dosáhnout úrovně legislativy a administrativních postupů uplatňovaných v jednotlivých zemích EU.</i>	
64.	2.2.4 Ochrana půdy	
65.	• <i>Chránit půdu před kontaminováním nebezpečnými látkami.</i> • <i>Chránit půdu před záborů a neodpovědným rozšiřováním měst a obcí mimo současná zastavěná území.</i> • <i>Vymezovat pro potřeby rozhodování na všech úrovních anomálie rizikových látek, vzniklé v souvislosti s lidskou činností, v půdách, hornině, dnových sedimentech a podzemních vodách a zahrnout tyto informace do limitů rozvoje a plánování velkých územních celků a obcí.</i> • <i>Vyvíjet postupy dekontaminací a sanovat antropogenní</i>	

	<p>anomálie rizikových látek v půdách, dnových sedimentech a litosféře.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Připravit a realizovat národní program ochrany půdy. • Upravit legislativní předpisy v oblasti ochrany půdy v závislosti na politice Evropských společenství. • Zvýšit účinnost odvodů za zábor půdy se zohledněním biologické rozmanitosti na ní jako ekonomického nástroje plošné ochrany půdy např. valorizací sazebníku odvodů za odnětí půdy ze ZPF. 	
66.	2.3 Využívání obnovitelných zdrojů	1
67.	2.3.1 Dosažení 6 % podílu OZE na celkové spotřebě PEZ k roku 2010	
68.	2.3.2 Dosažení minimálně 8 % podílu elektřiny z OZE na hrubé spotřebě elektřiny k roku 2010	
69.	• Podpořit investice pro využívání tepelné energie z obnovitelných zdrojů.	
70.	• Dosáhnout podílu finanční podpory z veřejných rozpočtů ve výši nejméně 0,1 % HDP.	
71.	• Prosadit schválení a následné uplatňování zákona o podpoře výroby elektřiny a tepelné energie z obnovitelných zdrojů.	
72.	• Schválit a realizovat Koncepti ekologické daňové reformy.	
73.	• Implementovat Směrnici o zdanění energií 96/2003/ES.	
74.	• Zjednodušit povolovací řízení při výstavbě zařízení na využívání obnovitelných zdrojů energie.	
75.	• Vytvořit jasná pravidla vztahů mezi využíváním obnovitelných zdrojů energie a ochranou přírody a krajiny tak, aby nebyla ani jedna z těchto oblastí diskriminována.	
76.	2.3.3 Využívání biomasy a především dřeva jako suroviny širokého využití namísto neobnovitelných surovin	
77.	• Odstranit legislativní překážky pro širší využití biomasy pro výstavbu.	
78.	• Vytvořit programy na podporu materiálového využití dalších typů biomasy a dalších surovin z obnovitelných zdrojů, zejména dřeva.	
79.	2.4 Snižování energetické a materiálové náročnosti výroby a zvýšení materiálového a energetického využití odpadů	2

80.	2.4.1 Snížení hmotnostního podílu odpadů ukládaných na skládky	
81.	• Využít doporučení Realizačního programu ČR na podporu využívání recyklovaných materiálů.	
82.	2.4.2 Snížení maximálního množství BRKO ukládaných na skládky	
83.	• Vyčlenit finanční dotace ze SFŽP na budování kapacit na zpracování BRKO.	
84.	• Využít doporučení Realizačního programu ČR pro biologicky rozložitelné odpady.	
85.	2.4.3 Snížení materiálové a energetické náročnosti výroby	
86.	• Urychlovat zavádění BAT technologií.	
87.	• Vyjednávat další příznivá opatření ze strany provozovatele.	
88.	• Vytvořit systém finanční podpory podniků, které nespádají pod integrované povoloování v zavádění BAT.	
89.	2.4.4 Zlepšení nakládání s výrobky, obaly a odpady z nich	
90.	• Využít doporučení z následujících programů (programy zpracované v období 2003–2004):	
91.	– Realizační program ČR pro obaly a odpady z obalů	
92.	– Realizační program ČR pro elektrická a elektronická zařízení	
93.	– Realizační program ČR pro PVC a odpady s obsahem PVC	
94.	– Realizační program ČR pro autovraky	
95.	– Realizační program ČR pro kaly z ČOV	
96.	– Návrh nástrojů na podporu zvýšení materiálového využití odpadů.	
97.	• Zpracovat realizační programy ČR pro specifické skupiny odpadů (např. biologicky rozložitelné odpady) v období 2004–2006 a následně využít jejich doporučení.	
98.	2.5 Odpovědné nakládání s nebezpečnými odpady	3
99.	2.5.1 Prevence vzniku a snížení měrné produkce nebezpečných odpadů	
100.	• Využít doporučení Realizačního programu ČR pro nebezpečné	

	<i>odpady včetně postupů a opatření vedoucích ke snížení environmentálních a zdravotních rizik při nakládání s nebezpečnými odpady.</i>	
101.	<i>• Zpracovat následující programy v období 2004–2006 a následně využít jejich doporučení:</i>	
102	<i>– Realizační program ČR pro oleje</i>	
103	<i>– Realizační program ČR pro baterie a akumulátory</i>	
104	<i>– Realizační programy ČR pro další specifické skupiny odpadů.</i>	
105	2.5.2 Zlepšení nakládání s odpady ze zdravotnictví	
106	<i>• Využít doporučení Realizačního programu ČR pro odpady ze zdravotnictví (program zpracován v období 2003–2004).</i>	
107	2.5.3 Odstranění odpadů PCB a zařízení s obsahem PCB do roku 2010	
108	<i>• Inventarizovat zařízení s PCB.</i>	
109	<i>• Využít doporučení Realizačního programu ČR Plán pro dekontaminaci a odstranění zařízení s obsahem PCB.</i>	
110	2.5.4 Budování celostátní sítě zařízení pro nakládání s nebezpečnými odpady	
111	<i>• Vytvořit systém finanční podpory na výstavbu a modernizaci zařízení pro nakládání s nebezpečnými odpady, mimo skládek a spaloven komunálního odpadu.</i>	
112	3. Životní prostředí a kvalita života	
113	3.1 Snižování zátěže prostředí a populace toxickými kovy a organickými polutanty	2
114	3.1.1 Snižování zátěže prostředí a obyvatel toxickými kovy a organickými polutanty	
115	<i>• Pokračovat ve zvyšování efektivity monitoringu obsahu organických polutantů a toxických kovů v pitné vodě, prohloubit tento monitoring ve vodě, půdě a ovzduší jako potenciálních zdrojů těchto látek v potravinách.</i>	
116	<i>• Aktualizovat právní předpisy ČR v rámci připravované nové chemické politiky EU.</i>	
117	<i>• Přenést zodpovědnost za hodnocení nebezpečnosti chemických látek pro lidské zdraví a životní prostředí na výrobce a dovozce a stanovit odpovídající povinnosti průmyslovým uživatelům.</i>	

118	• Zavést systém hodnocení nebezpečnosti chemických látek používaných v EU (OECD).	
119	• Omezit výrobu a používání velmi nebezpečných látek a nahrazovat je méně nebezpečnými látkami.	
120	• Zavést systém časově omezených povolení pro používání velmi nebezpečných chemických látek s cílem omezit jejich použití na co nejmenší míru.	
121	• Regulovat uvádění nejvíce nebezpečných chemických látek na trh a používání na základě výsledků hodnocení jejich nebezpečnosti.	
122	• Omezovat lokální topeniště na uhlí, kde dochází při neukázněném spalování komunálního odpadu k tvorbě a emisím toxických látek.	
123	• Rozšířit seznam látek sledovaných integrovaným registrem znečištění.	
124	3.1.2 Snižování zátěže populace toxickými kovy a organickými sloučeninami v potravním řetězci	
125	• Realizovat opatření uvedená ve Strategii bezpečnosti potravin.	
126	• Podporovat mezinárodní spolupráci v oblasti monitoringu organických látek a toxických kovů v životním prostředí jako potenciálních zdrojů těchto látek v potravinách.	
127	3.2 Snížení počtu (celkové rozlohy) území s překročenými kritickými zátěžemi ovzduší (acidifikace prostředí)	2
128	3.2.1 Zmenšení rozlohy území s překročenými kritickými zátěžemi z ovzduší	
129	• Realizovat Integrovaný národní program snižování emisí.	
130	• Realizovat Krajské programy snížení emisí a zlepšení kvality ovzduší.	
131	• Monitorovat a hodnotit kritické zátěže, predikci a projekci emisí.	
132	• Promítnout výsledky těchto činností do nástrojů územního plánování a do rozhodování umísťování staveb zdrojů znečištění ovzduší.	
133	3.2.2 Splnění národních a krajských emisních stropů a zlepšení kvality ovzduší	
134	• Realizovat Integrovaný národní program snížení emisí.	

135	• Zpřesnit měření emisí na zdrojích spolu se systematickou kontrolou ČIŽP.	
136	• Zlepšit emisní inventury.	
137	• Zveřejnit metodu hodnocení kvality ovzduší a zdokonalit interpretaci.	
138	• Podporovat omezování všech zdrojů nebezpečných látek a hledat náhradní řešení.	
139	• Finančně podporovat zlepšující opatření ze SFŽP.	
140	• Kontrolovat plnění imisních limitů pomocí měřicí sítě ČHMÚ.	
141	• Pokračovat v realizaci systému monitorování zdravotního stavu obyvatelstva ve vztahu k životnímu prostředí.	
142	3.3 Ochrana životního prostředí a člověka před hlukem	1
143	3.3.1 Ochrana tichých území v krajině	
144	• Vypracovat identifikaci tichých oblastí v krajině, navrhnout a zavést opatření na ochranu tichých území v krajině na základě připravovaného zákona o hodnocení a snižování hluku v životním prostředí.	
145	3.3.2 Snižování zátěže populace v sídlech z expozice dopravním hlukem a hlukem z průmyslové činnosti	
146	• Vytvořit a prosazovat legislativní rámec pro hodnocení a snižování hluku v životním prostředí.	
147	• Postupně snižovat hygienický limit pro starou hlukovou zátěž z dopravy.	
148	3.4.1 Obnovit funkce narušené krajiny	
149	• Odstranit ekologické zátěže.	
150	• Snižit rozsah krajiny narušené dobýváním nerostů.	
151	3.4.2 Znovuvyužití narušené krajiny	
152	• Snižit zábory nenarušené krajiny pro nové aktivity.	
153	• Zvýšit efektivnost využití zastavěných území.	
154	3.4.3 Minimalizovat negativní zásahy do krajinných systémů	
155	• Zkvalitnit podklady pro územní plánování prostřednictvím	

	krajinných plánů.	
156	• Zpracovat metodiky krajinných plánů.	
157	• Minimalizovat negativní dopady dobývání nerostů.	
158	3.4.4 Udržitelné hospodaření v krajině	
159	• Přijmout zásady udržitelného hospodaření v krajině a prosazovat je při tvorbě strategických dokumentů.	
160	• Pokračovat ve způsobu udržitelného hospodaření v lesích, jakožto formě ekologického hospodaření.	
161	• Prosadit ekologické aspekty zemědělského hospodaření prostřednictvím Správné zemědělské praxe.	
162	• Zpracovat ekologické aspekty hospodaření v lesích do lesních hospodářských plánů.	
163	• Podporovat ekologicky přijatelné formy a intenzity zátěže území z cestovního ruchu.	
164	• Zpřístupňovat krajinu budováním polních cest, cyklostezek, pěších turistických tras, naučných a tematických stezek, podporovat drobné podnikání v ekoturistice a ekoagroturistice.	
165	• Podporovat „zelený kodex“ provozovatelů hotelů a ubytovacích zařízení.	
166	• Podporovat zavádění environmentálních systémů řízení a hodnocení (akreditace destinací) v cestovním ruchu.	
167	• Podporovat obnovu a údržbu malých železničních tratí a železničních stanic, jako možných center služeb pro ekologicky šetrnou pěší turistiku a cykloturistiku.	
168	3.4.5 Udržitelný rozvoj sídel	
169	• Chránit kvalitní segmenty přírodního charakteru v zastavěných územích.	
170	• Podporovat vznik a rozšiřování zelených prstenců kolem měst.	
171	• Zkvalitnit ochranu a péči o sídelní zeleň a další přírodní složky urbanizovaného území.	
172	3.5 Omezování antropogenních/průmyslových vlivů a rizik	1
173	3.5.1 Zmírnění důsledků závažných havárií	
174	• Zavést opatření ke snížení pravděpodobnosti závažných havárií	

	<i>(organizační a technická opatření).</i>	
175	• <i>Vypracovat a realizovat systém řízení umístování a dodržování odpovídajících vzdáleností mezi novými nebezpečnými objekty a zařízeními a obytnými oblastmi v rámci územního plánování a rozhodování o umístění staveb.</i>	
176	• <i>Modifikovat existující objekty a zařízení, frekventovaná místa a obytné oblasti v blízkosti existujících objektů a zařízení tak, aby byla dodržena odpovídající vzdálenost mezi nebezpečnými objekty a obytnými oblastmi.</i>	
177	3.5.2 Prevence závažných havárií	
178	• <i>Vytvořit funkční systém prevence závažných havárií.</i>	
179	• <i>Zavést opatření k eliminaci potenciálních zdrojů rizika (např. změny technologií, náhrady nebezpečných chemikálií, snížení kapacit výbušných materiálů).</i>	
180	3.5.3 Zajistit bezpečné zacházení s GMO	
181	• <i>Vypracovat a implementovat systém odpovědnosti za škody způsobené nakládáním s GMO a jejich uvolňováním do životního prostředí na základě obecných principů odpovědnosti za škody v oblasti životního prostředí.</i>	
182	• <i>Zpracovat a realizovat systém včasného informování o uvolňování GMO do životního prostředí.</i>	
183	• <i>Realizovat systém účasti na rozhodování o nakládání s GMO.</i>	
184	• <i>Zavést systém výměny informací mezi dotčenými resorty (životní prostředí, zdravotnictví a zemědělství) tak, aby byla zajištěna návaznost povolování a kontroly GMO – produkty vyrobené z GMO (potraviny, léčiva, krmiva atd.).</i>	
185	• <i>Implementovat novou legislativu Evropských společenství a aktivně se zapojovat do procesů přípravy právních předpisů, mezinárodních norem a metodik a výměny informací na úrovni EU.</i>	
186	• <i>Dokončit systém kontroly nakládání s GMO.</i>	
187	3.5.4 Sanace starých ekologických zátěží	
188	• <i>Odstranit nejrizikovější staré ekologické zátěže s využitím stávajícího mechanismu Fondu národního majetku, sanace lokalit po Sovětské armádě a na základě vodního zákona.</i>	

189	• Urychlit proces odstraňování starých zátěží vzniklých před privatizací.	
190	• Využít fondů EU pro ověření rizikivosti vytipovaných lokalit a zajištění vlastních sanačních prací na lokalitách, kde staré ekologické zátěže již přímo ohrožují složky životního prostředí a zdraví člověka.	
191	• Sledovat expozici a efekty polutantů ze sanovaných ekologických zátěží na zdraví člověka.	
192	• Biologický monitoring vztahující se k sanované ekologické zátěži.	
193	• Aktualizovat Regionální seznamy priorit pro odstraňování starých ekologických zátěží s cílem získání aktuálních údajů podchycení informací o lokalitách, jejichž sanace je zajišťována jinými resorty, event. z privátních zdrojů.	
194	• Zdokonalit systém veřejné kontroly rozhodování o sanaci starých ekologických zátěží.	
195	• Vyhodnotit zdravotní rizika vztahující se k sanované ekologické zátěži.	
196	3.6. Ochrana životního prostředí před negativními účinky živelních událostí a následky krizových situací	1
197	3.6.1. Vytvoření a kodifikace postupů krizového řízení v životním prostředí	
198	• Zpracovat koncepci krizového řízení resortu a zpracovávat její výstupy do příslušných legislativních a koncepčních dokumentů na všech úrovních (národních, regionálních a místních) za účelem vytvoření opatření na zmírnění důsledků ohrožení životního prostředí.	
199	3.6.2 Prevence vzniku krizových situací a omezování jejich škodlivého působení na životní prostředí	
200	• V rámci krizového plánu zpracovat systém krizového řízení resortu na řešení povodní velkého rozsahu, dlouhodobých inverzních situací (typové plány), dále znečištění ovzduší a vod, nadměrného hromadění odpadů zejména nebezpečných, starých ekologických zátěží, starých důlních děl, sesuvů půd a řízení skal, nebezpečných chemických látek a genetické modifikace, který se stane součástí celostátní koncepce ochrany životního prostředí.	
201	• Vypracovat informační systém krizového řízení v oblasti životního prostředí.	

202	• Zpracovat dokumenty o zdrojích krizových rizik, identifikovat je, omezit jejich působení, posilovat ochranné mechanismy.	
203	• Modernizovat předpovědní, varovné a hlásné služby.	
204	• Snižit množství skladovaných a vyráběných nebezpečných chemických látek v záplavových územích.	
205	• Vymezit oblasti s náchylností k porušení stability svahů a rizikem skalního říčení.	
206	• Podporovat ochranu systému kritické infrastruktury v odvětvových politikách, a krizovém plánu MŽP.	
207	4. Ochrana klimatického systému Země a omezení dálkového přenosu znečištění ovzduší	
208	4.1 Snižování emisí skleníkových plynů (GHGs)	1
209	4.1.1 Redukce agregovaných emisí skleníkových plynů a podpora adaptačních opatření	
210	• Naplnit Národní program, zejména následujícím způsobem:	
211	– Podporovat a realizovat opatření vedoucích ke snížení produkce emisí skleníkových plynů.	
212	– Podporovat a realizovat adaptační opatření.	
213	• Podporovat obchodování s emisemi, a to zejména následujícími opatřeními:	
214	– Implementovat směrnici 2003/87/ES ustavující schéma obchodování s GHG emisními povoleními uvnitř Společenství.	
215	– Podporovat využití flexibilních mechanismů Kjótského protokolu.	
216	4.2 Snížení přeshraničních přenosů znečištění ovzduší	2
217	4.2.1 Dosáhnout národních emisních stropů	
218	• Implementovat a realizovat Národní program snižování emisí.	
219	• Vytvořit implementační výbor CAFE programu v ČR.	
220	4.2.2 Snižování emisí u spalovacích procesů	
221	• Prosadit a realizovat nařízení vlády k Národnímu programu snižování emisí u stávajících zvláště velkých spalovacích zdrojů.	
222	• Podpořit náhrady lokálních zdrojů na tuhá paliva (např.	

	<i>obnovitelnými zdroji, úsporami energie).</i>	
223	4.3 Ochrana ozonové vrstvy Země	1
224	4.3.1 Vyloučení a snížení emisí látek poškozujících ozónovou vrstvu	
225	• <i>Technicky zajistit Nařízení EP a Rady (ES) 2037/2000.</i>	
226	• <i>Zkvalitnit inspekční činnost.</i>	
227	• <i>Realizovat Strategii vyloučení látek CFC a HCFC.</i>	
228	• <i>Realizovat Strategii sběru a skladování halonů.</i>	
229	• <i>Realizovat Strategii přechodu na léčivé přípravky neobsahující CFC (bezfreonové léčivé přípravky – MDI a PDI).</i>	
230	• <i>Zajistit zneškodňování regulovaných látek CFC a materiálů je obsahujících.</i>	
231	4.3.2 Znovuzískávání regulovaných látek z oblasti servisu a likvidace starých chladicích zařízení. Výměna a náhrada látek CFC u průmyslového chlazení	
232	• <i>Zavést systém a důsledně realizovat zpětný odběr chladicích zařízení.</i>	
233	• <i>Realizovat Strategii vyloučení látek CFC a HCFC.</i>	
234	4.3.4 Zajištění sběru halonů	
235	• <i>Realizovat Strategii sběru a skladování halonů.</i>	
236	• <i>Finančně podpořit v rámci Programu podpory ochrany ozónové vrstvy.</i>	

číslo	<p>Strategie ochrany biologické rozmanitosti České republiky 2005</p> <p>A - blok témat B - téma C - bloky cílů D - cíle</p>	<p>míra souladu s relevantními cíli OP ŽP</p>
1.	<p>A.</p> <p>STRATEGICKÁ TÉMATA</p>	
2.	<p>A.I. Ochrana biologické rozmanitosti <i>in situ</i></p>	2
3.	<p>1. Zhodnotit stávající soustavu chráněných území a zajistit její optimalizaci. Soustava vznikala v časovém rozpětí desítek let podle různých hledisek a s různými cíli, proto je nutné vyhodnotit jednotlivá chráněná území a navrhnout optimální ochranný režim a péči podle současných poznatků a potřeb. Dobudovat kapacity pro plánování, péči a správu chráněných území na úrovni státní i regionální.</p>	
4.	<p>2. Prostřednictvím monitoringu v síti lokalit, zjišťovat trendy v chování ekosystémů a druhů na celostátní úrovni. Odborné a vědecké výsledky shromažďovat dle standardizovaných kritérií na referenčních sítích v národní databázi ekosystémů a druhů (databanka přirozených lesů, databáze výskytu druhů, databáze výskytu a typů biotopů nižších a vyšších rostlin). Získané poznatky využívat v metodických návodech k péči o chráněná území a v péči o druhy a ekosystémy a pravidelně je publikovat ve zprávách o stavu chráněných území.</p>	
5.	<p>3. Pokračovat ve standardizaci přístupů při zpracování plánů péče, zajišťování péče o chráněná území a vyhodnocování výsledků péče, s využitím zásad ekosystémového přístupu při ochraně biodiverzity <i>in situ</i>. Vytvářet podmínky pro přeshraniční spolupráci při realizaci plánů péče o bilaterální chráněná území.</p>	
6.	<p>4. Technologická ochrana (záchrana druhů chovem nebo pěstěním v umělých podmínkách, viz kapitola Ochrana <i>ex situ</i>) by neměla být hlavním nosným ochráncem biodiverzity (je velmi úzce zaměřená a ekonomicky nákladná). Hlavním východiskem k uchování a zvyšování početnosti druhů je záchrana biotopů a ekosystémů a vytváření vhodných podmínek pro jejich další existenci.</p>	

7.	5. Systematicky zlepšovat komunikaci na celostátní i místní úrovni, prohlubovat zapojení nevládních organizací a všech dotčených stakeholderů při správě a rozvoji chráněných území a ostatních nástrojů <i>in situ</i>.	
8.	6. Vytvořit vhodné politiky a institucionální a sociálně-ekonomické nástroje pro ochranu biodiverzity <i>in situ</i>, zahrnující motivační opatření v rámci sektorových plánů, strategií a politik.	
9.	7. Začleňovat ochranu biodiverzity <i>in situ</i> do sektorových politik v duchu udržitelného rozvoje (Agenda 21) u resortů, které se významným způsobem podílejí na hospodaření v krajině (MZe - Národní lesnický program, MPO - energetická politika státu a další, MD - Státní politika rozvoje dopravní infrastruktury, MMR – územně technické podklady pro strategické a regionální plánování) a neomezovat se jen na oblast resortu MŽP.	
10.	8. Zajišťovat ekonomickou efektivitu vkladů s ohledem na přínosy, kterými jsou zachování či obnova biodiverzity.	
11.	9. Finančně podporovat technologické zásahy směřující ke zvyšování adaptivních schopností ekosystémů. Spolupracovat na zpracování limitních hodnot znečišťujících látek a ostatních zátěží s ohledem na biotopy a ekosystémy. Nové zátěžové faktory životního prostředí (globální změna klimatu, depozice dusíkatých látek atd.) vyžadují nová adaptační opatření <i>in situ</i>, která je nutné sledovat s ohledem na očekávaný výsledek pro společnost a životní prostředí.	
12.	A.II. Invazní druhy	3
13.	Prioritou je zajistit úplné a účinné uskutečnění článku 8h Convention on Biological Diversity, vypracování a následná realizace celostátně závazných pravidel ve vztahu k invazním druhům na základě posouzení stavu, vlivů a trendů nepůvodních druhů, které ohrožují ekosystémy, biotopy a druhy. Sjednotit postup při nakládání s těmito organismy.	
14.	1. Vytvořit závazný seznam druhů, jejichž introdukci nebo rozšiřování lze považovat za nebezpečnou z hlediska potenciálních dopadů na přírodní ekosystémy („černý seznam“).	
15.	2. S ohledem na nemožnost úplného odstranění jednotlivých druhů v podmínkách střeoevropského státu stanovit prioritní druhy a oblasti, kde bude přistoupeno k regulaci nebo	

	potlačení invazních druhů.	
16.	3. Vypracovat vzdělávací programy, informovat veřejnost o rizicích, které invaze představují, a v neposlední řadě zapojit nevládní ekologické organizace, samosprávu a vlastníky do některých projektů, vedoucích k omezení invazí na našem území.	
17.	A.III. Ochrana biologické rozmanitosti ex situ	4
18.	A.III.a. Zoologické zahrady	4
19.	1. Zvýšit podíl zoologických zahrad na ekologické výchově, vzdělávání a osvětě široké veřejnosti.	
20.	2. Aktivně zapojit zoologické zahrady do vědecko-výzkumné činnosti v oblasti ochrany biodiverzity na úrovni genetické, druhové i ekosystémové, včetně dalšího použití uhynulých vypreparovaných těl a tkání ohrožených druhů živočichů k vědeckým účelům, osvětě, výchově a vzdělávání.	
21.	A.III.b. Záchranné programy	4
22.	1. Zajistit opatření proti vymizení nejohroženějších druhů rostlin a živočichů (např. záchranné programy, programy péče pro jednotlivé ohrožené druhy) (Státní politika životního prostředí).	
23.	2. Vymezit priority záchranných programů s přednostním zaměřením na kriticky a silně ohrožené druhy (Státní program ochrany přírody a krajiny ČR) na základě ucelené závazné koncepce záchranných programů.	
24.	3. Zajistit komplexní a dlouhodobé financování nejužšího výběru kvalitně zpracovaných záchranných programů pro rostliny a živočichy (včetně výzkumu a studií, i monitoringu realizace).	
25.	4. Zapojit nevládní organizace do řešení záchranných programů a informování veřejnosti o příčinách ohrožení druhů a reálných možnostech a způsobech aktivní ochrany jedinců, druhů a populací.	
26.	5. Propagovat stanice pro handicapované živočichy a jejich využití pro environmentální výchovu, vzdělávání a osvětlu.	

27.	6. Eliminace problému unifikace a snížení intraspecifické diverzity (inbreeding, inzucht).	
28.	A.III.c. Botanické zahrady a arboreta	4
29.	1. Větší zapojení botanických zahrad do záchranných programů rostlin a zvýšení povědomí odborné veřejnosti o činnosti zahrad. Důraz na zachování autochtonních druhů rostlin (bez ohledu na atraktivnost).	
30.	2. Propojení informací o pěstovaných rostlinách v botanických zahradách s Informačním systémem Úmluvy o biologické rozmanitosti..	
31.	3. Zapojení botanických zahrad do ekologické výchovy, vzdělávání a osvěty veřejnosti v souvislosti se zapojením do záchranných programů a aktivních opatření na ochranu druhů ex situ a in situ.	
32.	A.IV. Genetické banky	3
33.	1. Zastavit trend současného poklesu diverzity rostlin, zvířat a mikroorganismů využívaných v zemědělství a potravinářství a přejít k jeho postupnému nárůstu prostřednictvím tvorby a podpory vhodných produkčních systémů a zařazením principů konzervačního managementu do šlechtitelských programů.	
34.	2. Zajistit genetické zdroje v kryokonzervované podobě v národních genobankách (budování kapacit pro uchovávání a využívání ex situ kolekcí) a vytvořit expertní a informační systém pro plánování konzervačního managementu a rekonstrukční genetiky.	
35.	3. Dopracovat legislativní rámec a zajistit jeho průběžné doplňování zákonnými normami, kompatibilními s mezinárodně přijatými závazky (mezinárodní smlouvy o genetických zdrojích rostlin pro výživu a zemědělství, legislativní zakotvení trvalého finančního zajištění provozování a udržování genetických sbírek a další v budoucnosti očekávané).	
36.	4. Vytvořit podmínky pro setrvalý rozvoj všech genetických zdrojů (i těch, které neslouží k zemědělskému nebo průmyslovému využití), včetně přístupu k nim a spravedlivého rozdělení přínosů z jejich využívání.	
37.	5. Zvýšit úroveň komunikace a kooperace s uživateli	

	(stakeholders) pro zajištění faktického naplnění strategických cílů.	
38.	A.V. Udržitelné využívání	3
39.	1. Zahrnout udržitelné využívání složek biologické rozmanitosti a sjednotit chápání tohoto pojmu v koncepčních materiálech ostatních resortů, týkajících se v různé míře ochrany a péče o biologickou rozmanitost a udržitelného využívání jejích složek. K tomu využít praktické zásady a podrobnější návod udržitelného využívání složek biodiverzity..	
40.	2. Aplikovat praktické zásady a podrobnější návody udržitelného využívání složek biologické rozmanitosti na případové studie udržitelného využívání vybraných populací planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů, plemen hospodářských a domácích zvířat a odrůd a kultivarů kulturních plodin. Získané zkušenosti uplatnit v širší praxi.	
41.	3. Definovat a uplatnit indikátory biologické rozmanitosti při měření pokroku, dosaženého při omezování rychlosti a rozsahu úbytku biodiverzity.	
42.	A.VI. Přístup ke genetickým zdrojům a rozdělování přínosů z nich (Access and Benefit Sharing)	3
43.	1. Zajistit organizační, finanční, pracovní a další nezbytné kapacity pro naplňování Bonnských směrnic o přístupu ke genetickým zdrojům a rozdělování přínosů z nich.	
44.	2. Při naplňování Národního programu konzervace genetických zdrojů rostlin, zvířat a mikroorganismů významných pro výživu, zemědělství a lesní hospodářství aplikovat Bonnské směrnice. Uvedenou aplikaci vyhodnotit a získané výsledky poskytnout sekretariátu a dalším smluvním stranám Convention on Biological Diversity.	
45.	3. Připravit rešerši legislativy ČR a ES, zabývající se určitými aspekty Acces and Benefit Sharing (přehled zákonodárství ČR, týkajícího se přístupu ke genetickým zdrojům a rozdělování přínosů, plynoucích z jejich využívání, včetně soudobých biotechnologických postupů, otázek duševního vlastnictví a patentů; rešerše práva a koncepčních dokumentů ES a členských států EU, zaměřených na tuto problematiku). Získané výstupy využít pro naplňování Bonnských směrnic.	
46.	A.VII.	1

	Ekosystémový přístup jako hlavní princip v péči o ekosystémy	
47.	<i>1. Aplikovat zásady ekosystémového přístupu na případové studie v základních typech ekosystémů v ČR (lesní, zemědělské, vodní, apod.). Zvláštní pozornost věnovat integrované péči o říční povodí (plány povodí ve smyslu vyhlášky č. 140/2003 Sb., o plánování v oblasti vod). Přitom využít vhodné navrhované indikátory stavu, změn a trendů biodiverzity v ČR. Získané zkušenosti využít šířeji v praktické ochraně a řízené péči o biodiverzitu a při udržitelném využívání jejich složek.</i>	
48.	<i>2. Zahrnout ekosystémový přístup, tak jak je definován a chápán Convention on Biological Diversity, do koncepčních materiálů MŽP, Mze a dalších resortů včetně Strategie udržitelného rozvoje ČR, v různé míře se týkajících ochrany a péče o biologickou rozmanitost a udržitelného využívání jejich složek.</i>	
49.	<i>3. Při péči o přírodní a krajinné dědictví ČR uplatňovat ve větší míře adaptivní péči.</i>	
50.	A.VII.1 Případová studie ČR - „nerekultivované plochy“	1
51.	<i>Při využití vhodné vědecké metodologie respektující holistický integrovaný přístup k biodiverzitě ekosystémů se lze dobrat k určitým modelovým zákonitostem; ty budou využity především při doporučení managementu a predikci dalšího vývoje na jednotlivých typech nerekultivovaných ploch. Vzhledem k tomu, že nerekultivované plochy představují nejrozmanitější soubor biotopů, navíc s rozdílnou plochou a umístěním v krajině, jejich ohrožení a případné problémy vzniklé během sukcesních procesů odráží konkrétní situace na dané lokalitě a vychází především z intenzity primárního lidského zásahu, případné toxicity substrátu apod., nehledě na problémy obecně platné pro ochranu lokalit (majetkové vztahy, ekonomické tlaky na následné využití atd.).</i>	
52.	<i>1. Vytvořit novou specifickou kategorii „studijní plocha“ v rámci ochrany přírody, která by právně zajistila možnost nerušeného a dlouhodobého vědeckého výzkumu sukcesních pochodů na vytípaných lokalitách a nerekultivovaných plochách. Takto získané výsledky aplikovat na lokality obdobného charakteru.</i>	
53.	<i>2. Směřovat formulující se legislativu k účinnému odolávání ekonomickému tlaku na čistě utilistické využití krajiny člověkem a postupovat dle vědecky podložených plánů metod ekologie obnovy krajiny, v souladu s čl. 8 Convention on</i>	

	biological diversity.	
54.	3. Vhodně vybrané nekulturní, dosud nerekulitované prvky v krajině ponechat spontánnímu vývoji či uváženými drobnými, vědecky podloženými zásahy proces pouze jemně korigovat na základě vědecky fundovaných poznatků. Podle charakteru lokality nebo území formou spontánní či restriktivně řízené sukcese. Rekulitace směřovat k vytvoření charakteru stanoviště, který by se co nejvíce blížil původní struktuře biotopu před zásahem člověka.	
55.	4. Provádět výzkum a monitoring vývoje průběhu přirozené sukcesní řady na úrovni společenstev a populací rostlinných a živočišných druhů se zaměřením na plasticitu a variabilitu bioty. Monitorování průběhu kolonizace a sukcese vývoje organismů by přineslo data o biotických interakcích a nikové diferenciaci v průběhu druhové a genetické selekce. Měřit ekologické proměnné ovlivňují rychlost rozkladu a odumírající organické hmoty a dále transport látek v biochemických cyklech a podchytit tak kauzalitu následnosti i dílčích nestabilit.	
56.	5. Informovat a vzdělávat odbornou i laickou veřejnost o problematice nerekulitovaných ploch v krajině podle čl. 13 Convention on biological diversity.	
57.	6. Minimalizovat vznik dalších podobných ploch a rozsáhlejších území v souvislosti s dalšími složkami státní správy, kam je daný biotop zařazen (zemědělství, lesní hospodářství, územní správa apod.)	
58.	7. Zabránit introdukce a následného šíření invazních taxonů na nerekulitované plochy, příp. i sekundárně z těchto ploch do okolní krajiny podle výsledků v současné době intenzivně probíhajícího výzkumu o této nepůvodní složce flóry/fauny ČR. Vždy mít na paměti princip předběžné opatrnosti, čl. 8 Convention on biological diversity a také zákon č.114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.	
59.	A.VIII. Identifikace a monitorování biodiverzity	2
60.	1. Vytvořit systém povinného monitoringu typů stanovišť a druhů podle směrnice o stanovištích a v souvislosti s ním i identifikovat priority monitoringu dalších území a druhů na celostátní úrovni.	
61.	2. Navrhnout a ověřit indikátory pro dlouhodobé hodnocení změn biodiverzity na území ČR. Indikátory budou prioritně zahrnovat zejména oblasti doporučené vědeckým orgánem	

	<i>Convention on biological diversity s ohledem na základní indikátory European Environment Agency a strukturální indikátory ES. Při rozvoji indikátorů využít již existujících monitorovacích iniciativ včetně účasti nevládních organizací.</i>	
62.	<i>3. V Akčním plánu ochrany biologické rozmanitosti České republiky rozpracovat systém implementačních indikátorů hodnotících postup naplňování cílů Strategie ochrany biologické rozmanitosti České republiky a harmonogram hodnocení, nakořik byly cíle Strategie dosaženy.</i>	
63.	<i>4. Vytvořit systém publikování zpráv založených na indikátorech o stavu biodiverzity v ČR, zejména s ohledem na podávání zpráv pro mezinárodní úmluvy, organizace a Evropskou komisi, a začlenit vybrané indikátory do celostátních ukazatelů a statistik.</i>	
64.	<i>5. Zajistit dlouhodobé monitorování vývojových trendů základních indikátorů stavu a změn biodiverzity, zaměřené na celostátní trendy souboru základních indikátorů s možností vyhodnocovat rovněž regionální a místní trendy. Výsledky využívat zejména k základnímu souhrnnému hodnocení stavu a vývoje biodiverzity na celostátní, ale i regionální a místní úrovni s možností porovnávání v rámci ES.</i>	
65.	<i>6. Vytvořit celostátní monitorovací síť biodiverzity s ústředním koordinačním pracovištěm, zajišťujícím dlouhodobý tok a vyhodnocování údajů o biodiverzitě v ČR, zejména v podobě integrovaného monitorování ekosystémů, reprezentujících přírodní podmínky a druhovou biodiverzitu v ČR a reprezentujících biodiverzitu, významnou z hlediska ES. Kromě vybraných klíčových indikátorů budou monitorovány i proměnné, podrobněji charakterizující stav a vývojové trendy příslušných suchozemských i vodních ekosystémů.</i>	
66.	<i>7. Soustavně monitorovat a vyhodnocovat vliv hospodářských zásahů, ochrannářských programů a plánů péče na biodiverzitu. Cílem je rovněž podporovat synergie mezi monitorovacími programy zahrnujícími lesní, zemědělskou a vodní biodiverzitu.</i>	
67.	A.IX. Strategie výzkumu biodiverzity	2
68.	<i>1. Zpracovat základní přehled stavu poznání bioty ČR a jejich jednotlivých částí a identifikace zřetelných mezer ve znalostech.</i>	
69.	<i>2. Přijmout takové strategie rovnoměrného rozvoje výzkumné práce na univerzitách a výzkumných institucích, která by zahrnula všechny druhově početné a ekologicky významné</i>	

	taxony.	
70.	3. Zvýšit spolupráci botaniků a zoologů, vedoucí k poskytování vědecky zdůvodněných východisek pro ochranu a udržitelné využívání biodiverzity.	
71.	4. Koordinovat aktivity ve spolupráci se zahraničními aktivitami, především v rámci Evropského výzkumného prostoru.	
72.	5. Směřovat výstupy výzkumu, tak aby zajišťovaly obecně aplikovanou informaci, odpovídající definovaným potřebám ochrany přírody. Ve vědeckých a výzkumných projektech pro potřeby státní správy v oblasti životního prostředí navrhnout výstupy řešení v souladu s potřebou činnosti orgánů státní správy a politická rozhodnutí vůbec.	
73.	6. Informovat veřejnost o důležitosti aplikovaného výzkumu biodiverzity.	
74.	7. Vytvořit mezioborový program, který by usnadňoval propojení a návaznost biologických a socio-ekonomických výzkumů.	
75.	8. Rozvinout základní taxonomický výzkum.	
76.	A.X. Výměna informací	1
77.	1. Vytvořit informační politiku v oblasti ochrany přírody a krajiny - vytvoření funkčního systému integrujícího poznatky o chráněných a ohrožených organismech, jejich populacích i o stavu území; za účasti všech veřejných výzkumných, odborných a správních institucí (viz Státní program ochrany přírody a krajiny ČR).	
78.	2. Podpora a rozvoj nezbytné odborné, vědecké a technologické spolupráce v ochraně biodiverzity a udržitelného využívání jejích složek prostřednictvím vhodných mezinárodních a celostátních institucí (viz článek č. 18 Convention on biological diversity) – spolupráce např. s Global Biodiversity Information Facility nebo s European Environment Agency, poskytování a sdílení informací v českém a anglickém jazyce, vytvoření vhodných podmínek k naplňování závazků vyplývajících z uzavřených dohod.	
79.	3. Vytvořit portál ochrany přírody (součást Jednotného informačního systému životního prostředí) – vstupní brána do jednotlivých informačních systémů organizací státní ochrany přírody - integrace různých typů informačních zdrojů	

	(databáze, informace v nich obsažené, dokumenty, osoby, organizace, služby, pracovní postupy apod.), realizace připravovaného centrálního datového modelu životního prostředí v oblasti ochrany přírody a krajiny, zpřístupnění dat nejširší veřejnosti i cílovým skupinám obyvatelstva.	
80.	4. Ustavit koordinátory jednotlivých tematických oblastí informačního systému Convention on biological diversity (Clearing-House-Mechanism), kteří se budou podílet na aktualizaci a doplňování dat do systému metadat, a to jak na úrovni celostátní, tak regionální, v souladu s Convention on biological diversity při vytváření Clearing-House-Mechanism a jeho aktualizaci.	
81.	5. Propojit Clearing-House-Mechanism s Informačním systémem biologické bezpečnosti (Biosafety Clearing-House).	
82.	6. Vytvořit národní databáze informací o agrobiodiverzitě jako výstup pilotního projektu FAO.	
83.	A.XI. Výchova, vzdělávání a informování veřejnosti	1
84.	1. Zvýšit dostupnost informací o biologické rozmanitosti.	
85.	2. Zavést konkrétní programy pro zapojení veřejnosti, učit politiky, co je ochrana přírody a biodiverzity a k čemu ji člověk potřebuje.	
86.	3. Důsledně vyhodnocovat a případně aktualizovat opatření, která jsou součástí již přijatých programů, koncepcí, akčních plánů a sektorových politik a jejich dopadů a to z hlediska naplňování Strategie – zejména: <ul style="list-style-type: none"> • Státní program environmentální výchovy a vzdělávání (EVVO); • Akční plán EVVO na jednotlivá období; • Státní politiku životního prostředí (Státní politika životního prostředí); • Státní program ochrany přírody a krajiny ČR; • Sektorové politiky (energetické, surovinové, dopravní, vodní...) 	
87.	4. Uzavřít meziresortní dohodu o spolupráci mezi MŽP a MZe o spolupráci v oblasti EVVO a realizaci Strategie ochrany biologické rozmanitosti České republiky.	
88.	5. Uzavřít meziresortní dohodu o spolupráci mezi MŽP a MK a zřizovateli muzeí o spolupráci v oblasti EVVO a propagaci cílů Strategie.	

89.	6. Využívat funkční síť středisek EVVO a každoročně vypisovaných veřejných zakázek a dotačních programů z prostředků MŽP, MŠMT, MK a MZe pro realizaci Strategie ochrany biologické rozmanitosti České republiky.	
90.	7. Pro vzdělávání prioritních cílových skupin (zaměstnanců státní správy, představitelů samospráv, řídicí pracovníků zemědělských, lesnických a vodohospodářských podniků, pracovníků a aktivistů nestátních neziskových organizací a projektantů) vypracovat a realizovat modul vstupního a celoživotního vzdělávání „Ochrana biodiverzity“.	
91.	8. Zavést fungující finanční mechanismy pro propagaci a informování veřejnosti o otázkách ochrany biodiverzity.	
92.	A.XII. Biodiverzita a ekonomika	3
93.	1. Navrhnout úpravu relevantních současně existujících environmentálních ekonomických metod a nástrojů tak, aby vedly k co největší ochraně biodiverzity a udržitelnému využívání jejich složek.	
94.	2. Navrhnout strukturu a věcnou podobu nových poplatků podporujících ochranu složek a prvků biodiverzity. Přehodnotit existující finanční nástroje a nalézt nové ekonomické podněty pro péči o biodiverzitu.	
95.	3. Předložit návrh mechanismů financování pro oblast biodiverzity. Dále rozvíjet spolupráci s mezinárodními finančními organizacemi s možností využití jejich prostředků k financování programů na ochranu biologické rozmanitosti.	
96.	4. Zapojit široké spektrum partnerů do ochrany biodiverzity a navázat partnerství veřejného, nevládního a soukromého sektoru.	
97.	5. Zavést systém monitorování a ukazatelů účinnosti investic vložených do ochrany biodiverzity a udržitelného využívání jejich složek, zejména pak všech programů realizovaných v přírodě a krajinně v rámci působnosti MŽP.	
98.	6. Navrhnout odpovídající přístupy oceňování přímých i nepřímých užitků plynoucích z biodiverzity a jejího využívání v podmínkách ČR., a to včetně aplikačních postupů a metod jejich použití. Vytvářet hierarchicky uspořádanou soustavu ukazatelů a informací, která by umožňovala využití všech dostupných ekonomických metod hodnocení ekonomicko-environmentálních programů, projektů, akcí a opatření.	

99.	7. Průběžně vyhodnocovat naplňování Strategie formou definovaných indikátorů a hodnocení.	
100	B. BIODIVERZITA V SEKTOROVÝCH A SLOŽKOVÝCH POLITIKÁCH	
101	B.I Zemědělsky obhospodařované ekosystémy	2
102	1. Udržet obhospodařování stávajících travních porostů, zvláště pak biotopů v rámci soustavy Natura 2000.	
103	2. Propagovat a podporovat šetrné zemědělské hospodaření (viz Státní politika životního prostředí, Koncepce agrární politiky) charakterizované vysokou různorodostí (technologické postupy, množství, druh a aplikace hnojiv a přípravků na ochranu rostlin, osevní postup atd.). Podporovat takové technologické postupy, které nepovedou pouze ke zvýšení produktivity, ale které povedou k zastavení degradace, stejně jako k požadavku navrácení, obnovy a zvýšení biologické diverzity. Mezi takové je možno zahrnout ekologické a integrované zemědělství, integrovaný management pesticidů, biologickou kontrolu, vhodné sklizňové postupy.	
104	3. Podporovat obnovu a vytváření ekologicky významných krajinných segmentů (meze, remízky, liniová i mimolesní zeleň, travní porosty zvláště pak nívné louky atd.).	
105	4. Podporovat zachování tradičních odrůd plodin a plemen hospodářských zvířat.	
106	5. Podporovat hospodaření menších subjektů a posílit kapacity místních vlastníků půdy a venkovských komunit k udržitelné péči o biodiverzitu na zemědělsky obhospodařované půdě a podporovat osvětu.	
107	B.II. Lesní ekosystémy	1
108	1. Zachovat nebo zvýšit současnou výměru lesů jako minimální základ pro uplatňování potřeb ochrany lesní biodiverzity při zachování všech ostatních funkcí lesa.	
109	2. Legislativně zakotvit alternativní metodu tvorby lesního hospodářského plánu na podkladě provozní inventarizace, jako nástroj podpory přechodu k přírodě blízkým formám hospodaření. Současně dopracovat a prosadit do praxe návrh	

	<i>nového systému kategorizace lesů založeného na vnímání lesa jako polyfunkčního ekosystému a zavést potřebné stimulační nástroje tak, aby opatření nutná k ochraně biodiverzity byla pro vlastníky lesů ekonomicky přijatelná.</i>	
110	<i>3. Při obnovách porostů zabezpečit podíl dřevin přirozené druhové skladby (PDS) v hospodářských porostech alespoň v mezích současným zákonem stanoveného procenta melioračních a zpevňujících dřevin a vhodnými nástroji podporovat uplatňování dřevin PDS nad daný minimální rámec. Současně zajistit v lesních porostech podíl stárnoucího a mrtvého dřeva jako útočiště společenstev organismů na něj vázaných.</i>	
111	<i>4. Přijmout opatření na zvýšení podílu přirozené obnovy druhové a geneticky vhodných porostů. S tím úzce souvisí potřeba přijmout vhodná opatření na snížení stavů spárkaté zvěře a poté je udržovat na úrovni, která nebude přirozenou obnovu porostů znemožňovat.</i>	
112	<i>5. Uplatňovat zásady ekosystémového přístupu při využívání složek lesní biodiverzity. To mj. představuje dbát na ochranu genofondu ohrožených druhů nižších i vyšších rostlin, jednotlivých společenstev volně žijících živočichů (zoocenóz), lesní půdy a jejího přirozeného vodního režimu, přičemž nelze pomíjet ostatní např. socioekonomické aspekty dané problematiky.</i>	
113	<i>6. S využitím výsledků dosavadního výzkumu a výstupů monitoringu vlivu imisí na lesy a lesní půdu specifikovat současné problémy obnovy lesních ekosystémů v oblastech, které byly zejména v minulosti vystaveny zvýšenému imisnímu zatížení. Současně zpracovat koncepci dalšího postupu zmírňování dopadů nepříznivých procesů na lesní biodiverzitu.</i>	
114	<i>7. S využitím výstupů již zadaných výzkumných úkolů dokončit metodiku popisu stavu a monitoringu biodiverzity lesních ekosystémů a zvážit možnosti začlenění národní inventarizace lesů do celostátního systému monitoringu biodiverzity mj. ve vztahu k nařízení 2152/2003 Evropského parlamentu a Rady o monitoringu lesů a výměně informací týkajících se životního prostředí (Forest Focus). Dále dopracovat soustavu lesních zvláště chráněných území ponechaných samovolnému vývoji, dořešit otázku referenční sítě monitorovaných přirozených lesů ponechaných samovolnému vývoji včetně metodiky jejich sledování a dokončit tvorbu databanky přirozených lesů.</i>	
115	<i>8. Zpracovat a uvést do praxe strategii informování laické i odborné veřejnosti o otázkách spojených s ochranou druhové rozmanitosti lesů a ustanovit platformu, na které budou otázky ochrany biodiverzity řešeny na úrovni všech dotčených resortů</i>	

	a hlavních zájmových skupin z řad nevládních organizací a vlastníků lesa.	
116	B.III. Travné ekosystémy	3
117	1. Udržet porosty s vysokou rozmanitostí rostlinných druhů - důležité pro budoucí stabilitu a resilienci vegetace v podmínkách globálních klimatických změn.	
118	2. Zachovat stávající druhově pestré porosty k zajištění atraktivity krajiny pro turistické využití i pro rekreaci a obnovu duševních sil.	
119	3. Zastavit šíření expanzivních keřů na vybraných lokalitách bílých stráňí.	
120	4. Obnovit hydrické funkce vybraných niv a odvodněných depresí (nezbytná podmínka k zabránění degradace ekosystémových funkcí vysycháním) a snižovat nadměrné zásobení půd živinami z dřívějšího intenzivního hnojení v případě obnovy mokřadů a vlhkomilné vegetace (viz kapitola Vodní a mokřadní ekosystémy).	
121	5. Dodržovat projektově předepsaný regulační management upravených terestrických a semiterestrických pozemků v projektech revitalizací vodních toků, spočívající v kosení založených luk a v občasné zmlazení mokřadních porostů (např. zimní pokosení nebo vyhrnutí bránami). Trvalý management je nutný jako ochrana zrevitalizovaných ploch proti pronikání expanzivních a/nebo invazivních rostlin, které jsou vůči nim v počátečních rocích zvláště náchylné.	
122	6. Provádět účinné regulační zásahy a trvalý monitoring stávajících zbytkových biotopů u slaniskové vegetace, v další fázi její asanace v místě rozoraných ploch kolem subhalofilních rybníků a vodotečí.	
123	B.IV. Vodní a mokřadní ekosystémy	2
124	I. Zlepšení ekologického stavu vodních a mokřadních ekosystémů a přirozených hydroekologických funkcí krajiny	
125	• Udržitelně využívat vodní zdroje v kontextu ekonomických tlaků a globálních změn.	
126	• Realizovat revitalizace vedoucí k přeměně vodních a	

	<i>mokřadních ekosystémů k přírodě blízkému stavu.</i>	
127	<i>• Zlepšit retenční funkci krajiny diverzifikací využíváním krajiny a krajinných prvků a odstraněním melioračních úprav v zemědělsky neperspektivních částech krajiny.</i>	
128	<i>• Nebránit přirozeným procesům vedoucím k samovolné obnově vodních a mokřadních ekosystémů.</i>	
129	<i>• Prosadit v kulturní krajině účinná protipovodňová opatření s využitím přirozených hydroekologických funkcí.</i>	
130	<u>2.</u> <i>Ochrana a management vodních a mokřadních ekosystémů</i>	
131	<i>• Uplatnit plošnou ochranu a zachovat stávající přírodě blízké vodní a mokřadní ekosystémy ČR a zastavit jejich devastaci.</i>	
132	<i>• Uplatnit meziresortní koordinaci managementu vodních a mokřadních ekosystémů.</i>	
133	<i>• Pokračovat v realizaci záchranných programů a provozování odchovných zařízení pro ohrožené druhy vodních rostlin a živočichů s jejich následnou reintrodukcí do volné přírody.</i>	
134	<i>• Zabránit dalšímu šíření invazních druhů a geograficky nepůvodních organismů a přijmout opatření k omezení stávajících populací těchto druhů.</i>	
135	<i>• V souladu se Směrnicí 2000/60/ES, ustavující rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky, vytvořit národní, integrovaný a komplexní systém monitoringu, který bude zahrnovat monitoring hydromorfologických a biologických složek povrchových vod.</i>	
136	<u>3.</u> <i>Omezení znečištění a zlepšení kvality fyzikálně-chemických složek vodních a mokřadních ekosystémů</i>	
137	<i>• Dokončit systém účinného čištění odpadních vod na území České republiky.</i>	
138	<i>• V celostátním měřítku snižovat aplikaci hnojiv a pesticidů a tím podpořit pokles intenzity znečištění z plošných zdrojů do vodního prostředí.</i>	
139	<i>• Snižit rizika znečištění podzemních a povrchových vod ze starých ekologických zátěží a ekologických havárií.</i>	
140	<i>• Striktně dodržovat stanovené emisní limity.</i>	

141	4. <u>Diverzifikace hydromorfologických složek vodních a mokřadních ekosystémů</u>	
142	• V místech, kde to není bezpodmínečně nutné odstranit regulace, revitalizovat říční koryta do původního stavu s použitím levných technologií.	
143	• Zachovat ve vodních ekosystémech pestré hydromorfologické útvary, umožnit jejich vznik, existenci a ošetřit jejich ochranu.	
144	• Obnovit kontinuitu říční sítě odstraněním nevyužívaných a nefunkčních vodních staveb a zprůchodněním funkčních a potřebných příčných staveb pomocí rybích přechodů.	
145	• Tam, kde je to možné umožnit kontakt povrchových a podzemních vod a kontakt mezi vodním a terestrickým prostředím propojením niv s toky a umožnit všechny přirozené procesy související s jejich pravidelným zaplavováním.	
146	• Stanovit ekologicky přijatelné hodnoty rozmezí kolísání pro manipulaci s průtoky prostřednictvím vodních děl.	
147	5. <u>Omezení negativních vlivů zemědělství a rybařství na vodní a mokřadní ekosystémy</u>	
148	• Udržitelně hospodařit v krajině, s použitím zásad správné zemědělské praxe a podporou rozvoje ekologického zemědělství.	
149	• V kulturní krajině zavést systém opatření proti zabránění procesů eutrofizace, eroze a nadměrnému transportu sedimentů.	
150	• Realizovat chov ryb za udržitelných ekologických i ekonomických podmínek hospodaření.	
151	• Na volných vodách respektovat v rámci selektivního lovu a vysazování hospodářsky významných druhů ryb zájmy ochrany vodních společenstev a ekonomicky nevýznamných druhů vodních organismů.	
152	B.V. Horské oblasti	4
153	I. Omezit a zmírnit negativní jevy jako hlavní hrozby horské biologické rozmanitosti; ochránit a, kde je to možné, obnovit původní horskou biodiverzitu; podporovat udržitelné využívání	

	přírodních zdrojů či udržování genetické rozmanitosti horských oblastí především prostřednictvím ochrany a podpory tradičních znalostí a činností.	
154	2. Monitorovat vývoj biodiverzity horských ekosystémů se zaměřením na globální změny klimatu, na jejich zdravotní stav, populační dynamiku autochtonních populací rostlin a živočichů, posilování početnosti vybraných populací a na invazní druhy. Zvýšenou pozornost výzkumu a aktivní péči věnovat všem endemickým a biogeograficky významným populacím.	
155	3. Používat přednostně geograficky původní populace jako zdrojové populace pro další využití při zalesňování a rekultivace s využíváním vhodných, zejména biologických meliorací s cílem úpravy chemismu půd.	
156	4. Udržitelně obhospodařovat nelesní - polokulturní a kulturní ekosystémy (kosením, pastvou) v závislosti na managementových potřebách jednotlivých populací a společenstev.	
157	5. Eliminovat nadměrné vnášení cizorodých látek způsobujících nepřírozenou acidifikaci a eutrofizaci z globálních, regionálních a lokálních zdrojů znečištění. Zamezit nadměrné vnášení chemických látek při lesnickém a zemědělském melioraci (hnojení a vápnění).	
158	6. Zabránit zalesňování přirozeně bezlesých prostorů arkticko-alpínské tundry (např. kary, prameniště, lokality s výskytem významných periglaciálních tvarů), podporovat postupné zvyšování podílu stanovištně původních druhů.	
159	7. Hospodaření (management) zaměřit na změnu druhové a prostorové výstavby lesů směřující k přirozenému stavu, upřednostňovat přírodě blízký způsob lesního hospodaření: nelikvidovat doupné a všechny odumřelé stromy, preferovat maloplošné a podrostní hospodaření. Při péči o lesní ekosystémy používat šetrné technologie s cílem minimalizovat negativních dopady na přírodní prostředí.	
160	8. Usměrnovat a regulovat cestovní ruch, sportovní aktivity (turistické cesty, nově vznikající sportovní areály, horolezectví, doprovodná infrastruktura) a dopravu do méně citlivých (zranitelných) a ochranně méně významných oblastí v souladu se Zásadami udržitelného cestovního ruchu ve zranitelných ekosystémech. V územích, kde se vyskytují živočišné druhy citlivé na stresující faktory, vytvářet klidové oblasti s omezením vstupu turistů a omezením dalších vlivů.	
161	9. Redukovat narušování krajinného rázu horské krajiny	

	výstavbou vertikálních staveb (např. stožáry mobilních operátorů, vysílače, větrné elektrárny, stožáry umělého osvětlení, včetně vlivu světelného znečištění).	
162	10. Veškerý rozvoj horských oblastí důsledně usměrňovat zpracováním územně plánovací dokumentace, která odpovídá principům udržitelného rozvoje a únosnosti prostředí.	
163	11. Podporovat přeshraniční spolupráci při ochraně biodiverzity pohraničních pohoří (Agenda 21).	
164	B.VI. Regionální politika a územní plánování	2
165	1. Podporovat zpracování strategických rozvojových dokumentací na všech úrovních.	
166	2. Posílit nástroje na podporu udržitelného rozvoje venkovských oblastí, používat takové nástroje, které mají příznivý vliv na životní prostředí.	
167	3. Podporovat šetrné formy cestovního ruchu.	
168	4. Podporovat a chránit krajinný ráz území a jeho prvky, jakou jsou např. osamělé stromy, zelené pásy podél silnic a cest, mokřady a drobné vodní nádrže a toky.	
169	5. Posílit nástroje podporující opětovné využití starých průmyslových zón (brownfields).	
170	6. Chránit krajinné prvky přírodního charakteru v zastavěných územích.	
171	7. Urychlit realizaci komplexních pozemkových úprav.	
172	8. Realizovat chybějící skladebné části územní systém ekologické stability.	
173	9. Omezovat fragmentaci krajiny způsobenou migračními bariérami.	
174	10. Zapojit do územního plánování nové způsoby hodnocení únosnosti a zranitelnosti krajiny a ochranu hodnot krajinného rázu.	
175	11. V plném rozsahu realizovat závazky, vyplývající pro ČR z Evropské úmluvy o krajině.	
176	B.VII. Doprava	1

177	1. Stanovit směry rozvoje dopravy a dělby přepravní práce ve prospěch šetrných druhů dopravy a s respektováním ekologické únosnosti území na principech udržitelného rozvoje.	
178	2. Maximálně šetřit zachovalá přírodní území při navrhování nových dopravních staveb, dostupnými prostředky předcházet nadměrné fragmentaci prostředí a usmrcování živočichů provozem. Budovat přechody a koridory pro pohyb zvířat přes komunikace.	
179	3. Dostupnými opatřeními omezovat zavlékání nepůvodních druhů podél dopravních cest (Státní program ochrany přírody a krajiny ČR).	
180	4. Systematicky omezovat nepříznivé dopady dopravy na prostředí a omezovat rušivé vlivy provozu.	
181	5. Stavby sloužící plavbě na tocích realizovat pouze za předpokladu, že nebudou představovat vznik migračních bariér, ohrožení nebo zničení přírodních stanovišť a biotopů chráněných a ohrožených druhů. Postupně realizovat akční plán výstavby rybích přechodů na splavněných úsecích toků.	
182	6. Podporovat ekologicky šetrné formy dopravy, včetně dalšího rozvoje vhodně situovaných cyklostezek (Státní politika životního prostředí).	
183	7. Postupně doplňovat zařízení pro zprůchodnění stávajících komunikací pro volně žijící živočichy.	
184	B.VIII. Energetika	2
185	1. Snižování emisí skleníkových plynů, které mají dopad na všechny složky přírody.	
186	2. Zvýšit podíl obnovitelných zdrojů energie na spotřebě energie pomocí nejlepší dostupné technologie s doprovázené zvyšováním spolehlivosti a bezpečnosti dodávek v decentralizovaných systémech zásobování energiemi při současném vyloučení negativního dopadu na přírodu a krajinu a se zohledněním ekonomických kritérií.	
187	3. Podpořit realizace opatření v rámci Národního programu na zmírnění dopadů změny klimatu v ČR.	
188	4. Usměrnovat výstavby zařízení využívající obnovitelné zdroje energie, vymezení oblastí vhodných pro výstavbu větrných	

	<p>elektráren. Z těchto lokalit vyřadit zvláště chráněných území (chráněné krajinné oblasti, národní parky, maloplošná zvláště chráněná území), mokřady mezinárodního významu a soustavy Natura 2000 a území, kde vedou migrační cesty ptáků a netopýrů, případně tvoří regionálně významný biotop zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů. Vymezení toků, kde budování malých vodních elektráren nepředstavuje zásadní zásah do ekosystému, a tam, kde tento druh zdroje energie představuje reálné nebezpečí výrazného negativního ovlivnění ekosystému vodního toku a populací vodních obratlovců a bezobratlých, od budování malých vodních elektráren upustit.</p>	
189	<p>5. Zajistit minimalizování environmentálních rizik při využívání biomasy jako zdroje energie (udržitelnost produkce biomasy, dodržování ekologických limitů při využívání zbytkové biomasy – klesť při lesních těžbách apod., princip předběžné opatrnosti při zavádění nových plodin, minimalizace užívání chemických ochranných prostředků a hnojiv). Při produkci využívat technologie minimalizující tato rizika a umožňující udržitelné využívání přírodních zdrojů.</p>	
190	<p>7. Dodržovat manipulační řády a stanovené minimální průtoky ve vztahu k vodní energetice a při výstavbě malých vodních elektráren ponechat dostatek vody ve vodních tocích. Zajistit migrační průchodnost vodních toků při výstavbě a rekonstrukcích staveb na tocích, sloužících k výrobě energie.</p>	
191	<p>8. Zavést, na základě implementované směrnice 2003/96/ES o daních energetických výrobků a elektřiny, fiskálně neutrální ekologickou daňovou reformu, s možností uplatnit následně pod kontrolou plné nebo částečné osvobození od daně nebo sníženou úroveň zdanění na ekologicky šetrné energetické produkty a elektřinu.</p>	
192	<p>8. Zavést, na základě implementované směrnice 2003/96/ES o daních energetických výrobků a elektřiny, fiskálně neutrální ekologickou daňovou reformu, s možností uplatnit následně pod kontrolou plné nebo částečné osvobození od daně nebo sníženou úroveň zdanění na ekologicky šetrné energetické produkty a elektřinu.</p>	
193	<p>9. Ovlivnit vnitřní trh s elektřinou a plynem zohledňováním environmentálních priorit a umožněním volby dodavatele environmentálně vyrobené elektřiny a bioplynu s cílem podpory využívání obnovitelných zdrojů.</p>	
194	<p>10. Zabezpečovat energetická zařízení vůči poškozování živých organismů (např. opatření proti poranění ptactva na elektrorozvodných zařízeních).</p>	
195	B.IX.	1

	Cestovní ruch	
196	1. Usilovat o zkvalitnění a rozvoj infrastruktury pro ekologicky šetrné formy cestovního ruchu a uchování a zvyšování kvality životního prostředí a udržitelného rozvoje, tak aby místní obyvatelé profitovali z udržitelného rozvoje cestovního ruchu, především ve smyslu pracovních příležitostí a sdílení výhod vyplývajících z udržitelného užívání biodiverzity pro účely cestovního ruchu, přičemž hlavní roli by zde měly hrát malé, případně středně velké podniky (Koncepce státní politiky cestovního ruchu, Státní program ochrany přírody a krajiny ČR).	
197	2. Podporovat udržitelné formy cestovního ruchu, zejména ekoturismus, jakožto důležitý mechanismus pro zachování a udržitelné užívání biodiverzity tak, aby podporoval odpovědné chování ze strany návštěvníků i poskytovatelů služeb cestovního ruchu i místní populace (Koncepce státní politiky cestovního ruchu, Státní politika životního prostředí, Státní program ochrany přírody a krajiny ČR).	
198	3. Podporovat ekologicky šetrnou dopravu, zejména v chráněných krajinných oblastech a národních parcích (Koncepce státní politiky cestovního ruchu, Státní politika životního prostředí, Státní program ochrany přírody a krajiny ČR).	
199	4. Ve zvýšené míře využívat potenciál následujících přínosů udržitelně provozovaného a rozvíjeného cestovního ruchu, zejména ekoturismu pro zachování biodiverzity: tvorba zdrojů pro financování ochrany biodiverzity (zejména ve zvláště chráněných územích); tvorba environmentálně příznivých alternativ pro ekonomiky obyvatel chráněných území; ekonomické opodstatnění pro existenci či rozšiřování chráněných území; tvorba environmentálně orientované poptávky po využívání potenciálu chráněných území, nástroj environmentální výchovy a stimulace soukromého sektoru k ochraně biodiverzity.	
200	5. Rozvinout spolupráci ochrany přírody a rozvoje cestovního ruchu za účelem vytvoření nabídky ekologicky šetrných produktů cestovního ruchu (Koncepce státní politiky cestovního ruchu).	
201	6. Stimulovat poptávku po ekologicky šetrných produktech cestovního ruchu (Koncepce státní politiky cestovního ruchu, Státní politika životního prostředí, Státní program ochrany přírody a krajiny ČR).	
202	7. Vytvořit jasnou strategii rozvoje ekoturismu, který by zajistil	

	plnou a efektivní participaci a dlouhodobé příjmové příležitosti místním obyvatelům.	
203	8. Z územního hlediska bude klíčové zaměřit se na snižování negativních dopadů a aktivaci potenciálu pozitivního působení ekologicky šetrného cestovního ruchu v lokalitách soustavy Natura 2000 a horských ekosystémech České republiky.	
204	B.X. Změna klimatu a biodiverzita	1
205	1. podporovat výzkum dopadů změny klimatu a jeho zvýšené variability na biodiverzitu a zpětné vazby ekosystémů na změnu klimatu;	
206	2. odhadnout potenciál ochrany a udržitelného využití biodiverzity při adaptačních opatřeních připravovaných ke snížení dopadů změny klimatu;	
207	3. podporovat postupné zavádění vhodných adaptačních opatření zejména ve výše uvedených vybraných sektorech a odhady ekonomických nákladů;	
208	4. odhadnout možné dopady opatření na zvyšování propadů emisí skleníkových plynů (výsadba nových lesních celků), intenzivnějšího využívání biomasy jako paliva (výsadba plantáží rychle rostoucích dřevin) a podpory výstavby malých vodních elektráren (změny lokálních průtoků na malých vodních tocích) na biodiverzitu;	
209	5. vypracovat a sjednotit, příp. modifikovat soubor adaptačních opatření na změnu klimatu za účelem minimalizace negativních dopadů na biodiverzitu;	
210	6. podporovat význam zvláště chráněných území a ekologických sítí (zejména územní systém ekologické stability) pro migraci složek biodiverzity;	
211	B.XI. Mezinárodní spolupráce	1
212	1. Vytvořit odpovídající kapacity pro naplňování závazků vyplývajících z mezinárodních mnohostranných úmluv, dohod a protokolů, zaměřených na ochranu biologické rozmanitosti, na udržitelné využívání jejích složek a na rovnoprávné a spravedlivé rozdělování zisků, vyplývajících z využívání genetických zdrojů včetně postupů soudobé biotechnologie s důrazem na meziresortní spolupráci a provázanost s dokumenty schválenými na úrovni ES.	

213	2. Pro naplňování výše uvedených závazků využívat ve větší míře dvoustranných mezinárodních dohod.	
214	3. Pokračovat ve spolupráci s příslušnými mezinárodními nevládními organizacemi a programy, působícími v globálním a celoevropském měřítku.	
215	4. Podporovat zapojení státních institucí i nevládních organizací do vhodných mezinárodních projektů, programů a iniciativ včetně těch, které se zabývají bioinformatikou, a do projektů komunikace, výuky a vzdělávání.	
216	5. Vyčlenit část rozvojové pomoci ČR na podporu naplňování Convention on biological diversity v zemích-příjemcích jako nedílné součásti udržitelného rozvoje, a to jak formou konkrétních projektů, tak odbornou a metodickou podporou při vytváření kapacit (kupř. podpora Global taxonomy initiative) v souladu s 6. rámcovým programem ES pro výzkum.	
217	6. Informovat nejširší veřejnost i cílové skupiny obyvatelstva o závazcích ČR, vyplývajících z legislativy ES i jednotlivých mezinárodních mnohostranných smluv, zabývajících se péčí o biodiverzitu, zejména Convention on biological diversity, a získávat podporu pro skutečné naplňování těchto závazků.	
218	7. ČR jako členský stát EU se proto bude muset v nejbližší budoucnosti soustředit i na reálné, nikoli formální naplňování těchto priorit, platných pro EU jako celek. Dosažení tohoto cíle je jen těžko myslitelné bez skutečně meziresortního a mezioborového přístupu, vytvoření odpovídajících kapacit a dostatečné politické podpory.	
219	8. Využít a dobudovat fungující informační systém Convention on biological diversity (Clearing-House-Mechanism), který umožní výměnu a sdílení informací o mezinárodní spolupráci na mezinárodní, národní, regionální i lokální úrovni.	

<p>číslo</p>	<p><u>Národní program snižování emisí, 2005</u></p> <p>(Integrovaný národní program snižování emisí tuhých znečišťujících látek, oxidu siřičitého oxidů dusíku, těkavých organických látek, amoniaku, oxidu uhelnatého, benzenu, olova, kadmia, niklu, arsenu, rtuti a polycyklických aromatických uhlovodíků (PAH))</p> <p>A – OBECNÉ PRINCIPY B – speciální principy C – priority D – základní cíle E – vedlejší cíle F – nástroje G – indikátory</p>	<p>míra souladu s relevantními cíli OP ŽP</p>
1.	<p>OBECNÉ PRINCIPY:</p>	
2.	<p>a. PRINCIP ÚCTY K LIDSKÉMU ŽIVOTU, K PŘÍRODĚ A K CIVILIZAČNÍM A KULTURNÍM HODNOTÁM</p>	
3.	<p>b. PRINCIP GENERAČNÍ ODPOVĚDNOSTI (SOUCASNÁ GENERACE MUSÍ BÝT VŮČI BUDOUCÍM GENERACÍM ODPOVĚDNÁ ZA ZACHOVÁNÍ A PŘEDÁNÍ ZÁKLADNÍCH PŘÍRODNÍCH, KULTURNÍCH A CIVILIZAČNÍCH HODNOT)</p>	
4.	<p>c. PRINCIP INTEGRACE (AKTIVITY V KAŽDÉM Z DEFINOVANÝCH ZÁKLADNÍCH STRATEGICKÝCH ROZMĚRŮ- ENVIRONMENTÁLNÍM, EKONOMICKÉM A SOCIÁLNÍM-MUSÍ PŘIHLÍŽET I K DOPADŮM DO ROZMĚRŮ OSTATNÍCH S CÍLEM NALÉZT JEJICH VZÁJEMNOU ROVNOVÁHU)</p>	
5.	<p>d. PRINCIP MINIMALIZACE RIZIK (AKTIVITY V KAŽDÉM Z DEFINOVANÝCH ZÁKLADNÍCH STRATEGICKÝCH ROZMĚRŮ-ENVIRONMENTÁLNÍM, EKONOMICKÉM A SOCIÁLNÍM-MUSÍ BÝT REALIZOVÁNY TAK, ABY NEZVYŠOVALY RIZIKO NEŽÁDOUCÍCH DOPADŮ NAD HORIZONTÁLNĚ SPOLEČENSKY PŘIJATELNOU MÍRU)</p>	
6.	<p>e. PRINCIP PŘEDBĚŽNÉ OPATRNOSTI (OPATRNOST JE NUTNO ZACHOVÁVAT I V PŘÍPADACH, KDY NENÍ STOPROCENTNÍ JISTOTA, ŽE K NEŽÁDOUCÍMU JEVU DOJDE, RESP. KDY NENÍ DOSTATEK VĚDECKÝCH DŮKAZŮ O PŘÍČINNÝCH SOUVISLOSTECH MEZI JEVY)</p>	

7.	f. PRINCIP PREVENCE (PREVENCE JE OBECNĚ VE VŠECH DEFINOVANÝCH ZÁKLADNÍCH STRATEGICKÝCH ROZMĚRECH SCHŮDNĚJŠÍ A FINANČNĚ MĚNĚ NÁROČNÁ NEŽ NÁPRAVA)	
8.	g. PRINCIP SYNERGICKÉHO ÚČINKU (V PŘÍPADĚ VARIANTNÍCH ŘEŠENÍ BY MĚLA BÝT PREFEROVÁNA TAKOVÁ, KTERÁ VYVOLAJÍ PŘÍZNVÉ PŘÍMÉ ČI VEDLEJŠÍ EFEKTY VE VŠECH STRATEGICKÝCH ROZMĚRECH)	
9.	h. PRINCIP „SAMOSPÁDOVÉ REGULACE“ (PŘI TVORBĚ REGULAČNÍCH RÁMCŮ JE NUTNO CO NEJVÍCE VYUŽÍVAT POZITIVNÍCH ÚČINKŮ PŘIROZENÝCH EKONOMICKÝCH A SPOLEČENSKÝCH SIL-NAPŘ. TRŽNÍCH MECHANISMŮ)	
10.	i. PRINCIP SOLIDARITY (SPOLEČNOST MUSÍ BÝT SOLIDÁRNÍ SE SVÝMI ČÁSTMI, KTERÉ JSOU BEZ VLASTNÍHO ZAVINĚNÍ V HORŠÍ SITUACI)	
11.	j. PRINCIP SUBSIDIARITY (PROBLÉMY JE NUTNO ŘEŠIT NA CO NEJNIŽŠÍ MOŽNÉ ÚROVNI)	
12.	Speciální principy:	
13.	k. princip obnovitelnosti (obnovitelné zdroje by měly být využívány efektivně a jejich spotřeba by neměla překročit dlouhodobé horizonty jejich přirozené regenerace)	
14.	l. princip nahraditelnosti (neobnovitelné zdroje by měly být využívány efektivně a jejich používání by mělo být omezeno úrovní jejich nahraditelnosti obnovitelnými zdroji nebo jinými formami kapitálu)	
15.	m. princip únosnosti (úniky emisí nebezpečných a/nebo znečišťujících látek do životního prostředí by neměly překročit možnost jejich asimilace prostředím-kapacitu únosnosti; koncentrace těchto látek by měly být udrženy pod kritickými hodnotami nutnými k ochraně lidského zdraví a životního prostředí; pokud je kapacita únosnosti vůči určité látce nulová, měly by být nulové i její emise, aby bylo zabráněno akumulaci této látky v prostředí)	
16.	n. princip nevratnosti změn (mělo by se všemi způsoby předcházet nevratnému působení lidských činností na ekosystémy a na biogeochemické a hydrologické cykly;	

	přírodní procesy, které jsou schopny udržovat či regenerovat integritu ekosystémů, by měly být chráněny před negativními dopady lidské činnosti; při ochraně populací ohrožených druhů je nutno brát v úvahu různé úrovně kapacity únosnosti ekosystému)	
17.	o. princip ekonomické odpovědnosti za škody na životním prostředí (činnosti škodící životnímu prostředí by měly být ekonomicky znevýhodněny oproti činnostem škodícím méně či neškodícím)	
18.	p. princip minimalizace znečištění (rizika) u zdroje (minimalizace znečištění či rizika přímo u jeho zdroje je obvykle technicky i ekonomicky schůdnější)	
19.	q. princip substituce (tam, kde je to technicky možné a ekonomicky schůdné, měly by být výrobky a činnosti škodící složkám životního prostředí nahrazovány výrobky a činnostmi, škodícími méně či vůbec)	
20.	r. princip minimalizace materiálových a energetických vstupů (výrobky a služby by měly být, všude kde je to technicky možné a ekonomicky schůdné, zajišťovány při co nejmenších nárocích na materiály a energie)	
21.	s. princip preferování obnovitelných zdrojů (všude kde je to technicky možné a ekonomicky schůdné by měly být materiální a energetické potřeby saturovány pomocí obnovitelných zdrojů)	
22.	t. princip přiměřenosti nákladů (vynaložené náklady na opatření by vždy měly vyvolat přiměřené snížení emisí znečišťujících látek do ovzduší)	
23.	Věcné priority: <ul style="list-style-type: none"> • oxidy dusíku (současné celkové emise výrazně vyšší než národní emisní strop). • suspendované částice frakce PM 10 (překračování IL má plošný charakter). • oxidy dusíku (prekurzor ozonu, prekurzor tvorby sekundárních částic). • těkavé organické látky (prekurzor ozonu). • PAH (IL se překračují na většině stanic, na kterých se měří). • troposférický ozon (plošné překračování limitních hodnot) 	
24.	Prioritní kategorie zdrojů:	

	<p>Z hlediska podílu na celkových emisích jsou prioritní zdroje zvláště velké (SO₂, NO_x, CO), mobilní (TZL, NO_x, VOC, CO) a malé (TZL, SO₂, PAH).</p> <p>Z hlediska „regulovatelnosti“ jsou prioritou zdroje zvláště velké a malé.</p>	
25.	<p>Prioritní opatření (z hlediska věcných priorit) (zejména nutnost snížení emisí NO_x):</p> <ul style="list-style-type: none"> • veškerá opatření vedoucí k úsporám energie, • veškerá opatření k podpoře zavádění nízkoemisních technologií v průmyslu a energetice, • veškerá opatření vedoucí ke snížení dopravní náročnosti, • veškerá opatření vedoucí k podpoře těch druhů dopravy, které nevyvolávají nebo alespoň stabilizují emise znečišťujících látek (železniční doprava, kombinovaná nákladní doprava, ekologizovaná veřejná hromadná doprava). 	
26.	<p>Prioritní kraje: Z hlediska podílu na celkových emisích hlavních znečišťujících látek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Středočeský kraj, • Moravskoslezský kraj, • Ústecký kraj. <p>Z hlediska celkové imisní zátěže jsou prioritní:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hl. m. Praha, • Moravskoslezský kraj, • Ústecký kraj. <p>Regionální imisní priority:</p> <ul style="list-style-type: none"> • SO₂ (Ústecký kraj), • NO₂ (Praha, Středočeský), • NO_x (Středočeský kraj, severní Čechy) • CO (Praha), • Cd (Liberecký), • Ni (Liberecký a Plzeňský kraj), • As (Středočeský, Liberecký, Ústecký a Moravskoslezský kraj), • TZL (Středočeský, Olomoucký, Moravskoslezský a Ústecký kraj, Praha), • benzen (Moravskoslezský kraj), • B(a)P (Moravskoslezský kraj, Ústecký kraj a Praha) 	
27.	Základní cíle:	
28.	<p>Základní cíl 1: Dosažení národních emisních stropů pro SO₂, NO_x, VOC a NH₃</p>	3

	<p>v horizontu roku 2010.</p> <p>Hodnoty národních emisních stropů pro ČR pro rok 2010 jsou vyhlášeny nařízením vlády č. 417/2003 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 351/2002 Sb., kterým se stanoví závazné emisní stropy pro některé látky znečišťující ovzduší a způsob přípravy a provádění emisních inventur a emisních projekcí.</p> <p>Národní emisní stropy pro Českou republiku pro rok 2010 (v kt/rok)</p> <table border="1"> <tr> <td>SO₂</td> <td>NO_x</td> <td>VOC</td> <td>NH₃</td> </tr> <tr> <td>265</td> <td>286</td> <td>220</td> <td>80</td> </tr> </table>	SO ₂	NO _x	VOC	NH ₃	265	286	220	80	
SO ₂	NO _x	VOC	NH ₃							
265	286	220	80							
29.	<p>Základní cíl 2: Snížení emisí těch znečišťujících látek, u kterých jsou překračovány imisních limitů (včetně emisí prekurzorů ozonu) s cílem dosáhnout limitních hodnot ve stanovených lhůtách.</p> <p>Podle posouzení kvality ovzduší v letech 2000 až 2002 bylo na území ČR zjištěno překračování I imisních limitů pro následující znečišťující látky: suspendované částice frakce PM 10, B(a)P, SO₂, NO₂, NO_x, CO, benzen, ozon, Cd, Ni a As.</p>	2								
30.	<p>Základní cíl 3:</p> <p>Udržení emisí těch znečišťujících látek, u nichž nebylo zjištěno překračování imisních limitů, na dostatečně nízké úrovni tak, aby bylo minimalizováno riziko překračování imisních limitů v budoucnosti.</p> <p>V období 2000 až 2002 nebylo na území ČR zjištěno překračování IL pro následující znečišťující látky: Pb, Hg a NH₃.</p>	2								
31.	<p>Základní cíl 4:</p> <p>Dosažení směrných cílových hodnot pro acidifikaci pro lidské zdraví a pro vegetaci k roku 2020.</p> <p>Směrné cílové hodnoty jsou stanoveny nařízením vlády č. 351/2002 Sb., kterým se stanoví závazné emisní stropy pro některé látky znečišťující ovzduší a způsob přípravy a provádění emisních inventur a emisních projekcí.</p>	2								
32.	<u>Vedlejší cíle:</u>									
33.	<p><u>Vedlejší cíl 1:</u></p> <p><u>Příspěvek k omezování emisí látek ohrožujících klimatický systém Země, zejména CO₂ a metanu.</u></p>	2								
34.	<p><u>Vedlejší cíl 2:</u></p> <p><u>Příspěvek k šetrnému nakládání s energií a přírodními zdroji.</u></p>	1								
35.	<p><u>Vedlejší cíl 3:</u></p> <p><u>Příspěvek k omezování vzniku odpadů</u></p>	3								

36.	Nástroje a opatření:	
37.	• normativní a organizační opatření	
38.	• nepřímou podporu aktivit k omezování emisí (možnost zahrnout příslušná kritéria jednak do nenárokových rozhodovacích procesů veřejné správy, jednak do podmínek obchodních soutěží, vyhlašovaných správními úřady či jimi přímo ovlivňovanými organizacemi)	
39.	• ekonomické nástroje přímé finanční podpory, které jsou navrhovány dynamicky (tj. každá disponibilní částka může pomoci ke snížení emisí znečišťujících látek do ovzduší)	
40.	• normativní nástroje s vysokým stupněm flexibility (integrována povolení u zvláště velkých zdrojů, plány snížení emisí u zdroje, plány zavedení zásad správné zemědělské praxe u zdroje)	
41.	• dobrovolné aktivity všeho druhu (zejména dobrovolné dohody)	
42.	• vyjednávání mezi správními orgány a provozovateli zdrojů znečišťování ovzduší či jejich organizacemi s cílem nalézt ekonomicky schůdné postupy omezování emisí	
43.	• výchovu a osvětu s cílem přesvědčit co největší část veřejnosti o nutnosti realizace opatření k omezení emisí a přivést ji k vzorcům chování příznivým z hlediska omezování emisí	
44.	• v případě nápravných opatření u stávajících zdrojů znečišťování ovzduší na přednostní využívání stávajících odlučovacích zařízení	
45.	Programové nástroje: <ul style="list-style-type: none"> • krajské programy snižování emisí/krajské programy ke zlepšení kvality ovzduší, • místní programy snižování emisí/místní programy ke zlepšení kvality ovzduší, • územní energetické koncepce, • Národní program hospodárného nakládání s energiemi a využívání jejich obnovitelných a druhotných zdrojů, • Státní program na podporu úspor energie a využití obnovitelných zdrojů energie, • Národní program ke zmírnění dopadů změny klimatu, • Národní program snížení emisí TZL, SO₂ a NO_X z ELCP. 	
46.	Normativní nástroje: <ul style="list-style-type: none"> • Nápravné normativní nástroje 	

	<ul style="list-style-type: none"> • integrovaná povolení ke stávajícím zvláště velkým zdrojům, u nichž je indikován přeshraniční efekt, • plány snížení emisí u zdroje (rozšíření aplikace) • zákaz provozu mobilních zdrojů znečišťujících ovzduší nad stanovenou úroveň. • <u>Preventivní normativní nástroje</u> • stanovisko k územně plánovací dokumentaci, • integrovaná povolení k novým zvláště velkým zdrojům, u nichž je indikován přeshraniční efekt. • <u>Smíšené normativní nástroje</u> • specifické emisní limity a technické požadavky na provoz zdrojů, • obecné emisní limity, • požadavky na kvalitu paliv, • požadavky na kvalitu pohonných hmot a emisní limity vozidel a dalších mobilních zdrojů, • imisní limity, • depoziční limity, • emisní stropy. 	
47.	<p>Ekonomické nástroje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poplatky za znečištění ovzduší, • omezení provozu vozidel v oblastech se zhoršenou kvalitou ovzduší prostřednictvím poplatků, • finanční podpora ze SFŽP, • finanční podpora ze státního rozpočtu, • ekologizace daňové soustavy (např. daň z energie, „uhlíková daň“), • podpora výroby a prosazování pohonných hmot z obnovitelných zdrojů na trhu, • stanovení minimálních sazeb výkupních cen energie z obnovitelných zdrojů, • obchodovatelná emisní povolení. 	
48.	<p>Organizační nástroje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zařazení kritérií ochrany ovzduší do relevantních veřejných zakázek, • preference Ekologicky šetrných výrobků, • podpora práce doma, • podpora elektronické komunikace. 	
49.	<p>Informační nástroje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Preventivní informační nástroje:</u> • proces posuzování vlivů na životní prostředí (EIA) • <u>Smíšené informační nástroje:</u> • získávání a zpracovávání informací, • poskytování informací, výchova a osvěta. 	

50.	Institucionální nástroje: <ul style="list-style-type: none"> • optimalizace výkonu státní správy, • odborná podpora výkonu státní správy. 	
51.	Dobrovolné nástroje: <ul style="list-style-type: none"> • dobrovolné dohody s provozovateli zdrojů či jejich skupinami, • podpora dobrovolných aktivit. 	
52.	Indikátory:	
53.	Emisní indikátory:	
54.	meziroční změna celkových emisí SO ₂ , NO _X , NH ₃ a VOC	
55.	Imisní indikátory	
56.	meziroční změna výměry oblastí se zhoršenou kvalitou ovzduší	
57.	meziroční změna koncentrací znečišťujících látek	

číslo	<p>Plán odpadového hospodářství ČR, 2003</p> <p>A – specifické cíle B – specifické zásady C – specifická opatření D – navržené parametry</p>	<p>míra souladu s relevantními cíli OP ŽP</p>
1.	<p>Předcházet vzniku a omezovat produkci nebezpečných odpadů u původců; zejména ve výrobních odvětvích s cílem snížit měrnou produkci nebezpečných odpadů o 20% do roku 2010 ve srovnání s rokem 2000 s předpokladem dalšího snižování.</p>	2
2.	omezovat množství nebezpečných odpadů a omezovat výskyt nebezpečných vlastností odpadů a přitom:	
3.	Prostřednictvím programů prevence snižovat množství nebezpečných odpadů, snižovat spotřebu surovin, které nebezpečné vlastnosti odpadů způsobují	
4.	Snižovat spotřebu surovin, které nebezpečné vlastnosti odpadů způsobují	
5.	Postupně, v návaznosti na investiční cykly, usilovat o změny technologií	
6.	Postupnými změnami vzorců konečné spotřeby a změnami postojů veřejnosti k podnikatelské struktuře usilovat o prevenci a minimalizaci produkce nebezpečných odpadů a o omezování výskytů nebezpečných vlastností	
7.	Využívat metod integrované výrobní politiky a programů čistší produkce	
8.	Uplatňovat trestněprávní odpovědnost za protiprávní nakládání s nebezpečnými odpady	
9.	Ve spolupráci s orgány veřejné správy zákona o chemických látkách uplatňovat princip separace nebezpečných látek a materiálů.	
10.	Do konce roku 2003 vydat metodický pokyn pro odnímání souhlasů k nakládání s nebezpečnými odpady.	
11.	Průběžně vyhodnocovat efekty systémů nakládání s nebezpečnými odpady založeného platnou legislativou a systémem plánů odpadového hospodářství a navrhnout úpravy; případně nové zásady řešení.	
12.	Zvýšit kvalitu evidence a ohlašování produkce a nakládání s nebezpečnými odpady.	
13.	k tomu přenést do roku 2005 evidenci přepravy nebezpečných odpadů povinně do elektronické formy a zajistit efektivní propojení Informačního systému o odpadech a Integrovaného registru znečišťování	
14.	Připravit, projednat a vyhlásit realizační programy k následujícím tématům.	
15.	Vyhlášení "minimálních standardů" tam, kde je to nezbytné a BREF a BAT nejsou k dispozici.	
16.	Rozšiřování znalostí o BREF a BAT prostřednictvím struktur IPPC.	
17.	Intenzivní využívání spolupráce s reprezentanty výrobních odvětví; vytváření platform pro vyjednávání a využívání institutu dobrovolných dohod.	
18.	Zvyšování odborné úrovně rozhodování ve veřejné správě (ÚP, SR, EIA, IPPC a složkové zákony ŽP).	
19.	Zahrnout do posuzování SEA explicitní kritéria pro předcházení vzniku a omezování produkce nebezpečných odpadů	
20.	Rovnoměrnost plnění měřenou pomocí indikátorů v čase (dvakrát za období).	
21.	Předpoklad "dalšího snižování" bude naplněn, pokud v závěru období nebude signalizováno záporné tempo růstu.	
22.	Dosáhnout do roku 2012 vyváženého stavu mezi produkcí a	3

	kapacitami zařízení pro nakládání s nebezpečnými odpady s ekonomicky a technologicky zdůvodněnými rezervami,	
23.	přítom preferovat využívání odpadů, s upřednostněním materiálového využití, zejména recyklace.	
24.	Uplatňovat trestněprávní odpovědnost za protiprávní nakládání s nebezpečnými odpady.	
25.	Uplatňovat princip hierarchie nakládání s odpady pro odpadové proudy nebezpečných odpadů.	
26.	vyznačujících se stejnými nebo podobnými vlastnostmi, se stejnými nebo podobnými požadavky na nakládání s nimi a se stejnými nebo podobnými možnostmi konečného nakládání	
27.	Vyváženě uplatňovat principy blízkosti a soběstačnosti a principy kooperace a zahraniční spolupráce při vytváření kapacitní a přiměřené sítě zařízení pro jednotlivé odpadové proudy.	
28.	Ve spolupráci s orgány veřejné správy zákona o chemických látkách uplatňovat princip separace nebezpečných látek a materiálů.	
29.	Do konce roku 2004 provést prověrku souladu podmínek, za kterých jsou nebezpečné odpady skladovány s předpisy.	
30.	Průběžně vyhodnocovat efekty systémů nakládání s nebezpečnými odpady založeného platnou legislativou a systémem plánů odpadového hospodářství a navrhnout úpravy; případně nové zásady řešení.	
31.	Dosáhnout dynamicky stabilního ekonomického prostředí, a to kombinováním ekonomických a administrativních nástrojů.	
32.	Do konce roku 2003 doplnit POH ČR o zásady definující odpovědnost jednotlivých úrovní veřejné správy za dostatečnost a přiměřenost sítě zařízení pro nakládání s jednotlivými odpadovými proudy nebezpečných odpadů.	
33.	Do konce roku 2003 připravit projednat a vyhlásit postup (metodický pokyn) pro účinnosti kontroly prosazování legislativy a systému plánů odpadového hospodářství.	
34.	Do 1/2003 ve spolupráci s kraji navrhnout zásady dělení odpovědnosti za vytváření kapacitní a přiměřené sítě zařízení na jednotlivé úrovně veřejné správy a definovat platformu a postup pro jejich projednání.	
35.	Legislativní cestou zvyšovat požadavky na nakládání s nebezpečnými odpady a na příslušná zařízení.	
36.	Postup plnění bude hodnocen pomocí změn ve struktuře nakládání podle odvětví (každoročně).	
37.	Vyváženost stavu mezi produkcí a kapacitami bude hodnocena pomocí změn v kapacitách pro jednotlivé typy nakládání v čase, mírou využití kapacit jednotlivých typů zařízení v čase a podílem využívaných odpadů podle odpadových toků (každoročně).	
38.	Celkové hodnocení bude provedeno metodami více kriteriálního hodnocení dvakrát za období.	
39.	Cíl "změna požadavků" se hodnotí - navrženo/nenavrženo, schváleno/neschváleno.	
40.	omezovat/minimalizovat rizika na zdraví v celém cyklu produkce a nakládání s nebezpečnými odpady.	3
41.	Důsledně aplikovat principy WHO a EU při hodnocení, poznávání a měření resp. modelování rizik z hlediska veřejného zdraví.	
42.	Uplatňovat mechanismy řízení rizik.	
43.	Úzce spolupracovat s orgány veřejného zdraví.	
44.	V roce 2003 zahájit řešení úkolů pro přípravu podkladů k naplnění cíle "plně aplikovat postupy WHO při hodnocení rizik na zdraví".	
45.	V roce 2004 vyhlásit program „Snižování zdravotních rizik v souvislosti s nakládáním s NO“ s cílem dosáhnout do roku 2005 jeho plné aplikace	
46.	a do roku 2008 signifikantně (doložitelně) snížit podíl obyvatel exponovaných rizikem profesního a občanského ohrožení z titulu nakládání s nebezpečnými odpady a následných dopadů z provozovaných a uzavřených skládek.	

47.	Při nejbližší novele zákona o odpadech počínaje rokem 2004 posoudit dostatečnost požadavků na bezpečné a environmentálně šetrné nakládání s nebezpečnými odpady.	
48.	<i>Dosažení cíle k roku 2005 se vyhodnotí ve studii/oponentních posudcích.</i>	
49.	<i>Dosažení cíle k roku 2008 se vyhodnotí studií zadanou MZd.</i>	
50.	omezovat/minimalizovat vlivy na životní prostředí v celém cyklu produkce a nakládání s nebezpečnými odpady a zejména při konečné nakládání.	3
51.	a trvale působit na chování veřejnosti za účelem odklonění co největšího podílu nebezpečných složek z netříděné části komunálního odpadu.	2
52.	omezovat množství nebezpečných odpadů a omezovat výskyt nebezpečných vlastností odpadů a přitom:	
53.	Prostřednictvím programů prevence snižovat množství nebezpečných odpadů.	
54.	Snižovat spotřebu surovin, které nebezpečné vlastnosti odpadů způsobují.	
55.	Postupně, v návaznosti na investiční cykly, usilovat o změny technologií.	
56.	Postupnými změnami vzorců konečné spotřeby a změnami postojů veřejnosti k podnikatelské struktuře usilovat o prevenci a minimalizaci produkce nebezpečných odpadů a o omezování výskytů nebezpečných vlastností.	
57.	Využívat metod integrované výrobní politiky a programů čistší produkce.	
58.	Při kontrolní činnosti postupovat podle dlouhodobě platných zásad dozorové a kontrolní činnosti orgánů veřejné správy a ČIŽP	
59.	Do konce roku 2003 vydat metodický pokyn pro odnímání souhlasů k nakládání s nebezpečnými odpady.	
60.	Do konce roku 2004 provést prověrku souladu podmínek, za kterých jsou nebezpečné odpady skladovány s předpisy.	
61.	Průběžně vyhodnocovat efekty systémů nakládání s nebezpečnými odpady založeného platnou legislativou a systémem plánů odpadového hospodářství a navrhnout úpravy; případně nové zásady řešení.	
62.	Zvýšit kvalitu evidence a ohlašování produkce a nakládání s nebezpečnými odpady, k tomu přenést do roku 2005 evidenci přepravy nebezpečných odpadů povinně do elektronické formy	
63.	a zajistit efektivní propojení Informačního systému o odpadech a Integrovaného registru znečišťování.	
64.	Při nejbližší novele zákona o odpadech počínaje rokem 2004 posoudit dostatečnost požadavků na bezpečné a environmentálně šetrné nakládání s nebezpečnými odpady.	
65.	<i>Hodnocení plnění cíle „minimalizace“ bude založeno na kritériu, že pro konkrétní zařízení/případ jsou v daném čase a pro daný způsob nakládání vlivy na životní prostředí minimalizovány, pokud jsou splněny všechny předpisy k životnímu prostředí</i>	
66.	<i>Hodnocení bude provedeno nejméně třikrát za období a hodnotit se bude počet případů, kdy došlo k porušení zákona o odpadech a jiných složkových předpisů a důvodů porušení a bude proveden odhad podílu porušování celkem.</i>	
67.	<i>Míra odklonění nebezpečné složky komunálního odpadu bude hodnocena třikrát za období, při standardním zjišťování složení komunálních odpadů.</i>	
68.	omezit pronikání nebezpečných látek z vybraných výrobků, vybraných odpadů a vybraných zařízení do životního prostředí. Zajistit naplnění principu hierarchie nakládání s odpady	3
69.	Usilovat v rámci uplatňování preventivních přístupů o zvýšení životnosti vybraných výrobků a vybraných zařízení.	
70.	omezovat množství odpadů z vybraných výrobků a vybraných zařízení,	

	kteře svou nebezpečností nebo množstvím představují nežádoucí zátěž pro životní prostředí a zdraví lidí.	
71.	omezovat přítomnost nebezpečných látek obsažených v těchto vybraných výrobcích, vybraných odpadech a vybraných zařicích s cílem jejich odstranění z nich.	
72.	Usilovat o zvýšení podílu využití vybraných odpadů a jejich složek, případně i o vyloučení těchto odpadů z postupů odstraňování odpadů.	
73.	Dodržovat pravidla zvláštního nakládání s vybranými výrobky, vybranými odpady a vybranými zařicemi podle příslušných ustanovení zákona.	
74.	Přizpůsobovat legislativní pravidla prokazatelným trendům a dosaženému pokroku při řízení nežádoucího vlivu vybraných výrobků a vybraných zařicích na životní prostředí a zdraví lidí.	
75.	Uvedené zásady se vztahují na:	
76.	vybrané výrobky, vybrané odpady a vybraná zařicení uvedená v části čtvrté zákona v § 25 odst. 1	
77.	(PCB a zařicení tyto látky obsahující, odpadní oleje, baterie a akumulátory, kaly z čistíren odpadních vod, odpady z výroby oxidu titaničitého, odpady azbestu, autovraky);	
78.	na výrobky uvedené v části páté zákona v § 38 odst. 1 a 2 (minerální oleje a oleje ze živičných nerostů, galvanické články a baterie, výbojky a zářivky, pneumatiky, chladničky používané v domácnostech);	
79.	na další vybrané výrobky, vybrané odpady a vybraná zařicení (např. PVC, elektrická a elektronická zařicení), u kterých byl prokázán jejich nežádoucí vliv na životní prostředí a zdraví lidí	
80.	Všeobecná	
81.	Zajistit, pokud je to možné, náhradu výrobků a zařicení obsahujících nebezpečné látky výrobky a zařicemi bez těchto látek	
82.	nebo s menším množstvím těchto látek nebo s látkami méně nebezpečnými, a zajišťovat bezpečné využití nebo odstranění odpadů z nich.	
83.	Zpětný odběr V případě výrobků určených pro spotřebitele zajišťovat zpětný odběr bez nároku na úplatu prostřednictvím dostatečně četné a dostupné sítě sběrných míst, odpovídající minimálně prodejním místům těchto výrobků;	
84.	Vytvářet podmínky pro rozvoj systémů zpětného odběru při zachování rozhodující úlohy výrobců a dovozců vybraných výrobků a vybraných zařicení.	
85.	Nebezpečné složky ve vybraných výrobcích	
86.	Prosazovat omezené používání nebezpečných složek, zejména Pb, Cd, Hg a CrVI zvláště v konstrukcích a součástech vozidel, bateriích a akumulátorech a elektrických a elektronických zařicích;	
87.	do 31.12.2005 ukončit uvádění na trh baterií obsahujících Cd pro elektrická vozidla kategorie M1 nebo N1.	
88.	PCB	
89.	Zajistit odstraňování odpadů a dekontaminaci zařicení s obsahem, případně odstraňování zařicení s obsahem PCB ve smyslu zákona o odpadech, s cílem jejich úplného odstranění do roku 2010, případně usilovat o zkrácení tohoto termínu.	
90.	Postup stanoví ministerstvo ve spolupráci s MPO, MZe, MDS, MV, MO, MZ a kraji v termínu do 31. 3. 2003, v souladu s podrobným harmonogramem vypracovaným na základě inventury a průběžné evidence zařicení ve smyslu vyhlášky o nakládání s PCB.	
91.	odpadní oleje	
92.	Zvyšovat dostupnost sběrných míst použitých odpadních olejů s cílem využít 38 % (50 %) hmotnostních z ročního množství uvedeného na trh do roku 2006 (2012);	
93.	při výrobě olejů, jejich užití a soustředování odpadních olejů uplatňovat postupy umožňující jejich úpravu a opětné použití;	

94.	ukončit spalování odpadních olejů ve středních a malých stacionárních zdrojích znečišťování ovzduší v souladu s požadavky zákona č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů, k 1. 6. 2004;	
95.	odpadní oleje nevhodné k přepracování k původnímu účelu podrobovat postupům materiálového využití při výrobě alternativních paliv. Vytvořit legislativní podmínky k ukončení odstraňování odpadních olejů, termín do 31.12.2004.	
96.	Zavést opatření pro trvalou a účinnou kontrolu chemického složení a povinnost značení akumulátorů a baterií umožňující zvyšování účinnosti zpětného odběru a jejich jednotlivých druhů.	
97.	Použitých olovených akumulátorů s cílem využít a recyklovat 85% (95%) hmotnostních z ročního množství uvedeného na trh do roku 2005 (2012);	
98.	Použitých průmyslových Ni-Cd akumulátorů s cílem úplného využití kovové substance do konce roku 2005;	
99.	Použitých přenosných baterií s cílem dosáhnout úrovně sběru přenosných baterií a akumulátorů 40% (60%) z ročního množství uváděného na trh, z toho materiálově využívat 50% (75%) do roku 2006 (2012);	
100.	Kalů z čistíren odpadních vod zvyšovat podíl kalů z čistíren komunálních odpadních vod vhodných k využití zejména opatřeními v místě jejich vzniku, podíl kalů vhodných k využívání dosáhne 50% (80%) jejich celkové produkce do konce roku 2005 (2012);	
101.	Pro podíl upravených kalů využívaných v zemědělství v souladu s požadavky zákona o odpadech je stanoven cíl dosáhnout tohoto způsobu využití u 30% (40%) celkově produkovaných kalů do konce roku 2005 (2012);	
102.	Pro jiný způsob využití kalů z čistíren komunálních odpadních vod (zejména jejich využití pro rekultivace, kompostování, výrobu alternativních paliv	
103.	je stanoven cíl dosáhnout tohoto způsobu využití u 20% (40%) celkově produkovaných kalů do konce roku 2005 (2012);	
104.	U čistíren s odpovídající produkcí kalů usilovat o energetické využití bioplynu.	
105.	odpady azbestu Vzhledem k charakteru odpadu Izolační materiály s obsahem azbestu umožnit jeho odstraňování ukládáním na všech skupinách skládek při využití základní sazby poplatku za ukládání odpadů stanoveného pro odpady komunální a pro ostatní odpady.	
106.	Legislativním opatřením řešit nakládání s azbestem a odpady s obsahem azbestu v termínu do konce roku 2003.	
107.	Autovraky	
108.	zvyšovat zpracování všech autovraků kategorie M1 a N1 a tříkolových motorových vozidel s výjimkou motorových tříkolek s cílem opětovně použít a využít 85 % (95%) průměrné hmotnosti autovraku za rok	
109.	a opětovně použít a recyklovat 80 % (85%) průměrné hmotnosti autovraku za rok nejpozději k 1. 1. 2006 (2015);	
110.	u autovraků vozidel vyrobených před 1. 1. 1980 opětovně použít a využít 75 % průměrné hmotnosti autovraku za rok a opětovně použít a recyklovat 70 % průměrné hmotnosti za rok nejpozději k 1. 1. 2006.	
111.	Výbojky a zářivky Vytvořit legislativní podmínky k vyloučení druhu odpadu Zářivky a jiný odpad obsahující rtuť ze všech způsobů odstraňování odpadů, termín do 31.12.2004.	
112.	Pneumatiky Usilovat o povinné značení pneumatik vypovídající o jejich životnosti při dodržení požadavků výrobce na jejich používání.	
113.	Zvyšovat zpětný odběr odpadních pneumatik s cílem využít a recyklovat 60% (80%) hmotnostních z ročního množství uvedeného na trh do roku 2006 (2012);	
114.	Vytvořit legislativní podmínky k vyloučení druhu odpadu Pneumatiky ze	

	všech způsobů odstraňování odpadů, termín do 31.12.2004.	
115	Vyřazená elektrická a elektronická zařízení zvyšovat úroveň sběru tříděných vyřazených elektrických a elektronických zařízení na 4 kg na osobu za rok z domácností do konce roku 2005;	
116	Zvyšovat zpětný odběr odpadů z elektrických a elektronických zařízení s tím, že nejpозději do konce roku 2005 bude u následujících toků odpadů odevzdaných do zpracovatelských zařízení dosaženo těchto uvedených cílů:	
117	U velkých domácích spotřebičů bude využito minimálně 80 % průměrné váhy spotřebiče za rok a materiály, látky a součásti z nich budou opakovaně použity nebo recyklovány v rozsahu minimálně 75 % průměrné hmotnosti spotřebiče za rok;	
118	U zařízení informační a komunikační technologie, s výjimkou zařízení, která obsahují obrazovky, bude využito minimálně 75 % váhy spotřebiče za rok	
119	a materiály, látky a součásti z nich budou opakovaně použity nebo recyklovány v rozsahu minimálně 65 % hmotnosti spotřebiče za rok;	
120	U malých domácích spotřebičů, spotřebitelských zařízení, elektrických a elektronických nástrojů a hraček, s výjimkou zařízení, která obsahují obrazovky, bude využito minimálně 65 % váhy spotřebiče za rok	
121	a materiály, látky a součásti z nich budou opakovaně použity nebo recyklovány v rozsahu minimálně 50 % hmotnosti spotřebiče za rok;	
122	Materiály, látky a součásti z výbojek a zářivek budou opakovaně použity nebo recyklovány v rozsahu minimálně 80 % hmotnosti spotřebiče za rok;	
123	Pro zařízení obsahující obrazovky bude využito minimálně 75% průměrné váhy spotřebiče a materiály, látky a součásti z nich budou opakovaně použity nebo recyklovány v rozsahu minimálně 65% hmotnosti spotřebiče za rok;	
124	PVC	
125	Formou legislativního opatření zavést povinnost značení všech výrobků z PVC uváděných na trh v ČR,	
126	s cílem jednoznačné identifikace tohoto materiálu i při vyřazení příslušného výrobku z užívání a umožnění utříděného soustředování PVC jako specifického odpadu, termín do 31.12.2004.	
127	Snižovat nebezpečné vlastnosti výrobků z PVC a environmentální rizika způsobená výrobky z PVC;	
128	Vláda ČR předloží Parlamentu legislativní návrh, v němž bude požadavek zavedení ekologické daně z výroby PVC a výrobků z PVC uvedené na trh nebo do oběhu v ČR, termín 31.12.2008;	
129	Zakázat používání PVC při výrobě vybraných výrobků (např. obaly nebo hračky a produkty z PVC určené pro děti do 3 let uváděné na trh v ČR), termín do 31.12.2005;	
130	Zakázat použití stabilizátorů na bázi těžkých kovů a toxických změkčovadel (ftalátů) ve výrobcích z PVC, termín do 31.12.2005;	
131	Zakázat používání PVC jako stavebního materiálu v budovách s vysokým rizikem požáru, termín do 31.12.2008;	
132	Zavést postupnou náhradu PVC výrobků ve zdravotnictví tam, kde jsou k dispozici alternativy, termín do 31.12.2006;	
133	Postupně snížit s cílem zamezit spalování a skládkování odpadů z PVC a zajistit separovaný sběr odpadů z PVC a jejich recyklaci. Spalování ani skládkování nejsou udržitelným způsobem nakládání s odpady z PVC, termín do 31.12.2008;	
134	Vypracovat dlouhodobou strategii náhrady PVC výrobků, založenou na: komparativní analýze výrobků metodou LCA finanční podpoře pro výrobce, kteří nahradí používání PVC za jiný méně problematický materiál Termín do 30.6.2005;	
135	MŽP bude na základě evidence a ohlašování odpadů a na základě ročních zpráv o plnění povinnosti zpětného odběru každý rok	

	vyhodnocovat trendy v nakládání s dotčenými výrobky a odpady	
136	a výsledky zveřejňovat do 30.9. za uplynulý kalendářní rok ve Věstníku MŽP. Poprvé ke dni 30.9.2004.	
137	V případě odklonu skutečného stavu od požadovaných trendů v nakládání s dotčenými odpady budou přijata legislativní opatření s cílem pozitivního ovlivnění vývojových tendencí.	
138	Předcházet vzniku nebezpečných odpadů ze zdravotnictví.	2
139	Dosáhnout funkčního, jednotného a bezpečného systému nakládání s nebezpečnými odpady ze zdravotnictví, s kapacitní a přiměřenou sítí zařízení; dosáhnout plného zapojení rozptýlených zařízení (ordinací) do systému.	4
140	Důsledné oddělování nebezpečných odpadů od ostatních odpadů přímo v místě vzniku.	
141	Snižování spotřeby nebezpečných materiálů, pomůcek a přípravků, jejich náhrada méně rizikovými substituenty.	
142	Používání PVC pouze tam, kde není technicky vhodná náhrada.	
143	Důsledné separování nebezpečných odpadů ze zdravotnictví podle hlavních/dominantních nebezpečných vlastností a fyzických charakteristik odpadů; využívání odpovídajících odlišitelných sběrných a shromažďovacích prostředků.	
144	Snižování nebezpečnosti odpadů vhodnými prostředky přímo na místě vzniku (pokud to je technicky a ekonomicky možné).	
145	odpovědnost MZd za stanovení legislativních a ekonomických podmínek.	
146	Uvedené zásady se vztahují na: Nebezpečné odpady ze zdravotnictví, vyjma odpadů podle § 42 odst. 3 písm. c) zákona o odpadech a vyjma věcí uvedených v § 2 odst. 1 písm. e) zákona o odpadech.	
147	Rekonstrukce resp. dovybavení současných spaloven a jejich případné doplnění tak, aby splňovaly stávající i budoucí emisní limity, pokud se u těchto technologií potvrdí jejich ekologická a ekonomická vhodnost.	
148	Zavedení nových ekologických technologií zejména založených na bázi netermické dezinfekce odpadů ze zdravotnictví.	
149	Dezinfekcí dochází k likvidaci mikroorganismů obsažených v odpadu, který pak ztrácí povahu nebezpečného odpadu.	
150	U takto ošetřeného nebezpečného odpadu z nemocniť upřednostňovat následně recyklaci.	
151	Zavedení systému separovaného sběru do barevně odlišených nebo jinak výrazně označených sběrových a shromažďovacích prostředků se zřetelem na snížení jeho objemu.	
152	Shromažďování vysoce infekčního odpadu ve spalitelných kontejnerech, které po uzavření nemohou být znovu otevřeny, popřípadě ve speciálních kontejnerech k opakovanému použití nebo určených k recyklaci, pokud je to možné	
153	Podpora rozmístování prostředků na snížení nebo eliminaci infekčnosti v místě vzniku.	
154	Stanovení zvláštních podmínek pro skladování vysoce toxických a infekčních odpadů.	
155	Stanovení zásad/plánu monitoringu a kontroly funkčnosti systému nakládání s nebezpečnými odpady ze zdravotnictví v těch zařízeních, která nemají ohlašovací povinnost podle zákona o odpadech.	
156	Podpora dobrovolných trojstranných dohod mezi MZd, MŽP a reprezentanty zdravotnických komunit k naplnění zákonů a POH ČR.	
157	Pro hodnocení jednotlivých požadavků kladených na systém se použije hodnocení v následujících parametrech:	
158	Pro bezpečnost systému a funkčnost systému řízení rizika se použijí metody a postupy resortu zdravotnictví.	
159	Funkčnost systému se bude hodnotit relativním počtem resp. absencí poruch a počtem případů nesouladu se zákonem.	
160	Kapacitnost a přiměřenost systému se bude hodnotit obdobně jako u	

	<i>cílů v kapitole 3.3.7.,</i>	
161	<i>Plnění bude hodnoceno podílem individuálních zařízení ne celkovém počtu zařízení, podle jednotlivých typů.</i>	
162	Zvýšit podíl recyklovaných odpadů a snížit podíl odstraňovaných odpadů	2
163	Vytvořit motivující podmínky pro prevenci vzniku odpadů a pro recyklaci (materiálové využití) odpadů	1
164	Podporovat rozvoj trhu s recyklovanými výrobky	1
165	Usilovat u jednotlivých komodit surovin a výrobků o vytváření uzavřeného materiálového toku	
166	– odpady vznikající při výrobě i po ukončení životnosti výrobků přednostně materiálově využívat nebo je vracet do životního prostředí ve formě srovnatelné s tou, v jaké byly z životního prostředí lidmi odňaty nebo v jiné neškodné formě.	
167	Usilovat o snížení poptávky lidské společnosti po primárních surovinách. V souladu s tímto záměrem:	
168	Důsledně prosazovat dodržování hierarchie hospodaření s odpady založené na principu reduce-reuse-recycle	
169	Předcházet vzniku odpadů z hlediska množství.	
170	Předcházet vzniku odpadů z hlediska kvality (zejména minimalizovat nebezpečných vlastností odpadů).	
171	opakovaně používat a znovupoužívat výrobky před tím, než se stanou odpadem.	
172	Materiálově využívat odpady, s upřednostněním recyklace.	
173	Zahrnout do ceny primárních surovin i hodnotu negativních externalit vznikajících při jejich těžbě a zpracování	
174	Dlouhodobě působit na zmírnění konzumních a spotřebních vzorců chování společnosti.	
175	Zvýšit celkový podíl materiálového využití odpadů u komodit: papír, plasty, sklo a neželezné kovy;	
176	Stavební a demoliční odpady znovu získávat a využívat 50 % (75%) hmotnosti vznikajících stavebních a demoličních odpadů z podskupin: 1701, 1702, 1703, 1704 a 1708 dle Katalogu odpadů do konce roku 2005 (2012);	
177	U měst nad 15 tis. obyvatel podporovat vznik a provoz mezideponií pro shromažďování stavebních a demoličních odpadů vhodných k využití.	
178	Podporovat provoz mobilních případně stacionárních zařízení na třídění a drcení stavebních a demoličních odpadů.	
179	omezit nelegální nakládání se stavebními a demoličními odpady (rekultivace vytěžených prostor, samoučelné terénní úpravy);	
180	Vytvořit jednotný systém posuzování jakosti recyklátů a možností jejich plnohodnotného využití ve stavební výrobě;	
181	Vláda ČR předloží Parlamentu legislativní návrh, v němž bude požadovat reformaci poplatku z těžby a dovozu stavebních a průmyslových nerostných surovin, pro stavební suroviny a vápence následovně.	
182	Poplatek z plochy dobývacího prostoru ve výši minimálně 100 000 korun za ha. Pro běžný dobývací prostor tedy bude činit řádově nižší jednotky miliónů korun ročně, obvykle asi 1-3 milióny;	
183	Poplatek z vytěžené suroviny ve výši 40 korun za tunu suroviny;	
184	V CHKo dvojnásobná sazba;	
185	Při hlubinném dobývání o 20 % nižší sazba;	
186	Podporovat oddělený sběr a materiálové využití u všech skupin odpadů, kde je to s ohledem na environmentální, technické a ekonomické podmínky možné;	

187	Vytvořit přiměřené a motivující podmínky pro materiálové využití odpadů a odbytu výrobků ze znovuzískaných materiálů;	
188	Snižit podíl odpadů ukládaných na skládky	3
189	Zvýšit provozní a technologickou úroveň skládek	3
190	Ukládat odpady na skládky je možné jen v případě, pokud s odpady nelze v daném místě a čase nakládat jiným způsobem	
191	Biologicky rozložitelné odpady lze ukládat jen na skládky se systémem na jímání a využívání bioplynu	
192	Při hodnocení provozu a stavu skládek uplatňovat jednotná pravidla a postupy	
193	Uzavřít a rekultivovat skládky, které nejsou dlouhodobě schopny plnit zákonné požadavky na provoz a technický stav	
194	Nepodporovat výstavbu nových skládek odpadů	
195	Podporovat přeměnu stávajících skládkových areálů na centra komplexního nakládání s odpady, pokud je v souladu s hierarchií nakládání s odpady.	
196	Postupně omezovat ukládání odpadů na skládky a dodržovat zákaz ukládání vybraných druhů odpadů na skládky	
197	Snižit hmotnostní podíl odpadů ukládaných na skládky o 20% do roku 2010 ve srovnání s rokem 2000 s výhledem dalšího postupného snižování;	
198	Dodržován zákaz ukládání vybraných druhů odpadů na skládky tak, jak je uvedeno v platném zákoně o odpadech, o obalech a v souvisejících právních předpisech.	
199	Pravidelně kontrolovat u provozovatelů skládek a u původců odpadů plnění povinností postupného omezování odpadů ukládaných na skládky a zákazu ukládání vybraných odpadů na skládky.	
200	Jednou ročně formou písemné zprávy vyhodnotit plnění cílů postupného omezování odpadů ukládaných na skládky a zákazu ukládání vybraných odpadů na skládky	
201	Zprávu zveřejnit do 30.9. za uplynulý kalendářní rok ve Věstníku MŽP. Poprvé ke dni 30.9.2004. V případě problémů s plněním je součástí zprávy i návrh nápravných opatření.	
202	Vyhodnotit technický stav skládek	
203	U všech skládek do 30.6. 2005 provést prověrku provozu a technického stavu a sestavit "Plán přizpůsobení skládky", s cílem do roku 2007 sladit provoz a technický stav skládek s podmínkami právních předpisů v EU.	
204	Pravidelně kontrolovat provozovatele skládek, zda plní opatření uvedená v "Plánu přizpůsobení skládky".	
205	Upřednostňovat jímání a využití bioplynu	
206	U skládek, na které jsou ukládány biologicky rozložitelné odpady, upřednostňovat budování a provozování systémů na jímání bioplynu z tělesa skládky a následné využití bioplynu například pro výrobu elektrické energie nebo tepla.	
207	chybí	
208	Snižovat organickou složku ve hmotě ukládané do skládek.	1
209	Minimalizovat produkci biologicky rozložitelných odpadů a omezovat jejich znečišťování nebezpečnými látkami (zejména v čistírenských kalech);	
210	Snižovat podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu ukládaného na skládky;	
211	Biologicky rozložitelné odpady vznikající v domácnostech, živnostech, průmyslu a úřadech shromažďovat utříděně mimo směsný odpad, upřednostňovat opětovné a materiálové využívání biologicky rozložitelných odpadů;	
212	Zajišťovat recyklaci specifických druhů biologicky rozložitelných odpadů zejména papíru, lepenky, případně dřeva v maximální míře;	
213	Upřednostňovat kompostování a anaerobní digesce biologicky	

	rozložitelných odpadů, které nelze recyklovat na původní materiály, s následným využitím výsledného produktu v zemědělství	
214	Za organickou složku ve hmotě ukládané do skládek se považují pouze biologicky rozložitelné odpady (odpady schopné anaerobního nebo aerobního rozkladu).	
215	Důsledně dodržovat požadavek zákazu ukládat na skládky odděleně shromážděné biologicky rozložitelné odpady s výjimkou řešení krizových situací způsobených živelnými pohromami a jinými mimořádnými událostmi.	
216	Snižovat podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (dále jen „BRKO“) ukládaného v ČR na skládky tak, aby tento podíl činil:	
217	- v roce 2010 nejvíce 75 % hmotnostních (1 147 500 tun),	
218	- v roce 2013 nejvíce 50 % hmotnostních (765 000 tun),	
219	- výhledově v roce 2020 nejvíce 35 % hmotnostních (535 500 tun)	
220	z celkového množství 1 530 000 tun (100 %) biologicky rozložitelného komunálního odpadu vzniklého v roce 1995.	
221	Způsob snižování množství BRKO ukládaného na skládky bude řešen v plánech odpadového hospodářství krajů a v plánech odpadového hospodářství původců	
222	Shromažďovat utříděné složky komunálního odpadu tvořící BRKO, využívat je a snižovat tak jeho množství ukládané na skládky.	
223	Za složky BRKO jsou považovány druhy odpadů uvedené v tabulce č. X. V tabulce č. X jsou uvedeny i podíly (stanovené v ČR v roce 2002) biologicky rozložitelné složky obsažené v jednotlivých druzích odpadu.	
224	Papír a lepenka 100 %	
225	Biologicky rozložitelný odpad z kuchyní a stravoven 100 %	
226	oděvy 75 %	
227	Textilní materiály 75 %	
228	Dřevo neuvedené pod číslem 20 01 37 100 %	
229	Biologicky rozložitelný odpad ze zahrad a parků 100 %	
230	ostatní kompostovatelný odpad	
231	Směsný komunální odpad 40 %	
232	odpad z tržišť 75 %	
233	objemný odpad 30 %	
234	MŽP zpracuje a vydá národní plán (strategii) dosažení cílů ve snižování podílu BRKO ukládaného na skládky v souladu s požadavky uvedenými v odstavci a) v termínu do 30.6. 2003.	
235	biologicky rozložitelné odpady vytríděné z komunálního odpadu minimálně z 35% hmotnosti využívat materiálově.	
236	MŽP bude na základě evidence a ohlašování odpadů (databáze ISO) každý rok vyhodnocovat množství a úroveň snižování podílu BRKO ukládaného na skládky	
237	a zveřejňovat výsledky vyhodnocení do 30.9. za uplynulý kalendářní rok ve Věstníku MŽP. Poprvé ke dni 30.9.2003.	
238	V případě nedodržování stanovených cílů pro snižování podílu BRKO ukládaného na skládky v souladu s bodem a) budou přijata legislativní a případně i jiná opatření, která zabezpečí plnění stanovených cílů.	
239	Ve spolupráci s kraji stanoví MŽP postupy (metodiky) pro sledování a vyhodnocování vývoje ve snižování podílu BRKO ukládaného na skládky v krajích (regionech)	
240	včetně podílů biologicky rozložitelné složky v druzích odpadů uvedených v tabulce č. X v jednotlivých krajích (regionech), v termínu do 30.6.2003.	
241	Metodika bude využita při zpracování plánů odpadového hospodářství krajů.	
242	Za účelem docílení požadovaného snížení množství BRKO ukládaného na skládky v jednotlivých krajích lze v rámci krajů realizovat a vytvářet	

	společná řešení	
243	Na základě dat a informací zejména z krajských koncepcí provést analýzu kapacit, provozních podmínek a technologického vybavení současných zařízení pro kompostování BRKO.	
244	zpracovat opatření pro jejich případnou modernizaci a stanovit lokalizaci a kapacitu budoucích potřebných zařízení pro materiálové využití těchto odpadů;	
245	Podpořit vytvoření sítě regionálních zařízení pro nakládání s komunálním odpadem tak, aby bylo dosaženo výše uvedených cílů postupného omezení BRKO ukládaných na skládku;	
246	při vytváření regionální sítě se zaměřovat zejména na budování kompostáren, zařízení pro anaerobní digesci a mechanicko-biologické zpracování těchto odpadů;	
247	Zavést systémy odděleného sběru BRKO v obcích v těchto parametrech.	
248	separovaný sběr BRKO bude u sídel s více než 100 000 obyvateli zorganizován do konce roku 2005, u sídel s více než 2000 obyvateli do konce roku 2007.	
249	separovaný sběr se nevyžaduje v centrech měst a v oblastech s hustotou obyvatelstva nižší než 10 obyvatel/ km ² .	
250	Zavést systém podpory odbytu kompostů na bázi BRKO:1.	
251	podpořit použití v privátním sektoru	
252	zajistit, aby BRKO nebyly nadlimitně kontaminovány cizorodými látkami.	
253	Chybí	
254	Předcházet vzniku obalů a odpadu z obalů	1
255	Zvyšovat materiálové využití vzniklých odpadů z obalů	1
256	K omezení spotřeby zdrojů a ke snížení množství obalů a odpadů z obalů uvedených na trh nebo do oběhu v ČR, průmyslové obaly nevyjímaje, se stanoví tyto zásady:	
257	omezování množství odpadů z obalů a nebezpečné složky v nich obsažené;	
258	Zvyšování podílu materiálového využití odpadů z obalů s upřednostněním znovuzískání surovin z nich (recyklace);	
259	Upřednostnění systému opakovaně používaných obalů	
260	snížit hmotnost obalů uváděných na trh o 5% do roku 2005, o 10% do roku 2010 a s výhledem snížení o 15% do roku 2020 oproti roku 2000;	
261	zavést pro osoby, které uvádí na trh obaly a balené výrobky v množství vyšším než o,3 t, povinnost zpracovat Program prevence;	
262	minimalizovat množství obalů z PVC s využitím podmínek autorizace pro autorizované obalové společnosti. Zavést opatření k eliminaci dovozu, výroby a používání takových obalů z PVC, pro které existuje na trhu alternativa;	
263	vytvořit podmínky pro odstranění znevýhodnění vratných opakovaně použitelných obalů na nápoje;	
264	zavést povinnost osob, které uvádějí na trh nebo do oběhu obaly na nápoje z plastu, skla, kovu nebo kombinovaných obalů,	
265	zajistit recyklaci nebo opakované použití nejméně 50 % obalů z těchto jednotlivých materiálů do roku 2005 a nejméně 80 % do roku 2008 z celkové hmotnosti těchto obalů uvedených ročně na trh;	
266	zálohovat nevratné obaly na nápoje; zavést pro osoby, které uvádějí na trh nebo do oběhu obaly na nápoje z plastu, skla a kovu, povinnost zálohování těchto nevratných obalů na nápoje, jestliže nesplní opatření uvedeného v bodě ca).	
267	Výše zálohy přitom musí být dostatečná k tomu aby motivovala spotřebitele vracet tyto obaly v takové míře aby mohly být splněny požadované kvóty na recyklaci;	
268	vytvořit podmínky pro podporu zavádění nových technologií na opakovaně použitelné obaly na nápoje.	

269	zajistit využití min. 52 % (z toho recyklací 45 %) odpadů z obalů z celkového hmotnostního množství obalů uvedených ročně na trh nebo do oběhu v souladu s požadovaným rozsahem podle zákona o obalech do 31.12.2005;	
270	zajistit využití min. 60 % (z toho recyklaci min. 55 %) odpadu z obalů z celkového hmotnostního množství obalů uvedených ročně na trh nebo do oběhu do 31.12.2006 a recyklaci min. 70 % odpadu z obalů do 31.12.2011 v míře podle uvedené tabulky;	
271	z papíru: 60 %, 75 %	
272	ze skla: 80 %, 80 %	
273	z plastů : 22 %, 60 %	
274	z kovů: 50 %, 75 %	
275	z kompozitních materiálů: 20 %, 35 %	
276	ze dřeva: 15 %, 40 %	
277	Celkem minimálně: 55 %, 70 %	
278	Chybí	
279	Zabezpečení nakládání s odpady dle stanovené hierarchie s důrazem na logistiku	3
280	Vytvoření jednotné a přiměřené sítě zařízení pro nakládání s odpady (dále jen "sít' zařízení") na požadované technické úrovni.	
281	Hlavní zásady budování sítě:	
282	výstavba zařízení je v souladu s prioritami a strategickými cíli v oblasti odpadového hospodářství,	
283	uvažované zařízení respektuje obecné a konkrétní požadavky kladené na sít' zařízení,	
284	soulad s obecně platnou hierarchií nakládání s odpady,	
285	v racionální míře využívat stávajících zařízení, tyto modernizovat a intenzifikovat tak, aby vyhovovaly kladeným požadavkům,	
286	pro materiálové využívání odpadů, které tvoří tzv. "druhotné suroviny" využívat také zařízení, která nejsou vedena jako zařízení na využívání odpadů ve smyslu zákona (např. kovohutě, sklárny, papírny, cementárny aj.),	
287	provoz zařízení neohrozí lidské zdraví, okolní prostředí, splní všechny zákonné požadavky a technické normy a nepřekročí stanovené emisní limity,	
288	provoz zařízení neúměrně nezatíží infrastrukturu daného území,	
289	plánovaná stavba nového zařízení je v souladu s územně plánovací dokumentací,	
290	navrhovaná technologie nových zařízení je na úrovni BAT (nejlepší dostupné technologie) a vyhovuje požadavkům zákona o integrované prevenci,	
291	je zohledněna dostupnost zpracovávaných odpadů v návaznosti na logistiku jejich dopravy,	
292	kapacita a provoz navrhované technologie je ekonomicky rentabilní za daných podmínek financování investice a provozu,	
293	je zajištěn odbyt výstupních produktů a vyhovující způsob nakládání s případně vzniklými odpady,	
294	provozovatel zařízení musí garantovat provozní a technologickou kázeň	
295	musí být respektovány požadavky na integrovaný způsob nakládání s odpady a na komplexnost řešení dané problematiky,	
296	nebude dále podporována výstavba nových skládek ze státních prostředků;	
297	nebude podporována výstavba spaloven komunálního odpadu ze státních prostředků;	
298	S odpady je nakládáno ve větších regionálních či nadregionálních zařízeních s přihlédnutím ke specifickým podmínkám zpracovávaných odpadů;	

299	Je preferována výstavba a provoz regionálních či nad regionálních zařízení z důvodu lepší ekonomické efektivity, vyšší míry dodržování provozní a technologické kázně a efektivnější možnosti kontroly.	
300	Je podporováno budování efektivních logistických systémů s integrovaným způsobem nakládání s odpady a s komplexním řešením dané problematiky včetně daných souvislostí, např. se zajištěným stabilním odbytem výstupů.	
301	Je upřednostňován princip proximity tj. odpady jsou využívány nebo odstraňovány v nejbližším možném zařízení.	
302	Vytvářet a udržovat přiměřenou síť zařízení pro nakládání s odpady, která umožní naplnění cílů POH v souladu s hierarchií nakládání s odpady	
303	s ohledem na jejich dopravní dostupnost a minimalizaci rizik vyplývajících zejména z přepravy nebezpečných odpadů.	
304	Síť bude vytvářena na celostátní, krajské, regionální a místní úrovni v souladu s příslušnými plány odpadového hospodářství.	
305	Pro vytvoření celostátní sítě zpracovat do 30.6.2003:	
306	analýzu potřeb a stávajících kapacit a navrhnout konkrétní strukturu této sítě a způsob její realizace a provozu,	
307	analýzu potřeby výstavby integrovaného centra nakládání se zvláště problematickými nebezpečnými odpady s vybranými specifickými technologiemi, logistickými dopravními vazbami	
308	a s ohledem na potřeby při odstraňování starých ekologických zátěží se zvláště problematickými nebezpečnými odpady.	
309	pro zpracování analýz využít mimo jiné podklady a požadavky z krajských koncepcí odpadového hospodářství.	
310	Postupně zpracovávat požadavky na vytváření sítě zařízení do souboru výstupů územního plánování jako důležitý podklad pro rozhodování o dalším rozvoji zejména průmyslových zón.	
311	zajistit separovaný sběr využitelných složek komunálního odpadu prostřednictvím dostatečně četné a dostupné sítě sběrných míst,	
312	přitom dbát na návaznost na existující systémy sběru a shromažďování odpadů	
313	a pokud je to možné i na systémy sběru vybraných výrobků, které jsou zajišťovány povinnými osobami (výrobce, dovozce, distributor);	
314	podpořit na celostátní úrovni existenci minimálně jednoho zařízení, u kterého bude ekonomicky a technicky prokázána účelnost jeho provozování na celostátní úrovni;	
315	na využití použitých baterií a akumulátorů	
316	na regeneraci odpadních olejů	
317	na odstraňování odpadů a zařízení s obsahem PCB	
318	na využití příp. odstranění použitých chladniček	
319	pro nakládání s autovraky	
320	Chybí	
321	Zajištění souladu s předpisy EU a mezinárodními závazky ČR (Nařízení Rady (EHS) č. 259/93 o kontrole a řízení pohybu zásilek odpadů přes hranice států v EU, do EU a z EU, Basilejská úmluva, Rozhodnutí Rady oECD C(92)39/Final)	3
322	Zajištění souladu s cíli odpadového hospodářství ČR na národní úrovni	3
323	Postupné odstraňování překážek volného pohybu odpadů, které nemají nebezpečné vlastnosti a jsou určeny k využití jako druhotná surovina	3
324	Minimalizace pohybu nebezpečných odpadů, které jsou určeny k odstranění, přes hranice států (ve smyslu BÚ)	3
325	vytváření předpokladů pro soběstačnost na národní úrovni při odstraňování odpadů	2
326	Při rozhodování prosazovat dva předchozí principy s cílem vytvořit	3

	funkční systém kontroly pohybu odpadů, který bude v souladu s evropskou legislativou kontrolovat pouze oblasti, kde je to nezbytné	
327	Usilovat v odpadovém hospodářství ČR o vytvoření prostředí, které bude v rámci EU schopné konkurence	3
328	Příprava na plnou implementaci Nařízení Rady (EHS) č. 259/93 o kontrole a řízení pohybu zásilek odpadů přes hranice států v EU, do EU a z EU	3
329	Podporovat vytvoření systému sběru, výkupu a využití odpadů (zejména s ohledem na povinnost zajištění zpětného odběru a využití výrobků ve smyslu § 38 zákona o odpadech)	2
330	Vybudování informačního systému umožňujícího operativně ověřovat způsob oprávnění subjektu zúčastněného na přeshraničním pohybu odpadů k nakládání s odpadem	2
331	Spolupracovat na dvoustranné úrovni především se sousedními státy v oblasti kontroly a metodiky (s využitím existujících dvoustranných dohod)	3
332	dodržovat princip neohrožení lidského zdraví a životního prostředí při dovozu a vývozu odpadů	
333	zaměřit se na konečný (cílový) způsob nakládání s odpadem (posuzovat všechny fáze nakládání s odpadem až do finálního zařízení)	
334	usilovat o podporu tuzemského systému sběru, výkupu a recyklačních kapacit a zařízení na odstraňování odpadů	
335	odpady, vzniklé v ČR, přednostně využívat, zejména materiálovým využitím, v tuzemsku	
336	usilovat o odstranění překážek volného pohybu odpadů určených k využití jako druhotná surovina	
337	usilovat o zamezení pohybu nebezpečných odpadů přes hranice států (ve smyslu BÚ), které jsou určeny k odstranění	
338	při výkonu státní správy důsledně vycházet ze stanovených cílů a uplatňovat následující opatření:	
339	zefektivnit informační zázemí k evidenci přeshraničního pohybu odpadu, který podléhá kontrole	
340	zefektivnit systém kontrolní činnosti při dovozu a vývozu odpadů	
341	vybudovat informační zázemí, které umožní operativně ověřovat oprávněnost subjektu k dovozu nebo vývozu odpadů	
342	postupně liberalizovat režim kontroly u vybraných odpadů určených k využití, které dosud podléhaly zprísněnému režimu, pokud bude možné v systému jednoduše ověřit, zda je dovozce oprávněným provozovatelem zařízení k jeho vyžívání	
343	zamezit dovozu odpadů za účelem materiálového využití, pokud v ČR neexistuje odpovídající kapacita k využití nebo pokud zařízení nesplňuje podmínky stanovené předpisy	
344	nepovolovat dovoz odpadů za účelem materiálového využití do zařízení, jehož záměrem bude zpracování výhradně nebo převážně dovezených odpadů	
345	povolovat vývoz odpadů za účelem odstranění pouze v případě, že v ČR není dostatečná kapacita k odstranění určeného druhu odpadů způsobem účinným a správným z hlediska životního prostředí	
346	povolovat dovoz odpadů za účelem odstranění nebo energetického využití pouze v případech uvedených v ustanovení § 54 odst. 3 a § 55 odst. 4 zákona o odpadech	
347	pokud v ČR existuje odpovídající kapacita pro odstranění nebo energetické využití a pokud zařízení splňuje podmínky stanovené předpisy	
348	v pochybnostech, zda se při navrhovaném dovozu odpadů jedná o využití nebo odstranění odpadů, rozhoduje ministerstvo	
349	zachovat zprísněný režim kontroly pro odpady k využití u odpadu autovraků i po vstupu do EU	

350	zachovat zákaz dovozu odpadu za účelem odstranění i po vstupu do EU	
351	Chybí	
352	Dosáhnout zapojení způsobů bezprostředního nakládání s odpady vzniklými v důsledku živelných pohrom do předpisů krizového řízení a systémů krizového řízení	1
353	tak, aby byly po organizační a technické stránce připraveny organizovat a zajišťovat práce při bezprostředním nakládání s těmito odpady způsoby odpovídajícími předpisům odpadového hospodářství.	1
354	Promítnout zásady do dokumentů krizových štábů všech úrovní a zajistit doplnění resp. určení a dovybavení lokalit, které budou do systému nakládání s odpady vzniklými při živelných pohromách zařazeny.	1
355	Práce spojené s naplněním cílů budou po časové a věcné stránce podřízeny postupům orgánů krizového řízení.	
356	Podrobnosti naplňování cílů stanoví POH kraje.	
357	okruh odpadů, které jsou předmětem nakládání v rámci krizového řízení, určí příslušný orgán krizového řízení.	
358	Krizové plány určí okruh zařízení, které se mohou stát součástí systému, a jejich vybavení.	
359	Základní prvkem systému bezprostředního nakládání s odpady vzniklými v důsledku živelné pohromy jsou dočasně nebo trvale určené plochy, areály, objekty apod.,	
360	na které se odpady přemísťují, a na kterých se s nimi provádějí základní operace podle pokynů orgánů krizového řízení.	
361	Charakteristické nároky na vybavení těchto prvků systému stanoví POH krajů.	
362	Uvedené zásady se vztahují na: odpady všech druhů a kategorií, které vznikly v důsledku živelné pohromy, a které je třeba podle rozhodnutí orgánu krizového řízení a v souladu s předpisy krizového řízení odvést z místa, kde po pohromě zůstaly.	
363	Vydat, ve spolupráci ústředních orgánů státní správy odpovědnými za provádění předpisů krizového řízení metodický pokyn nebo obdobný dokument,	
364	ve kterém budou na relevantní úrovni podrobnosti charakterizovány možné druhy a kategorie odpadů vznikajících v důsledku jednotlivých typů živelných pohrom, jejich možná množství, rizika z nich plynoucí a možné způsoby nakládání s nimi.	
365	Při přípravě a projednávání předpisů krizového řízení uplatňovat tyto zásady a další principy odpadového hospodářství.	
366	V POH krajů zajistit zapracování a respektování výše uvedených zásad.	
367	opatření splněno/nesplněno	
368	Kvalitativní hodnocení novelizovaných předpisů (zejména ze strany samospráv).	
369	Chybí	
370	zajistit aktualizaci recyklačního potenciálu (zařízení pro recyklaci odpadů) v databázi ISO a technicko-ekonomickou inventuru stávajících zařízení, s ohledem na zákon o IPPC a další právní předpisy z oblasti životního prostředí;	
371	vytvořit účelové zdroje pro rozvoj zařízení pro třídění a recyklaci odpadů z obalů	
372	s použitím prostředků těch osob, které obaly uvádějí na trh nebo do oběhu;	
373	zvýšit recyklační kapacity pro PET obaly a vytvořit podmínky pro rozvoj nových recyklačních technologií na výrobu potravinářských obalů a dalších produktů s použitím prostředků těch osob, které uvádějí obaly na trh nebo do oběhu;	
374	zajistit potřebné kapacity pro zpracování přebytků papíru (podle	

	výsledků bilancí); investiční podporou iniciovat výstavbu vytypovaných zařízení, zejména zařízení pro výrobu tepelně izolačních produktů z papíru vyříděného z komunálního odpadu;	
375	zajistit potřebné kapacity pro úpravu směsných plastů na alternativní palivo pro cementárny;	
376	provést analýzu současných kapacit na úpravu směsných plastů a kapacit pro jejich energetické využití v cementárnách	
377	a zprostředkovat dohodu mezi cementárnami, zpracovateli vyříděných směsných plastů, obcemi a autorizovanými obalovými společnostmi;	
378	stanovit a prosazovat strategii a nástroje podporující tvorbu trhu s recyklovanými výrobky;	
379	upřednostnit výrobky z recyklovaných materiálů a ekologicky šetrné výrobky při zadávání zakázek na úrovni orgánů veřejné správy;	
380	Požadovat při poskytování podpor uvolňovaných ze státních nebo komunálních rozpočtů v případech, kdy je to relevantní, použití recyklovaných výrobků nebo výrobků vyrobených bezodpadovou (nízkoodpadovou) technologií	
381	Vláda ČR předloží Parlamentu legislativní návrh, v němž bude požadovat rozšíření předmětu spotřebních daní o výrobky vyrobené z neobnovitelných přírodních zdrojů	
382	se sestupně stanovenou sazbou pro výrobky vyrobené zejména z plastů, z vyhrazených nerostů (či materiálu po jejich zušlechtnění) a nevyhrazených nerostů (či materiálů po jejich zušlechtnění)	
383	se zvýhodněním vratných obalů a výrobků z recyklovaných materiálů formou jejich osvobození z této daně;	
384	Návrh vlivu sazeb daně na cenu výrobku: výrobek obsahující 100 % plastů, bude v důsledku zdanění zdražen o 20%; resp. o 30%, jedná-li se o výrobek obsahující 100% PVC;	
385	výrobek obsahující 100 % vyhrazených nerostů, bude v důsledku zdanění zdražen o 15%;	
386	výrobek obsahující 100 % nevyhrazených nerostů, bude v důsledku zdanění zdražen o 10%;	
387	Nástroje POH budou aplikovány a tvořeny tak, aby podporovaly hierarchii nakládání s odpady, tj. aby zakazovaly, omezovaly či znevýhodňovaly nežádoucí způsoby nakládání s odpady	2
388	a naopak umožňovaly, usnadňovaly a zvýhodňovaly způsoby žádoucí.	2
389	Jednotlivé nástroje budou s výhodou kombinovány s cílem dosáhnout jejich vzájemné podpory.	2
390	Některé stávající nástroje budou upraveny a v některých případech budou formulovány nástroje nové.	2
391	Nástroje se člení na normativní, ekonomické, administrativní, informativní a dobrovolné.	1
392	základem normativních nástrojů POH je soubor právních předpisů upravující oblast nakládání s odpady včetně souboru příslušných technických norem :	
393	prosazování zásad a opatření POH do příslušných odvětvových politik, zejména do surovinové a energetické politiky a doplnit další dotčené resortní politiky a programy	
394	rozhady a strategie v oblasti investic, model financování, komunikace pro OH a Program prevence vzniku odpadů a snižování jejich nebezpečných vlastností atd. zveřejňuje ministerstvo ve spolupráci s dotčenými resorty;	
395	vytváření podmínek (především prostřednictvím informačních a osvětových nástrojů) pro aktivní uplatňování kontrolních pravomocí státní správy a samosprávy podle příslušných právních předpisů;	
396	zpracování „Sektorových plánů“, které budou řešit systémy nakládání s vybranými komoditami odpadů;	
397	- doporučená struktura Sektorového plánu: výčet odpadů, zdroje	

	odpadů, produkce (% využití a odstranění), očekávaná produkce,	
398	možnosti prevence, soustředování, sběr, přeprava, úprava, využití, zpracování v souladu s BAT, odstraňování, dovoz a vývoz, monitoring, připravované změny ad;	
399	- návrh na vybrané komodity odpadů, pro které budou zpracované Sektorové plány: tj. odpady vyjmenované v zákoně o odpadech,	
400	a dále zdravotnické, zemědělské, energetické, komunální, ad. (Zajistí: MŽP ve spolupráci s dotčenými resorty; Termín: 2004)	
401	Soubor stávajících, revidovaných a nově založených ekonomických nástrojů bude připraven tak, aby:	
402	stimuloval omezování vzniku odpadů, omezování jejich množství a nebezpečných vlastností a k žádoucím způsobům nakládání s vzniklými odpady;	
403	odrazoval od nežádoucího chování původců odpadů a subjektů s odpady nakládajících;	
404	dosáhl žádoucího efektu za přijatelného ekonomického dopadu na dotčené subjekty.	
405	Plány odpadového hospodářství České republiky a jednotlivých krajů budou zohledněny při aktualizaci Finanční strategie Státního fondu životního prostředí České republiky.	
406	SFŽP bude podporovat ve svých programech investiční záměry prioritně podle hierarchie nakládání s odpady;	
407	Budou využívány zejména nepřímé ekonomické nástroje (záruky za úvěr, příspěvek na částečnou úhradu úroků z úvěru),	
408	ale i přímé ekonomické nástroje (dotace, půjčky, resp. jejich kombinace)	
409	pro podporu investičních záměrů prioritně podle hierarchie nakládání s odpady, směřujících k realizaci opatření na dosažení strategických cílů plánu odpadového hospodářství České republiky;	
410	Budou podporovány projekty prioritně podle hierarchie nakládání s odpady využívající prostředků strukturálních fondů EU, předstupních fondů ISPA i kohezních fondů pro účely odpadového hospodářství.	
411	MŽP nebude doporučovat podporu projektům výstavby nových spaloven komunálního odpadu z prostředků EU;	
412	Přednostně budou podporovány projekty podle hierarchie nakládání s odpady regionálních či komoditních integrovaných systémů nakládání s odpady;	
413	Je podporováno sdružování prostředků pro výstavbu zařízení (financování soukromé, státní, komunální, dotační a jejich vzájemná kombinace). příznivý systém pro snadnější využívání komerčních úvěrů v oblasti OH;	
414	je vytvářen příznivý systém pro snadnější využívání komerčních úvěrů v oblasti OH;	
415	je vytvářen program na podporu zavádění odděleného sběru BRKO a dotace na hnojení komposty vyrobenými z komunálních a průmyslových biologicky rozložitelných odpadů;	
416	Budou využívány stávající ekonomické nástroje pro podporu projektů omezování množství a nebezpečnosti vznikajících odpadů postupy čistší produkce nebo environmentálního řízení.	
417	Bude podporováno vytvoření nástrojů pro ekonomické zvýhodnění výrobků z materiálů získaných z odpadů, které lze považovat za druhotné suroviny	
418	Bude podporováno vytvoření nástrojů pro ekonomické znevýhodnění výrobků, jejichž výroba je nadměrně energeticky náročná nebo které obsahují škodlivé látky negativně ovlivňující životní prostředí a zdraví lidí.	
419	Bude podporováno zavedení spotřební daně rozšířené na výrobky vyrobené z neobnovitelných přírodních zdrojů	
420	Bude podporováno vytvoření vhodných ekonomických nástrojů pro dosažení stanovených cílů v oblasti zpětného odběru použitých	

	výrobků (např. recyklační poplatky).	
421	Přednostně bude prosazováno zvyšování povinné finanční rezervy při provozování skládek tak, aby tato rezerva pokryla veškeré náklady na rekultivaci a péči o skládku po ukončení jejího provozu.	
422	Budou zavedeny vyšší poplatky za uložení odpadů na skládky. Příjemci těchto poplatků budou místně příslušné obce a místě příslušné kraje v poměru, který bude odpovídat rozsahu kompetencí těchto orgánů při řízení odpadového hospodářství.	
423	budou zavedeny diferencované poplatky za spalování odpadů s tím, že za spalování odpadů bez využití energie budou stanoveny vyšší poplatky; příjemcem poplatků bude SFŽP	
424	V rámci systému poplatků za znečišťování ovzduší bude podpořeno řízené využívání plyných emisí vznikajících při nakládání s odpady (např. při skládkování).	
425	zabezpečení jednotného výkonu státní správy v oblasti zákona o odpadech, zákona o obalech, zákona o integrované prevenci a dalších příslušných právních předpisů	
426	se zaměřením na aplikaci nových principů a metod v nich obsažených, které mohou být výrazným přínosem jak pro životní prostředí, tak pro občany;	
427	zvyšování odbornosti pracovníků veřejné správy a samosprávy;	
428	posílení pravomocí ČIŽP a dalších kontrolních orgánů státní správy a zejména zajištění optimálních podmínek pro efektivní vykonávání kontrolní činnosti, např. dostatečnou odbornou a personální kapacitou, technickým a finančním zázemím;	
429	podporovat žádoucí aktivity, vedoucí k prevenci vzniku odpadů, omezování jejich množství a nebezpečných vlastností	
430	Vhodnou formou nepřímé podpory je zahrnutí příslušných kritérií jednak do nenárokových rozhodovacích procesů orgánů veřejné správy,	
431	jednak do podmínek obchodních soutěží, které orgány veřejné správy přímo vyhláší či mohou ovlivnit;	
432	podporovat žádoucí aktivity, vedoucí k prevenci vzniku odpadů, omezování jejich množství a nebezpečných vlastností.	
433	Vhodnou formou nepřímé podpory je zahrnutí příslušných kritérií jednak do nenárokových rozhodovacích procesů orgánů veřejné správy, jednak do podmínek obchodních soutěží, které orgány veřejné správy přímo vyhláší či mohou ovlivnit;	
434	vytvoření odborného zázemí pro podporu výkonu veřejné správy, tak aby bylo plně funkční a poskytovalo potřebné služby; zejména dokončení vybudování Centra pro hospodaření s odpady v ČR;	
435	ustanovení Rady pro odpadové hospodářství (dále jen "Rada") jako mezirezortní poradní orgán Ministra životního prostředí, která se zřizuje za účelem koordinace a interaktivního rozhodování v oblasti odpadového hospodářství;	
436	členy Rady jmenuje Ministr životního prostředí po dohodě s dotčenými ministry, hejtmany a dobrovolnými profesními sdruženími;	
437	realizační a pilotní projekty zaměřené na naplnění strategických cílů POH, které řeší jmenovité úkoly výzkumu a vývoje, přípravu investic zaměřených na prosazování sítě zařízení, prosazení žádoucích změn odpadových a výrobných proudů.	
438	vypracovat dlouhodobou strategii náhrady PVC výrobků podle bodu 3.3.2 C m) 2. mg)	
439	cíle a opatření POH se musí promítat do procesu posuzování vlivů na životní prostředí jak podle zákona č.100/2001 Sb. (posuzování projektů), tak i zákona č. 244/1992 Sb. (posuzování koncepcí);	
440	cíle a opatření POH musí být srozumitelnou a přesvědčivou formou sděleny, vysvětleny a zdůvodněny všem dotčeným skupinám	
441	– široké veřejnosti s důrazem na komunální odpad (nutnost třídít), průmyslové a zemědělské sféře s důrazem na prevenci vzniku odpadů,	

	omezování jejich množství a nebezpečných vlastností a subjektům přímo činným v odpadovém hospodářství;	
442	program informační podpory výkonu veřejné správy v OH;	
443	kompatibilní soustava informačních systémů všech resortů určených pro informování veřejnosti.	
444	dobrovolné dohody v oblastech nakládání s odpady za účelem dosažení splnění povinností, které lze očekávat vzhledem k připravovaným směrnici v ES nebo v případě, že lze dosáhnout většího efektu pro ŽP a výrobce (nadstandardní plnění zákona);	
445	dobrovolné dohody za účelem zvyšování kvality výkonu činností subjektů OH s podporou aplikace norem řady ISO 14000 a kvality služeb v oblasti OH;	
446	dobrovolné dohody s provozovateli zařízení v OH za účelem vydání integrovaného povolení i pro zařízení, na něž se příloha č.1 zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci nevztahuje.	
447	další formy dobrovolných aktivit podnikatelské sféry, zejména oborových programů (např. Responsible Care v chemickém průmyslu, "zelený kodex" provozovatelů hotelů atp.)	

číslo	Státní program na podporu úspor energie a využití obnovitelných zdrojů energie pro rok 2006 A – cíl podpory B – titul podpory C – program podpory	míra souladu s relevant ními cíli OP ŽP
1.	A/ MPO	
2.	I. Podpora energetického plánování a certifikace budov	1
3.	<u>I.1. Územní energetické plánování</u>	
4.	<u>I.2. Akční plány pro rekonstrukci nebo modernizaci fondu budov</u>	
5.	<u>I.3. Plány úspor energií v průmyslových podnicích</u>	
6.	<u>I.4. Plány výstavby Center energetického využití komunálních odpadů</u>	
7.	<u>I.5. Průkazy energetické náročnosti budov</u>	
8.	II. Výrobní a rozvodná zařízení energie	2
9.	<u>II.1. Zvýšení účinnosti užití energie ve výrobních a rozvodných zařízeních energie</u>	
10.	<u>II.2. Kombinovaná výroba elektrické energie a tepla</u>	
11.	<u>II.3. Vyšší využití obnovitelných a druhotných zdrojů energie</u>	
12.	III. Podpora opatření ke zvýšení účinnosti užití energie	2
13.	<u>III.1. Snížení energetické náročnosti průmyslových podniků</u>	
14.	<u>III.2. Komplexní opatření ke snížení energetické náročnosti energetického hospodářství a budov pro potřeby školství, zdravotnictví a občanské vybavenosti</u>	
15.	<u>III.3. Komplexní opatření ke snížení energetické náročnosti bytových domů</u>	
16.	<u>III.4. Nízkoenergetické a pasivní bytové domy</u>	
17.	<u>III.5. Komplexní opatření ke snížení energetické náročnosti osvětlovací soustavy</u>	
18.	<u>III.6. Projekty financované z úspor energie</u>	
19.	IV. Poradenství, vzdělávání, propagace a informovanost k hospodárnému užití energie s vlivem na zlepšení životního prostředí	2
20.	<u>IV.1. Poradenství</u>	
21.	<u>IV.2. Krajské energetické agentury</u>	
22.	<u>IV.3. Vzdělávání a propagace</u>	
23.	<u>IV.4. Zpracování produktů k podpoře poradenství, vzdělávání a propagace</u>	

24.	V. Specifické programy pro pilotní projekty, vzdělávání, studie a spolupráci na mezinárodních projektech	2
25.	B/ MŽP	
26.	1.A Investiční podpora environmentálně šetrných způsobů vytápění a ohřevu vody pro byty a rodinné domy pro fyzické osoby: a) kotle na biomasu, b) solární systémy	1
27.	2.A. Investiční podpora environmentálně šetrných způsobů zásobování energií v obcích a částech obcí	1
28.	3.A. Investiční podpora environmentálně šetrných způsobů vytápění a ohřevu vody nebo výroby elektřiny ve školství, zdravotnictví, a objektech sociální péče	1
29.	4.A. Investiční podpora vytápění bytů a rodinných domů tepelnými čerpadly pro fyzické osoby	1
30.	5.A. Investiční podpora výstavby malých vodních elektráren	1
31.	6.A. Investiční podpora výstavby větrných elektráren	1
32.	7.A. Investiční podpora výstavby zařízení pro společnou výrobu elektrické energie a tepla z biomasy a z bioplynu	1
33.	8.A. Investiční podpora environmentálně šetrných způsobů vytápění a ohřevu TV v účelových zařízeních	1
34.	8.A. Investiční podpora environmentálně šetrných způsobů vytápění a ohřevu TV v účelových zařízeních	1
35.	9.A. Investiční podpora environmentálně šetrné výroby elektrické energie ze sluneční energie	1
36.	10.A. Slunce do škol	2
37.	1.B. Podpora vzdělávání, propagace, osvěty a poradenství v rámci celostátní strategické kampaně na podporu využívání obnovitelných zdrojů energie	1
38.	2.B. Podpora vydávání knižních publikací	
39.	C/MZe	
40.	1. Podpůrné programy přímé podpory do zemědělství	1
41.	1.1. Programy na podporu mimoprodukčních funkcí zemědělství	
42.	1.1.1. Změna struktury zemědělské výroby založením porostů rychle rostoucích dřevin	
43.	1.1.2. Podpora výroby bioetanolu pro jeho přimíchávání do benzínů a nafty pro záměnu metanolu při výrobě MERO a MTBE a jako alternativního paliva s podporou jeho uplatnění na tuzemském trhu	
44.	1.2. Programy na podporu uvádění půdy do klidu	
45.	1.3. Programy na podporu vědy a výzkumu	

46.	<u>1.4. Programy na podporu poradenství, osvěty a vzdělání</u>	
47.	2. Podpůrné programy nepřímé podpory zemědělství	2
48.	<u>2.1. Poskytování podpor prostřednictvím Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu, a.s.</u>	
49.	2.1.1. Program ZEMĚDĚLEC	

číslo	<p>Národní strategie rozvoje cyklistické dopravy České republiky</p> <p>A – hlavní cíle B – priority B – dílčí cíle C - opatření</p>	<p>míra souladu s relevantními cíli OP ŽP</p>
1.	HLAVNÍ CÍLE CYKLOSTRATEGIE V ČR:	
2.	u. POSÍLIT POCIT JISTOTY A BEZPEČÍ CYKLISTŮM A JEJICH OKOLÍ PŘI JÍZDĚ NA KOLE:	
3.	v. MASIVNĚ ROZVINOUT CYKLODOPRAVU PRO DENNÍ UŽITÍ:	
4.	w. VYTVOŘIT PROSTOR PRO VYBUDOVÁNÍ HUSTÉ SÍTĚ CYKLOSTEZEK PO CELÉM ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY S PŘÍSPĚNÍM FONDŮ EVROPSKÉ UNIE:	
5.	x. OBYVATELŮM POSKYTNOUT DOSTATEK PŘÍLEŽITOSTÍ KE ZMĚNĚ ŽIVOTNÍHO STYLU PŘÍSPÍVAJÍCÍHO K UPEVNĚNÍ JEJICH ZDRAVÍ:	
6.	y. DENNÍ JÍZDOU NA KOLE ZÁSADNĚ PŘÍSPĚT K PREVENCÍ CIVILIZAČNÍCH CHOROB:	
7.	z. PŘÍSPĚT KE ZKVALITNĚNÍ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ:	
8.	aa. POSKYTNOUT DOPLŇUJÍCÍ VZDĚLÁNÍ OBYVATELŮM, VČETNĚ DALŠÍCH INFORMACÍ O SVOBODNÉ VOLBĚ DOPRAVNÍHO PROSTŘEDKU, O OCHRANĚ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ, O UDRŽITELNÉM ROZVOJI, O ZDRAVÉM ŽIVOTNÍHO STYLU A O NOVÝCH PODNIKATELSKÝCH MOŽNOSTECH:	
9.	bb. PŘÍSPĚT K ROZVOJI CESTOVNÍHO RUCHU:	
10.	cc. POSKYTNOUT VEŘEJNOSTI PŘÍLEŽITOST AKTIVNĚ SE ZAPOJIT DO REALIZACE I AKTUALIZACE CYKLOSTRATEGIE:	
11.	dd. DENNÍ JÍZDOU NA KOLE ZÁSADNĚ PŘÍSPĚT K PREVENCÍ CIVILIZAČNÍCH CHOROB:	
12.	ee. PŘÍSPĚT KE ZKVALITNĚNÍ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ:	
13.	ff. POSKYTNOUT DOPLŇUJÍCÍ VZDĚLÁNÍ OBYVATELŮM, VČETNĚ DALŠÍCH INFORMACÍ O SVOBODNÉ VOLBĚ DOPRAVNÍHO PROSTŘEDKU, O OCHRANĚ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ, O UDRŽITELNÉM ROZVOJI, O ZDRAVÉM ŽIVOTNÍHO STYLU A O NOVÝCH PODNIKATELSKÝCH MOŽNOSTECH:	
14.	gg. PŘÍSPĚT K ROZVOJI CESTOVNÍHO RUCHU:	
15.	hh. POSKYTNOUT VEŘEJNOSTI PŘÍLEŽITOST AKTIVNĚ SE ZAPOJIT DO REALIZACE I AKTUALIZACE CYKLOSTRATEGIE:	

16.	Priorita 1: Rozvoj cyklistiky jako rovnocenného prostředku dopravní obsluhy území	
17.	Cíl 1. 1. Vytváření podmínek pro výstavbu cyklistické infrastruktury.	3
18.	1.1.1 Rozpracovat a vytvořit metodické příručky, pokyny a případně normy pro budování cyklistických komunikací pro potřeby investorů a prováděcích firem. (MD, MŽP; SFDI, MMR, kraje, obce, vysoké školy, odborná veřejnost, projektové kanceláře; 12/2005 a průběžná aktualizace)	
19.	1.1.2 Vytvoření databáze aktualizované sítě cyklotras a cyklostezek (GIS) a metodiky z hlediska územně plánovací dokumentace. (MD, MMR, MŽP; kraje, KČT, SFDI; 12/2005 a průběžná aktualizace)	
20.	1.1.3 Vytvoření metodického materiálu pro parkovací infrastrukturu. (MD; MMR; 12/2005)	
21.	Cíl 1. 2. Zvyšování bezpečnosti zranitelných účastníků silničního provozu.	3
22.	1.2.1 Podpora projektové přípravy a realizace stavebních opatření směřujících k ochraně zranitelných účastníků provozu na pozemních komunikacích a k odstraňování častých nehod cyklistů. (MD; MMR, kraje, obce, CDV; trvale)	
23.	1.2.2 Finanční podpora ze SFDI k problematice cyklistických stezek. (MD; SFDI, kraje; trvale)	
24.	1.2.3 Rozpracování programu BESIP zaměřeného na zvyšování bezpečnosti cyklistů, včetně zaměření pozornosti na vývoj pravidel chování dětí a mládeže na cyklostezkách a na výchovu k tomuto chování. (MD, BESIP; MV, MZ, MŠMT, CDV, kraje; 12/2005 a průběžná aktualizace)	
25.	Cíl 1. 3. Začlenění cyklistické dopravy do integrovaného dopravního systému.	3
26.	1.3.1 Vytvoření metodické příručky k začlenění cyklistické dopravy do integrovaného dopravního systému. (MD; MMR, MŽP, kraje, obce, dopravci, akademická sféra, průběžná aktualizace materiálu z 12/2003)	
27.	1.3.2 Metodická podpora projektům integrujícím kolo do jednotlivých druhů veřejné hromadné dopravy (městská, autobusová linková,	

	železniční, vodní). (MD; MMR, MŽP, kraje, obce, dopravci, akademická sféra; trvale)	
28.	Cíl 1. 4. Posílení výzkumu, výchovy, vzdělávání a osvěty k podpoře cyklistiky.	4
29.	1.4.1 Aktualizace základního výzkumu prostřednictvím projektů VaV „CYCLE 21“, „ALARM“, výzkumného záměru „UDRŽITELNÁ DOPRAVA – ŠANCE PRO BUDOUCNOST“. (MD; MŠMT, MMR, MŽP, MV, MZ, Mze, MPSV, CDV, kraje, obce, akademická obec; : 04/2004 – 12/2008)	
30.	1.4.2 Realizace projektu EU “BYPAD” (Bicycle Policy Audit) jako jedné ze zvýhodňujících podmínek pro čerpání státních dotačních prostředků. (MD, CDV; MMR, MŽP, kraje, obce; trvale)	
31.	1.4.3 Podpora společného programu Doprava pro 21. století. (MD, MŽP; MŠMT, CDV, akademická obec, Doprava 21; trvale)	
32.	Priorita 2 Rozvoj cyklistiky pro posílení cestovního ruchu	
33.	Cíl 2. 1. Vytváření podmínek k podpoře cykloturistiky.	3
34.	2.1.1 Podpora propagace, prezentace a informačních technologií v oblasti cykloturistiky. (MMR, ČCCR – CzT, KČT, MD, kraje, obce; trvale)	
35.	2.1.2 Podpora programu Greenways (MMR, Nadace Partnerství; ČCCR – CzT, kraje; trvale)	
36.	2.1.3 Vytvoření podmínek pro zajištění kvalitního projektování a údržby informativního značení cykloturistických tras. Vydání technických podmínek upravujících značení cyklotras v ČR. (MMR, MD; kraje, KČT, CDV; trvale)	
37.	Cíl 2. 2. Využití cykloturistiky pro obnovu venkova.	2
38.	2.2.1 Podpora realizace produktů a služeb (turistický balíček služeb). (MMR; KČT, ČCCR – CzT, kraje; trvale)	
39.	2.2.2 Podpora realizace doprovodné cyklistické infrastruktury a zařízení. (MMR; MD, KČT, kraje; trvale)	
40.	2.2.3	

	Podpora propagačních akcí a kampaní s cílem oživit venkovský prostor prostřednictvím cykloturistiky. (MMR; ČCCR – CzT, KČT, kraje, obce; trvale)	
41.	Cíl 2. 3. Příprava čerpání finančních prostředků z Evropské unie.	5
42.	2.3.1 Čerpání finančních prostředků z Evropské unie na budování cyklistických stezek. (MMR; MD, kraje, obce; trvale)	
43.	2.3.2 Integrace probíhajících aktivit různých organizací na místní, regionální a státní úrovni. Vytvoření dohody o tzv. „Synergickém efektu 2006“, tj. maximální využívání státních fondů a krajských a městských rozpočtů pro daný rok k podpoře cyklistické dopravy. (MD; MMR, ČCCR – CzT, kraje, obce; 12/2004)	
44.	Priorita 3: Rozvoj cyklistiky pro posílení ochrany životního prostředí a zdraví	
45.	Cíl 3. 1. Regulace a podpora cyklistiky z pohledu ochrany (environmentálně) cenných území (zvláště chráněných).	3
46.	3.1.1 Zpracování metodického materiálu pro budování cyklistických komunikací se zaměřením na zvýraznění ekologického působení v procesu obnovy cest a stezek, podél toků v kombinovaném působení na ráz krajiny. (MŽP; MD, MMR, Mze; 12/2005)	
47.	3.1.2 Usměrnění vedení cyklistických tras v území se zvláštní ochranou. (MŽP, kraje; MD, MMR, AOPK; trvale)	
48.	3.1.3 Metodické vedení k vhodné volbě materiálů pro výstavbu cyklistické komunikace v území se zvláštní ochranou. (MŽP; MD, kraje, města; trvale)	
49.	3.1.4 Vytvoření pravidel pro chování na cyklotrasách v území se zvláštní ochranou. Usměrnování pořádání cyklistických akcí. (MŽP, Správy NP a CHKO, AOPK; MMR, kraje, města; trvale)	
50.	Cíl 3. 2. Rozvoj cyklistiky v území.	2
51.	3.2.1: Využití všech stupňů územního plánování k vytvoření podmínek pro rozvoj cyklistické dopravy. (MMR, kraje, obce; MD, MŽP; trvale)	
52.	3.2.2 Vypracování metodiky využitelnosti drážních těles po rušených	

	<p>železničních tratích pro vedení cyklotras z hlediska životní prostředí. (MŽP; MD, MMR, kraje, obce; trvale)</p>	
53.	<p>Cíl 3.3. Zajištění ekologické výchovy, vzdělávání a osvěty a dalších osvětových programů k podpoře cyklistiky a zdravého životního stylu.</p>	2
54.	<p>3.3.1 Poskytnutí informací odborné i laické veřejnosti na téma pozitivní vliv cyklistiky a chůze na zdraví jedinců a na životní prostředí, ukázat na příležitosti k jízdě na kole a dávat podněty k uvážlivé volbě dopravního prostředku, šetrícího životní prostředí. K prezentaci problematiky využít akce s větším soustředěním veřejnosti. (MŽP, SFŽP; MD, MZ, MMR, MŠMT, kraje; trvale)</p>	
55.	<p>3.3.2 Vytvoření podmínek pro financování osvětových programů zaměřených na podporu šetrných způsobů dopravy. (MŽP, SFŽP; MD, MZ, MMR, MŠMT, kraje; 12/2005)</p>	
56.	<p>3.3.3 Realizace vzdělávacího programu pro města zaměřeného na důvody a na doporučené postupy podpory cyklistické dopravy (podle osnovy publikace DG ENV „Cyklistika – řešení pro města“ a projektu BYPAD). (CDV; MŽP, MD, kraje, města; trvale)</p>	
57.	<p>3.3.4 Osvětovou činností eliminovat negativní jevy, které cykloturistika přináší, a to jak ve sféře bezpečnosti pěších, tak ve sféře šetrného chování k přírodě. (MŽP, SFŽP; MD, MZ, MMR, MŠMT, kraje; trvale)</p>	
58.	<p>3.3.5 Budování cyklostezek a cyklotras koncipovat pro víceúčelové užití všech skupin obyvatelstva (děti, mládež, rodiny s dětmi, senioři, zdravotně postižení). (MZd, MMR, MŠMT; KČT, NNO, kraje, obce, pojišťovny a další privátní sektor; průběžně)</p>	
59.	<p>Priorita 4: Zajištění koordinace s dalšími resorty a subjekty</p>	
60.	<p>Cíl 4.1. Zajištění a koordinace vědy a výzkumu.</p>	4
61.	<p>4.1.1 Monitorování dopravních nehod cyklistů a zpracování získaných dat za využití centrální evidence dopravních nehod. (MV, MD, CDV; kraje; trvale)</p>	

62.	<p>4.1.2 Zapojení vysokých škol do problematiky výzkumu cyklistiky (fakulty architektury, stavební a dopravní fakulty, fakulty životního prostředí, rekreologie, tělovýchovy a sportu apod.). (MŠMT; MD, MMR, kraje, akademická obec, (MZd – lékařské fakulty), svaz stavebních inženýrů, ČKAIT; trvale)</p>	
63.	<p>4.1.3 Příprava a vyhodnocování přímých i nepřímých nákladů spojených s úrazy vzniklými v důsledku dopravních nehod cyklistů. Vyhodnotit více náklady civilizačních chorob způsobené nedostatkem pohybu. (MZ; MV, MD, ČÚBP, SZÚ, pojišťovny; průběžně)</p>	
64.	<p>4.1.4 Poskytování komplexních informací široké veřejnosti v oblasti cyklistiky pomocí dostupných prostředků a forem (aktuální info., publikace, přehledy, překlady atd.). (všechny zainteresované resorty; CDV, ÚZIS; průběžně)</p>	
65.	<p>Cíl 4. 2. Zajištění udržitelného plánování a koordinace monitoringu.</p>	4
66.	<p>4.2.1 Rozpracování jednotlivých kvantifikovaných úkolů Cyklostrategie. Aktualizovat CYKLOSTRATEGII na základě postupu ostatních států EU a monitoringu vývoje v ČR. (všechny zainteresované resorty; CDV; trvale)</p>	
67.	<p>4.2.2 Informace o postupu realizace CYKLOSTRATEGIE Radě pro zdraví a životní prostředí; Panevropskému programu pro dopravu, životní prostředí a zdraví; Společné pracovní skupině pro dopravu, životní prostředí a zdraví při Evropské komisi. (všechny zainteresované resorty; Rada zdraví a životního prostředí; průběžně)</p>	
68.	<p>4.2.3 Rozšíření spolupráce při realizaci všech opatření CYKLOSTRATEGIE se zainteresovanými subjekty. (zainteresované resorty; kraje, města a obce, NNO, podnikatelská sféra; průběžně)</p>	
69.	<p>4.2.4 Zapojení veřejnosti do realizace a aktualizace Cyklostrategie a souvisejících aktivit. (zainteresované resorty; průběžně)</p>	
70.	<p>4.2.5 Definování finanční podpory Cyklostrategie, při zpracování návrhu státního rozpočtu na jednotlivá léta spolupracovat s ostatními ministerstvy, v souladu s finančními možnostmi České republiky. (MF; všechny zainteresované resorty, kraje; trvale)</p>	
71.	<p>Cíl 4. 3. Zajištění a koordinace propagace.</p>	4

72.	4.3.1 Podpora produktů a opatření zaměřených na doprovodnou cyklistickou infrastrukturu a zařízení. (MZe; Lesy ČR s.p., MMR; trvale)	
73.	4.3.2 Zapojení malého a středního podnikání a programů podpory regionálního rozvoje do realizace Cyklostrategie. (MPO ; MMR, MPSV, Hospodářská komora ČR, kraje; trvale)	
74.	4.3.3 Vytváření podmínek pro aktivity obyvatelstva ve volném čase prostřednictvím cyklistiky. (MŠMT, kraje; MZ, MD, KČT, ČSTV, Český svaz cyklistiky, NNO; trvale)	
75.	4.3.4 Podpora aktivit vycházejících z Národního programu podpory zdraví se zaměřením na cyklistiku. Odpovědnost: MZ (MŽP, MD, MMR, kraje, obce; trvale)	
76.	4.3.5 Podpora při pořádání odborné mezinárodní cyklistické konference. (MD; všechny resorty; 12/2006)	
77.	Cíl 4. 4. Zajištění a koordinace vzdělávání a osvěty.	4
78.	4.4.1 Rozvíjení individuálního a skupinového přístupu k cyklistice v celostátním programu školní dopravní výchovy s větším důrazem na výcvik v reálné situaci, začlenit environmentální prvky výhod cyklistické dopravy. Rozpracování programu "Bezpečné cesty do škol". (MŠMT; MZ, MD, BESIP, NNO, ČÚBP; zahájit do 12/2004)	
79.	4.4.2 Využití nových vědeckých poznatků v oblasti cyklistiky do výuky, využití diplomových a bakalářských a doktorandských prací se zaměřením na cyklistiku. (MŠMT, MZd, MD, MŽP; akademická obec; trvale)	
80.	4.4.3 Kontrola dodržování technických požadavků na jízdní kola provozovaná na pozemních komunikacích. Podpora preventivních programů proti krádežím kol. (MV, Policie ČR; trvale)	
81.	4.4.4 Spolupráce s Národní sítí zdravých měst ČR na programu podpory cyklistiky. (všechny zainteresované resort; NSZM ČR, územně samosprávné	

	celky; trvale	
82.	Cíl 4. 5. <i>Zajištění aktualizace legislativy a koordinovaná aplikace.</i>	4
83.	4.5.1 Prověření možnosti vedení cyklistické infrastruktury podél vodních toků a protipovodňových hrází. (Mze; MD, MMR, MŽP, kraje; 12/2005)	
84.	4.5.2 Příprava legislativního rámce ve vztahu k jednotnému výkladu v souvislosti s bezpečností cyklistů. (MD; MZe, MV, MMR, MŽP; 12/2006)	
85.	4.5.3 Zohlednit problematiku cyklodopravy v rámci přípravy nového stavebního zákona. (MMR, MŽP, MV; MD, kraje; průběžně)	
86.	4.5.4 Zohlednit problematiku cyklodopravy v rámci lesního zákona (problematika lesních cest a majetkoprávních vztahů). (Mze; MD, kraje, obce; průběžně)	

6. Závažné vlivy (včetně sekundárních, synergických, kumulativních, krátkodobých, střednědobých a dlouhodobých, trvalých a přechodných, pozitivních a negativních vlivů) navrhovaných variant koncepce na životní prostředí.

Pro zhodnocení možných významných vlivů na životní prostředí (včetně vlivů sekundárních, synergických, kumulativních, krátkodobých, střednědobých a dlouhodobých, trvalých a přechodných, pozitivních a negativních) jsou definovány v následující tabulce jednotlivé významné složky životního prostředí. Hodnocení vlivů bylo provedeno na co nejkonkrétnější úrovni, to znamená na úrovni operačních cílů.

Míra vlivu operačních cílů na základní parametry životního prostředí, veřejného zdraví a udržitelného rozvoje („vlivový přístup“) je rovněž hodnocena v jednoduché matici s využitím obdobné sedmidílné číselné a barevné stupnice.

stupeň	popis barvy	barva	míra vlivu
5	červená		naprosto nepřijatelný
4	fialová		podmíněně přijatelný
3	modrá		
2	zelená		
1	žlutá		plně přijatelný
0	šedá		irelevance
?	oranžová		neznalost

Digitální verze užívá barevného rozlišení spolu s číselným vyjádřením stupně, tištěná verze užívá jen číselného vyjádření.

		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	
číslo	<p>A – PRIORITY B – globální cíle C – specifické cíle D – oblast intervence E - operační cíle F - aktivity</p>	ovzduší	geologie a geomorfologie	voda	půdy	ekosystémy	krajina	archeologie, historie, kultura	zdraví a pohoda v prac. prostředí	zdraví a pohoda lidské populace	staré zátěže	výchova, osvěta, vzdělávání	Komentáře a doporučení SEA týmu
1.	<p>Priorita 1</p> <p>ZLEPŠOVÁNÍ VODOHOSPODÁŘSKÉ INFRASTRUKTURY A SNIŽOVÁNÍ RIZIKA POVODNÍ</p>												Zejména snižování rizika povodní musí vycházet z principu komplexní protipovodňové ochrany, tj. soustředit se na systematické úpravy v celých povodích a nezakládat protipovodňovou ochranu na jednotlivých proklamativních investičních záměrech. Princip protipovodňové ochrany může být zapojen jako jedno z kritérií do každého záměru v krajině.
2.	<p>zlepšení stavu povrchových a podzemních vod, zlepšení kvality dodávek jakostní pitné vody pro obyvatelstvo a snižování rizika povodní</p>												
3.	<p><u>Povrchové a podzemní vody - 1</u></p> <p><u>zajistit na našem území stav vod, které budou minimálně znečištěné a které svou jakostí umožní</u></p>												Opatření podpoří biologické funkce toků, ale je potřeba ho navázat na revitalizaci zejména menších toků, které podpořením samočisticích funkcí pomohou naplňovat tento cíl

	bezproblémové využití pro lidskou spotřebu a budou vhodné pro život biologických společenstev typických pro příslušné lokality												
4.	Povrchové a podzemní vody - 2 snížit množství vypouštěného znečištění do toků;												Klást důraz i na druh polutantů, nejen na množství. Omezit zejména vypouštění RAS, fosforu a dalších neodbouratelných látek.
5.	Povrchové a podzemní vody - 3 zlepšování stavu povrchových a podzemních vod naplňovat snižováním vypouštěného znečištění čištěním odpadních vod a související výstavbou kanalizací, doprovázenou i omezováním vlivu difúzních zdrojů znečištění												Podporovat omezení drobných zdrojů znečištění – tj. alternativy k domácím ČOV, které budou cenově dostupné a zároveň akceptovatelné státní správou.
6.	Oblast intervence 1.1 – Snižování znečištění vod												
7.	zvýšení počtu ekvivalentních obyvatel napojených na kanalizaci a vyhovující čistírny odpadních vod	0	0	1	0	1	0	3	3	3	3	2	U G a J – obezřetnost při návrhu trasování a u výkopových prací – viz riziko ad 1/ poškození archeologických a kulturních památek; ad 2/ kontakt se starou ekologickou zátěží neznámého původu a složení – riziko aktivace jejího vlivu, ale

													<p>také možnost efektivní sanace; u K – obhajoba investic, poučení stavebníků.</p> <p>Pozitivní vliv z hlediska omezení znečištění podpovrchových i povrchových vod a následnou eutrofizaci ekosystémů.</p> <p>Zajistit zpracování kalů z ČOV. Kalová koncovka není dostatečně řešena. Provázat se zlepšením úrovně kalového hospodářství.</p> <p>Velká zdravotní rizika při nesprávném nakládání.</p>
8.	zlepšení čistoty vodních toků	0	0	1	0	1	0	1	0	1	1	1	<p>Významnou roli zde může sehrát samočistící funkce toků. Opatření zajistí stabilizaci ekosystémů vod, zvýšení biodiverzity.</p>
9.	zlepšení úrovně kalového hospodářství	1	0	1	1	0	0	0	3	3	1	1	<p>Dostatečně není řešeno.V části odpadového hospodářství není uvedeno.</p>
10.	omezení obsahu zvláště nebezpečných látek ve vodách	0	0	1	1	1	0	0	1	1	1	1	<p>Stabilizace ekosystémů vod, zvýšení biodiverzity.</p>
11.	snížení eutrofizace povrchových vod	0	0	1	1	1	0	0	0	1	0	1	<p>Stabilizace ekosystémů vod, zvýšení biodiverzity.</p> <p>Lze realizovat v biologickém stupni dočišťování odpadních vod. Povede ke stabilizaci ekosystémů vod, zvýšení biodiverzity a k zlepšení podmínek zejména u vod stojatých pro rekreační využití.</p>

12.	zajištění komplexního monitoringu vod	0	0	1	1	2	0	0	1	1	1	1	Slouží spíše k sledování trendů, vhodné v návaznosti na biomonitoring.
13.	<i>výstavba, rekonstrukce a intenzifikace ČOV nebo ekvivalentního přiměřeného čištění v aglomeracích pod 2000 EO s funkčním stokovým systémem nebo v územích vyžadujících zvláštní ochranu (NP, CHKO, lokality NATURA) na úroveň ukazatelů ve vypouštěných odpadních vodách požadovanou vodoprávním orgánem.</i>												Nutnost dopracovat kalovou koncovku. Řešit nakládání s kaly. V textu jen popis není uvedeno řešení. ešení. V menších obcích podporovat levné alternativy ČOV (v současnosti jsou stávající technologie v poměru k dostupným fin, prostředkům velmi drahé, to se týče i provozu) v kombinaci s biologickými stupni a navazující podporou samočisticích funkcí recipientů Stanovit kritéria pro alternativní řešení čištění o.v. z domácností, zajistit jejich propagaci a akceptování státní správou.
14.	<i>výstavba, rekonstrukce a dostavba stokových systémů v aglomeracích nad 2000 EO.</i>												
15.	<i>dostavba a rekonstrukce stokových systémů v aglomeracích pod 2000 EO tam, kde je stokový systém již částečně vybudován a dostavba nebo rekonstrukce je nutná pro přivedení odpadních vod na ČOV a výstavba stokových systémů v aglomeracích</i>												V menších obcích podporovat levné alternativy ČOV (v současnosti jsou stávající technologie v poměru k dostupným fin, prostředkům velmi drahé, to se týče i provozu) v kombinaci s biologickými stupni a navazující podporou samočisticích funkcí recipientů Stanovit kritéria pro alternativní řešení čištění odpadních vod z domácností, zajistit jejich propagaci a akceptování státní správou.

	<i>pod 2000 EO v územích vyžadujících zvláštní ochranu (NP, CHKO, lokality NATURA).</i>												
16.	<i>technická opatření u bodových zdrojů znečištění u průmyslových znečišťovatelů ke snížení obsahu zvláště nebezpečných látek ve vodách.</i>												
17.	<i>budování a podpora systémů komplexního sledování, zjišťování a hodnocení stavu jakosti a množství povrchových a podzemních vod.</i>												Použit pro odhalování zdrojů znečištění.
18.	<i>technická a biologická opatření na snížení eutrofizace povrchových vod</i>												Spočívají zejména v podpoře biologických funkcí toků a v zapojení biologických dočišťovacích stupňů pod ČOV.
19.	Pitná voda - 1 zrušit dodávky nekvalitní pitné vody v řadě lokalit a nahradit ji kvalitativně a kvantitativně odpovídající pitnou vodou												

20.	<u>Pitná voda - 2</u> <u>zajistit nápravu</u> <u>nežádoucího stavu</u> <u>v těchto lokalitách a</u> <u>zabezpečit dodávky pitné</u> <u>vody v odpovídající jakosti</u> <u>a množství</u>												Otázka je ve zdrojích kvalitní pitné vody, tj. cíl realizovat s ohledem na možnost poškození zdrojových oblastí odebíráním podpovrchových a povrchových vod.
21.	Oblast intervence 1.2 – Zlepšení jakosti pitné vody												
22.	<u>zlepšení zásobování</u> <u>jakostní pitnou vodou</u>	0	?	3	3	0	0	0	1	1	0	1	V oblastech s nedostatečnými zásobami vod (podzemními i povrchovými) může docházet (dochází) k nadměrnému čerpání zdrojů. Z hlediska záborů půd mohou vznikat tlaky na budování velkých povrchových zásobníků vody místo řešení problematiky v místě (úspory, lepší zadržování vody v krajině). Nepodporovat budování nových přivaděčů či vyhledávání nových zdrojů pitné vody bez rekonstrukce současné rozvodné sítě (zamezení ztrát). Některé záměry se mohou dostat do konfliktu ze záměry ochrany přírody.
23.	<u>výstavba, rekonstrukce a</u> <u>intenzifikace úpraven vody</u> <u>a zdrojů pitné vody</u> <u>zásobujících více než</u> <u>2000 obyvatel</u>												Některé záměry se mohou dostat do konfliktu ze záměry ochrany přírody.

24.	výstavba, rekonstrukce a dostavba přivaděčů a rozvodných sítí pitné vody v obcích nad 2000 obyvatel											Některé záměry se mohou dostat do konfliktu ze záměry ochrany přírody.
25.	výstavba, rekonstrukce a intenzifikace úpraven a zdrojů pitné vody a výstavba, rekonstrukce a dostavba přivaděčů a rozvodných sítí pitné vody v aglomeracích pod 2000 obyvatel které jsou zároveň umístěny v územích vyžadujících zvláštní ochranu (NP, CHKO, lokality NATURA). Toto opatření bude prioritně podporováno jako součást komplexního řešení zásobování vodou a odvádění a čištění odpadních vod v těchto aglomeracích v návaznosti se související oblastí intervence 1.1. bod 2. a 4.											Některé záměry se mohou dostat do konfliktu ze záměry ochrany přírody.
26.	<u>Omezování rizika povodní</u> <u>analyzovat a</u> <u>minimalizovat rizika</u> <u>povodní vyjádřená</u> <u>prostřednictvím</u> <u>zpracování map rizika</u> <u>povodní, zkvalitnění</u>											U protipovodňových opatření maximálně využívat přírodní dispozice krajiny a krajinných procesů - sukcese a přirozené dynamiky vývoje vodních toků.

	hlásného a předpovědního systému a vypracování a realizace plánu zvládnutí rizik povodní, zejména ochrany života obyvatel, majetku a životního prostředí, a realizace opatření na zadržení vody v krajině přírodě blízkým způsobem												
27.	Oblast intervence 1.3 – Omezování rizika povodní												
28.	zajištění zvýšení ochrany života osob a majetku ekonomických aktivit regionů a životního prostředí v důsledku možné kontaminace závadnými látkami zadržením vody v krajině	0	3	2	4	2	2	2	2	2	1	1	Za předpokladu souladu se strategií státu ve vztahu k ochraně kulturního dědictví nemůže být realizováno na úkor narušení přirozených ekosystémů a narušení krajinného rázu (budování poldrů, přehrad a vodních nádrží). Hodnotit i druhové složení břehových porostů při rekonstrukci i nové výsadbě.
29.	zlepšení systému předpovědní a hlásné povodňové služby	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	
30.	dokončení mapy rizik povodní (mapa záplavových území ČR 1:10000)	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	V návaznosti stanovit mapu území vhodných pro transformaci a zadržení povodně přírodně blízkými způsoby.

31.	vyhlášení standardů přijatelného rizika pro ohrožená území v souvislosti s mapovými podklady záplavových území	0	1	1	1	0	0	1	1	1	1	1	<p>Zohlednit funkci říčních a potočních niv a lesních porostů v nivách.</p> <p>Vytipovat také území, které se zvýšenou měrou podílí na zvýšeném odtoku a přednostně zde přistoupit k realizaci komplexních protipovodňových opatření.</p> <p>Zohlednit především funkci říčních a potočních niv a lesních porostů v nivách</p>
32.	zjištění veřejných informací obyvatelstva o předpovědních a varovných systémech povodňové ochrany a o územích ohrožených povodňovým rizikem	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	<p>Získat obyvatelstvo pro spolupráci při řešení protipovodňových opatření – jsou vlastníci půdy a budou je udržovat.</p>
33.	budování, rekonstrukce a modernizace vybavení informačního systému předpovědní povodňové služby a hlásné povodňové služby na státní, regionální a místní úrovni, investiční podpora zpracování mapových podkladů o povodňovém nebezpečí a povodňovém riziku s konkretizovanými výstupy na státní a regionální úrovni												
34.	realizace opatření pro												<p>Získat obyvatelstvo pro spolupráci při řešení protipovodňových opatření – jsou vlastníci půdy</p>

	zvýšení zadržetí vody v krajině, a zkapacitnění koryt v současně zastavěných územích obcí a další opatření ke zlepšení vodního režimu krajiny s významným protipovodňovým efektem, prováděná přírodě blízkým způsobem												a budou je udržovat. Koryta zkapacitňovat přírodně a architektonicky vhodným způsobem, začlenit je do intravilánu, tj. nebudovat finančně náročné a obyvatelstvu nebezpečné koryta. Dbát na plnění biologických funkcí. Přístup obyvatel k vodě a estetickou funkci.
35.													
36.	PRIORITA 2 ZLEPŠOVÁNÍ KVALITY OVZDUŠÍ A SNIŽOVÁNÍ EMISÍ												
37.	ZLEPŠENÍ NEBO UDRŽENÍ KVALITY OVZDUŠÍ A OMEZENÍ EMISÍ ZÁKLADNÍCH ZNEČIŠŤUJÍCÍCH LÁTEK DO OVZDUŠÍ S DŮRAZEM NA VYUŽITÍ INOVATIVNÍCH ENVIRONMENTÁLNĚ ŠETRNÝCH ZPŮSOBŮ VÝROBY ENERGIE VČETNĚ OBNOVITELNÝCH ZDROJŮ ENERGIE A ENERGETICKÝCH												

	ÚSPOR												
38.	snížit expozici obyvatelstva nadlimitním koncentracím PM ₁₀ a koncentracím PM _{2,5}												
39.	snížit celkovou expozici obyvatelstva nadlimitním koncentracím znečišťujících látek												Propojit na Zdraví 21 a NEHAP.
40.	omezit acidifikaci ekosystémů a vegetace												Bude mít příznivý vliv na ekosystémy, stabilitu krajiny.
41.	omezit emise primárních částic prekurzorů troposférického ozonu a sekundárních částic												
42.	Oblast intervence 2.1 – Zlepšení kvality ovzduší												
43.	Oblast intervence 2.2 – Omezování emisí												Všeobecně pozitivně vnímané a to jak z pohledu snížení tlaku imisí na ekosystémy tak na krajinu.

44.	snížení příspěvku k imisi zátěži obyvatel omezením emisí z dopravy	1	0	1	1	1	1	1	1	1	0	1	
45.	snížení příspěvku k imisi zátěži obyvatel omezením emisí ze spalovacích procesů v bytových a rodinných domech nenapojených na CZT	1	0	1	1	1	1	1	2	2	0	1	<p>Dostatečně není zajištěno, chybí návaznost na další politiky. Zdražení ekologických paliv, návrat ke klasickým palivům a následné zhoršení kvality ovzduší a zvýšení imisi zátěže.</p> <p>Zlepšit informační politiku o dostupných výrobcích na trhu a jejich možné certifikaci.</p> <p>Zde je vhodné zajistit informovanost i ohledně spalování klasických paliv v porovnání s alternativnímu palivy (biomasa, dřevo), doplněnou o vysvětlování správných zásad účinnosti a efektivity vytápění. Důležitá je oblast regulace tepla.</p>
46.	snížení příspěvku k imisi zátěži obyvatel omezením emisí z energetických systémů, včetně CZT	1	0	1	1	1	1	1	1	1	0	1	
47.	snížení příspěvku k imisi zátěži obyvatel omezením primární a sekundární prašnosti	1	0	1	1	1	2	1	2	2	0	1	<p>Kromě údržby a rekonstrukce místních komunikací podporovat i výsadbu a rekonstrukci místní liniové zeleně.</p> <p>Využívat především vegetační opatření.</p>

	<u>z povrchu</u>												
48.	<u>snížení emisí NOx u velkých a zvláště velkých stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší s cílem splnění národního emisního stropu ČR pro tuto látku a snížení emisí prachových částic ze stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší</u>	1	0	1	0	1	1	1	1	1	0	1	
49.	<u>snížení emisí VOC u stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší s cílem splnění národního emisního stropu ČR pro tyto látky a snížení emisí dalších znečišťujících látek ze stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší</u>	1	0	1	1	1	1	1	1	1	0	1	

50.	<p>snížení emisí amoniaku u stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší s cílem splnění národního emisního stropu ČR pro amoniak</p>	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	
51.	<p>komplexní nebo dílčí řešení v neziskovém sektoru spočívající zejména v:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pořízení spalovacího zdroje se značkou ekologicky šetrný výrobek či adekvátního (nízkoemisního) zdroje, - snížení energetické spotřeby, 													Zateplování budov, energetické audity, rekuperační jednotky.
52.	<p>komplexní nebo dílčí řešení v neziskovém sektoru spočívající zejména v:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pořízení či rekonstrukce spalovacího zdroje sloužícího pro dodávku tepla do CZT, - snížení tepelných ztrát 													Zateplování budov, energetické audity, rekuperační jednotky.

	<p>v rozvodech CZT, - rekonstrukce výměňkových a předávacích stanic, - rozšíření systémů CZT</p>												
53.	<p>eliminace vlivu dopravy v intravilánech měst a obcí spočívající zejména v: - nákupu a přestavbě vozidel MHD a vozidel technické obsluhy s alternativními pohony (včetně vybudování doprovodné infrastruktury, např. plnirny plynu, měnirny pro trolejbusy apod.), - pořízení prachových filtrů pro naftové motory vozidel MHD, technické obsluhy a veřejné správy, - zlepšení průjezdnosti na místních komunikacích</p>												<p>Odklonění dopravy z center, obchvaty pro dálkovou dopravu.</p>

54.	<i>pořízení techniky k údržbě a čištění měst a obcí</i>												
55.	<i>úpravy a rekonstrukci místních komunikací</i>												
56.	<i>snížení emisí na zdrojích LCP nad rámec platných standardů Evropských Společenství</i>												
57.	<i>inovativní technická opatření směřující do environmentálně šetrných technologií</i>												
58.	<i>technická opatření na zdrojích vedoucích ke snížení emisí znečišťujících látek do ovzduší</i>												
59.													

60.	PRIORITA 3 UDRŽITELNÉ VYUŽÍVÁNÍ ZDROJŮ ENERGIE												
61.	Udržitelné využívání zdrojů energie, zejména obnovitelných zdrojů energie (dále OZE), a prosazování úspor energie. Zvýšení využití OZE při výrobě elektřiny a zejména tepla a vyšší využití odpadního tepla.												
62.	zvýšení kapacity pro výrobu tepla a elektřiny z OZE												Skrývá druhotné nebezpečí v technologiích a místech pěstování biomasy. Může tím být podpořena eroze, eutrofizace toků a spodních vod, úniky používaných biocidů. Energetickými kulturami mohou být nahrazována původní a stabilní společenstva luk. V lesích by toto opatření mohlo přinést možnost návratu pařezin s příznivými důsledky pro na ně vázané druhy.
63.	zvýšení využití odpadního tepla a úspor energie												
64.	snížení spotřeby energie na vytápění												
65.	náhrada spalování fosilních paliv a snížení znečištění životního prostředí												Skrývá druhotné nebezpečí v technologiích a místech pěstování biomasy. Může tím být podpořena eroze, eutrofizace toků a spodních vod, úniky používaných biocidů. Energetickými kulturami mohou být nahrazována původní a

															stabilní společenstva luk. V lesích by toto opatření mohlo přinést možnost návratu pařezin s příznivými důsledky pro na ně vázané druhy.
66.	<i>Oblast intervence 3.1 – Výstavba nových zařízení a rekonstrukce stávajících zařízení s cílem zvýšení využívání OZE pro výrobu tepla, elektřiny a kombinované výroby tepla a elektřiny</i>														V případě biomasy skrývá druhotné nebezpečí v technologiích a místech pěstování biomasy. Může tím být podpořena eroze, eutrofizace toků a spodních vod, úniky používaných biocidů. Energetickými kulturami mohou být nahrazována původní a stabilní společenstva luk. V lesích by toto opatření mohlo přinést možnost návratu pařezin s příznivými důsledky pro na ně vázané druhy.
67.	<i>Oblast intervence 3.2 – Realizace úspor energie a využití odpadního tepla u nepodnikatelské sféry</i>														
68.	<i>Oblast intervence 3.3 – Environmentálně šetrné systémy vytápění a přípravy teplé vody pro fyzické osoby</i>														

69.	<p>zvýšení kapacity OZE pro vytápění objektů a ohřev teplé vody v sektoru rozpočtové sféry s vysokým potenciálem nákladově efektivních řešení (např. v obecních objektech, ústavech sociální péče, školách, domovech důchodců, mateřských školách apod.)</p>	1	1	1	3	3	3	1	1	1	0	1	<p>Pokud je zdrojem OZE pěstovaná biomasa skrývá se zde nebezpečí opětovného zvýšení rozlohy orné půdy se všemi důsledky (eroze, eutrofizace, pesticidy), hrozí i likvidace polopřirozených a přirozených stanovišť výsadbou kultur dřevin za účelem sklizně biomasy (dnes již patrné např. v nivách menších toků).</p> <p>Problémem je i intenzivní využívání odpadu po těžbě v lesích, odstraňuje se téměř všechn humusotvorný materiál.</p> <p>Na druhou stranu převedení některých lesů na pařeziny s vhodným způsobem obhospodařování může mít pozitivní vliv na biodiverzitu.</p> <p>Opatření se může stát součástí programů péče o krajinu a ZCHÚ kde je v současnosti problém s biomasou.</p> <p>U větrných elektráren zohlednit vliv na krajinný ráz, návaznost na rozvodné sítě a další potřebnou infrastrukturu.</p> <p>U malých vodních elektráren zohlednit riziko zachování minimálního průtoku v původním korytě (ochrana bioty) a provázat s opatřeními na zajištění prostupnosti toku pro vodní organismy (rybí přechody ..).</p>
70.	<p>zvýšení kapacity OZE pro výrobu elektrické energie</p>	1	1	1	3	3	3	1	1	1	0	1	<p>Pokud je zdrojem OZE pěstovaná biomasa skrývá se zde nebezpečí opětovného zvýšení rozlohy orné půdy se všemi důsledky (eroze, eutrofizace, pesticidy), hrozí i likvidace polopřirozených a přirozených stanovišť výsadbou kultur dřevin z a účelem sklizně biomasy (dnes již patrné např. v nivách menších</p>

													<p>toků.</p> <p>Problémem je i intenzivní využívání odpadu po těžbě v lesích, odstraňuje se téměř všechen humusotvorný materiál.</p> <p>Na druhou stranu převedení některých lesů na pařeziny s vhodným způsobem obhospodařování může mít pozitivní vliv na biodiverzitu.</p> <p>Opatření se může stát součástí programů péče o krajinu a ZCHÚ kde je v současnosti problém s biomasou.</p>
71.	<i>instalace fototermických systémů pro přípravu teplé vody a dodávku tepla, resp. pro možnost přitápění</i>												
72.	<i>instalace fotovoltaických systémů pro výrobu elektřiny</i>												<p>Rozsáhlé solární farmy mohou mít vliv na ekosystémy i organismy.</p>
73.	<i>instalace tepelných čerpadel pro dodávku tepla a pro přípravu teplé vody</i>												<p>Nebezpečí změn teplotních charakteristik toků a nádrží.</p>

74.	instalace kotlů na biomasu pro dodávku tepla a pro přípravu teplé vody												
75.	instalace kogeneračních jednotek pro kombinovanou výrobu tepla a elektrické energie z biomasy, skládkového plynu, bioplynu apod.												
76.	instalace systémů pro dodávku tepla včetně přípravy teplé vody, pro dodávku elektřiny a kombinované výroby tepla a elektřiny s využitím geotermálních systémů												
77.	instalace větrných elektráren												Vliv na krajinný ráz, vliv na okolí staveb a na migrující ptactvo.
78.	instalace malých vodních elektráren												Vliv na migrační prostupnost toků, na průtoky v tocích. po odvedení požadovaných průtoků do náhonů. Jedná se o velmi rozšířený problém.
79.	snížení spotřeby energie v oblasti konečné spotřeby, zejména energie na vytápění objektů nepodnikatelské sféry (kromě bytových a	1	1	1	1	1	1	2	1	1	0	1	Za předpokladu nepoškození památkových objektů a neohrožení sbírkového fondu. Sníží se nejen emise poškozující ekosystémy, ale omezí se i vlivy na krajiny v podobě snížení spotřeby neobnovitelných zdrojů energie, záboru území, minimalizace vzniku těžebních tvarů po těžbě

	rodinných domů												energetických surovin, skládek popílku a pod.
80.	zvýšení podílu výroby tepla a elektřiny z procesu produkce odpadního tepla	1	1	1	1	1	1	2	1	1	0	1	Zaměřit se i na rekuperaci tepla a omezení vypouštěného tepla především do toků. Využít tepla i ze spalování nebo využívání odpadů.
81.	zateplovací systémy budov												Doprovázet energetickými audity a prokázat účinnost.
82.	řešení výplní otvorů (výměna oken atd.)												Doprovázet energetickými audity a prokázat účinnost.
83.	zrušení tepelných mostů												Doprovázet energetickými audity a prokázat účinnost.
84.	měření a regulace												Doprovázet energetickými audity a prokázat účinnost.
85.	zvýšení účinnosti energetických systémů budov												Doprovázet energetickými audity a prokázat účinnost.

86.	<i>instalace zařízení na využívání odpadního tepla k výrobě tepelné či elektrické energie</i>												Doprovázet energetickými audity a prokázat účinnost.
87.	<i>zvýšení kapacity OZE pro vytápění a přípravu teplé vody v rodinných domech sloužících pouze k bydlení a náhrada resp. vytěsnění spalování fosilních paliv</i>	1	1	1	3	1	1	2	1	1	0	1	Vesměs kladné opatření především v případě využití sluneční energie. Opatření se může stát součástí programů péče o krajinu a ZCHÚ kde je v současnosti problém s biomasou.
88.	<i>instalace solárních systémů pro přípravu teplé vody a vytápění</i>												
89.	<i>instalace kotlů na biomasu pro vytápění a přípravu teplé vody</i>												
90.	<i>instalace tepelných čerpadel pro vytápění a přípravu teplé vody</i>												Nebezpečí ovlivnění teplotního režimu toků a vodních ploch.
91.													

92.	Priorita 4 ZKVALITNĚNÍ NAKLÁDÁNÍ S ODPADY A ODSTRAŇOVÁNÍ STARÝCH EKOLOGICKÝCH ZÁTĚŽÍ												
93.	zkvalitnění nakládání s odpady, snížení produkce odpadů a odstraňování starých ekologických zátěží												Zde doporučit větší propojení na Nařízení vlády č.197/2003 POH ČR. Dostatečně není řešena minimalizace negativních vlivů na zdraví a to především u nakládání s N odpady.
94.	snížování produkce odpadů a zvýšení využívání odpadů												
95.	Oblast intervence 4.1 – Zkvalitnění nakládání s odpady												
96.	snížení produkce odpadů	1	1	1	1	0	1	0	1	1	0	1	Vliv na krajinu – snížení objemu odpadu znamená snížení potřebné kapacity skládek. Zaměřit se na snížení N odpadů
97.	zvýšení podílu využívaných odpadů na základě podpory odděleného sběru odpadů, budování třídících linek a zařízení na recyklaci	2	1	1	1	0	1	0	1	1	0	1	Vliv na krajinu – omezení skládek. Za předpokladu zajištění využití recyklovaných odpadů.

	<u>odpadů</u>												
98.	<u>systémy na podporu odděleně sbíraných a následně využívaných specifických druhů odpadů (baterie a akumulátory, odpad z elektrických a elektronických zařízení, použité oleje, biologicky rozložitelných odpadů)</u>	2	0	0	0	1	0	0	1	1	0	1	Zamezí se tak únikům nebezpečných látek do prostředí s důsledky pro ekosystémy.
99.	<u>snižování množství odstraňovaných odpadů</u>	1	1	1	1	0	1	0	2	2	2	1	Za předpokladu dosažení tohoto cíle omezením jejich produkce a nebo zvýšením podílu jejich opětovného využití. Nikoliv žádným jiným způsobem. Viz dlouhodobé skladování atp.
100.	<u>podpora technologií k využívání druhotných surovin získaných z odpadů</u>	0	1	1	1	0	1	0	2	2	1	1	Za předpokladu využití surovin a použití BAT technologií bez ohrožení zdraví a ŽP.
101.	<u>projekty vedoucí ke snížování měrné produkce nebezpečných odpadů, včetně zařízení k nakládání s nimi</u>	1	1	1	1	0	0	0	1	1	1	1	Za předpokladu že projekty budou reálné. Zaměřit se na velkoobjemové N odpady.

102.	<p>odstranění PCB do roku 2010 řešit integrovaným způsobem vedoucím k vytvoření sběrného systému, zajišťujícího bezpečné uložení do doby odstranění (sběrná místa by mohla být součástí krajských systémů odpadového hospodářství nebo pouze z hlediska výskytu problémových oblastí)</p>	1	0	1	1	1	0	0	3	1	1	1	Zamezení úniků PCB do ekosystémů a jejich kumulace.
103.	<p>budování integrovaných systémů nakládání s odpady</p>												
104.	<p>budování systémů odděleného sběru odpadů</p>												
105.	<p>budování zařízení na využívání odpadů, zejména na třídění, úpravu a recyklaci odpadů</p>												Za předpokladu zajištění odbytu.

106.	<i>budování sběrných dvorů a skladů</i>													
107.	<i>budování zařízení na nakládání s nebezpečnými odpady (vyjma skládkování)</i>													
108.	<i>budování systémů odděleného sběru nebezpečných odpadů, včetně nebezpečných komunálních odpadů a nebezpečných odpadů ze zdravotnictví</i>												Za předpokladu, že s N odpady mohou nakládat pouze autorizované osoby.	
109.	<i>rekultivace starých skládek, včetně komunálního a ostatního odpadu</i>													
110.	<i>odstranění nepovolených (černých) skládek ve zvláště chráněných územích</i>												Pozitivní vliv musí být doplněn o opatření zamezující recidivě.	

111.	podpora výstavby kompostáren, biofermentačních a bioplynových stanic												
112.	odstraňování závažných starých ekologických zátěží												
113.	Oblast intervence 4.2 – Odstraňování starých ekologických zátěží												
114.	dokončení inventarizace, řešení a odstranění závažných (rizikových) starých ekologických zátěží	2	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	Zamezení úniků do okolí. Včetně analýzy rizik
115.	inventarizace a kategorizace priorit starých ekologických zátěží na kontaminovaných místech												Nutno vyjasnit a stanovit kategorii a priority ohledně zdraví a ŽP.
116.	zpracování Analýz rizik a Aktualizovaných analýz rizik u lokalit vybraných z materiálu „Regionální seznamy priorit pro odstraňování starých												

	ekologických zátěží – aktualizace 2002, MŽP, říjen 2002“ a jeho aktualizací z let 2004 – 2006												
117.	sanace vážně kontaminovaných lokalit (průmyslové objekty, vojenské a zemědělské areály, brown fields s výskytem SEZ) ohrožujících složky životního prostředí a zdraví člověka, v případech, kdy žadatel o podporu není původcem kontaminace nebo původce již neexistuje (stará ekologická zátěž)												Na základě analýzy rizik.
118.													
119.	PRIORITA 5 OMEZOVÁNÍ PRŮMYSLUVÉHO ZNEČIŠTĚNÍ A SNIŽOVÁNÍ ENVIRONMENTÁLNÍCH RIZIK												

120.	omezování průmyslového znečištění a snižování environmentálních rizik												
121.	rozvoj a inovace technologií přispívající ke snižování průmyslového znečištění												
122.	rozvoj informačních systémů o znečišťování životního prostředí												
123.	Oblast intervence 5.1 – Omezování průmyslového znečištění												Jedná se spíše o globální vliv než o konkrétně definovatelné vlivy na ekosystémy a krajinu.
124.	integrovaná prevence a omezování znečištění – BAT výzkum a vývoj BAT (vytvoření institucionálního základu pro výzkum BAT, investiční podpora výzkumu technologií na principu preventivního přístupu k ochraně ŽP)	1	0	0	0	0	0	0	2	2	0	1	Za předpokladu rozšíření na hodnocení zdraví - viz metodika EU.

125.	integrovaný registr znečišťování	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	
126.	výzkum znečišťujících látek a monitorovacích metod (infrastruktura pro identifikace zdrojů emisí, dopady na zdraví obyvatelstva a ŽP, možnosti výzkumu, vývoje a aplikace technologií snižujících znečištění)	1	0	0	0	1	1	0	1	1	1	1	Možnost využít bioindikátorů.
127.	ekonomické nástroje a institucionální zabezpečení pro omezování rizik chemických látek a prosazování nové právní úpravy jejich managementu REACH; - v rámci implementace REACH vytvoření systému ekonomických nástrojů pro podporu aktivit vedoucích ke snižování a omezování rizika chemických látek; - vybudování národního informačního centra pro realizaci nové právní úpravy REACH, které bude napojeno na Evropskou chemickou agenturu a bude napomáhat šíření	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	

	informací o rizicích pro odbornou i ostatní veřejnost												
128.	budování infrastruktury pro institucionálního zázemí výzkumu BAT												
129.	podpora propojování informačních systémů												
130.	zpřístupňování informací o životním prostředí uživatelům Internetu												
131.	vytváření uživatelsky přátelských aplikací k plnění povinností vyplývajících z legislativy												
132.	infrastruktura pro program REACH												
133.	prevence sesuvů a skalních řícení, monitorování geofaktorů a následků hornické činnosti a hodnocení neobnovitelných přírodních včetně podzemních vod												

134.	Oblast intervence 5.2 – Prevence sesuvů a skalních řícení, monitorování geofaktorů a následků hornické činnosti a hodnocení neobnovitelných přírodních zdrojů včetně zdrojů podzemních vod												
135.	provedení sanace a stabilizace nejnebezpečnějších sesuvů a skalních masivů a zajištění jejich monitorování	0	1	0	0	3	3	1	1	1	0	1	Sanace skal může ovlivnit charakter krajiny, narušeny mohou být ekosystémy skal.
136.	zpracované a přehodnocené zásoby podzemních vod, revize ochranných pásem a vybudování nových zdrojů podzemních vod pro zásobování obyvatelstva	0	1	1	1	3	3	0	1	1	1	1	Čerpání podzemních vod může mít za následek jejich pokles a degradaci ekosystémů až po změny na úrovni krajiny. Upřednostňovat využívání a obnovu povrchových zdrojů vod při obnově a zvyšování vodohospodářského potenciálu krajiny. Tím se docílí vyšší zainteresovanosti na snižování znečištění do vod. Viz Priorita 1.
137.	zajištění dalších neobnovitelných zdrojů		1	1	1	4	4	0	1	1	0	1	Nové těžby vedou k likvidaci ekosystémů a k narušení krajiny.
138.	odstranění negativních následků hornické činnosti realizované v minulosti	2	3	3	3	2	2	1	4	2	1	1	Pozor na sanaci sukcesně pokročilejších těžebních tvarů a možné výskyty chráněných druhů na výsypkách a narušených půdách. Riziko prosazování technických a biologických

													rekultivací „za každou cenu“, bez dostatečného posouzení cennosti současného stavu. Za předpokladu dodržení legislativy a použití vhodných rekultivačních materiálů.
139.	<i>technická zajištění nebo odstranění nebezpečných skalních masivů, nebezpečných sesuvů a negativních následků hornické činnosti realizované v minulosti</i>												Tato činnost může do jisté míry ohrozit extrémní společenstva skal (Hřensko), sanací hornické činnosti bývají ničeny hodnotné biotopy a mokřadní společenstva v zatopených propadlinách a depresích (Ostravsko , Karvinsko). Výsypky, které se zalesňují a rekultivují, často obsahují mizející společenstva extrémních stanovit. Z ekonomického a biologického hlediska doporučuji upřednostnit sukcesi a preferovat stávající využití
140.													
141.	Priorita 6 ZLEPŠOVÁNÍ STAVU PŘÍRODY A KRAJINY												
142.	zastavení poklesu biodiverzity a zvýšení ekologické stability krajiny												
143.	implementace soustavy Natura 2000												
144.	Oblast intervence 6.1 – Implementace a péče o												

	území soustavy Natura 2000												
145.	zajištění podkladů pro vyhlášení schválených evropsky významných lokalit	0	0	0	0	1	1	0	0	0	2	1	Zvláště u druhových lokalit (a v Ptačích oblastech) je nutné přesně definovat stav populací předmětů ochrany a jejich podíl na ochraně druhu v ČR, totéž je potřebné i u biotopů.
146.	zajištění podkladů pro naplnění povinnosti monitoringu podle Směrnice Rady 79/409/EHS o ochraně volně žijících ptáků a Směrnice Rady 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1	
147.	opatření spojená s implementací soustavy Natura 2000 včetně monitoringu zvláště chráněných území, vybraných území soustavy Natura 2000 a stavu populací rostlinných a živočišných druhů (do podpory lze zahrnout i náklady na výkupy												V první řadě je nutné zajistit nedotknutelnost pozemků v lokalitách ve vlastnictví státu.

	pozemků)												
148.	obnova a ochrana přírodních a přírodě blízkých biotopů a ohrožených rostlinných a živočišných druhů												
149.	<p>Oblast intervence 6.2 – Podpora biodiverzity</p> <p>(do podpory lze zahrnout i náklady na výkupy pozemků, a to s výjimkou fyzických osob; do podpory lze dále zahrnout náklady související s likvidací nevyužitě rostlinné hmoty z managementových opatření např. formou kompostování - (nepodporuje se skládkování, pálení bez energetického využití apod.; podmínkou pro realizaci je odborný posudek s doporučujícím vyjádřením od AOPK ČR)</p>												
150.	posílení populací ohrožených druhů rostlin a živočichů a jejich biotopů	0	1	1	1	1	0	0	0	0	2	1	
151.	posílení biologické rozmanitosti na úrovni stanovišť	0	1	1	1	1	1	0	0	0	2	1	Nemělo by bránit sanaci SEZ.

152.	snížení antropogenních vlivů na přírodu a krajinu	0	1	1	1	1	1	0	0	0	2	1	Nejedná se o snížení vlivů, které podmiňují existenci polopřirodních ekosystémů a specifických typů kulturních krajin.
153.	opatření k uchování a zvyšování početnosti druhů, realizovaná především prostřednictvím záchrany druhů a ekosystémů a vytváření vhodných podmínek pro jejich další existenci.												Podporovat i opatření chápaná v širší souvislosti s konkrétním druhem (např. omezení eutrofizace lokality, hospodaření na souvisejících plochách a potenciálně vhodných plochách). Využívat další opatření k plnění tohoto cíle (stavba ČOV) – v podstatě by to mělo být výběrovým kritériem pro všechny podporované aktivity.
154.	zajišťování péče o chráněná území a vyhodnocování výsledků péče s využitím zásad ekosystémového přístupu při ochraně biodiverzity in situ												
155.	opatření k minimalizaci a předcházení škodám způsobeným silně a kriticky ohroženými zvláště chráněnými druhy živočichů na komunikacích, vodohospodářských objektech, zemědělských a lesních kulturách, chovech ryb a včel												
156.	investiční opatření směřující ke zvyšování												Na příklad v případě ÚSES a zvyšování migrační prostupnosti krajiny více využívat řízenou sukcesi než obvyklé „zahradnické metody“.

	<i>adaptivních schopností ekosystémů a druhů na rostoucí fragmentaci krajiny, další antropogenní vlivy a na zátěžové faktory životního prostředí včetně opatření v souvislosti s péčí o handicapované živočichy</i>												
157.	<i>předcházení zavlékání, regulace a likvidace populací invazních druhů rostlin a živočichů</i>												Opatření musí být pojato systémově, jinak se jedná o mrhání prostředků (např. likvidace introdukovaných dřevin pouze v ZCHÚ).
158.	<i>realizace trvalých opatření na ochranu jeskyní a krasových jevů</i>												Opatření musí být pojato systémově, jinak se jedná o mrhání prostředků (např. likvidace introdukovaných dřevin pouze v ZCHÚ).
159.	<i>investiční opatření pro obnovu a výstavbu návštěvnické infrastruktury ve zvláště chráněných územích, ptačích oblastech, evropsky významných lokalitách, přírodních parcích a geoparcích (včetně návštěvnických středisek)</i>												
160.	obnova ekologicky významných krajinných struktur												

161.	Oblast intervence 6.3 – Obnova krajinných struktur													
162.	zvýšení počtu a plochy založených a obnovených krajinných prvků a prvků územních systémů ekologické stability	1	0	1	1	1	1	0	0	0	2	1	Zvýší biodiverzitu a pestrost ekosystémů v krajíně, bude mít významně pozitivní vliv na krajinný ráz.	
163.	realizace opatření navržených v rámci schválených komplexních pozemkových úprav zaměřených na výsadbu zeleně v krajíně a ochranu půdy												Více využívat řízenou sukcesí než obvyklé „zahradnické metody“.	
164.	příprava a realizace prvků územních systémů ekologické stability												Více využívat řízenou sukcesí než obvyklé „zahradnické metody“, postupovat komplexně, zatím se často realizují prvky vytržené z kontextu, při realizaci na jednom katastru ověřit a revidovat ÚSES na katastrech sousedních.	
165.	zakládání a obnova krajinných prvků (výsadba a obnova remízů, alejí, soliterních stromů, větrolamů atd.), břehových porostů a historických krajinných struktur (vč. polních cest a ošetření stromů ve významných alejích), péče o památné												Pozor na sanaci starých stromů z pohledu entomologie, v případě sanace přestárých alejí postupovat v předstihu a postupně, zanechávat torza – důležité z entomologického hlediska	

	<i>stromy</i>												
166.	zlepšení přírodních poměrů v lesích	0	0	1	1	1	1	0	0	1	0	1	Zvýšení biodiverzity, stability lesů v krajině, otázkou je zvolení vhodných metod pěstování lesa a jeho druhového a věkového složení. Měl by zde být kladen důraz především na stabilitu lesa s ohledem na panující nepříznivé vlivy (imise, klima, škůdci), prioritou by pak mělo být plnění mimoprodukčních funkcí.
167.	zlepšení stavu lesních půd	0	0	1	1	1	0	0	0	1	1	1	Znamená druhovou pestrost dnes ochuzeného bylinného patra, Náprava spočívá v ponechávání biomasy v lese a vhodném druhovém složení lesa (meliorační dřeviny), nepoužívání holosečného způsobu těžby dřeva a nadměrného narušování povrchu půdy těžebními mechanismy.
168.	<i>opatření k zachování a celkovému zlepšení přírodních poměrů v lesích ve zvláště chráněných územích, územích soustavy Natura 2000, vymezených regionálních a nadregionálních biocentrech územních systémů ekologické stability, a to dosažením druhové a prostorové skladby porostů, odpovídající místním přírodním podmínkám</i>												Zasadit se pro posuzování LHP dle §45 h a i. V lesích ve vlastnictví státu potlačit produkční funkci lesa ve prospěch funkcí mimoprodukčních, opatření vnímat jako součást dalších cílů (protipovodňová ochrana, podpora biodiverzity, čistota vod atd.).

169.	realizace lesopěstebních opatření biologického charakteru pro vytvoření základních podmínek a nastartování procesu regenerace současného stavu lesů v prioritních oblastech pásem ohrožení emisemi (podle stávající legislativy pásma ohrožení A až C) ve zvláště chráněných územích a územích soustavy Natura 2000												Zasadit se pro posuzování LHP dle §45 h a i. V lesích ve vlastnictví státu potlačit produkční funkci lesa ve prospěch funkcí mimoprodukčních, opatření vnímat jako součást dalších cílů (protipovodňová ochrana, podpora biodiverzity, čistota vod atd.).
170.	optimalizace vodního režimu krajiny												
171.	Oblast intervence 6.4 – Optimalizace vodního režimu krajiny												
172.	náprava v minulosti nevhodně upravených toků, nevhodných odvodnění a jiných zásahů negativně ovlivňujících vodní režim v krajině	0	0	1	1	1	1	2	2	1	2	2	V případě archeologie, historie a kultury a rovněž v případě starých zátěží – obezřetnost při návrhu trasování a u výkopových prací – viz riziko ad 1/ poškození archeologických památek; ad 2/ kontakt se starou ekologickou zátěží neznámého původu a složení – riziko aktivace jejího vlivu, ale také možnost efektivní sanace. V případě, výchovy, osvěty a vzdělávání – obhajoba investic, poučení stavebníků. Pozor na „nápravu“ dnes již naturalizovaných toků a sanaci „povodňových škod“, které zhusta vedou k od přírodnosti toků, narušení režimu

													plavenin nebo narušení erozních bází toků.
173.	zvyšování retenční schopnosti krajiny	0	1	1	1	2	1	0	0	1	2	1	Hrozí nebezpečí budování rybníků a poldrů v místech mokřadních a lučních biotopů a zachovalých niv toků, též riziko aktivace starých ekologických zátěží (SEZ).
174.	<i>realizace opatření příznivých z hlediska krajinné a ekosystémové diverzity vedoucí ke zvyšování retenční schopnosti krajiny, ochraně a obnově přirozených odtokových poměrů a k omezování vzniku rizikových situací, zejména povodní</i>												Uvést do souladu ekonomické, funkční a biologické hledisko projektů, nepodporovat projekty neobsahující výrazný biologický podtext.
175.	snížení výskytu negativních vlivů vodní a větrné eroze	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	
176.	<i>opatření k ochraně proti vodní a větrné erozi a k omezování negativních důsledků povrchového odtoku vody (založení nebo obnova mezí, zasakovacích pásů a průlehů)</i>												Přehodnotit USLE dle nejnovějších poznatků, preferovat opatření organizační před technickými a nebo alespoň jejich kombinaci.

177.	regenerace urbanizované krajiny												
178.	Oblast intervence 6.5 – Podpora regenerace urbanizované krajiny												
179.	zvýšení počtu, rozlohy a přírodní kvality segmentů přírodního charakteru v zastavěných územích	1	0	1	1	1	1	1	0	1	2	1	Refugia druhů, krajinářsky významné plochy, možnost sanací SEZ.
180.	individuální projekty pro zakládání a revitalizaci významné sídelní zeleně s preferencí druhové skladby posilující diverzitu sídelních biotopů a vztah obyvatel sídel (zejména dětí a mládeže) k přírodě (podpora je zaměřena na zakládání a obnovu parků a další trvalé nelesní zeleně na plochách vymezených v územně plánovací dokumentaci, stromořadí a významných skupin stromů uvnitř sídel, hřbitovů, městských a obecních lesoparků a školních zahrad)												Podporovat projekty s biologickou náplní, u rekonstrukce zeleně hrozí likvidace doupných stromů a stanovišť hmyzu vázaného na mrtvé dřevo apod. prostředí. podporovat zanechávání torz stromů a mrtvých jedinců.

181.	zakládání a regenerace zeleně v rámci tvorby zeleného prstence kolem sídla, vymezené v územně plánovací dokumentaci												Podporovat projekty s biologickou náplní.
182.	odstranění nevyužívaných staveb a dalších zátěží z chráněných území	2	3	1	1	1	1	3	3	3	1	1	<p>Mimo kulturní – architektonické památky - zde je třeba hledat možnost nového využití, které zajistí náklady na jejich údržbu.</p> <p>Nebezpečí zavlečení invazních druhů při demolici a sanaci území.</p> <p>Vyšší nároky na kapacitu skládek pro uložení odpadů.</p> <p>Nutnost hodnocení stavby před její demolicí, provést rizikové analýzy před odstraněním zátěže.</p> <p>Riziko narušení okolních ekosystémů při odstraňování a odvozu z dotčené lokality.</p>
183.	výsadba vegetace s přírodě blízkým charakterem na místě dříve odstraněných malých a ekonomicky těžko využitelných brownfields, jiných staveb a zařízení, zátěže či následků geologického průzkumu												Pozor na možný výskyt některých stanovišť a druhů extrémů.
184.	odstranění nebo zajištění nevyužívaných staveb a dalších objektů ve zvláště												Preferovat využití v rámci dalších opatření.

	<i>chráněných územích a územích zařazených do soustavy Natura 2000</i>												
185.													
186.	PRIORITA 7 ROZVOJ INFRASTRUKTURY PRO ENVIRONMENTÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ, PORADENSTVÍ A OSVĚTU												
187.	zabezpečení plošné dostupnosti kvalitního environmentálního vzdělávání a osvěty a environmentálního poradenství												
188.	<u>zabezpečení kvalitní</u> <u>infrastruktury (materiálního</u> <u>a provozního zázemí) pro</u> <u>realizaci programů</u> <u>environmentálního</u> <u>vzdělávání a pro</u> <u>environmentální</u> <u>poradenství</u> <u>proporcionálně ve všech</u> <u>krajích</u>												Nepřímý pozitivní vliv prostřednictvím informovanosti a osvěty.

189.	zabezpečení kvalitní infrastruktury (materiálního a provozního zázemí) pro poskytování informací o životním prostředí prostřednictvím sítí environmentálních informačních center												Nepřímý pozitivní vliv prostřednictvím informovanosti a osvěty.
190.	zabezpečení kvalitní infrastruktury pro realizace programů vzdělávání o interdisciplinárních a ekonomických souvislostech problematiky životního prostředí (obnovitelné zdroje a úspory energie, inovační efekty, dopady na zaměstnanost, nákladově efektivní řešení)												Nepřímý pozitivní vliv prostřednictvím informovanosti a osvěty.
191.	zabezpečení nabídky kvalitních odborných materiálů pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu												Nepřímý pozitivní vliv prostřednictvím informovanosti a osvěty.
192.	Oblast intervence 7.1 – Rozvoj infrastruktury pro realizaci environmentálních vzdělávacích programů,												

	poskytování environmentálního poradenství a environmentálních informací													
193.	rovnoměrná síť center environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v jednotlivých krajích ČR	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	Jedná se pouze o nepřímé pozitivní vlivy související s informovaností obyvatelstva, tj. zmírnění tlaku obyvatel na ekosystémy a krajinu.
194.	v každém kraji alespoň jedna environmentální poradna	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	Nepřímý pozitivní vliv prostřednictvím informovanosti a osvěty.
195.	rovnoměrná síť environmentálních informačních center zřízených zejména při CHKO, NP a dalších relevantních institucích	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	Nepřímý pozitivní vliv prostřednictvím informovanosti a osvěty.
196.	dostatečná nabídka aktuálních kvalitních odborných materiálů pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu a jejich rovnoměrná distribuce v rámci ČR	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	Nepřímý pozitivní vliv prostřednictvím informovanosti a osvěty.
197.	rekonstrukce stávajících													

	<i>objektů center a poraden</i>												
198.	<i>nákup, rekonstrukce a výstavba objektů za účelem vzniku nových center a poraden</i>												Situovat do turisticky atraktivních lokalit.
199.	<i>materiální a technické vybavení investičního charakteru objektů center a poraden</i>												
200.	<i>materiální a technické vybavení investičního charakteru školských zařízení a vzdělávacích institucí pro vydávání odborných materiálů</i>												
201.													
202.	Priorita 8 TECHNICKÁ ASISTENCE												
203.	zajistit řádnou implementaci Operačního programu Životní prostředí												

204.	podpora aktivity pro přípravu, implementaci, monitorování a kontrolu programu												
205.	Oblast intervence 8.1 – Technická asistence při přípravě, realizaci, monitorování a kontrole operací OP Životní prostředí												
206.	podpora hodnocení, studie, informovanost a publicitu programu												
207.	dosáhnout odpovědné a účinné správy programu, maximalizovat kvalitu programu a účinnost jeho implementace	1	0	0	0	1	1	0	0	1	1	1	Za předpokladu, že program bude racionálně upraven.
208.	výdaje vzniklé při jednáních Monitorovacího výboru OP a jiných výborů včetně výdajů zahrnujících náklady na účast odborníků a jiných subjektů na těchto jednáních												

209.	Oblast intervence 8.2 – Ostatní výdaje technické asistence OP Životní prostředí												
210.	kontrolovat pokrok a zabezpečit pravidelné podávání zpráv o realizaci programu	1	0	0	0	1	1	0	0	0	1	1	Důležité pro nápravu případných systémových chyb, které mohou poškozovat ekosystémy a krajinu.
211.	výdaje na audity a kontroly												
212.	zpracování studií a zpráv o postupu realizace OP včetně zpracování podkladů pro přípravu výroční a závěrečné zprávy												
213.	výdaje na přípravu, výběr, hodnocení a monitorování podpory a činností spojených s realizací OP												
214.	zabezpečit schopnou a účinnou technickou asistenci pro všechny relevantní aktéry procesu	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	
215.	náklady na mzdové a jiné výdaje v rámci odměňování zaměstnanců												

	zabezpečujících administrativní podporu, pracovníků státní a veřejné správy nebo dalších pracovníků zaměstnaných za účelem realizace úkolů v rámci aktivit technické asistence												
216.	pořízení a instalaci počítačového systému pro řízení, monitoring, kontrolu a hodnocení												
217.	zajištění požadavků vyplývajících z komunikační strategie OP včetně pořádání informačních a propagačních akcí, vydávání propagačních materiálů a provádění analýz dopadů těchto akcí												
218.	zpracování studií a analýz zaměřených na sledování dopadů realizace programu, analyzování průběhu jejich realizace, vhodnosti a efektivnosti implementačních struktur, identifikování „úzkých míst“ programu s cílem formulovat doporučení pro operativní zefektivnění řízení programu nebo využití zkušeností pro další programové období												

219.	aktivity zaměřené na zlepšování metod hodnocení a výměny informací o praktických postupech v oblasti realizace pomoci ze strukturálních fondů												
220.	organizace seminářů a workshopů zaměřených na výměnu zkušeností jednotlivých aktérů zapojených do realizace programu (partnerů, konečných příjemců a veřejnosti), spolupráci a předávání zkušeností s dalšími regiony EU, včetně diskusí o dalším směřování podpory v novém programovacím období												
221.	zpracování analýz, podkladových studií a samotná příprava OP pro období 2014 – 2020, včetně zpracování ex-ante hodnocení a hodnocení vlivů na životní prostředí												

7. Plánovaná opatření pro předcházení, snížení nebo kompenzaci všech závažných negativních vlivů na životní prostředí vyplývajících z provedení koncepce.

S ohledem na průběžný proces posuzování vlivů koncepce na životní prostředí došlo již v předchozích etapách zpracování Operačního programu Životní prostředí k eliminaci většiny environmentálně rizikových návrhů na úrovni priorit a cílů. Další navrhovaná opatření pro předcházení, snížení nebo kompenzaci všech závažných negativních vlivů na životní prostředí jsou uvedena v komentáři tabulky zahrnuté do kapitoly č. 10 a jsou předkládána jako východisko pro závěrečnou finalizaci posuzované koncepce v rámci procesu hodnocení vlivů (SEA).

8. Výčet důvodů pro výběr zkoumaných variant a popis, jak bylo posuzování provedeno, včetně případných problémů při shromažďování požadovaných údajů (např. technické nedostatky nebo nedostatečné know-how).

Předkládaný Operační program Životní prostředí vznikl formou průběžného projednávání jednotlivých návrhů. Výstupní podoba koncepčního dokumentu je proto monovariantní.

Nerealizace Operačního programu Životní prostředí by znamenala zastavení převažujících pozitivních trendů u kvalitativních i kvantitativních ukazatelů stavu životního prostředí a veřejného zdraví a vedla by k obtížně zvrátitelnému zhoršení prostředí i zdraví lidí.

Posouzení vlivů Operačního programu Životní prostředí na životní prostředí bylo provedeno v souladu se zákonem č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění zákona č. 93/2004 Sb. Jako metodické východisko byly využity Metodika posuzování vlivů koncepcí na životní prostředí (MŽP, edice Planeta 7/2004) a metodická doporučení Evropské komise pro hodnocení vlivů operací strukturálních fondů na životní prostředí. Zpracovatelský tým v průběhu posuzování průběžně hodnotil předkládané varianty návrhu Operačního programu Životní prostředí a podílel se na zveřejňování diskusních verzí jeho návrhu. V rámci vyhodnocení vlivů se zpracovatel zaměřil na naplnění požadované struktury dokumentu dle přílohy č. 9 zákona č. 100/2001 Sb., ve znění pozdějších novel, doplněné o požadavky závěru zjišťovacího řízení a relevantní připomínky veřejnosti.

Z hlediska dostupnosti požadovaných údajů se vyskytovaly převážně problémy s dostupností nejaktuálnějších dat o stavu životního prostředí (2005) z hlediska termínu zpracování koncepce (2005 – 2006).

9. Stanovení monitorovacích ukazatelů (indikátorů) vlivu koncepce na životní prostředí.

Vzhledem k mimořádné šíři a specifikům jednotlivých prioritních os jsou v případech, kde je to účelné stanoveny indikátory pro měření dopadů na životní prostředí a veřejné zdraví přímo v tabulkách hodnocení vybraných programových dokumentů, resp. jsou jejich přílohou. Další indikátory byly v zájmu kompatibility plnění Operačního programu Životní prostředí po vyhodnocení SEA týmem převzaty přímo z tohoto koncepčního dokumentu (viz kapitola č. 11).

10. Popis plánovaných opatření k eliminaci, minimalizaci a kompenzaci negativních vlivů zjištěných při provádění koncepce.

V návaznosti na hodnocení vlivů operačních cílů na klíčové složky životního prostředí a v duchu vysvětlení v kapitole č. 7 jsou opatření k eliminaci, minimalizaci a kompenzaci negativních vlivů zjištěných při provádění koncepce vyjádřena formou komentářů a doporučení členů SEA týmu v posledním sloupci následující tabulky .

číslo	<p style="text-align: center;"> A – PRIORITY B – globální cíle C – specifické cíle D – oblast intervence E - operační cíle F - aktivity </p>	Komentáře a doporučení SEA týmu
1.	<p>Priorita 1</p> <p>ZLEPŠOVÁNÍ VODOHOSPODÁŘSKÉ INFRASTRUKTURY A SNIŽOVÁNÍ RIZIKA POVODNÍ</p>	<p>Zejména snižování rizika povodní musí vycházet z principu komplexní protipovodňové ochrany, tj. soustředit se na systematické úpravy v celých povodích a nezakládat protipovodňovou ochranu na jednotlivých proklamativních investičních záměrech. Princip protipovodňové ochrany může být zapojen jako jedno z kritérií do každého záměru v krajině.</p>
2.	<p>zlepšení stavu povrchových a podzemních vod, zlepšení kvality dodávek jakostní pitné vody pro obyvatelstvo a snižování rizika povodní</p>	
3.	<p><u>Povrchové a podzemní vody - 1</u> <u>zajistit na našem území stav vod, které budou minimálně znečištěné a které svou jakostí umožní bezproblémové využití pro lidskou spotřebu a budou vhodné pro život biologických společenstev typických pro příslušné lokality</u></p>	<p>Opatření podpoří biologické funkce toků, ale je potřeba ho navázat na revitalizaci zejména menších toků, které podpořením samočisticích funkcí pomohou naplňovat tento cíl</p>
4.	<p><u>Povrchové a podzemní vody - 2</u> <u>snižovat množství vypouštěného znečištění do toků;</u></p>	<p>Klást důraz i na druh polutantů, nejen na množství. Omezit zejména vypouštění RAS, fosforu a dalších neodbouratelných látek.</p>
5.	<p><u>Povrchové a podzemní vody - 3</u> <u>zlepšování stavu povrchových a podzemních vod naplňovat snižováním vypouštěného znečištění čištěním odpadních vod a související výstavbou kanalizací, doprovázenou i omezováním vlivu difúzních zdrojů znečištění</u></p>	<p>Podporovat omezení drobných zdrojů znečištění – tj. alternativy k domácím ČOV, které budou cenově dostupné a zároveň akceptovatelné státní správou.</p>

6.	Oblast intervence 1.1 – Snížení znečištění vod	
7.	<u>zvýšení počtu ekvivalentních obyvatel napojených na kanalizaci a vyhovující čistírnu odpadních vod</u>	<p>U G a J – obezřetnost při návrhu trasování a u výkopových prací – viz riziko ad 1/ poškození archeologických a kulturních památek; ad 2/ kontakt se starou ekologickou zátěží neznámého původu a složení – riziko aktivace jejího vlivu, ale také možnost efektivní sanace; u K – obhajoba investic, poučení stavebníků.</p> <p>Pozitivní vliv z hlediska omezení znečištění podpovrchových i povrchových vod a následnou eutrofizaci ekosystémů.</p> <p>Zajistit zpracování kalů z ČOV. Kalová koncovka není dostatečně řešena. Provázat se zlepšením úrovně kalového hospodářství.</p> <p>Velká zdravotní rizika při nesprávném nakládání.</p>
8.	<u>zlepšení čistoty vodních toků</u>	Významnou roli zde může sehrát samočistící funkce toků. Opatření zajistí stabilizaci ekosystémů vod, zvýšení biodiverzity.
9.	<u>zlepšení úrovně kalového hospodářství</u>	Dostatečně není řešeno. V části odpadového hospodářství není uvedeno.
10.	<u>omezení obsahu zvlášť nebezpečných látek ve vodách</u>	Stabilizace ekosystémů vod, zvýšení biodiverzity.
11.	<u>snížení eutrofizace povrchových vod</u>	Stabilizace ekosystémů vod, zvýšení biodiverzity. Lze realizovat v biologickém stupni dočišťování odpadních vod. Povede ke stabilizaci ekosystémů vod, zvýšení biodiverzity a k zlepšení podmínek zejména u vod stojatých pro rekreační využití.
12.	<u>zajištění komplexního monitoringu vod</u>	Slouží spíše k sledování trendů, vhodné v návaznosti na biomonitoring.
13.	<u>výstavba, rekonstrukce a intenzifikace ČOV nebo ekvivalentního přiměřeného čištění v aglomeracích pod 2000 EO s funkčním stokovým systémem nebo v územích vyžadujících zvláštní ochranu (NP, CHKO, lokality NATURA) na úroveň ukazatelů ve vypouštěných odpadních vodách požadovanou vodoprávním orgánem.</u>	<p>Nutnost dopracovat kalovou koncovku. Řešit nakládání s kaly. V textu jen popis není uvedeno řešení.</p> <p>ešení. V menších obcích podporovat levné alternativy ČOV (v současnosti jsou stávající technologie v poměru k dostupným fin, prostředkům velmi drahé, to se týče i provozu) v kombinaci s biologickými stupni a navazující podporou samočistících funkcí recipientů</p>

		Stanovit kriteria pro alternativní řešení čištění o.v. z domácností, zajistit jejich propagaci a akceptování státní správou.
14.	<i>výstavba, rekonstrukce a dostavba stokových systémů v aglomeracích nad 2000 EO.</i>	
15.	<i>dostavba a rekonstrukce stokových systémů v aglomeracích pod 2000 EO tam, kde je stokový systém již částečně vybudován a dostavba nebo rekonstrukce je nutná pro přivedení odpadních vod na ČOV a výstavba stokových systémů v aglomeracích pod 2000 EO v územích vyžadujících zvláštní ochranu (NP, CHKO, lokality NATURA).</i>	V menších obcích podporovat levné alternativy ČOV (v současnosti jsou stávající technologie v poměru k dostupným fin, prostředkům velmi drahé, to se týče i provozu) v kombinaci s biologickými stupni a navazující podporou samočisticích funkcí recipientů Stanovit kriteria pro alternativní řešení čištění odpadních vod z domácností, zajistit jejich propagaci a akceptování státní správou.
16.	<i>technická opatření u bodových zdrojů znečištění u průmyslových znečišťovatelů ke snížení obsahu zvláště nebezpečných látek ve vodách.</i>	
17.	<i>budování a podpora systémů komplexního sledování, zjišťování a hodnocení stavu jakosti a množství povrchových a podzemních vod.</i>	Použít pro odhalování zdrojů znečištění.
18.	<i>technická a biologická opatření na snížení eutrofizace povrchových vod</i>	Spočívají zejména v podpoře biologických funkcí toků a v zapojení biologických dočišťovacích stupňů pod ČOV.
19.	<u>Pitná voda - 1</u> <u>zrušit dodávky nekvalitní pitné vody v řadě lokalit a nahradit ji kvalitativně a kvantitativně odpovídající pitnou vodou</u>	
20.	<u>Pitná voda - 2</u> <u>zajistit nápravu nežádoucího stavu v těchto lokalitách a zabezpečit dodávky pitné vody v odpovídající jakosti a množství</u>	Otázka je ve zdrojích kvalitní pitné vody, tj. cíl realizovat s ohledem na možnost poškození zdrojových oblastí odebíráním podpovrchových a povrchových vod.
21.	Oblast intervence 1.2 – Zlepšení jakosti pitné vody	

22.	<u>zlepšení zásobování jakostní pitnou vodou</u>	V oblastech s nedostatečnými zásobami vod (podzemními i povrchovými) může docházet (dochází) k nadměrnému čerpání zdrojů. Z hlediska záborů půd mohou vznikat tlaky na budování velkých povrchových zásobníků vody místo řešení problematiky v místě (úspory, lepší zadržování vody v krajině). Nepodporovat budování nových přivaděčů či vyhledávání nových zdrojů pitné vody bez rekonstrukce současné rozvodné sítě (zamezení ztrát). Některé záměry se mohou dostat do konfliktu ze záměry ochrany přírody.
23.	výstavba, rekonstrukce a intenzifikace úpraven vody a zdrojů pitné vody zásobujících více než 2000 obyvatel	Některé záměry se mohou dostat do konfliktu ze záměry ochrany přírody.
24.	výstavba, rekonstrukce a dostavba přivaděčů a rozvodných sítí pitné vody v obcích nad 2000 obyvatel	Některé záměry se mohou dostat do konfliktu ze záměry ochrany přírody.
25.	výstavba, rekonstrukce a intenzifikace úpraven a zdrojů pitné vody a výstavba, rekonstrukce a dostavba přivaděčů a rozvodných sítí pitné vody v aglomeracích pod 2000 obyvatel které jsou zároveň umístěny v územích vyžadujících zvláštní ochranu (NP, CHKO, lokality NATURA). Toto opatření bude prioritně podporováno jako součást komplexního řešení zásobování vodou a odvádění a čištění odpadních vod v těchto aglomeracích v návaznosti se souvisejícími oblastmi intervencí.	Některé záměry se mohou dostat do konfliktu ze záměry ochrany přírody.
26.	<u>Omezování rizika povodní analyzovat a minimalizovat rizika povodní vyjádřená prostřednictvím zpracování map rizika povodní, zkvalitnění hlásného a předpovědního systému a vypracování a realizace plánu zvládnutí rizik povodní, zejména ochrany života obyvatel, majetku a životního prostředí, a realizace opatření na zadržení vody v krajině přírodě blízkým způsobem</u>	U protipovodňových opatření maximálně využívat přírodní dispozice krajiny a krajinných procesů - sukcese a přirozené dynamiky vývoje vodních toků.
27.	Oblast intervence 1.3 – Omezování rizika povodní	

28.	<u>zajištění zvýšení ochrany života osob a majetku ekonomických aktivit regionů a životního prostředí v důsledku možné kontaminace závadnými látkami zadržením vody v krajině</u>	Za předpokladu souladu se strategií státu ve vztahu k ochraně kulturního dědictví nemůže být realizováno na úkor narušení přirozených ekosystémů a narušení krajinného rázu (budování poldrů, přehrad a vodních nádrží). Hodnotit i druhové složení břehových porostů při rekonstrukci i nové výsadbě.
29.	<u>zlepšení systému předpovědní a hlásné povodňové služby</u>	
30.	<u>dokončení mapy rizik povodní (mapa záplavových území ČR 1:10000)</u>	V návaznosti stanovit mapu území vhodných pro transformaci a zadržení povodně přírodně blízkými způsoby.
31.	<u>vyhlášení standardů přijatelného rizika pro ohrožená území v souvislosti s mapovými podklady záplavových území</u>	Zohlednit funkci říčních a potočních niv a lesních porostů v nivách. Vytipovat také území, které se zvýšenou měrou podílí na zvýšeném odtoku a přednostně zde přistoupit k realizaci komplexních protipovodňových opatření. Zohlednit především funkci říčních a potočních niv a lesních porostů v nivách
32.	<u>zjištění veřejných informací obyvatelstva o předpovědních a varovných systémech povodňové ochrany a o územích ohrožených povodňovým rizikem</u>	Získat obyvatelstvo pro spolupráci při řešení protipovodňových opatření – jsou vlastníci půdy a budou je udržovat.
33.	<i>budování, rekonstrukce a modernizace vybavení informačního systému předpovědní povodňové služby a hlásné povodňové služby na státní, regionální a místní úrovni, investiční podpora zpracování mapových podkladů o povodňovém nebezpečí a povodňovém riziku s konkretizovanými výstupy na státní a regionální úrovni</i>	
34.	<i>realizace opatření pro zvýšení zadržení vody v krajině, a zkapacitnění koryt v současně zastavěných územích obcí a další opatření ke zlepšení vodního režimu krajiny s významným protipovodňovým efektem, prováděná přírodě blízkým způsobem</i>	Získat obyvatelstvo pro spolupráci při řešení protipovodňových opatření – jsou vlastníci půdy a budou je udržovat. Koryta zkapacitňovat přírodně a architektonicky vhodným způsobem, začlenit je do intravilánu, tj. nebudovat finančně náročné a obyvatelstvu nebezpečné koryta. Dbát na plnění biologických funkcí. Přístup obyvatel k vodě a estetickou funkci.

35.		
36.	PRIORITA 2 ZLEPŠOVÁNÍ KVALITY OVZDUŠÍ A SNIŽOVÁNÍ EMISÍ	
37.	ZLEPŠENÍ NEBO UDRŽENÍ KVALITY OVZDUŠÍ A OMEZENÍ EMISÍ ZÁKLADNÍCH ZNEČIŠŤUJÍCÍCH LÁTEK DO OVZDUŠÍ S DŮRAZEM NA VYUŽITÍ INOVATIVNÍCH ENVIRONMENTÁLNĚ ŠETRNÝCH ZPŮSOBŮ VÝROBY ENERGIE VČETNĚ OBNOVITELNÝCH ZDROJŮ ENERGIE A ENERGETICKÝCH ÚSPOR	
38.	<u>snížit expozici obyvatelstva nadlimitním koncentracím PM₁₀ a koncentracím PM_{2,5}</u>	
39.	<u>snížit celkovou expozici obyvatelstva nadlimitním koncentracím znečišťujících látek</u>	Propojit na Zdraví 21 a NEHAP.
40.	<u>omezit acidifikaci ekosystémů a vegetace</u>	Bude mít příznivý vliv na ekosystémy, stabilitu krajiny.
41.	<u>omezit emise primárních částic</u> <u>prekurzorů troposférického ozonu a</u> <u>sekundárních částic</u>	
42.	<i>Oblast intervence 2.1 – Zlepšení kvality ovzduší</i>	
43.	<i>Oblast intervence 2.2 – Omezování emisí</i>	Všeobecně pozitivně vnímané a to jak z pohledu snížení tlaku imisí na ekosystémy tak na krajinu.

44.	<u>snížení příspěvku k imisní zátěži obyvatel omezením emisí z dopravy</u>	
45.	<u>snížení příspěvku k imisní zátěži obyvatel omezením emisí ze spalovacích procesů v bytových a rodinných domech nenapojených na CZT</u>	<p>Dostatečně není zajištěno, chybí návaznost na další politiky. Zdražení ekologických paliv, návrat ke klasickým palivům a následné zhoršení kvality ovzduší a zvýšení imisní zátěže.</p> <p>Zlepšit informační politiku o dostupných výrobcích na trhu a jejich možné certifikaci.</p> <p>Zde je vhodné zajistit informovanost i ohledně spalování klasických paliv v porovnání s alternativnímu palivy (biomasa, dřevo), doplněnou o vysvětlování správných zásad účinnosti a efektivnosti vytápění. Důležitá je oblast regulace tepla.</p>
46.	<u>snížení příspěvku k imisní zátěži obyvatel omezením emisí z energetických systémů, včetně CZT</u>	
47.	<u>snížení příspěvku k imisní zátěži obyvatel omezením primární a sekundární prašnosti z povrchů</u>	<p>Kromě údržby a rekonstrukce místních komunikací podporovat i výsadbu a rekonstrukci místní liniové zeleně.</p> <p>Využívat především vegetační opatření.</p>
48.	<u>snížení emisí NOx u velkých a zvláště velkých stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší s cílem splnění národního emisního stropu ČR pro tuto látku a snížení emisí prachových částic ze stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší</u>	
49.	<u>snížení emisí VOC u stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší s cílem splnění národního emisního stropu ČR pro tyto látky a snížení emisí dalších znečišťujících látek ze stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší</u>	

50.	<u>snížení emisí amoniaku u stacionárních zdrojů znečištění ovzduší s cílem splnění národního emisního stropu ČR pro amoniak</u>	
51.	komplexní nebo dílčí řešení v neziskovém sektoru spočívající zejména v: - pořízení spalovacího zdroje se značkou ekologicky šetrný výrobek či adekvátního (nízkoemisního) zdroje, - snížení energetické spotřeby,	Zateplování budov, energetické audity, rekuperační jednotky.
52.	komplexní nebo dílčí řešení v neziskovém sektoru spočívající zejména v: - pořízení či rekonstrukce spalovacího zdroje sloužícího pro dodávku tepla do CZT, - snížení tepelných ztrát v rozvodech CZT, - rekonstrukce výměňkových a předávacích stanic, - rozšíření systémů CZT	Zateplování budov, energetické audity, rekuperační jednotky.
53.	eliminace vlivu dopravy v intravilánech měst a obcí spočívající zejména v: - nákupu a přestavbě vozidel MHD a vozidel technické obsluhy s alternativními pohony (včetně vybudování doprovodné infrastruktury, např. plínirny plynu, měnirny pro trolejbusy apod.), - pořízení prachových filtrů pro naftové motory vozidel MHD, technické obsluhy a veřejné správy, - zlepšení průjezdnosti na místních komunikacích	Odklonění dopravy z center, obchvaty pro dálkovou dopravu.
54.	pořízení techniky k údržbě a čištění měst a obcí	
55.	úpravy a rekonstrukci místních komunikací	

56.	<i>snížení emisí na zdrojích LCP nad rámec platných standardů Evropských Společenství</i>	
57.	<i>inovativní technická opatření směřující do environmentálně šetrných technologií</i>	
58.	<i>technická opatření na zdrojích vedoucích ke snížení emisí znečišťujících látek do ovzduší</i>	
59.		
60.	PRIORITA 3 UDRŽITELNÉ VYUŽÍVÁNÍ ZDROJŮ ENERGIE	
61.	Udržitelné využívání zdrojů energie, zejména obnovitelných zdrojů energie (dále OZE), a prosazování úspor energie. Zvýšení využití OZE při výrobě elektřiny a zejména tepla a vyšší využití odpadního tepla.	
62.	<u>zvýšení kapacity pro výrobu tepla a elektřiny z OZE</u>	Skrývá druhotné nebezpečí v technologiích a místech pěstování biomasy. Může tím být podpořena eroze, eutrofizace toků a spodních vod, úniky používaných biocidů. Energetickými kulturami mohou být nahrazována původní a stabilní společenstva luk. V lesích by toto opatření mohlo přinést možnost návratu pařezin s příznivými důsledky pro na ně vázané druhy.
63.	<u>zvýšení využití odpadního tepla a úspor energie</u>	
64.	<u>snížení spotřeby energie na vytápění</u>	

65.	<u>náhrada spalování fosilních paliv a snížení znečištění životního prostředí</u>	Skrývá druhotné nebezpečí v technologiích a místech pěstování biomasy. Může tím být podpořena eroze, eutrofizace toků a spodních vod, úniky používaných biocidů. Energetickými kulturami mohou být nahrazována původní a stabilní společenstva luk. V lesích by toto opatření mohlo přinést možnost návratu pařezin s příznivými důsledky pro na ně vázané druhy.
66.	<i>Oblast intervence 3.1 – Výstavba nových zařízení a rekonstrukce stávajících zařízení s cílem zvýšení využívání OZE pro výrobu tepla, elektřiny a kombinované výroby tepla a elektřiny</i>	V případě biomasy skrývá druhotné nebezpečí v technologiích a místech pěstování biomasy. Může tím být podpořena eroze, eutrofizace toků a spodních vod, úniky používaných biocidů. Energetickými kulturami mohou být nahrazována původní a stabilní společenstva luk. V lesích by toto opatření mohlo přinést možnost návratu pařezin s příznivými důsledky pro na ně vázané druhy.
67.	<i>Oblast intervence 3.2 – Realizace úspor energie a využití odpadního tepla u nepodnikatelské sféry</i>	
68.	<i>Oblast intervence 3.3 – Environmentálně šetrné systémy vytápění a přípravy teplé vody pro fyzické osoby</i>	
69.	<u>zvýšení kapacity OZE pro vytápění objektů a ohřev teplé vody v sektoru rozpočtové sféry s vysokým potenciálem nákladově efektivních řešení (např. v obecních objektech, ústavech sociální péče, školách, domovech důchodců, mateřských školách apod.)</u>	<p>Pokud je zdrojem OZE pěstovaná biomasa skrývá se zde nebezpečí opětovného zvýšení rozlohy orné půdy se všemi důsledky (eroze, eutrofizace, pesticidy), hrozí i likvidace polopřirozených a přirozených stanovišť výsadbou kultur dřevin za účelem sklizně biomasy (dnes již patrné např. v nivách menších toků.</p> <p>Problémem je i intenzivní využívání odpadu po těžbě v lesích, odstraňuje se téměř všechen humusotvorný materiál.</p> <p>Na druhou stranu převedení některých lesů na pařeziny s vhodným způsobem obhospodařování může mít pozitivní vliv na biodiverzitu.</p> <p>Opatření se může stát součástí programů péče o krajinu a ZCHÚ kde je v současnosti problém s biomasou.</p> <p>U větrných elektráren zohlednit vliv na krajinný ráz, návaznost na rozvodné sítě a další potřebnou infrastrukturu.</p> <p>U malých vodních elektráren zohlednit riziko zachování minimálního průtoku v původním korytě (ochrana bioty) a provázat s opatřeními na zajištění prostupnosti toku pro vodní</p>

		organismy (rybí přechody ..).
70.	<u>zvýšení kapacity OZE pro výrobu elektrické energie</u>	<p>Pokud je zdrojem OZE pěstovaná biomasa skrývá se zde nebezpečí opětovného zvýšení rozlohy orné půdy se všemi důsledky (eroze, eutrofizace, pesticidy), hrozí i likvidace polopřirozených a přirozených stanovišť výsadbou kultur dřevin z a účelem sklizně biomasy (dnes již patrné např. v nivách menších toků.</p> <p>Problémem je i intenzivní využívání odpadu po těžbě v lesích, odstraňuje se téměř všechen humusotvorný materiál.</p> <p>Na druhou stranu převedení některých lesů na pařeziny s vhodným způsobem obhospodařování může mít pozitivní vliv na biodiverzitu.</p> <p>Opatření se může stát součástí programů péče o krajinu a ZCHÚ kde je v současnosti problém s biomasou.</p>
71.	<i>instalace fototermických systémů pro přípravu teplé vody a dodávku tepla, resp. pro možnost přitápění</i>	
72.	<i>instalace fotovoltaických systémů pro výrobu elektřiny</i>	Rozsáhlé solární farmy mohou mít vliv na ekosystémy i organismy.
73.	<i>instalace tepelných čerpadel pro dodávku tepla a pro přípravu teplé vody</i>	Nebezpečí změn teplotních charakteristik toků a nádrží.
74.	<i>instalace kotlů na biomasu pro dodávku tepla a pro přípravu teplé vody</i>	
75.	<i>instalace kogeneračních jednotek pro kombinovanou výrobu tepla a elektrické energie z biomasy, skládkového plynu, bioplynu apod.</i>	
76.	<i>instalace systémů pro dodávku tepla včetně přípravy teplé vody, pro dodávku elektřiny a kombinované výroby tepla a elektřiny s využitím geotermálních systémů</i>	

77.	<i>instalace větrných elektráren</i>	Vliv na krajinný ráz, vliv na okolí staveb a na migrující ptactvo.
78.	<i>instalace malých vodních elektráren</i>	Vliv na migrační prostupnost toků, na průtoky v tocích. po odvedení požadovaných průtoků do náhonů. Jedná se o velmi rozšířený problém.
79.	<u><i>snížení spotřeby energie v oblasti konečné spotřeby, zejména energie na vytápění objektů nepodnikatelské sféry (kromě bytových a rodinných domů)</i></u>	Za předpokladu nepoškození památkových objektů a neohrožení sbírkového fondu. Sníží se nejen emise poškozující ekosystémy, ale omezí se i vlivy na krajiny v podobě snížení spotřeby neobnovitelných zdrojů energie, zaboru území, minimalizace vzniku těžebních tvarů po těžbě energetických surovin, skládek popílku a pod.
80.	<u><i>zvýšení podílu výroby tepla a elektřiny z procesu produkce odpadního tepla</i></u>	Zaměřit se i na rekuperaci tepla a omezení vypouštěného tepla především do toků. Využít tepla i ze spalování nebo využívání odpadů.
81.	<i>zateplovací systémy budov</i>	Doprovázet energetickými audity a prokázat účinnost.
82.	<i>řešení výplní otvorů výměna oken atd.)</i>	Doprovázet energetickými audity a prokázat účinnost.
83.	<i>zrušení tepelných mostů</i>	Doprovázet energetickými audity a prokázat účinnost.
84.	<i>měření a regulace</i>	Doprovázet energetickými audity a prokázat účinnost.
85.	<i>zvýšení účinnosti energetických systémů budov</i>	Doprovázet energetickými audity a prokázat účinnost.
86.	<i>instalace zařízení na využívání odpadního tepla k výrobě tepelné či elektrické energie</i>	Doprovázet energetickými audity a prokázat účinnost.
87.	<u><i>zvýšení kapacity OZE pro vytápění a přípravu teplé vody v rodinných domech sloužících pouze k bydlení a náhrada resp. vytěsnění spalování fosilních paliv</i></u>	Vesměř kladné opatření především v případě využití sluneční energie. Opatření se může stát součástí programů péče o krajinu a ZCHÚ kde je v současnosti problém s biomasou.

88.	<i>instalace solárních systémů pro přípravu teplé vody a přitápění</i>	
89.	<i>instalace kotlů na biomasu pro vytápění a přípravu teplé vody</i>	
90.	<i>instalace tepelných čerpadel pro vytápění a přípravu teplé vody</i>	Nebezpečí ovlivnění teplotního režimu toků a vodních ploch.
91.		
92.	Priorita 4 ZKVALITNĚNÍ NAKLÁDÁNÍ S ODPADY A ODSTRAŇOVÁNÍ STARÝCH EKOLOGICKÝCH ZÁTĚŽÍ	
93.	zkvalitnění nakládání s odpady, snížení produkce odpadů a odstraňování starých ekologických zátěží	Zde doporučit větší propojení na Nařízení vlády č.197/2003 POH ČR. Dostatečně není řešena minimalizace negativních vlivů na zdraví a to především u nakládání s N odpady.
94.	<u>snížování produkce odpadů a zvýšení využívání odpadů</u>	
95.	Oblast intervence 4.1 – Zkvalitnění nakládání s odpady	
96.	<u>snížení produkce odpadů</u>	Vliv na krajinu – snížení objemu odpadu znamená snížení potřebné kapacity skládek. Zaměřit se na snížení N odpadů
97.	<u>zvýšení podílu využívaných odpadů na základě podpory odděleného sběru odpadů, budování třídících linek a zařízení na recyklaci odpadů</u>	Vliv na krajinu – omezení skládek. Za předpokladu zajištění využití recyklovaných odpadů.
98.	<u>systémy na podporu odděleně sbíraných a následně využívaných specifických druhů odpadů (baterie a akumulátory, odpad z elektrických a elektronických zařízení, použitých olejů, biologicky rozložitelných odpadů)</u>	Zamezí se tak únikům nebezpečných látek do prostředí s důsledky pro ekosystémy.

99.	<u>snižování množství odstraňovaných odpadů</u>	Za předpokladu dosažení tohoto cíle omezením jejich produkce a nebo zvýšením podílu jejich opětovného využití. Nikoliv žádným jiným způsobem. Viz dlouhodobé skladování atp.
100.	<u>podpora technologií k využívání druhotných surovin získaných z odpadů</u>	Za předpokladu využití surovin a použití BAT technologií bez ohrožení zdraví a ŽP.
101.	<u>projekty vedoucí ke snížení měrné produkce nebezpečných odpadů, včetně zařízení k nakládání s nimi</u>	Za předpokladu že projekty budou reálné. Zaměřit se na velkoobjemové N odpady.
102.	<u>odstranění PCB do roku 2010 řešit integrovaným způsobem vedoucím k vytvoření sběrného systému, zajišťujícího bezpečné uložení do doby odstranění (sběrná místa by mohla být součástí krajských systémů odpadového hospodářství nebo pouze z hlediska výskytu problémových oblastí)</u>	Zamezení úniků PCB do ekosystémů a jejich kumulace.
103.	<u>budování integrovaných systémů nakládání s odpady</u>	
104.	<u>budování systémů odděleného sběru odpadů</u>	
105.	<u>budování zařízení na využívání odpadů, zejména na třídění, úpravu a recyklaci odpadů</u>	Za předpokladu zajištění odbytu.
106.	<u>budování sběrných dvorů a skladů</u>	
107.	<u>budování zařízení na nakládání s nebezpečnými odpady (vyjma skládkování)</u>	
108.	<u>budování systémů odděleného sběru nebezpečných odpadů, včetně nebezpečných komunálních odpadů a nebezpečných odpadů ze zdravotnictví</u>	Za předpokladu, že s N odpady mohou nakládat pouze autorizované osoby.
109.	<u>rekultivace starých skládek, včetně komunálního a ostatního odpadu</u>	
110.	<u>odstranění nepovolených (černých) skládek ve zvláště chráněných územích</u>	Pozitivní vliv musí být doplněn o opatření zamezující recidivě.

111.	<i>podpora výstavby kompostáren, biofermentačních a bioplynových stanic</i>	
112.	<u>odstraňování závažných starých ekologických zátěží</u>	
113.	Oblast intervence 4.2 – Odstraňování starých ekologických zátěží	
114.	<u>dokončení inventarizace, řešení a odstranění závažných (rizikových) starých ekologických zátěží</u>	Zamezení úniků do okolí. Včetně analýzy rizik
115.	<i>inventarizace a kategorizace priorit starých ekologických zátěží na kontaminovaných místech</i>	Nutno vyjasnit a stanovit kategorii a priority ohledně zdraví a ŽP.
116.	<i>zpracování Analýz rizik a Aktualizovaných analýz rizik u lokalit vybraných z materiálu „Regionální seznamy priorit pro odstraňování starých ekologických zátěží – aktualizace 2002, MŽP, říjen 2002“ a jeho aktualizací z let 2004 – 2006</i>	
117.	<i>sanace vážně kontaminovaných lokalit (průmyslové objekty, vojenské a zemědělské areály, brown fields s výskytem SEZ) ohrožujících složky životního prostředí a zdraví člověka, v případech, kdy žadatel o podporu není původcem kontaminace nebo původce již neexistuje (stará ekologická zátěž)</i>	Na základě analýzy rizik.
118.		
119.	PRIORITA 5 OMEZOVÁNÍ PRŮMYSLOVÉHO ZNEČIŠTĚNÍ A SNIŽOVÁNÍ ENVIRONMENTÁLNÍCH RIZIK	
120.	omezování průmyslového znečištění a snižování environmentálních rizik	
121.	<u>rozvoj a inovace technologií přispívající ke snižování průmyslového znečištění</u>	

122.	<u>rozvoj informačních systémů o znečišťování životního prostředí</u>	
123.	<i>Oblast intervence 5.1 – Omezování průmyslového znečištění</i>	Jedná se spíše o globální vliv než o konkrétně definovatelné vlivy na ekosystémy a krajinu.
124.	<u>integrováná prevence a omezování znečištění – BAT</u> <u>výzkum a vývoj BAT (vytvoření institucionálního zázemí pro výzkum BAT, investiční podpora výzkumu technologií na principu preventivního přístupu k ochraně ŽP)</u>	Za předpokladu rozšíření na hodnocení zdraví - viz metodika EU.
125.	<u>integrováný registr znečišťování</u>	
126.	<u>výzkum znečišťujících látek a monitorovacích metod (infrastruktura pro identifikace zdrojů emisí, dopady na zdraví obyvatelstva a ŽP, možnosti výzkumu, vývoje a aplikace technologií snižujících znečištění)</u>	Možnost využít bioindikátorů.
127.	<u>ekonomické nástroje a institucionální zabezpečení pro omezování rizik chemických látek a prosazování nové právní úpravy jejich managementu REACH:</u> <u>- v rámci implementace REACH vytvoření systému ekonomických nástrojů pro podporu aktivit vedoucích ke snižování a omezování rizika chemických látek;</u> <u>- vybudování národního informačního centra pro realizaci nové právní úpravy REACH, které bude napojeno na Evropskou chemickou agenturu a bude napomáhat šíření informací o rizicích pro odbornou i ostatní veřejnost</u>	
128.	<u>budování infrastruktury pro institucionálního zázemí výzkumu BAT</u>	
129.	<u>podpora propojování informačních systémů</u>	
130.	<u>zpřístupňování informací o životním prostředí uživatelům Internetu</u>	
131.	<u>vytváření uživatelsky přátelských aplikací k plnění povinností vyplývajících z legislativy</u>	

132.	<i>infrastruktura pro program REACH</i>	
133.	<u>prevence sesuvů a skalních řícení, monitorování geofaktorů a následků hornické činnosti a hodnocení neobnovitelných přírodních včetně podzemních vod</u>	
134.	<i>Oblast intervence 5.2 –Prevence sesuvů a skalních řícení, monitorování geofaktorů a následků hornické činnosti a hodnocení neobnovitelných přírodních zdrojů včetně zdrojů podzemních vod</i>	
135.	<u>provedení sanace a stabilizace nejnebezpečnějších sesuvů a skalních masivů a zajištění jejich monitorování</u>	Sanace skal může ovlivnit charakter krajiny, narušeny mohou být ekosystémy skal.
136.	<u>zpracované a přehodnocené zásoby podzemních vod, revize ochranných pásem a vybudování nových zdrojů podzemních vod pro zásobování obyvatelstva</u>	Čerpání podzemních vod může mít za následek jejich pokles a degradaci ekosystémů až po změny na úrovni krajiny. Upřednostňovat využívání a obnovu povrchových zdrojů vod při obnově a zvyšování vodohospodářského potenciálu krajiny. Tím se docílí vyšší zainteresovanosti na snižování znečištění do vod. Viz Priorita 1.
137.	<u>zajištění dalších neobnovitelných zdrojů</u>	Nové těžby vedou k likvidaci ekosystémů a k narušení krajiny.
138.	<u>odstranění negativních následků hornické činnosti realizované v minulosti</u>	Pozor na sanaci sukcesně pokročilejších těžebních tvarů a možné výskyty chráněných druhů na výsypkách a narušených půdách. Riziko prosazování technických a biologických rekultivací „za každou cenu“, bez dostatečného posouzení cennosti současného stavu. Za předpokladu dodržení legislativy a použití vhodných rekultivačních materiálů.
139.	<i>technická zajištění nebo odstranění nebezpečných skalních masivů, nebezpečných sesuvů a negativních následků hornické činnosti realizované v minulosti</i>	Tato činnost může do jisté míry ohrozit extrémní společenstva skal (Hřensko), sanací hornické činnosti bývají ničeny hodnotné biotopy a mokřadní společenstva v zatopených propadlinách a depresích (Ostravsko , Karvinsko). Výsypky, které se zalesňují a rekultivují, často obsahují mizející společenstva extrémních stanovišť. Z ekonomického a biologického hlediska doporučuji upřednostnit sukcesi a preferovat stávající využití

140.		
141.	Priorita 6 ZLEPŠOVÁNÍ STAVU PŘÍRODY A KRAJINY	
142.	zastavení poklesu biodiverzity a zvýšení ekologické stability krajiny	
143.	<u>implementace soustavy Natura 2000</u>	
144.	Oblast intervence 6.1 – Implementace a péče o území soustavy Natura 2000	
145.	<u>zajištění podkladů pro vyhlášení schválených evropsky významných lokalit</u>	Zvláště u druhových lokalit (a v Ptačích oblastech) je nutné přesně definovat stav populací předmětů ochrany a jejich podíl na ochraně druhu v ČR, totéž je potřebné i u biotopů.
146.	<u>zajištění podkladů pro naplnění povinnosti monitoringu podle Směrnice Rady 79/409/EHS o ochraně volně žijících ptáků a Směrnice Rady 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin</u>	
147.	<i>opatření spojená s implementací soustavy Natura 2000 včetně monitoringu zvláště chráněných území, vybraných území soustavy Natura 2000 a stavu populací rostlinných a živočišných druhů (do podpory lze zahrnout i náklady na výkupy pozemků)</i>	V první řadě je nutné zajistit nedotknutelnost pozemků v lokalitách ve vlastnictví státu.
148.	<u>obnova a ochrana přírodních a přírodě blízkých biotopů a ohrožených rostlinných a živočišných druhů</u>	
149.	Oblast intervence 6.2 – Podpora biodiverzity <i>(do podpory lze zahrnout i náklady na výkupy pozemků, a to s výjimkou fyzických osob; do podpory lze dále zahrnout náklady související s likvidací nevyužitých rostlinné hmoty z managementových opatření např. formou kompostování - (nepodporuje se skládkování, pálení bez energetického využití apod.; podmínkou</i>	

	<i>pro realizaci je odborný posudek s doporučujícím vyjádřením od AOPK ČR)</i>	
150.	<u>posílení populací ohrožených druhů rostlin a živočichů a jejich biotopů</u>	
151.	<u>posílení biologické rozmanitosti na úrovni stanovišť.</u>	Nemělo by bránit sanaci SEZ.
152.	<u>snížení antropogenních vlivů na přírodu a krajinu</u>	Nejedná se o snížení vlivů, které podmiňují existenci polopřirodních ekosystémů a specifických typů kulturních krajín.
153.	<i>opatření k uchování a zvyšování početnosti druhů, realizovaná především prostřednictvím záchrany druhů a ekosystémů a vytváření vhodných podmínek pro jejich další existenci,</i>	Podporovat i opatření chápaná v širší souvislosti s konkrétním druhem (např. omezení eutrofizace lokality, hospodaření na souvisejících plochách a potenciálně vhodných plochách). Využívat další opatření k plnění tohoto cíle (stavba ČOV) – v podstatě by to mělo být výběrovým kritériem pro všechny podporované aktivity.
154.	<i>zajišťování péče o chráněná území a vyhodnocování výsledků péče s využitím zásad ekosystémového přístupu při ochraně biodiverzity in situ</i>	
155.	<i>opatření k minimalizaci a předcházení škodám způsobeným silně a kriticky ohroženými zvláště chráněnými druhy živočichů na komunikacích, vodohospodářských objektech, zemědělských a lesních kulturách, chovech ryb a včel</i>	
156.	<i>investiční opatření směřující ke zvyšování adaptivních schopností ekosystémů a druhů na rostoucí fragmentaci krajiny, další antropogenní vlivy a na zátěžové faktory životního prostředí včetně opatření v souvislosti s péčí o handicapované živočichy</i>	Na příklad v případě ÚSES a zvyšování migrační prostupnosti krajiny více využívat řízenou sukcesí než obvyklé „zahradnické metody“.
157.	<i>předcházení zavlékání, regulace a likvidace populací invazních druhů rostlin a živočichů</i>	Opatření musí být pojato systémově, jinak se jedná o mrhání prostředků (např. likvidace introdukovaných dřevin pouze v ZCHÚ).
158.	<i>realizace trvalých opatření na ochranu jeskyní a krasových jevů</i>	Opatření musí být pojato systémově, jinak se jedná o mrhání prostředků (např. likvidace introdukovaných dřevin pouze v ZCHÚ).
159.	<i>investiční opatření pro obnovu a výstavbu návštěvnické infrastruktury ve zvláště chráněných územích, ptačích oblastech, evropsky významných lokalitách, přírodních parcích a geoparcích (včetně návštěvnických středisek)</i>	
160.	<u>obnova ekologicky významných krajinných struktur</u>	

161.	Oblast intervence 6.3 – Obnova krajinných struktur	
162.	<u>zvýšení počtu a plochy založených a obnovených krajinných prvků a prvků územních systémů ekologické stability</u>	Zvýší biodiverzitu a pestrost ekosystémů v krajině, bude mít významně pozitivní vliv na krajinný ráz.
163.	<i>realizace opatření navržených v rámci schválených komplexních pozemkových úprav zaměřených na výsadby zeleně v krajině a ochranu půdy</i>	Více využívat řízenou sukcesi než obvyklé „zahradnické metody“.
164.	<i>příprava a realizace prvků územních systémů ekologické stability</i>	Více využívat řízenou sukcesi než obvyklé „zahradnické metody“, postupovat komplexně, zatím se často realizují prvky vytržené z kontextu, při realizaci na jednom katastru ověřit a revidovat ÚSES na katastrech sousedních.
165.	<i>zakládání a obnova krajinných prvků (výsadba a obnova remízů, alejí, soliterních stromů, větrolamů atd.), břehových porostů a historických krajinných struktur (vč. polních cest a ošetření stromů ve významných alejích), péče o památné stromy</i>	Pozor na sanaci starých stromů z pohledu entomologie, v případě sanace přestárých alejí postupovat v předstihu a postupně, zanechávat torza – důležité z entomologického hlediska
166.	<u>zlepšení přírodních poměrů v lesích</u>	Zvýšení biodiverzity, stability lesů v krajině, otázkou je zvolení vhodných metod pěstování lesa a jeho druhového a věkového složení. Měl by zde být kladen důraz především na stabilitu lesa s ohledem na panující nepříznivé vlivy (imise, klima, škůdci), prioritou by pak mělo být plnění mimoprodukčních funkcí.
167.	<u>zlepšení stavu lesních půd</u>	Znamená druhovou pestrost dnes ochuzeného bylinného patra, Náprava spočívá v ponechávání biomasy v lese a vhodném druhovém složení lesa (meliorační dřeviny), nepoužívání holosečného způsobu těžby dřeva a nadměrného narušování povrchu půdy těžebními mechanismy.
168.	<i>opatření k zachování a celkovému zlepšení přírodních poměrů v lesích ve zvláště chráněných územích, územích soustavy Natura 2000, vymezených regionálních a nadregionálních biocentrech územních systémů ekologické stability, a to dosažením druhové a prostorové skladby porostů, odpovídající místním přírodním podmínkám</i>	Zasadit se pro posuzování LHP dle §45 h a i. V lesích ve vlastnictví státu potlačit produkční funkci lesa ve prospěch funkcí mimoprodukčních, opatření vnímat jako součást dalších cílů (protipovodňová ochrana, podpora biodiverzity, čistota vod atd.).

169.	<i>realizace lesopěstebních opatření biologického charakteru pro vytvoření základních podmínek a nastartování procesu regenerace současného stavu lesů v prioritních oblastech pásem ohrožení emisemi (podle stávající legislativy pásma ohrožení A až C) ve zvláště chráněných územích a územích soustavy Natura 2000</i>	Zasadit se pro posuzování LHP dle §45 h a i. V lesích ve vlastnictví státu potlačit produkční funkci lesa ve prospěch funkcí mimoprodukčních, opatření vnímat jako součást dalších cílů (protipovodňová ochrana, podpora biodiverzity, čistota vod atd.).
170.	<u>optimalizace vodního režimu krajiny</u>	
171.	Oblast intervence 6.4 – Optimalizace vodního režimu krajiny	
172.	<u>náprava v minulosti nevhodně upravených toků, nevhodných odvodnění a jiných zásahů negativně ovlivňujících vodní režim v krajině</u>	V případě archeologie, historie a kultury a rovněž v případě starých zátěží – obezřetnost při návrhu trasování a u výkopových prací – viz riziko ad 1/ poškození archeologických památek; ad 2/ kontakt se starou ekologickou zátěží neznámého původu a složení – riziko aktivace jejího vlivu, ale také možnost efektivní sanace. V případě, výchovy, osvěty a vzdělávání – obhajoba investic, poučení stavebníků. Pozor na „nápravu“ dnes již naturalizovaných toků a sanaci „povodňových škod“, které zhusta vedou k odpřírodnění toků, narušení režimu plavenin nebo narušení erozních bází toků.
173.	<u>zvyšování retenční schopnosti krajiny</u>	Hrozí nebezpečí budování rybníků a poldrů v místech mokřadních a lučních biotopů a zachovalých niv toků, též riziko aktivace starých ekologických zátěží (SEZ).
174.	<i>realizace opatření příznivých z hlediska krajinné a ekosystémové diverzity vedoucí ke zvyšování retenční schopnosti krajiny, ochraně a obnově přirozených odtokových poměrů a k omezování vzniku rizikových situací, zejména povodní</i>	Uvést do souladu ekonomické, funkční a biologické hledisko projektů, nepodporovat projekty neobsahující výrazný biologický podtext.
175.	<u>snížení výskytu negativních vlivů vodní a větrné eroze</u>	
176.	<i>opatření k ochraně proti vodní a větrné erozi a k omezování negativních důsledků povrchového odtoku vody (založení nebo obnova mezí, zasakovacích pásů a průleहů)</i>	Přehodnotit USLE dle nejnovějších poznatků, preferovat opatření organizační před technickými a nebo alespoň jejich kombinaci.

177.	<u>regenerace urbanizované krajiny</u>	
178.	Oblast intervence 6.5 – Podpora regenerace urbanizované krajiny	
179.	<u>zvýšení počtu, rozlohy a přírodní kvality segmentů přírodního charakteru v zastavěných územích</u>	Refugia druhů, krajinářsky významné plochy, možnost sanací SEZ.
180.	<i>individuální projekty pro zakládání a revitalizaci významné sídelní zeleně s preferencí druhové skladby posilující diverzitu sídelních biotopů a vztah obyvatel sídel (zejména dětí a mládeže) k přírodě (podpora je zaměřena na zakládání a obnovu parků a další trvalé nelesní zeleně na plochách vymezených v územně plánovací dokumentaci, stromořadí a významných skupin stromů uvnitř sídel, hřbitovů, městských a obecních lesoparků a školních zahrad)</i>	Podporovat projekty s biologickou náplní, u rekonstrukce zeleně hrozí likvidace doupných stromů a stanovišť hmyzu vázaného na mrtvé dřevo apod. prostředí. podporovat zanechávání torz stromů a mrtvých jedinců.
181.	<i>zakládání a regenerace zeleně v rámci tvorby zeleného prstence kolem sídla, vymezené v územně plánovací dokumentaci</i>	Podporovat projekty s biologickou náplní.
182.	<u>odstranění nevyužívaných staveb a dalších zátěží z chráněných území</u>	Mimo kulturní – architektonické památky - zde je třeba hledat možnost nového využití, které zajistí náklady na jejich údržbu. Nebezpečí zavlečení invazních druhů při demolici a sanaci území. Vyšší nároky na kapacitu skládek pro uložení odpadů. Nutnost hodnocení stavby před její demolicí, provést rizikové analýzy před odstraněním zátěže. Riziko narušení okolních ekosystémů při odstraňování a odvozu z dotčené lokality.
183.	<i>výsadba vegetace s přírodě blízkým charakterem na místě dříve odstraněných malých a ekonomicky těžko využitelných brownfields, jiných staveb a zařízení, zátěže či následků geologického průzkumu</i>	Pozor na možný výskyt některých stanovišť a druhů extrémů.
184.	<i>odstranění nebo zajištění nevyužívaných staveb a dalších objektů ve zvláště chráněných územích a územích zařazených do soustavy Natura 2000</i>	Preferovat využití v rámci dalších opatření.

185.		
186.	PRIORITA 7 ROZVOJ INFRASTRUKTURY PRO ENVIRONMENTÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ, PORADENSTVÍ A OSVĚTU	
187.	zabezpečení plošné dostupnosti kvalitního environmentálního vzdělávání a osvěty a environmentálního poradenství	
188.	<u>zabezpečení kvalitní infrastruktury (materiálního a provozního zázemí) pro realizaci programů environmentálního vzdělávání a pro environmentální poradenství proporcionálně ve všech krajích</u>	Nepřímý pozitivní vliv prostřednictvím informovanosti a osvěty.
189.	<u>zabezpečení kvalitní infrastruktury (materiálního a provozního zázemí) pro poskytování informací o životním prostředí prostřednictvím sítí environmentálních informačních center</u>	Nepřímý pozitivní vliv prostřednictvím informovanosti a osvěty.
190.	<u>zabezpečení kvalitní infrastruktury pro realizace programů vzdělávání o interdisciplinárních a ekonomických souvislostech problematiky životního prostředí (obnovitelné zdroje a úspory energie, inovační efekty, dopady na zaměstnanost, nákladově efektivní řešení)</u>	Nepřímý pozitivní vliv prostřednictvím informovanosti a osvěty.
191.	<u>zabezpečení nabídky kvalitních odborných materiálů pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu</u>	Nepřímý pozitivní vliv prostřednictvím informovanosti a osvěty.
192.	<i>Oblast intervence 7.1 – Rozvoj infrastruktury pro realizaci environmentálních vzdělávacích programů, poskytování environmentálního poradenství a environmentálních informací</i>	
193.	<u>rovnoměrná síť center environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v jednotlivých krajích ČR</u>	Jedná se pouze o nepřímé pozitivní vlivy související s informovaností obyvatelstva, tj. zmírnění tlaku obyvatel na ekosystémy a krajinu.

194.	<u>v každém kraji alespoň jedna environmentální poradna</u>	Nepřímý pozitivní vliv prostřednictvím informovanosti a osvěty.
195.	<u>rovnoměrná síť environmentálních informačních center zřízených zejména při CHKO, NP a dalších relevantních institucích</u>	Nepřímý pozitivní vliv prostřednictvím informovanosti a osvěty.
196.	<u>dostatečná nabídka aktuálních kvalitních odborných materiálů pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu a jejich rovnoměrná distribuce v rámci ČR</u>	Nepřímý pozitivní vliv prostřednictvím informovanosti a osvěty.
197.	<i>rekonstrukce stávajících objektů center a poraden</i>	
198.	<i>nákup, rekonstrukce a výstavba objektů za účelem vzniku nových center a poraden</i>	Situovat do turisticky atraktivních lokalit.
199.	<i>materiální a technické vybavení investičního charakteru objektů center a poraden</i>	
200.	<i>materiální a technické vybavení investičního charakteru školských zařízení a vzdělávacích institucí pro vydávání odborných materiálů</i>	
201.		
202.	Priorita 8° TECHNICKÁ ASISTENCE	
203.	zajistit řádnou implementaci Operačního programu Životní prostředí	
204.	<u>podpora aktivity pro přípravu, implementaci, monitorování a kontrolu programu</u>	
205.	<i>Oblast intervence 8.1 – Technická asistence při přípravě, realizaci, monitorování a kontrole operací OP Životní prostředí</i>	
206.	<u>podpora hodnocení, studie, informovanost a publicitu programu</u>	
207.	<u>dosáhnout odpovědné a účinné správy</u>	Za předpokladu, že program bude racionálně upraven.

	<u>programu, maximalizovat kvalitu programu a účinnost jeho implementace</u>	
208.	výdaje vzniklé při jednáních Monitorovacího výboru OP a jiných výborů včetně výdajů zahrnujících náklady na účast odborníků a jiných subjektů na těchto jednáních	
209.	Oblast intervence 8.2 –Ostatní výdaje technické asistence OP Životní prostředí	
210.	<u>kontrolovat pokrok a zabezpečit pravidelné podávání zpráv o realizaci programu</u>	Důležité pro nápravu případných systémových chyb, které mohou poškozovat ekosystémy a krajinu.
211.	výdaje na audity a kontroly	
212.	zpracování studií a zpráv o postupu realizace OP včetně zpracování podkladů pro přípravu výroční a závěrečné zprávy	
213.	výdaje na přípravu, výběr, hodnocení a monitorování podpory a činností spojených s realizací OP	
214.	<u>zabezpečit schopnou a účinnou technickou asistenci pro všechny relevantní aktéry procesu</u>	
215.	náklady na mzdové a jiné výdaje v rámci odměňování zaměstnanců zabezpečujících administrativní podporu, pracovníků státní a veřejné správy nebo dalších pracovníků zaměstnaných za účelem realizace úkolů v rámci aktivit technické asistence	
216.	pořízení a instalaci počítačového systému pro řízení, monitoring, kontrolu a hodnocení	
217.	zajištění požadavků vyplývajících z komunikační strategie OP včetně pořádání informačních a propagačních akcí, vydávání propagačních materiálů a provádění analýz dopadů těchto akcí	
218.	zpracování studií a analýz zaměřených na sledování dopadů realizace programu, analyzování průběhu jejich realizace, vhodnosti a efektivnosti implementačních struktur, identifikování „úzkých míst“ programu s cílem	

	<i>formulovat doporučení pro operativní zefektivnění řízení programu nebo využití zkušeností pro další programové období</i>	
219.	<i>aktivity zaměřené na zlepšování metod hodnocení a výměny informací o praktických postupech v oblasti realizace pomoci ze strukturálních fondů</i>	
220.	<i>organizace seminářů a workshopů zaměřených na výměnu zkušeností jednotlivých aktérů zapojených do realizace programu (partnerů, konečných příjemců a veřejnosti), spolupráci a předávání zkušeností s dalšími regiony EU, včetně diskusí o dalším směřování podpory v novém programovacím období</i>	
221.	<i>zpracování analýz, podkladových studií a samotná příprava OP pro období 2014 – 2020, včetně zpracování ex-ante hodnocení a hodnocení vlivů na životní prostředí</i>	

11. Stanovení indikátorů (kritérií) pro výběr projektu.

Pro výběr jednotlivých projektů (záměrů) při uskutečňování této koncepce budou uplatňována výběrová kritéria včetně environmentálních, která jsou formulována v rámci jednotlivých operačních cílů.

U naprosté většiny projektů realizovaných v rámci tohoto operačního programu je třeba počítat s posouzením jejich potenciálně významného vlivu na životní prostředí nejméně na úrovni zjišťovacího řízení, převážně však posouzením kompletní procedurou EIA.

Na základě zevrubné analýzy uindikátorů navržených pro jednotlivé prioritní osy OP ŽP doporučuje SEA tým aplikaci těchto indikátorů i pro monitoring realizace posuzovaného Operačního programu Životní prostředí:

kód (nár. číselníku)	indikátor	měrná jednotka	zdroj	Kvantifikace	
				hodnota v roce 2004*	cílová hodnota
PRIORINÍ OSA 1					
Indikátory dopadu					
	Snížení množství vypouštěných znečišťujících látek (CHSK, NL, BSK, N, P)	t/rok	MŽP		
<i>Indikátory výsledku</i>					
	Počet nových, rekonstruovaných a intenzifikovaných ČOV nad 2000 EO	ks	ČSÚ	0	230
	Počet monitorovaných vodních útvarů	ks	MŽP	0	200
	Počet povodňových orgánů (komisí) napojených na systém přenosu hlásných a varovných informací pro řízení povodní	ks	MŽP	?	100
Indikátory výstupu					
26.01.00 CORE 31	Počet projektů	Počet projektů zaměřených na ochranu proti povodním nebo lesním požárům, případně další ochranná opatření	MŽP	0	20
	Počet podpořených projektů <i>Relevance pro oblast intervence 1.1</i>	Počet podpořených projektů zaměřených na snížení znečištění vod	MŽP	0	600
	Počet podpořených projektů <i>Relevance pro oblast intervence 1.2</i>	Počet podpořených projektů zaměřených na zlepšení jakosti pitné vody	MŽP	0	150

kód (nár. číselníku)	indikátor	měrná jednotka	zdroj	Kvantifikace	
				hodnota v roce 2004*	cílová hodnota
	Počet podpořených projektů <i>Relevance pro oblast intervence 1.3</i>	Počet podpořených projektů zaměřených na omezování rizika povodní	MŽP	0	20
PRIORITNÍ OSA 2					
Indikátory dopadu					
	Expozice obyvatelstva nadlimitním koncentracím PM ₁₀ (priorita 2.1)	% obyvatel	MŽP	21,3	15
	Kumulované emise základních znečišťujících látek	kt/rok	MŽP	874,3	776,9
<i>Indikátory výsledku</i>					
	Snížení roční průměrné koncentrace PM ₁₀ (priorita 2.1)	µg/m ³	MŽP	34,7	29,7
	Snížení emisí znečišťujících látek způsobujících acidifikaci	kt/rok (v potenciálu acidifikace)	MŽP	18,4	16,6
	Snížení emisí prekurzorů troposférického ozonu	kt/rok (v potenciálu tvorby troposférického ozonu)	MŽP	673,8	585
	Snížení emisí primárních částic a prekurzorů sekundárních částic	kt/rok (v potenciálu tvorby částic)	MŽP	506,8	444,5
Indikátory výstupu					
21.01.01 CORE 28	Počet podpořených projektů <i>Relevance priorit: 2.1.</i>	Počet podpořených projektů zaměřených na zlepšení kvality ovzduší	MŽP	0	237
21.01.01 CORE 28	Počet podpořených projektů <i>Relevance priorit: 2.2.</i>	Počet podpořených projektů zaměřených na omezování emisí	MŽP	0	370
PRIORITNÍ OSA 3					
Indikátory dopadu					
	Výroba elektřiny a tepla z OZE	MWh, GJ	MPO		5000
<i>Indikátory výsledku</i>					
36.03.00 CORE 24	Zvýšení kapacity na výrobu energie z OZE	MW	ČSÚ	0	700
Indikátory výstupu					
	Počet podpořených projektů (priorita 3.1.)	počet	MPO	0	140
	Počet podpořených projektů (priorita 3.2.)	počet	MPO	0	140
	Počet podpořených projektů (priorita 3.3.)	počet	MPO	0	5000

kód (nár. číselníku)	indikátor	měrná jednotka	zdroj	Kvantifikace	
				hodnota v roce 2004*	cílová hodnota
PRIORITNÍ OSA 4					
Indikátory dopadu					
22.03.00	Podíl recyklovaných odpadů (priorita 4.1)	%	ISOH	61	75
22.02.00	Celková produkce odpadů (priorita 4.1)	1000 t/rok	ISOH	38 750	41 000
	Podíl odstraněných starých ekologických zátěží ze všech prioritních lokalit (viz. seznam z roku 2002) (priorita 4.2)	OSEZ /prioritní lokality	MŽP	0,002	0,06
<i>Indikátory výsledku</i>					
	Plocha odstraněných starých ekologických zátěží	ha	MŽP	0	100
Indikátory výstupu					
	Počet podpořených projektů (priorita 4.1)	Počet podpořených projektů zaměřených na zkvalitnění nakládání s odpady	SFŽP	28	250
	Počet podpořených projektů (priorita 4.2)	Počet podpořených projektů zaměřených na odstraňování starých ekologických zátěží	MŽP	2	50
PRIORITNÍ OSA 5					
Indikátory dopadu					
	Počet zařízení aplikujících metodiky vytvořené v rámci podpořených projektů (priorita 5.1)	ks	MŽP, CENIA	0	300
	Počet havárií způsobených sesuvy a skalními říceními (priorita 5.2)	ks	ČGS	300	100
<i>Indikátory výsledku</i>					
	Počet odborných studií	ks	MŽP	0	100
Indikátory výstupu					
	Počet podpořených projektů	Počet podpořených projektů zaměřených na omezování průmyslového znečištění	MŽP	0	250
PRIORITNÍ OSA 6					
Indikátory dopadu					
	Změna stavu z hlediska ochrany vybraných významných druhů rostlin a živočichů vybraných	% souhrnné změny stavu druhů	MŽP	1	10 %
	Změna stavu z hlediska ochrany vybraných přírodních biotopů	% souhrnné změny stavu přírodních biotopů	MŽP	1	10 %

kód (nár. číselníku)	indikátor	měrná jednotka	zdroj	Kvantifikace	
				hodnota v roce 2004*	cílová hodnota
<i>Indikátory výsledku</i>					
24.01.00 CORE 29	Plocha revitalizovaných území	Přírůstek plochy revitalizovaného území v km ²	MŽP	0	10
	Procento vyhlášených území evropsky významných lokalit z celkového počtu navržených (priorita 6.1)	%	MŽP	0	100
	Procentní změna zastoupení domácích listnatých dřevin a jedle bělokoré v lesních porostech v zvláště chráněných územích a územích Natury 2000 (priorita 6.3)	%	Mze (ÚHÚL)	0	10
	Délka úseků vodních toků (priorita 6.4)	km	MŽP	0	48
Indikátory výstupu					
	Počet podpořených projektů podle oblasti intervence	Počet podpořených projektů	MŽP	0	200
PRIORITNÍ OSA 7					
Indikátory dopadu					
	Počet krajů s kvalitní infrastrukturou pro EVVO a environmentální poradenství	ks	MŽP	0	13
<i>Indikátory výsledku</i>					
	Počet poradenských a vzdělávacích center	ks	MŽP	80	120
Indikátory výstupu					
06.01.00	Počet podpořených projektů	Počet podpořených projektů	MŽP/SFŽP	0	80
PRIORITNÍ OSA 8					
Indikátory dopadu					
	Počet vypracovaných studií, analýz a zpráv	ks	MŽP, SFŽP		
	Počet zasedání výborů a podvýborů	ks	MŽP, SFŽP		
	Počet uskutečněných školení pro zaměstnance Řídicího orgánu a Zprostředkujícího subjektu	ks	MŽP, SFŽP		
	Počet uskutečněných seminářů, workshopů, konferencí	ks	MŽP, SFŽP		
	Počet vydaných publikací a informačních letáků	ks	MŽP, SFŽP		

kód (nár. číselníku)	indikátor	měrná jednotka	zdroj	Kvantifikace	
				hodnota v roce 2004*	cílová hodnota
	Počet aktualizací webových stránek	ks	MŽP, SFŽP		
<i>Indikátory výsledku</i>					
	Počet vypracovaných studií, analýz a zpráv	ks	MŽP, SFŽP		
	Počet zasedání výborů a podvýborů	ks	MŽP, SFŽP		
	Počet uskutečněných školení pro zaměstnance Řídícího orgánu a Zprostředkujícího subjektu	ks	MŽP, SFŽP		
	Počet uskutečněných seminářů, workshopů, konferencí	ks	MŽP, SFŽP		
	Počet vydaných publikací a informačních letáků	ks	MŽP, SFŽP		
	Počet aktualizací webových stránek	ks	MŽP, SFŽP		
Indikátory výstupu					
	Počet vypracovaných studií, analýz a zpráv	ks	MŽP, SFŽP		
	Počet zasedání výborů a podvýborů	ks	MŽP, SFŽP		
	Počet uskutečněných školení pro zaměstnance Řídícího orgánu a Zprostředkujícího subjektu	ks	MŽP, SFŽP		
	Počet uskutečněných seminářů, workshopů, konferencí	ks	MŽP, SFŽP		
	Počet vydaných publikací a informačních letáků	ks	MŽP, SFŽP		
	Počet aktualizací webových stránek	ks	MŽP, SFŽP		

12. Vlivy koncepce na veřejné zdraví.

Základní cíle ochrany a tvorby veřejného zdraví jsou zakotveny na komunitární úrovni v ustanovení článku 152 Amsterodamské smlouvy Evropské unie, kde je řečeno, že „vysoká úroveň lidského zdraví se musí zahrnout do veškerých politik a strategií Evropského společenství“. Na národní úrovni základní požadavky ochrany veřejného zdraví definují dva základní strategické dokumenty:

- Akční program zdraví a životního prostředí ČR
- Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva ČR Zdraví pro všechny v 21. století

Oba dva dokumenty byly podrobně porovnány na srovnatelné hierarchické úrovni cílů s operačními cíli posuzovaného programu.

Soulad navrhovaných opatření a podopatření OP ŽP s cíli koncepcí v oblasti ochrany veřejného zdraví bude naplněn pouze v případě řádné realizace s následným monitoringem a postprojektovou analýzou.

číslo	<u>Akční plán</u> <u>zdraví a životního prostředí ČR, 1998</u> A – kapitoly B – podkapitoly C – cíle D – aktivity – časový horizont E – aktivity – věcná náplň	míra souladu s relevantními cíli OP ŽP
1.	1. Politika ochrany zdraví a životního prostředí	
2.	1.1 Základní záměr	
3.	zlepšovat zdraví národa a vyrovnat nežádoucí rozdíly ve zdravotním stavu jednotlivých populačních skupin	1
4.	reagovat na ekonomické a politické změny po roce 1989	1
5.	minimalizovat rizika vlivu životního prostředí na zdraví obyvatelstva, harmonizovat politiku ochrany zdraví a životního prostředí s politikou Evropské unie	1
6.	reagovat na podněty vzešlé z významných mezinárodních aktivit posledních let	1
7.	1.2 Principy	
8.	Zdraví patří k prioritním hodnotám jednotlivce, rodiny i společnosti. Je předpokladem sociální a ekonomické úspěšnosti a podmínkou náležité kvality života jednotlivých občanů i celé společnosti.	3

	<p>Narušené zdraví naopak přináší nejen tělesná a psychická strádání občanům, ale i značné ekonomické újmy jak jednotlivcům, tak celé společnosti.</p> <p>Ochrana a podpora zdraví je proto společným zájmem a odpovědností všech občanů, organizací, institucí, zájmových sdružení a státní správy.</p> <p>Za dostupnost zdravotní péče pro všechny občany, soustavnost a kvalitu odpovídá stát.</p> <p>Zdraví závisí především na podmínkách každodenního života lidí.</p> <p>Všechny složky společnosti zasahují do životních podmínek a životního prostředí a svým působením mohou zdraví chránit nebo naopak ohrožovat.</p> <p>Cena zdraví musí být zahrnuta do ekonomického uvažování na všech úrovních řízení.</p> <p>Prostředky rozumně vynaložené na ochranu a podporu zdraví nejsou výdajem, ale racionální investicí pro jednotlivce i společnost, která se v konečné fázi odráží v hospodářském přínosu.</p> <p>Východiskem ochrany a podpory zdraví je svobodné a odpovědné jednání informovaného občana.</p> <p>Základní motivací je jeho vědomí, že být zdravý je v jeho vlastním zájmu.</p> <p>V aspektech, které přesahují možnosti jednotlivce, působí obec a stát v rámci své zdravotní politiky, garantem zdravotní politiky je stát. Vytváří legislativní základnu a přispívá k vytváření ekonomických a etických podmínek, které usnadňují změny v chování, potřebné k ochraně a posilování zdraví, zdravotní politika se opírá o širokou síť zájmových skupin, vládních i nevládních organizací a institucí, obcí, škol, soukromých společností, vědeckých společností, církví a sdělovacích prostředků.</p> <p>Takto široce pojatá a horizontálně integrovaná účast se osvědčuje zejména u lokálních a regionálních zdravotních programů, důležitou zásadou zdravotní politiky je stanovování priorit, na něž se koncentruje úsilí a prostředky na vládní úrovni a které jsou doporučovány k přednostnímu řešení v rámci občanských aktivit.</p> <p>Akční plán zdraví a životního prostředí a Národní program zdraví ČR bude pokládán za komponentu zdravotní politiky na úseku odborného usměrňování péče o zdravé životní podmínky a ochrany a podpory zdraví.</p>	
9.	<p>1.3 Priority</p>	
10.	<p><u>Na základě rozboru příčin nemocnosti a úmrtnosti a potenciálního ohrožení společnosti byly stanoveny hlavní zdravotní problémy:</u></p>	
11.	<p><u>srdeční a cévní choroby</u></p>	
12.	<p><u>nádorová onemocnění</u></p>	

13.	úrazy	
14.	narušování přirozené obměny populace	
15.	patologické změny imunity	
16.	duševní nemoci	
17.	drogové závislosti	
18.	HIV/AIDS a jiné významné infekce	
19.	vrozené a systémové vady dětí	
20.	Na základě rozboru rizik spojených s vysokou nemocností a úmrtností byla jako priorita stanovena změna životního stylu, a to zejména ve smyslu:	
21.	pozitivní změny výživových zvyklostí	
22.	snížování prevalence kuřáctví	
23.	omezování a zvládání nadměrného stresu	
24.	zlepšení reprodukčního zdraví	
25.	snížení spotřeby alkoholu	
26.	optimalizace pohybové aktivity	
27.	Z analýzy vývoje stavu životního prostředí v České republice v období 1990 - 1996 vyplývají prioritní problémy politiky životního prostředí trvalého charakteru:	
28.	ochrana klimatu cestou snižování emisí „skleníkových“ plynů	
29.	ochrana ozónové vrstvy Země	
30.	ochrana biologické a krajinné rozmanitosti	
31.	zvyšování povědomí občanů o významu ochrany životního prostředí	
32.	Ve střednědobém horizontu je prvořadou prioritou oblast ochrany vod a půdy a bude narůstat význam dalších aktivit:	
33.	postupné zvyšování schopnosti krajiny zadržovat vodu a odolnosti krajiny vůči vodní erozi	
34.	pokračující rekonstrukce lesních porostů v oblastech poškozených imisemi	

35.	pokračující obnova území devastovaných hornickou činností	
36.	zajištění takové struktury využívání území, která povede ke zlepšení přírodní infrastruktury a bude podmínkou efektivity složkové ochrany (ochrana vod, horninového prostředí, půdy a klimatu a snižování hluchosti)	
37.	Ustavit Radu pro zdraví a životní prostředí, ve které budou zastoupeny příslušné resorty, zejména MZ, MŽP a MZe. Zpracovat její statut, složení a program činnosti s tím, že v jejím poslání bude zejména: <ul style="list-style-type: none"> • koordinovat aktivity, které vyplývají z Akčního plánu zdraví a životního prostředí ČR, • iniciovat jejich rozpracování, realizaci a kontrolu, • řídít aplikaci návazných doporučení WHO, • vypracovat zdravotní politiku ČR a uplatnit v ní část, která se bude týkat ochrany a podpory zdraví (MZ, 1999), 	
38.	V politice životního prostředí uplatnit hledisko spolupráce s ostatními resorty na ochraně životního prostředí s cílem zabezpečit existenci efektivních mechanismů pro identifikaci a posuzování rizik, která mohou negativně ovlivňovat životní prostředí a tím i produkci využívající složky životního prostředí jako výrobní prostředek.	
39.	Zařazovat hlediska ochrany zdraví a životního prostředí do politik a koncepcí jednotlivých odvětví.	
40.	Získávat podporu veřejnosti a nevládních organizací při realizaci Akčního plánu zdraví a životního prostředí a připravit program spolupráce.	
41.	2. Nástroje a metody řízení ochrany zdraví a životního prostředí	
42.	2.1 Identifikace a hodnocení nebezpečnosti faktorů životního prostředí ve vztahu ke zdraví	
43.	Zabezpečovat ty efektivní mechanismy pro identifikaci a posuzování faktorů složek životního prostředí, jejichž působení může mít škodlivé účinky na zdraví.	
44.	Je vždy nutné: <ul style="list-style-type: none"> • identifikovat nebezpečnost existující ve složce životního prostředí, včetně úrovně, ve které se vyskytuje (pilotní studie, atd.), • odhadnout, kvantitativně i kvalitativně, rozsah populace, která je skutečně a do jaké míry exponována, popsat expoziční cesty a retenční pochody cizorodé látky v organizmu, • analyzovat interakce s jinými faktory, které mohou účinek buď zesilovat nebo oslabovat (confounder, matoucí faktor). 	4
45.	Hodnota akceptovatelného rizika se opírá o tři kritéria:	

46.	Srovnání se standardem resp. s a priori daným limitem.	2
47.	Analýza nákladů a přínosů. Míra redukce rizika je ekonomicky proporcionální k nákladům vynaloženým na redukcí a přínosu, který redukce rizika poskytne.	2
48.	Aplikace nejlepší dostupné technologie (BAT). Většina technologií a činností s sebou přináší také jiné výhody, které se neúměrným snížením rizika ztrácejí (vychází se z předpokladu, že při používání nejlepší dostupné technologie je dodržena uspokojivá úroveň rizika).	1
49.	Krátkodobé aktivity k realizaci:	
50.	Připravit aplikaci Směrnice EC č. 96/61 EC, o integrované prevenci a omezování znečištění, v podmínkách naší legislativy (MŽP).	
51.	Novelizovat zákon o posuzování vlivů na životní prostředí (EIA) s posílením částí, které řeší vlivy na zdraví s uvedením odpovídajících kompetencí MZ a hygienické služby (MŽP a MZ).	
52.	Průběžné a dlouhodobé aktivity k realizaci:	
53.	Vytvořit systémový institucionální a procedurální rámec pro aplikaci hodnocení zdravotních rizik v rutinní práci orgánů hygienické služby (MZ).	
54.	Důsledněji podporovat výzkum zaměřený na zjišťování, odhad a redukcí rizik faktorů životního prostředí ovlivňujících zdraví populace (MZ).	
55.	Důsledněji podporovat proces EIA a včas zapojovat veřejnost do projednávání investičních záměrů (MŽP).	
56.	Podporovat roli hygienické služby, jako garanta odborné úrovně při posuzování zdravotních rizik (MZ, MŽP), vytvářet podmínky pro užívání moderních informačních technologií, zejména grafických informačních systémů, na národní, regionální i místní úrovni.	
57.	Posílit vzdělávání v oblasti veřejného zdraví se zaměřením na státní správu a veřejnost na celostátní i regionální úrovni (MZ).	
58.	Rozvíjet informační systémy, zejména na regionální úrovni, zabezpečovat mezinárodní kompatibilitu a harmonizaci nástrojů kontroly se směrnicemi EU.	
59.	2.2 Informační nástroje - monitorování zdraví a životního prostředí	
60.	Zajišťovat, pro popis stávající situace a hodnocení trendů, vztahů a možných dopadů, s potřebnou vypovídací schopností a přiměřenou agregací spolehlivé a kvalitní údaje:	
61.	- o faktorech životního prostředí, které mají vztah ke zdravotnímu stavu obyvatel, tj. zejména o míře znečištění složek životního prostředí, potravin a pitné vody,	1

	o obsahu toxických látek (popř. jejich metabolitů) a vybraných biologických změnách v biologických materiálech lidí, zvířat a rostlin,	
62.	- o nemocnosti a úmrtnosti, s vytvářením podmínek pro hodnocení jejich možných vztahů k jiným faktorům, zejména životního prostředí.	3
63.	Shromažďované údaje integrovat v soustavě dlouhodobě provozovaných monitorovacích systémů a databází a zabezpečovat jejich vzájemnou kompatibilitu (v případě potřeby na úrovni přímého přenosu dat),	3
64.	Přispívat k vytváření státní zdravotní politiky a ochrany životního prostředí na všech stupních státní správy, k vytváření předpokladů pro legislativní opatření, stanovování a zejména k účelné korekci limitů látek znečišťujících prostředí.	3
65.	Krátkodobé a průběžné aktivity k realizaci:	
66.	Analyzovat výsledky a účinnost opatření přijatých Usnesením vlády ČR č. 408/1993 (Monitoring cizorodých látek v potravních řetězcích) a předložit vládě ČR k projednání návrh dalšího postupu (MZe, MŽP, MZ).	
67.	Pokračovat v prezentaci výsledků jednotlivých monitorovacích systémů, která se realizuje zejména ročními zprávami (většinou typu ročenek či odborných zpráv) určených pro odborníky i širokou odbornou veřejnost (MŽP, MZ, MZe). Nejvýznamnější jsou, např.: <ul style="list-style-type: none"> • Zpráva o stavu životního prostředí ČR, • Zdravotnická ročenka ČR, • Statistická ročenka životního prostředí ČR, • Zpráva o výsledcích sledování cizorodých látek v agrárních ekosystémech, • Souhrnná a Odborné zprávy MZSO, • Zpráva o stavu zásobování pitnou vodou a jakostí dodávané vody, • Znečištění ovzduší na území ČR, • Zpráva o stavu ochrany vod před znečištěním, • Zpráva o stavu radiační situace na území ČR vydávaná Státním úřadem pro jadernou bezpečnost a Státním ústavem radiační ochrany. 	
68.	Střednědobé aktivity k realizaci:	
69.	Vytvořit závazný národní seznam indikátorů udržitelného rozvoje (MŽP, MZ, MZe a ekonomické resorty).	
70.	Hodnotit rizika sledovaných faktorů a cizorodých látek, optimalizovat jejich frekvence a rozsah sledování a tvorbu návrhů na preventivní opatření (MZ a MŽP).	
71.	Spolupracovat na tvorbě rizového plánu a při řešení krizových situací na území státu.	
72.	Navrhovat korekce limitů cizorodých látek ve složkách životního prostředí (MZ a MŽP, pravidelně v pětiletém období).	
73.	Dlouhodobé aktivity k realizaci :	

74.	Dále rozvíjet monitorování faktorů zdravotního stavu a podmínek a složek životního prostředí (MZ, MŽP).	
75.	Konstruovat, v rámci monitorovacích systémů, časové řady sledovaných faktorů zdravotního stavu a životního prostředí (MZ, MŽP a MZe).	
76.	Hodnotit účelnost a správnost navrhovaných opatření (MZ, MŽP a MZe).	
77.	Provádět racionalizaci databází jednotlivých monitorovacích systémů s cílem zabezpečit poskytování on-line informací.	
78.	2.3 Institucionální nástroje	
79.	Zabezpečovat na národní, regionální i místní úrovni ochranu zdraví a životního prostředí.	1
80.	Vytvářet podmínky pro řízení, prevenci a nápravu nepříznivých účinků na zdraví a životní prostředí.	2
81.	Krátkodobé aktivity k realizaci:	
82.	Urychleně přijmout novou právní úpravu ochrany veřejného zdraví a zakotvit vertikální uspořádání jejích orgánů (MZ).	
83.	Vytvářet podmínky pro odpovídající personální a odborné zajištění oboru hygiena životního prostředí (MZ).	
84.	Střednědobé aktivity k realizaci:	
85.	Na vládní úrovni formulovat cíle, priority a základní činnosti pro pravidelná období (5 let), pro jednotlivé oblasti zájmu (např. MZSO, Národní program zdraví, sledování znečištění složek životního prostředí).	
86.	Na regionální a místní úrovni stanovovat vlastní priority v ochraně životního prostředí a zdraví.	
87.	Dlouhodobé aktivity k realizaci:	
88.	Aktualizovat základní pravidla, cíle a priority v jednotlivých oblastech zájmu.	
89.	Zajišťovat organizaci činností nutných pro naplnění zmíněných cílů.	
90.	2.4 Nástroje pro řízení a regulaci	
91.	Rozvíjet návazný a ucelený soubor pravidel a nástrojů pro řízení, které zahrnují ustanovení o provádění, kontrole a případném postihu.	1
92.	Aplikovat opatření k jednotlivým činnostem na základě objektivních odhadů nebezpečnosti.	2

93.	<u>Střednědobé aktivity k realizaci:</u>	
94.	Zabezpečit sjednocení národních legislativních pravidel v souladu s požadavky Evropské unie (MŽP, MZ, MZe a ekonomické resorty).	
95.	<u>Dlouhodobé aktivity k realizaci:</u>	
96.	<u>Pravidelná novelizace platných předpisů.</u>	
97.	2.5 Ekonomické a daňové nástroje a ukazatele	
98.	Využít tržních a plánovacích mechanismů v soukromém i státním sektoru, tj. začít uvažovat s hodnotou resp. poškozením zdraví a životního prostředí a v jejich rámci pomocí ekonomické pobídky promítnout do reálné ceny a nákladů dopad výroby na zdravé životní podmínky.	1
99.	Podporovat investice v ochraně zdraví a životního prostředí vhodnými ekonomickými nástroji.	1
100	<u>Průběžné aktivity k realizaci:</u> <u>Zdokonalit stávající ekonomické nástroje politiky životního prostředí a připravit k zavedení nástroje nové, a to i přímo tržně orientované (MF, MŽP).</u> <u>rozvíjet a podporovat činnost SFŽP (MŽP).</u>	
101	<u>Zabezpečovat a dále rozvíjet preventivní oblast péče o zdraví (MZ a zdravotní pojišťovny).</u> <u>podporovat mimoprodukční funkce zemědělství (MZe).</u> <u>podporovat aktivity podílející se na udržování krajiny (MZe).</u> <u>podporovat programy cílené k podpoře zemědělsky méně příznivých oblastí (MZe).</u>	
102	<u>Střednědobé aktivity k realizaci:</u>	
103	<u>V rámci statistického zpracování informací o zdravotní péči a ochraně životního prostředí sledovat a hodnotit vybrané parametry, jimiž bude možné posuzovat vliv hospodářských změn (MŽP, MZ, MZe).</u>	
104	<u>Dlouhodobé aktivity k realizaci:</u>	
105	<u>Vytvořit meziresortní skupinu, která se bude zabývat komplexním hodnocením nákladů a užitků, tzv. cost - benefit analysis.</u>	
106	<u>Analyzovat a přizpůsobovat příjmy a výdaje Státního fondu životního prostředí podle realizovaných ekologických opatření (MŽP).</u>	
107	<u>Analyzovat příjmovou a výdajovou stránku jednotlivých oblastí zdravotnictví s cílem optimalizovat zdravotní péči (MZ).</u>	
108	2.6 Vědecký a technický rozvoj	

109	Zajišťovat a rozvíjet vědeckou a výzkumnou činnost, jejímž cílem je identifikovat nebezpečnost faktorů životního prostředí, posuzování rizik a prevence či snížení negativního ovlivňování zdraví.	2
110	Zabezpečovat technologie a další potřebné nástroje pro podporu a rozvoj ochrany životního prostředí a zdraví (včetně životního stylu a správného způsobu života).	1
111	Průběžné a dlouhodobé aktivity k realizaci (MZ, MZe, MŽP)	
112	Identifikovat a definovat indikátory možných poruch zdraví organismů ve vztahu k životnímu prostředí.	
113	Rozvíjet metody pro: <ul style="list-style-type: none"> • identifikaci zdraví škodlivých faktorů prostředí a odhad jejich rizika, • záchyt senzitivní části populace predisponované k onemocnění působením faktorů prostředí, • řízení rizika, • kvantifikaci vztahu dávka - účinek při expozici faktorům životního prostředí s následujícím hodnocením poruch zdraví. 	
114	Hodnotit rizika při působení malých dávek faktorů s přihlédnutím k možným interakcím životního prostředí a životního stylu.	
115	Identifikovat populační skupiny zvláště citlivé na expozici faktorům životního prostředí.	
116	Konstruovat a zavádět metody pro hodnocení nebezpečnosti faktorů na molekulární a buněčné úrovni.	
117	Rozvíjet metody pro hodnocení nákladů a přínosů v ochraně zdraví a životního prostředí. tzv. cost - benefit analysis.	
118	2.7 Příprava a výchova odborných pracovníků	
119	Poskytovat vzdělání a technické znalosti s cílem vytvořit základnu profesionálních pracovníků, kteří budou odpovědní za přípravu a uskutečňování akčního plánu na všech úrovních a budou schopni řídit programy pro zlepšení životního prostředí a zdraví populace (nedílnou součástí vzdělávání bude i příprava veřejnosti podílet se na plánování, stanovení priorit a realizaci programu).	2
120	Střednědobé aktivity k realizaci (MŠMT, MZ, MŽP):	
121	Zpracovat návrh národního systému soustavného vzdělávání zaměřeného na priority životního prostředí a zdraví a opírajícího se o propracovanou infrastrukturu vzdělávacích institucí a promyšlené osnovy vzdělávacích okruhů na úrovni pregraduální a postgraduální.	
122	Provést analýzu potřeb ve smyslu profesní skladby pracovníků potřebných pro zajištění úkolů, vyplývajících z NEHAPu.	
123	Zakotvit v navrhovaných zákonech požadavek na stupeň a druh odbornosti pracovníků pro výkon práce v institucích pro ochranu životního prostředí a zdraví.	

124	Stanovit požadavky na systém jejich postgraduálního a celoživotního vzdělávání, přípravit osnovy pregraduální i postgraduální výchovy v otázkách vztahu životního prostředí a zdraví.	
125	2.8 Informování a výchova veřejnosti	
126	Soustředovat zájem veřejnosti na uchování vlastního zdraví a zabezpečovat její účast již na prvotních aktivitách spojených s ochranou zdraví a životního prostředí, tj. na plánování, formulování priorit a realizaci vybraných programů.	2
127	Měnit postoje a jednání člověka vůči přírodnímu prostředí a vytvářet předpoklady pro soulad postupů (chování) lidí s normativními a ekonomickými nástroji.	1
128	Systematicky a úplně informovat všechny občany o vlivech jejich jednání a chování na zdraví.	1
129	Zabezpečovat právo na aktuální a kvalifikované předávání výsledků z monitorovacích systémů s jasnými interpretačními závěry, včetně těch, které ukazují neexistenci významných vztahů mezi faktory prostředí a zdravím a transformování těchto závěrů do konkrétních návodů na pozitivní změny jednání a chování lidí.	
130	Začleňovat základní informace o tom co je zdraví a na čem závisí, stejně jako informace o vztahu mezi životním prostředím, zdravím a způsobem života do vyučovacích osnov všech typů a stupňů škol a v návaznosti na tyto informace vytvářet podmínky pro získávání dovedností a návyků k pozitivnímu ovlivňování prostředí.	3
131	Legislativně zabezpečit využívání části daňových odvodů z činností ohrožujících zdraví a životní prostředí na výchovu veřejnosti k ochraně zdraví a životního prostředí.	1
132	Průběžné a dlouhodobé aktivity k realizaci:	
133	V rámci Národního programu zdraví realizovat projekty podpory zdraví zaměřené na řešení otázek vztahu mezi zdravím a životním prostředím (MZ).	
134	Vydávat edukační publikace a realizovat videoprogramy z oblasti ochrany zdraví a životního prostředí (MZ, MŽP).	
135	Podporovat rozvoj nevládních organizací, nadací a hnutí, které mají ve svých cílech informování a vzdělávání veřejnosti v oblasti ekologie a ochrany zdraví a životního prostředí (MZ, MŽP).	
136	Zabezpečit, aby výchova k ochraně zdraví a životního prostředí zůstala součástí osnov škol všech druhů a stupňů (MŠMT).	
137	3. Složky životního prostředí	
138	3.1 Ovzduší	

139	3.1.A Vnitřní ovzduší	
140	Zlepšit kvalitu vnitřního ovzduší ve stávajících i nových budovách a přispět tak k prevenci onemocnění, zlepšení zdraví a spokojenosti obyvatel.	3
141	<u>Krátkodobé aktivity k realizaci:</u>	
142	<u>Stanovit imisní limity pro vnitřní, mimopracovní prostředí odpovídajícím legislativním opatřením (MZ).</u>	
143	<u>Vyhodnotit poznatky z Radonového programu ČR a navrhnout jeho případné modifikace (SÚJB, MZP).</u>	
144	<u>Střednědobé aktivity k realizaci:</u>	
145	<u>Vypracovat a legislativně zakotvit systém kontroly vnitřního ovzduší v budovách (MZ).</u>	
146	<u>Průběžné a dlouhodobé aktivity k realizaci (MZ, MPO, MŠMT):</u>	
147	<u>Podporovat aktivity (výzkum, monitoring) vedoucí k získání hlubších poznatků o míře znečištění vnitřního prostředí v neprůmyslových budovách (domy, byty, dětská a zdravotnická zařízení) a jejich spojitosti se zdravotním stavem, podporovat vzdělávání odborníků ve stavebnictví, lékařů a dalších odborníků v problematice vnitřního ovzduší.</u>	
148	<u>Stanovit prioritní problémy lokálního charakteru a postupně je řešit (např. snižování počtu domácích topenišť na pevná paliva).</u>	
149	<u>Informovat v přístupné formě veřejnost o zdravém způsobu bydlení, pořádat propagační a informační akce pro obyvatelstvo o významu vnitřního prostředí a o zdravém bydlení včetně prevence alergií.</u>	
150	<u>Rozšířit opatření proti kouření, podporovat zásady prevence alergických onemocnění ve vnitřním prostředí (program snižování množství alergenů).</u>	
151	<u>Podporovat používání stavebních materiálů a výrobků s nízkými emisemi chemických látek.</u>	
152	3.1.B Venkovní ovzduší	
153	Stanovovat priority ve zlepšování kvality ovzduší ze zdravotního hlediska prostřednictvím hodnocení rizik.	1
154	Dále zvyšovat kvalitu ovzduší cestou snižování emisí škodlivin, včetně tzv. skleníkových plynů, chránit ozónovou vrstvu snižováním spotřeby látek, které ji poškozují.	1
155	Zlepšit informovanost o kvalitě ovzduší a jeho působení.	1

156

Krátkodobé a průběžné aktivity k realizaci:

Soustavně monitorovat ukazatele kvality ovzduší a ukazatele zdravotního stavu (MŽP, MZ).

Průběžně hodnotit vliv znečištění ovzduší na zdraví (MZ).

Soustavně kontrolovat dodržování legislativních opatření v oblasti ochrany ovzduší (MŽP, MZ).

Snižovat emise z velkých a středních stacionárních zdrojů. Zajistit plošné dosažení a následné dodržování zákonem stanovených emisních limitů (MŽP).

Soustředit pozornost na snižování emisí z malých stacionárních zdrojů (MŽP).

snižovat negativní vliv dopravy na kvalitu ovzduší (MŽP, MDS).

Hodnotit kvalitu ovzduší prostřednictvím hodnocení rizik a určovat priority k řešení (MZ).

Stanovit imisní limity s přihlédnutím k doporučením WHO. Formou vyhlášky provést upřesnění a doplnění imisních limitů (MŽP, MZ).

Střednědobé aktivity k realizaci:

Zlepšovat informovanost o kvalitě ovzduší a jejím vlivu na zdraví (MŽP, MZ).

Rozšiřovat monitorování organických látek, mikrobiologických, mykologických a parazitárních znečištěnin a hodnotit jejich vliv na zdraví (MZ, MŽP).

Snižovat vliv dopravy na kvalitu ovzduší plánováním a organizací, zvláště v rezidenčních oblastech (MDS).

Dále zdokonalovat legislativu podle praktických zkušeností a v souladu s legislativou EU.

Vyhláškou stanovit emisní limity tzv. druhé generace.

Novelizovat vyhlášku, kterou se vymezují oblasti vyžadující zvláštní ochranu ovzduší a stanovit zásady vytváření a provozu smogových regulačních systémů.

Novým zákonem upravit ochranu ovzduší tak, aby byla zcela v souladu s relevantními předpisy Evropské unie.

Právní úprava musí obsahovat zejména následující prvky (MZ, MŽP):

- **nové stanovení zón a aglomerací se zhoršenou kvalitou ovzduší ve vazbě na nové imisní limity,**
- **povinnost připravit a zveřejnit pro stanovené zóny a aglomerace programy zlepšení kvality ovzduší,**
- **vazbu na připravovanou právní úpravu integrované prevence a omezování znečištění ve smyslu směrnice č. 96/61/EC,**
- **kompetence resortu zdravotnictví pro ochranu zdraví lidí a rozsah spolupráce obou resortů na úseku ochrany ovzduší.**

Aktualizovat imisní limity s přihlédnutím k doporučením WHO (MZ).

	<p>MŽP).</p> <p><u>Dlouhodobé aktivity k realizaci:</u></p> <p><u>Optimalizovat strukturu primárních energetických zdrojů, snižovat energetickou náročnost technologií (MŽP, MPO).</u></p> <p><u>Podporovat opatření ke snižování koncentrací tzv. skleníkových plynů (MŽP, MPO).</u></p> <p><u>Podporovat výzkum.</u></p> <p><u>Záležitostí zásadního významu je studium zdravotních a ekologických rizik a synergických kumulativních účinků znečištění ovzduší (MŽP, MZ).</u></p>	
157	3.2 Voda	
158	Stanovit priority pro intervence ke zlepšování kvality a zdravotní nezávadnosti vody ze zdravotních hledisek.	1
159	Předcházet poškození zdraví z požívání a užívání vod.	1
160	Chránit podzemní i povrchové vody před kontaminací, se zvláštním zaměřením na ochranu zdrojů pitných vod a vod pro rekreaci.	1
161	Zlepšovat kvalitu a zdravotní nezávadnost pitné vody veřejného zásobování a zabezpečit její stálou jakost.	1
162	Zvýšenou pozornost věnovat čištění a likvidaci odpadních a splaškových vod, manipulaci a likvidaci pevných odpadů, především z hlediska ochrany zdrojů vod.	1
163	<u>Krátkodobé a průběžné aktivity k realizaci:</u>	
164	<u>Trvale monitorovat onemocnění způsobená požíváním a užíváním vody s cílem udržet přijatelnou úroveň zdravotního rizika (MZ).</u>	
165	<u>Optimalizovat monitoring kvality povrchových vod, spočívající v agregaci měření na vodohospodářsky významných a na drobných tocích (MZe, MŽP).</u>	
166	<u>Zahájit eliminaci živin (sloučeniny fosforu a dusíku) s cílem snížit úroveň eutrofizace, zejména u bodových zdrojů znečištění.</u>	
167	<u>Uplatňovat strukturální změny hospodaření v krajině jako nezbytnou podmínku pro snížení přístupu živin z plošných resp. difúzních zdrojů.</u>	
168	<u>Vydat nové legislativní předpisy MZ tam, kde dosud chybí, tj. vyhlášky o hygienických požadavcích na materiály a chemikálie přicházející do styku s pitnou vodou, na kvalitu vody a provoz umělých bazénů a přírodních koupališť (MZ).</u>	

169	<p>Napravovat škody způsobené povodněmi a realizovat návazná opatření:</p> <ul style="list-style-type: none"> • co nejrychlejší sanace ekologických havárií (MŽP, MZe, MZ). • oprava poškozených vodohospodářských děl, zejména vodovodních a kanalizačních sítí, čistíren odpadních vod a staveb preventivního charakteru (ochranné hráze) (MZe). • podpora aktivních protipovodňových, protierozních a revitalizačních opatření v krajině (MZe, MŽP). • aktualizovat a realizovat plánované rozšiřování sítě veřejného zásobování pitnou vodou a kanalizační sítě (MZe, MZ). 	
170	<p>Zvyšovat kvalitu a zdravotní nezávadnost vod cestou omezování vypouštěného znečištění. Znamená to omezovat znečištění podzemních a povrchových vod cestou preventivních a nápravných opatření. Největší pozornost je nutno věnovat ochraně zdrojů pitné vody a dalšímu snižování obsahu znečišťujících látek (zejména organického znečištění, toxických kovů a metaloidů, nutrientů a specifických organických látek) v povrchových vodách. Po dořešení velkých bodových zdrojů znečištění (velká a střední města, průmyslové podniky) posouvat těžiště ochrany vod k rozptýleným zdrojům znečištění a čištění odpadních vod v malých městech a obcích, kde lze využívat alternativních zařízení s nižšími náklady na související technickou infrastrukturu (domovní čistírny), (MZe, MŽP).</p>	
171	<p>Přijmout opatření k nápravě u těch vodovodů a veřejných studní (zejména studní jeslí, mateřských školek, škol, provozoven služeb a zdravotnických a potravinářských provozoven), kde kvalita vody ve zdravotně závažných ukazatelích trvale nespĺňuje předepsané požadavky. Jedná se zejména o indikátory fekálního znečištění, dusičnany, amonné ionty aj. Konkrétní řešení nebo jejich kombinace volit podle místních podmínek: ochrana vodního zdroje, zavedení progresivní technologie úpravy, napojení na jiný, vhodný zdroj. Stanovit priority pro intervence z hledisek zdravotních i finančních.</p>	
172	<p>Střednědobé aktivity k realizaci:</p>	
173	<p>Dle zvyšovat schopnost krajiny zadržovat vodu a odolnost krajiny vůči vodní erozi cestou revitalizačních a krajinotvorných opatření (MŽP).</p>	
174	<p>Ochrana vod: zajistit dosažení právním předpisem stanovených hodnot ukazatelů přípustného stupně znečištění vod, tj. zajistit vyhovující odvádění a čištění odpadních vod ze všech sídel, která produkují znečištění vyšší než 2000 ekvivalentních obyvatel (nařízení vlády č. 171/1992 Sb., kterým se stanoví ukazatele přípustného stupně znečištění vod ve znění pozdějších předpisů) (MŽP, MZe).</p>	
175	<p>Kvalita vod: formou novelizace nařízení vlády č. 171/1992 Sb., kterým se stanoví ukazatele přípustného stupně znečištění vod ve znění pozdějších předpisů, dosáhnout převážné slučitelnosti s požadavky odpovídajících směrnic (MŽP, MZe, MZ).</p>	
176	<p>Přípravit novou komplexní právní úpravu ochrany vod (nový vodní zákon) a nahradit a později novelizovat související právní předpisy tak, aby byly zcela v souladu s připravovanou rámcovou směrnicí o</p>	

	<p>vodním hospodářství a relevantními speciálními směrnici (MŽP, MZe, MZ). Nová komplexní právní úprava ochrany vod musí obsahovat následující prvky práva Evropské unie:</p> <ul style="list-style-type: none"> vyčlenění samostatné kategorie drenážních vod a stanovení podmínek pro jejich jakost. institucionální zajištění systematického měření a vyhodnocování stavu, jakosti a zdravotní nezávadnosti jednotlivých typů vod a zveřejňování příslušných informací. institucionální zajištění společné péče o povrchové, podzemní vody, pitné a odpadní vody. zavedení institutu ohrožených oblastí. možnost uložit nápravná opatření, která budou identifikována jako nezbytná pro zlepšení stavu vod. vazba na připravovanou právní úpravu integrované prevence a omezování znečištění ve smyslu směrnice č. 96/61/EC. 	
177	<p>Řešit problematiku prevence a likvidace následků povodní, zejména upravit:</p> <ul style="list-style-type: none"> povinnosti v oblasti ochrany před povodněmi. odpovědnost za odstranění důsledků povodní. institucionální zajištění ochrany před povodněmi. vymezení nového pojmu „záplavové území“. 	
178	<p>Připravit zákon o vodovodech a kanalizacích, kterým bude mimo jiné zajištěna požadovaná slučitelnost našeho práva s právem Evropské unie a tím institucionálně zabezpečit správnou provozní praxi při výrobě pitné vody a čištění odpadních vod.</p>	
179	<p>V rámci zákona o hnojivech respektovat požadavky směrnice č. 91/676/EEC o dusičnanech (MZe).</p>	
180	<p>Vypracovat zásady správné provozní praxe při výrobě pitné vody, včetně monitorování její kvality, se zvláštním ohledem na malé zdroje pitné vody, a legislativně zakotvit povinnost dodržovat tyto zásady u všech provozovatelů úprav, provozovatelů veřejných vodovodů a veřejných studní (MZe, MZ).</p>	
181	<p>Vypracovat systém celostátního monitoringu kvality pitných i rekreačních vod, včetně centrálního sběru dat a pravidelného publikování výsledků, jak požadují příslušné směrnice EU.</p>	
182	<p>Realizovat zvláštní programy sledování nových škodlivin, které se nesledují (vůbec nebo v nedostatečné četnosti) v běžném monitoringu, např. pesticidní látky, vedlejší produkty dezinfekce, řasové toxiny, cryptosporidium, atd. (MZ, MZe). vytvořit příslušné legislativní předpisy a realizovat program osvěty majitelů soukromých studní, jak účinně chránit, udržovat a kontrolovat zdroje a jak lze uskutečnit nápravná opatření (MZe, MŽP, MZ).</p>	

183	Zajistit periodické mapování významných rybářských revírů z hlediska obsahu škodlivin v rybách a určení zdravotního stavu ryb (MZe).	
184	Dlouhodobé aktivity k realizaci:	
185	K výrobě pitné vody přednostně využívat kvalitní zdroje podzemní vody (MZe).	
186	Zavádět moderní technologie úpravy pitné vody (MZe, MZ), sanovat rozvodné trubní sítě, minimalizovat úniky vody a vyloučit možnost sekundární kontaminace (MZe).	
187	3.3 Potraviny	
188	Snižovat incidenci alimentárních infekcí a intoxikací.	2
189	Snižovat expozici nebezpečným chemickým látkám z požívání potravin.	1
190	Zlepšovat situaci u dosud nízkého přívodu některých mikronutrientů v dietě.	3
191	Zvyšovat vědomosti veřejnosti o zdravotní nezávadnosti potravin a bezpečné manipulaci s potravinami v průběhu celého potravinového řetězce,.	3
192	Zvyšovat a zpřesňovat informovanost veřejnosti o vztazích mezi skladbou stravy a zdravotním stavem.	3
193	Průběžné aktivity k realizaci: Dále postupně přibližovat základní legislativní rámec pro realizaci konkrétních úkolů legislativě Evropské unie (MZ, MZe).	
194	Přijímat opatření ke snižování incidence alimentárních infekcí a intoxikací, zejména zpracovat přehled faktorů pro hodnocení a snížení rizika nákazy Salmonellou enteritidis (MZ, MZe).	
195	Zabezpečovat státní dozor nad potravinami uváděnými na trh tak, aby v maximální míře splňovaly určená kritéria zdravotní nezávadnosti (MZe, MZ): <ul style="list-style-type: none"> • definovat zátěže a sledovat výskyt chlorovaných dioxinů, moderních pesticidů a mykotoxinů, • prohlubovat sledování reziduí veterinárních léčiv a biologicky aktivních látek, • pokračovat ve sledování chemických látek, jejichž expozice není zanedbatelná (např. dusičnanů, dusitanů, PCB, OCP a kadmia).	

196	Zajistit plánované sledování zdravotní nezávadnosti surovin rostlinného a živočišného původu, užívaných k výrobě potravin (MZe, MZ).	
197	Postupně snižovat expozice nebezpečným chemickým látkám z potravin při spotřebě současné i odpovídající dietární doporučením, zejména se jedná o PCB, chlorované pesticidy a kadmium (MZe, MZ).	
198	Nezvyšovat expozici populace dusičnanům a dusitanům (MZe, MZ, MZP).	
199	Pokračovat v programu monitoringu dietární expozice chemickým látkám (v rámci MZSO), včetně zjišťování nutriční spotřeby potravin.	
200	Zajistit sledování volně žijící zvěře z hlediska výskytu škodlivých látek a určení zdravotního stavu zvěře (MZe).	
201	Dlouhodobé aktivity k realizaci: Vypracovat strategii rozpoznání nedostatku a zvyšování dietárního přívodu některých mikronutrientů (zejména mědi, selenu, zinku a jódu), jejichž obsah není v našem prostředí přiměřený nebo typická dieta obsahuje nízké expoziční dávky (MZ).	
202	Prohlubovat vědomosti veřejnosti o zdravotní nezávadnosti potravin a bezpečné manipulaci s potravinami v průběhu celého potravinového řetězce, „od farmy po vidličku“ (MZe, MPO, MZ).	
203	Zdokonalovat systém trvalého vzdělávání odborné i laické veřejnosti týkající se ochrany zdraví konzumenta potravin (MZ).	
204	3.4 Půda	
205	Chránit půdu jako základní složku životního prostředí s důrazem na zabezpečení jejích funkcí.	1
206	Uplatňovat princip prevence poškozování půdy.	1
207	Zpracovat účelové třídění půd a na základě tohoto uspořádání usměrňovat jednotlivé aktivity, které poškozují půdu (výstavba, těžba atd.).	3
208	Omezit degradační procesy, zejména kontaminaci a zrychlenou erozi půd.	1
209	Omezit šíření škodlivin zejména organického původu, alergenů z neudržovaných, zaplevelených pozemků.	2
210	Vhodným využíváním půdy zajistit ochranu dalších složek životního prostředí, zejména vody.	1
211	Krátkodobé a průběžné aktivity k realizaci:	

212	Dopracovat registr kontaminovaných ploch zemědělských půd v úzké vazbě na monitoring potravních řetězců.	
213	Trvale monitorovat změny půdních vlastností. Připravit zásady správné odborné praxe při hospodaření na půdě a motivovat vlastníky a nájemce pozemků k jejich dodržování, včetně podpory alternativního využívání zemědělských půd (energetické dřeviny atd.) a snížení výměry neudržovaných pozemků.	
214	Připravovat programy na ochranu půdy a zlepšení půdní úrodnosti, vypracovat projekt Monitoringu půdy v městských aglomeracích a zařadit ho do MZSO jako další subsystém (MZ).	
215	Vypracovat limity pro koncentrace škodlivých látek v půdě pro školní, rekreační a sportovní plochy (MZ).	
216	Střednědobé aktivity k realizaci:	
217	Připravit nový zákon o ochraně půdy jako složky životního prostředí a ochraně zemědělského půdního fondu z hlediska zachování půdní úrodnosti.	
218	Připravit vyhlášku, ve které budou aktualizovány limity těžkých kovů a toxických organických látek v půdách.	
219	Důsledně chránit půdy před ukládáním odpadů (vypracování vyhlášky k zákonu o odpadech).	
220	Vypracovat informační systém o půdách ve vazbě na kvalitu potravního řetězce a kvalitu povrchových a podzemních vod.	
221	Zavést nové institucionální a ekonomické nástroje ochrany půdy (daňový systém atd.).	
222	Dopracovat vícestupňový systém kritérií, který bude odrážet zvýšené vstupy do půdy (limit svrchní mez pozadí) s respektem k možným geochemickým zvláštnostem a transferu do potravního řetězce.	
223	Příprava programů omezujících erozi půd.	
224	Dlouhodobé aktivity k realizaci:	
225	Připravit limity rizikových látek v lesních půdách jako podklad pro legislativu.	
226	Zavádění nových technologií při dekontaminaci a oživování půd, připravit nový systém hodnocení půd.	
227	3.5 Odpady a staré zátěže	
228	Snižovat celkovou produkci odpadů, snižovat podíl skládkovaných odpadů a zvyšovat podíl jejich recyklace.	1
229	Vypracovat jednotný systém evidence starých ekologických zátěží.	1

230	Krátkodobé a průběžné aktivity k realizaci:	
231	 Vypracovat metodu pro hodnocení rizika starých zátěží (MŽP, MZ).	
232	 Hodnotit technologické postupy sanace starých zátěží z hlediska ochrany zdraví a životního prostředí (MŽP, MZ).	
233	 Provádět rekultivace skládek odpadů a území poškozených hornickou činností (MŽP, MPO).	
234	 Provádět systematické analýzy zdravotních účinků, formou epidemiologických studií, v okolí skládek odpadu a zařízení na úpravu a spalování odpadů (MZ).	
235	 Vypracovat programy k redukcí kontaminace půdy a vody, které pocházejí z nekontrolovaných skládek odpadů (MŽP, MZe).	
236	 Vytvořit systém pro nakládání s nemocničním odpadem, tj. selektivní sběr, spalování a další zacházení s nebezpečným odpadem ze zdravotnických zařízení (MZ, MŽP).	
237	 Vypracovat legislativní řešení zemědělského využití kalů z čistíren odpadních vod komunálního charakteru.	
238	 Stanovení přísných podmínek aplikace odpadů do zemědělských půd a jejího kontrolního systému (MŽP, MZe, MZ).	
239	 Střednědobé aktivity k realizaci:	
240	 Vytvořit ekonomické podmínky pro zhodnocení a využívání odpadů (MŽP, MPO).	
241	 Dořešit problematiku záruk státu za bezpečné ukládání všech radioaktivních odpadů (SÚJB, MPO).	
242	 Dlouhodobé aktivity k realizaci:	
243	 Vytvářet podmínky pro minimalizaci vzniku odpadů, např. čistší produkce (MŽP, MPO).	
244	 3.6 Hluk	
245	 Omezovat negativní působení hluku na zdraví.	1
246	 Zastavit nárůst hluku, zejména dopravního, a rozšiřovat chráněné zóny.	1
247	 Snižovat expozici hluku prostředky územního plánování.	1
248	 Omezovat individuálně působený hluk.	1
249	 Průběžné aktivity k realizaci:	

250	Trvale prosazovat opatření, aby hluchnost působící na lidský organizmus nepřesahovala maximální přípustné hodnoty dle platné legislativy.	
251	Pokračovat v probíhajícím monitorování hluchnosti a zdravotního stavu, zpracování dalších map rozložení hlukové zátěže, případně jejich aktualizace v Praze a dalších městech (MZ).	
252	Aktualizovat hlukové mapy okresních měst zpracovaných před více než 10 lety, dále zdokonalovat metodiku výpočtu a měření hluku ve venkovním prostoru pro možnost plošného hodnocení hlukové zátěže včetně hodnocení pomocí hodnoty L-90 (MZ).	
253	Dále snižovat hluchnost v dopravě technickým zlepšením, zejména těžkých vozidel, včetně vozidel městské hromadné dopravy, zaváděním trolejbusů.	
254	Snižováním hluchnosti tramvají, zlepšením stavu tramvajových a železničních tratí, rekonstrukcí starých povrchů komunikací a vybudováním protihlukových stěn nebo v krajních případech zlepšením zvukové izolace objektů (MDS).	
255	Snižovat hluchnost stavebních strojů, resp. používat pouze odhlučněné nebo méně hluchné stavební technologie (MPO).	
256	V rámci Dopravní politiky ČR podpořit (MDS): <ul style="list-style-type: none"> • postupný přesun části objemů osobní i nákladní přepravy, zejména v silniční dopravě, na druhy dopravy přijatelnější pro životní prostředí, jako je doprava železniční, kombinovaná a vnitrozemská vodní, • v městské hromadné dopravě další rozvoj a preferování používání veřejné osobní dopravy, zavádění integrovaných dopravních systémů, spolu s rozvojem její infrastruktury, a ekologicky přijatelných vozidel, s cílem zatraktivnit tento druh dopravy pro veřejnost při současné podpoře redukce v používání soukromých automobilů. 	
257	U legislativních opatření ke snížení hluchnosti zahrnovat: <ul style="list-style-type: none"> • povinnost provádět organizační změny v dopravě s ohledem na ochranu před hlukem, posouzení hygienickou službou (MDS), • zavést postih provozovatelů civilních letadel za nedodržování hlukových norem (MDS), • zavést kontrolu a postih vojenských letadel působících nadměrnou hluchnost, zejména mimo ochranná pásma (MO), • vymežit ochranná pásma významných zdrojů hluku, zejména letišť a liniových zdrojů (MZ), • při stavebních řízeních důsledně dbát na respektování norem na akustickou izolaci staveb (MMR), • schválit již připravenou novelu vyhlášky č.13/1977 Sb. a navazujících předpisů (MZ). 	

258	<p>Do osvětové činnosti zahrnovat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • upozorňování, že tiché a klidné chování je v dnešním přeplněném světě jednou ze základních povinností každého jedince a že je neodmyslitelnou součástí slušného chování, které vede k zachování soukromí, • zavedení účinnějšího postihu při rušení nočního klidu jednotlivci, podniky i provozovny (MV), • prosazovat, že jen tiché stroje a zařízení jsou kvalitní a že pouze dobře akusticky izolované stavby jsou stavbami kvalitními (MPO, MMR), • soustavné upozorňování na negativní působení hluku v životním prostředí na zdraví lidí (MZ). 	
259	<p>3.7 Ionizující záření</p>	
260	Zjišťovat, měřit a hodnotit kdykoli jakoukoli stávající, vzniklou či hrozící situaci vedoucí k ozáření lidí a adekvátně na takovou situaci reagovat.	3
261	Shromažďovat přiměřené informace o stavu ozáření pracovníků a obyvatel na území státu.	3
262	<p>Průběžné aktivity k realizaci (SÚJB):</p> <p>Zprostředkovat zařízení a služby nezbytné pro radiační ochranu, které však nejsou v možnostech držitelů povolení a nejsou na nich zákonem požadovány, tj. zejména prostředky pro zásahy, osobní dozimetrie a monitorování životního prostředí a pro kalibrace a porovnávání přístrojů pro měření ionizujícího záření.</p>	
263	Zajišťovat vzdělání a informovanost v oboru radiační ochrany.	
264	Zajišťovat přiměřený výzkum a rozvoj oboru.	
265	Dobudovat informační systém SÚJB včetně propojení s regionálními pracovišti SÚJB a napojením na Informační systém ústředí RMS (SÚJB).	
266	Nové předpisy pro regulaci lékařského ozáření (harmonizace předpisů s novou směrnicí 97/43/Euroatom (SÚJB, MZ).	
267	<p>3.8 Neionizující záření</p>	
268	V pásmu od 0 do 300 GHz kontrolovat a minimalizovat chronické expozice lidí a tuto snahu prosazovat i v připravované evropské legislativě.	2
269	Řídit ochranu zdraví pracovníků při práci v elektrickém, elektromagnetickém a magnetickém poli.	3

270	Průběžně a dlouhodobě:	
271	Pokračovat ve spolupráci na přípravě EU norem v oblasti (MZ): <ul style="list-style-type: none"> • elektrických a magnetických polí v kmitočtovém pásmu 0 - 60 kHz, • elektrických, magnetických a elektromagnetických polí v pásmu 60 kHz - 300 GHz, • při hodnocení expozice z mobilních telekomunikačních zařízení v pásmu kmitočtů 30 MHz - 6 GHz. 	
272	Ochrana zdraví - organizační opatření: <ul style="list-style-type: none"> • zabezpečovat účelné rozmístění zdrojů záření a ozařovaných objektů, • vymezovat místa a dobu pobytu, • dbát na případném administrativním omezení doby provozu zdroje či jeho výkonu, zamezovat přístup do určitého prostoru, apod.. 	
273	Ochrana zdraví - technická opatření: <ul style="list-style-type: none"> • zajišťovat lokální, kolektivní nebo individuální ochranu pracovníků. 	
274	Ochrana zdraví - léčebně preventivní opatření: <ul style="list-style-type: none"> • kontrolovat dodržování stanovených hygienických limitů. 	
275	V případě profesionálních expozic zabezpečovat vstupní a periodické prohlídky s případným přerazováním osob na jinou práci či provádět změny režimu jejich práce.	
276	Není-li možné se vyhnout souběžné kombinaci expozice z dalších nežádoucích faktorů prostředí a vznikne-li důvodné podezření, že účinky se vzájemně potencují, zajišťovat možnost zpřísnění nejvyšše přípustných limitních hodnot.	
277	V závislosti na typu zdroje vyzařování, jeho výkonu, kmitočtu, charakteru činnosti či dalších okolnostech může být použit některý z uvedených technických či organizačních prostředků ochrany nejen samostatně, ale i v libovolné vhodné kombinaci.	
278	3.9 Průmyslové havárie a přírodní katastrofy	
279	Zabezpečovat prevenci a omezování důsledků velkých průmyslových a jaderných havárií a přírodních katastrof, v místech, kde chemické provozy bezprostředně souvisejí s obytnou zónou.	1
280	Chránit obyvatelstvo před únikem chemických látek, které působí přechodné poškození zdraví, zhoršení zdravotního stavu nebo diskomfort, včetně obtěžování zápachem.	1

281	Vytvářet efektivní havarijní systémy a řídit záchranné a zabezpečovací činnosti při výskytu havárií a katastrof jak na národní, tak na mezinárodní úrovni.	1
282	Zabezpečit informovanost veřejnosti o pravděpodobnostech a rizicích havárií.	1
283	Zajišťovat prevenci před neautorizovanou činností s nebezpečnými chemickými látkami a přípravky a radioaktivními materiály.	2
284	Vytvořit adekvátní právní prostředí pro koordinaci ústředních správních úřadů při předcházení a eliminaci mimořádných událostí a krizových situací.	3
285	Podpořit tvorbu a realizaci projektů krizového řízení, civilního nouzového plánování a integrovaného záchranného systému v kontextu kompatibility se severoatlantickou aliancí.	2
286	Vypracovat systém ochrany obyvatel ve smyslu Ženevských úmluv o ochraně obyvatelstva při válečných konfliktech a katastrofách v nových podmínkách.	3
287	Průběžné a dlouhodobé aktivity k realizaci:	
288	Dokončit prioritaci zdrojů potenciálních havárií (MŽP, MPO).	
289	Vytvořit právní předpis o prevenci a likvidaci havárií (MŽP, MV).	
290	Vytvořit jednotný informační systém o chemických látkách a přípravcích (MZ, MŽP).	
291	Zpracovat resp. novelizovat interní havarijní plány a vytvořit komplexní havarijní plán (MPO), dokončit integrovaný záchranný systém (MV).	
292	Zefektivnit mezinárodní spolupráci, zejména v tzv. přeshraničních záležitostech.	
293	3.10 Chemické látky	
294	Vytvořit evidenci chemických látek a přípravků přítomných na trhu v ČR.	1
295	Stanovit priority a hodnotit negativní vliv chemických látek a přípravků na lidské zdraví a životní prostředí.	1
296	Omezovat negativní působení prioritních chemických látek na lidské zdraví a životní prostředí.	1
297	Zpracovat komplexní legislativu managementu chemických látek harmonizovanou s přístupy OECD a EU.	1
298	Aktivity k realizaci (MŽP, MZ, MPO, MV): Průběžné:	

299	Dokončit přípravu prováděcích předpisů k zákonu o chemických látkách a chemických přípravcích a předložit je ke schválení.	
300	Dobudovat institucionální systém managementu chemických látek.	
301	Dobudovat systém státní správy v oblasti managementu chemických látek.	
302	Vytvořit systém správné laboratorní praxe pro zkoušení chemických látek.	
303	Vytvořit metodické a institucionální předpoklady pro hodnocení rizika chemických látek jak z hlediska jejich působení na lidské zdraví, tak na životní prostředí.	
304	Vytvořit informační systém o vlastnostech chemických látek pro potřeby jejich managementu.	
305	Zabezpečovat výchovu a vzdělávání v oblasti managementu chemických látek.	
306	Aktivitty k realizaci (MŽP, MZ, MPO, MV): Dlouhodobě:	
307	Omezovat negativní vliv chemických látek a přípravků s vysokou mírou rizika pro lidské zdraví nebo životní prostředí.	
308	Zpřístupňovat informace o přítomnosti chemických látek v jednotlivých složkách životního prostředí a o jejich účincích na lidské zdraví a životní prostředí.	
309	Zapojit se do mezinárodní spolupráce při hodnocení nepříznivých účinků chemických látek a zavádění postupů pro minimalizaci jejich rizika.	
310	4. Zdraví populace	
311	4.1 Zdravotní stav	
312	Zlepšovat zdraví populace, prodloužit kvalitu a délku života.	2
313	Důslednou prevencí předcházet poškození zdraví již od prenatálního stadia a v průběhu celého života.	3
314	Vyrovnat nežádoucí rozdíly ve zdravotním stavu jednotlivých populačních skupin.	3
315	Vyrovnat rozdíly ve zdravotním stavu regionů státu a státu ve srovnání s vyspělými evropskými státy.	2
316	Definovat hlavní příčiny nepříznivého zdravotního stavu charakteristické pro naši populaci.	3

317	Krátkodobé a průběžné aktivity k realizaci:	
318	Rozvíjet dále činnost Systému monitorování zdravotního stavu obyvatel ve vztahu k životnímu prostředí (MZ).	
319	Pokračovat v rozvoji Národního zdravotnického informačního systému (MZ).	
320	Doplňovat legislativní předpisy vztahující se k provozu na pozemních komunikacích s cílem snižovat dopravní úrazovost, zejména dětskou (MV).	
321	Dlouhodobé aktivity k realizaci:	
322	Aplikovat a podporovat národní i mezinárodní programy podpory a ochrany zdraví (MZ).	
323	Systematicky vychovávat populaci k aktivnímu přístupu k vlastnímu zdraví (MZ).	
324	4.2 Životní styl	
325	Stimulovat odpovědnost obyvatelstva za své zdraví.	3
326	Zlepšit strukturu spotřeby potravin u obyvatelstva.	3
327	Snižit spotřebu alkoholu na přijatelnou míru.	3
328	Zvýšit úroveň pohybové aktivity, snížit výskyt kuřáctví, zejména u mládeže.	3
329	Snižit poptávku po drogách a zpomalit zvyšující se trend závislosti.	3
330	Omezovat situace, které podporují vznik stresu a podpořit jeho zvládání.	2
331	Rozšířit plánování rodičovství a užívání vhodných forem antikoncepce.	3
332	Průběžné a dlouhodobé aktivity k realizaci (MŠMT, MZ):	
333	Vysvětlovat občanům, že péče o zdraví je záležitostí nejen státu a zdravotníků, ale i občanů samotných.	
334	Vychovávat ke zdravému životnímu stylu (ve všech jeho složkách) na základních a středních školách.	
335	Vytvářet vlastní strategii pro prevenci negativních jevů.	
336	Podporovat preventivní programy v oblasti závažných negativních jevů (např. drogy, kriminalita).	

337	Ovlivňovat výživové zvyklosti v populaci prosazováním zásad zdravé výživy na všech úrovních společenských aktivit (školní stravování, podnikové a internátní stravování).	
338	Získávat výrobce potravin a provozovatele potravinářských obchodů k výrobě a propagaci zdravotně žádoucích potravin.	
339	Podporovat kojení.	
340	Monitorovat výživové spotřeby vybraných populačních skupin.	
341	Podporovat pohybové aktivity v rámci školní výuky, nabídkou různých forem mimoškolní tělesné aktivity dětí a mládeže, nabídkou a vytvořením podmínek pro individuální i rodinnou pohybovou aktivitu.	
342	Omezovat a snižovat dostupnost alkoholických nápojů a vytvářet společenské vnímání negace alkoholických a preference nealkoholických nápojů.	
343	Propagovat nekuřáctví jako pozitivní model chování a systematickou protikuřáckou výchovu ve školách a v hromadných sdělovacích prostředcích.	
344	Chránit nekuřáky před pasivním kouřením.	
345	Monitorovat aktuální stav užívání drog u mládeže a poskytovat informace o škodlivosti drog, příznacích počínající závislosti, o způsobech prevence a léčby zejména mládeži, rodičům a učitelům.	
346	Poskytovat informace o způsobech zvládnání stresu, motivovat veřejnost k omezování nadbytečných stresů a poskytovat odbornou pomoc rizikovým skupinám formou poraden.	
347	4.3 Zátěž populace cizorodými látkami	
348	Potvrzovat expozice organismu (populace, populačních skupin) danému faktoru (biomarker interní dávky), dokládat biologický účinek expozice (biomarker biologicky účinné dávky) nebo prokazovat časné nežádoucí změny související s poškozením zdravotního stavu (biomarker časného účinku).	2
349	Posuzovat závažnost expozice ve vztahu k možnému zdravotnímu poškození.	2
350	Posuzovat závažnost expozice ve vztahu k možnému zdravotnímu poškození.	2
351	Vytvářet a hodnotit dlouhodobé časové trendy.	2
352	Stanovit referenční hodnoty sledovaných ukazatelů pro podmínky ČR.	1
353	Průběžné a dlouhodobé aktivity k realizaci (MZ):	
354	Vytvářet dlouhodobé časové řady pro získání možnosti kvantitativního hodnocení vztahů v rámci MZSO.	

355	Stanovit referenční hodnoty jednotlivých analytů (kontaminantů, cizorodých látek) pro populační skupiny ČR.	
356	Rozvíjet další citlivé metody na úrovni chemické, biologické a molekulární analytiky.	
357	Podporovat výzkumné aktivity.	
358	Aktualizovat monitorovací spektrum cizorodých látek na základě nových poznatků.	
359	4.4 Ochrana zdraví při práci	
360	Zajistit dostupnou a kvalitní pracovně lékařskou péči pro všechny pracovníky.	3
361	Omezovat expozice škodlivým fyzikálním, chemickým a biologickým faktorům a vytvářet podmínky pohody při práci.	1
362	Průběžné a dlouhodobé aktivity k realizaci:	
363	Zajistit dostupnost a kvalitu pracovně lékařské péče a hygienického dozoru na pracovištích (MZ).	
364	Zajistit vyšší odpovědnost zaměstnavatele za prevenci poškození zdraví svých pracovníků.	
365	Zdůrazňovat povinnosti provozovatele kontrolovat kvalitu pracovního prostředí a dodržování příslušných limitů.	
366	Ekonomicky stimulovat zaměstnavatele investující do zlepšení pracovního prostředí (MPSV).	
367	Podílet se na přípravě podkladů pro vznik úrazové pojišťovny (MPSV).	
368	Při udělování grantů přihlížet k významu studia vztahu práce a zdraví, včetně dalších dopadů (sociální, ekonomické atd.) (MZ, MPSV).	
369	Zlepšit systém hlášení nemocí z povolání a vytvořit registr rizikových pracovišť. Zkvalitňovat registr nemocí z povolání. Na základě analýzy dat z obou registrů se zaměřit na podchycení vztahu mezi pracovním prostředím a onemocněními vznikajícími po velmi dlouhé době expozice či s velkou latencí (nádorová onemocnění) (MZ).	
370	Harmonizovat legislativu s EU.	
371	Zajistit odpovídající pregraduální a postgraduální výchovu (MŠMT, MZ).	
372	Zajistit dostupnost a kvalitu dozoru nad radiační ochranou na pracovištích se zdroji ionizujícího záření (SÚJB).	
373	5. Souhrn informací o zdraví a životním prostředí	

374	Soustavně sledovat parametry životního prostředí a ukazatelů zdravotního stavu populace, hodnotit vzájemné vztahy, hodnotit zdravotní rizika, určovat priority a aktivity.	1
375	5.3 Priority	
376	Rozvíjet monitorovací systémy se zaměřením na hodnocení vztahu zdravotního stavu obyvatelstva ke kvalitě složek životního prostředí.	
377	Vytvářet a posuzovat dlouhodobé časové řady monitorovaných parametrů.	
378	Aplikovat nové metody pro hodnocení získávaných parametrů a časových řad.	
379	Získávat potřebné údaje o kvalitě a zdravotním riziku vnitřního prostředí v budovách.	
380	Rozšiřovat spektrum sledovaných specifických organických látek v pitné vodě, zejména v souvislosti s problémy chlorace.	
381	Vypracovat systém celostátního monitoringu kvality pitných i rekreačních vod v souladu se směrnicemi EU.	
382	Snižovat incidence infekcí a intoxikací, zejména alimentárních, snižovat expozice nebezpečným chemickým látkám z potravin, zejména PCB, kadmiu, chlorovaným pesticidům a nezvyšovat expozice dusitanům a dusičnanům.	
383	Posunovat hodnoty expozičních dávek stopových prvků na úroveň doporučených dávek.	
384	Sledovat vliv znečištěné půdy na potravinový řetězec a expozici člověka.	
385	Zpracovávat mapy rozložení hlukové zátěže a provádět jejich aktualizování.	
386	6. Ekonomické sektory a jejich vliv na životní prostředí a zdravotní stav	
387	V každém sektoru je nutné převzít odpovědnost za prevenci a řešení problémů ochrany životního prostředí a zdraví.	1
388	Centrální úřady státní správy iniciují, koordinují a sledují realizaci konkrétních opatření ve svých sférách zájmu.	2
389	Základní pravidla ochrany životního prostředí a zdraví musejí být začleněna ve všech sektorech s tím, že aspekty ekonomické, zdravotní a životního prostředí jsou součástí plánovacích a rozhodovacích mechanismů.	2
390	Uvedená pravidla platí na všech úrovních řízení.	2
391	6.1 Využívání nerostného bohatství	

392	Opatření (MPO, MZe, MŽP, ČBÚ):	
393	Formulovat v rámci státní energetické politiky postavení černého a hnědého uhlí ve struktuře primárních energetických zdrojů.	
394	Vytvořit legislativní nástroje k ekologickému dohledu nad těžbou dříví, rašeliny a nerostů.	
395	Připravit složkový zákon o ochraně horninového prostředí.	
396	Podporovat zavádění úsporných technologií ke snížení nároků na těžbu nerostných surovin, k minimalizaci odpadů vznikajících při těžbě a k vyššímu využívání druhotných surovin.	
397	6.2 Využívání energetických zdrojů	
398	Opatření (MPO, MŽP, SÚJB):	
399	Připravit zákon o hospodaření s energií.	
400	Podporovat efektivní využívání energie, zavádění nízkoemisních způsobů výroby energie a využívání obnovitelných a druhotných zdrojů.	
401	Stimulovat co nejrychlejší narovnání cen energie a odstranění nepřímých dotací s ohledem na sociální situaci obyvatelstva.	
402	Zajistit bezpečný provoz jaderných zařízení a bezpečný způsob nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem.	
403	6.3 Průmyslová výroba	
404	Opatření (MPO, MŽP):	
405	Podporovat rozvoj a zavádění nízkoemisních, nízkoodpadových a energeticky a surovinově úsporných technologií a uzavřených výrobních cyklů.	
406	Podporovat produkci výrobků šetrných k životnímu prostředí, podporovat zavádění environmentálně orientovaných systémů řízení.	
407	Postupně začít uplatňovat odpovědnost výrobce za výrobky po celou dobu životnosti.	
408	Urychleně zavést opatření k minimalizaci rizik z průmyslových havárií.	
409	6.4 Zemědělství a lesní hospodářství	
410	Opatření (MZe):	

411	Trvale zajišťovat zdravotní nezávadnost potravin cestou minimalizace obsahu cizorodých látek v produktech zemědělské výroby.	
412	Podporovat ekologicky šetrné způsoby hospodaření.	
413	Podporovat, v rámci zalesňování a zatravňování pozemků méně vhodných k zemědělské výrobě, zvyšování schopnosti krajiny zadržovat vodu a odolávat vodní i větrné erozi.	
414	Podporovat obnovu lesních porostů v imisně postižených oblastech a zvyšování druhové rozmanitosti lesních dřevin s cílem přibližovat se k přirozené skladbě lesů s přiměřeným zastoupením produkčně vhodných druhů.	
415	Podporovat plnění veřejně prospěšných funkcí lesa, zejména vodohospodářskou, půdoochrannou, klimatickou, rekreační a krajinnou.	
416	6.5 Doprava	
417	Opatření (MDS):	
418	Při zpracování návrhu Dopravní politiky ČR vycházet ze zásady udržitelného rozvoje a aplikovat mezinárodní závazky ČR v oblasti stabilizace a snižování zátěže dopravy na životní prostředí.	
419	V územním a dopravním plánování podporovat rozvoj veřejné osobní dopravy jako bezkonkurenčně nejvýhodnější alternativy k individuální automobilové dopravě (především při přepravě na velké vzdálenosti, v městských aglomeracích a v environmentálně citlivých oblastech).	
420	Podporovat rozvoj železniční a kombinované nákladní dopravy, podporovat technická opatření vedoucí k redukcí emisí škodlivých látek a hluku z mobilních zdrojů.	
421	Podporovat vhodná technická a infrastrukturní opatření (stavba městských obchvatů a protihlukových bariér), která povedou ke snižování zdravotních rizik působených nadměrným hlukem.	
422	Postupně zahrnovat skutečné náklady na infrastrukturu a na ochranu životního prostředí do uživatelských nákladů dopravců.	
423	6.6 Turistika	
424	Opatření (MMR):	
425	Podporovat a vytvářet podmínky pro realizaci turistiky ve volné krajině (cyklistické a turistické stezky doplněné základním vybavením).	

426	Podporovat vytváření pěších zón v centrech měst a zejména v jejich historicky cenných částech.	
427	Podporovat tzv. „zelený kodex“ provozovatelů hotelů a ubytovacích zařízení.	
428	7. Mezinárodní spolupráce	
429	Aktivity ČR:	
430	<p>V rámci Světové zdravotnické organizace:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Eurohealth program zaměřený kromě prevence HIV/AIDS hlavně na podporu zdraví, životní prostředí a jeho vliv na zdraví. • ve spolupráci se zeměmi Visegrádské skupiny spolupracuje při přípravě národních akčních plánů. • Národní integrovaný plán - životní prostředí a zdraví - tento program byl již ukončen, ale řada dílčích programů dále pokračuje. • spolupráce v oblasti chemické bezpečnosti a budování registru chemických látek, • surveillance nákaz přenášených vodou a potravinami, • Zdravá města, této aktivity se účastní 21 město České republiky, • Zdravé školy, • Program CINDI (Countrywide Integrated Noncommunicable Disease Programme), jeho cílem je ozdravení životního stylu. 	
431	<p>V rámci Evropské unie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spolupráce při studiu vlivu ovzduší na zdraví (program Cesar/Phare). 	

číslo	<p>ZDRAVÍ 21</p> <p>2002</p> <p>A – CÍLE</p> <p>B – dílčí úkoly</p> <p>C – aktivity</p> <p>D – ukazatele</p>	<p>míra souladu s relevantními cíli OP ŽP</p>
1.	<p>CÍL 1:</p> <p>SOLIDARITA VE ZDRAVÍ V EVROPSKÉM REGIONU</p> <p>DO ROKU 2020 BY SE MĚL SOUČASNÝ ROZDÍL VE ZDRAVOTNÍM STAVU MEZI JEDNOTLIVÝMI ČLENSKÝMI STÁTY EVROPSKÉHO REGIONU SNÍŽIT ALESPŇ O JEDNU TŘETINU</p>	
2.	<p>1. 1.</p> <p>Snížit rozdíly ve střední délce života mezi nejlepší a nejhorší třetinou evropských zemí alespoň o 30 %</p>	3
3.	<p>1.1.1</p> <p>Zúčastnit se evropských aktivit na pomoc v řešení zdravotních problémů (MZ; poskytovatelé a plátcí zdravotní péče, vládní a nevládní organizace; průběžně)</p>	
4.	<p>1.1.2</p> <p>Sledovat vývoj střední délky života v ČR (MZ; ÚZIS, ČSÚ; průběžně 1 x ročně)</p>	
5.	<p>střední délka života při narození, muži, ženy</p>	
6.	<p>1. 2.</p> <p>Variační šíře hodnot hlavních ukazatelů nemocnosti, invalidity a úmrtnosti v různých zemích by se měla snížit rychlejším tempem tam, kde je situace nejhorší</p>	3
7.	<p>1.2.1</p> <p>Sledovat vývoj invalidity v ČR podle věku, pohlaví a skupin diagnóz (MPSV; MZ, ČSSZ, ČÚBP; průběžně 1 x ročně)</p>	
8.	<p>1.2.2</p> <p>Sledovat vývoj nemocnosti v ČR podle věku, pohlaví, skupina diagnóz a speciálních skupin obyvatel dle sociálně-ekonomického zastoupení a expozice zdravotně rizikovým faktorům (MZ; ÚZIS, ČSÚ; průběžně 1 x ročně)</p>	
9.	<p>1.2.3</p> <p>Vypracovat způsob posuzování poskytované zdravotní péče ve struktuře i objemu srovnáním s vyspělými státy (MZ; IZPE; 2004)</p>	

10.	standardizovaná úmrtnost	
11.	data o invalidních důchodech (věk, pohlaví, skupina diagnóz, kraj bydliště, druh důchodu)	
12.	hospitalizace, pracovní neschopnost, nemocnost na vybrané nemoci	
13.	zdravotní stav sociálně deprivovaných skupin obyvatel	
14.	CÍL 2: SPRAVEDLNOST VE ZDRAVÍ DO ROKU 2020 SNÍŽIT ZDRAVOTNÍ ROZDÍLY MEZI SOCIOEKONOMICKÝMI SKUPINAMI NEJMÉNĚ O JEDNU ČTVRTINU ZLEPŠENÍM ÚROVNĚ DEPRIVOVANÝCH POPULAČNÍCH SKUPIN	
15.	2. 1. Snížit rozdíly ve střední délce života v jednotlivých socioekonomických skupinách nejméně o 25%	3
16.	2.1.1 Speciální programy zlepšení a posílení zdraví vybraných skupin obyvatel (MZ; MPSV, MŠMT, ČÚBP, poskytovatelé a plátcí zdravotní péče, územní samosprávné celky; průběžně)	
17.	2.1.2 Výzkum a speciální výběrová šetření zaměřená na podklady pro výpočet střední délky života a života prožitého ve zdraví (MZ; ÚZIS, ČSÚ, ČÚBP, SZÚ, IZPE; průběžně 1x za 3 roky)	
18.	2.1.3 Výpočet střední délky života u vybraných socioekonomických skupin obyvatel (MZ; ÚZIS, ČSÚ, ČÚBP; 1x ročně)	
19.	střední délka života při narození, muži, ženy	
20.	2. 2. Hodnoty hlavních ukazatelů nemocnosti, invalidity a úmrtnosti by měly být rovnoměrněji rozloženy na všechny společensko-ekonomické skupiny	3
21.	2.2.1 Výzkum a speciální výběrová šetření na sledování zdravotního stavu vybraných skupin obyvatel (MZ; MPSV, ÚZIS, SZÚ; průběžně 1x za 3 roky)	
22.	2.2.2	

	Zhodnocení vývoje zdravotního stavu obyvatel podle socioekonomických kritérií na základě rutinních statistik (úmrtnost, invalidita, hospitalizace apod.) (MZ; ÚZIS, ČSÚ, ČSSZ, územní samosprávné celky; 1 x za 3 roky)	
23.	úmrtnost podle pohlaví, věku, místa bydliště, skupin diagnóz	
24.	invalidita podle věku, pohlaví, skupin diagnóz, kraje bydliště	
25.	hospitalizovanost podle pohlaví, věku, místa bydliště, skupin diagnóz	
26.	2.3. Omezovat socioekonomické vlivy, které negativně působí na zdraví, jedná se zejména o výrazné rozdíly v příjmu, dosaženém vzdělání a v uplatnění na trhu práce	2
27.	2.3.1 Zlepšovat systém vzdělávání a prosazovat systém celoživotního vzdělávání, které umožní měnit nebo zvyšovat kvalifikaci, zejména osobám se změněnou pracovní schopností vzniklou z důvodu jejich zdravotního stavu, věku, sociálního postavení aj., a to provázaně se systémem poskytování podpory vhodného poradenství pro volbu povolání, odborný výcvik a rehabilitaci (MŠMT; MPSV, MZ, VÚPSV; průběžně; přijetí potřebných právních předpisů 2005)	
28.	2.3.2 Vytvářet podmínky pro vznik specializovaných poradenských a vzdělávacích služeb pro podporu a ochranu zdraví na pracovištích, zejména v malých a středních podnicích k zajištění trvalé péče o zdraví, pracovní prostředí a bezpečnost při práci (MZ, MPSV; ČSÚ, ČBÚ, SZÚ, VÚPSV, příslušné odborové svazy, svazy podnikatelů a zaměstnavatelů; průběžně)	
29.	2.3.3 Vydávat v souladu s mezinárodními dokumenty, zejména s úmluvami MOP a Evropskou sociální chartou, právní předpisy k zajištění realizace práva na bezpečné a zdravé pracovní prostředí a pracovní podmínky a stanovit opatření k vynucení takových právních předpisů formou dozoru (MZ, MPSV; ČÚBP, ČBÚ, HS; průběžně)	
30.	2.3.4 Podporovat společné konzultace mezi zaměstnavateli a zaměstnanci, popř. tam, kde to je vhodné a potřebné, podporovat mechanismus pro dobrovolné vyjednávání mezi organizacemi zaměstnavatelů a zaměstnanců za účelem zlepšování pracovního prostředí kolektivními smlouvami (MPSV; ostatní resorty, svazy podnikatelů a zaměstnanců; průběžně)	
31.	2.3.5 Přijmout mezinárodní kritéria důsledků zdravotního postižení (ICF) (MZ; MPSV; 2004)	

32.	<i>sledování mzdové distribuce</i>	
33.	<i>šetření na zjišťování pracovních podmínek</i>	
34.	<i>ukazatele uvedené NAPZ 2002</i>	
35.	<i>počet osob zapojených do systému celoživotního vzdělávání se zaměřením na osoby se zdravotním postižením a dlouhodobě nezaměstnané</i>	
36.	2.4. Zamezit zvyšování podílu osob, které žijí v nedostatku finančních prostředků	2
37.	2.4.1 Předložit vládě ČR návrh Národního plánu proti sociálnímu vyloučení (MPSV; MZ, VÚPSV; 2004)	
38.	2.4.2 Vyhodnocovat a aktualizovat Národní akční plán zaměstnanosti (MPSV; každoročně)	
39.	2.4.3 Realizovat šetření Mikrocensus (ČSÚ; MPSV; 2004)	
40.	2.4.4 Sociální programy k omezení podílu osob odkázaných na příjem sociálních dávek (MPSV; MZ, poskytovatelé zdravotní a sociální péče, územní samosprávné celky; průběžně)	
41.	<i>počet osob odkázaných na příjem sociálních dávek (dle skupin dávek)</i>	
42.	<i>počet osob s příjmy oscilujícími kolem životního minima</i>	
43.	CÍL 3: ZDRAVÝ START DO ŽIVOTA DO ROKU 2020 VYTVOŘIT PODMÍNKY, ABY VŠECHNY NAROZENÉ DĚTI A DĚTI PŘEDŠKOLNÍHO VĚKU MĚLY LEPŠÍ ZDRAVÍ UMOŽŇUJÍCÍ JIM ZDRAVÝ START DO ŽIVOTA	
44.	3.1. Lepší přístup k prenatální a perinatální péči	4
45.	3.1.1	

	Identifikace a analýza potřeb imigrantní populace z hlediska perinatální péče (MZ; MV, ČLS JEP, ZP; v roce 2003)	
46.	3.1.2 Zajištění adekvátní zdravotní péče v imigrantní populaci (MZ; MV, ČLS JEP, ZP; v období 2004-2006)	
47.	3.1.3 Zajištění způsobu hrazení péče poskytované nepojištěným těhotným imigrantkám (MZ; MV, ČLS JEP, ZP; v roce 2003)	
48.	3.1.4 Redukovat počet porodnických pracovišť s ohledem na zajištění efektivity práce, kvality zdravotní péče a dostupnosti těchto zdravotnických zařízení (MZ; ČLS JEP, ZP, územní samosprávné celky; průběžně, roční analýzy)	
49.	perinatální úmrtnost a její součásti (mrtvorozenost a časná novorozenecká úmrtnost), včetně údajů institucionálních a regionálních	
50.	procento transferu rizikových gravidit a novorozenců do perinatologických center	
51.	podíl porodů bez prenatální péče	
52.	3. 2. Snížení míry kojenecké úmrtnosti	4
53.	3.2.1 Snížit prevalenci pozdní (postneonatální) morbidity (MZ; Sekce perinatální medicíny při ČGPS, Česká neonatologická společnost v součinnosti s Perinatologickou komisí při MZ, OSPDL, SPLDD; průběžně roční analýzy (audit) perinatální a neonatální péče s rozbořením perinatální morbidity a pozdní morbidity (dětí pod 1500 g a dětí s prokázanou perinatální hypoxií, infekcí a dalšími rizikovými faktory); hodnocení změn prevalence pozdní, postneonatální morbidity (postižení) ve 2-3 letých intervalech)	
54.	3.2.2 Vytvořit standardizovaný systém integrované rané péče o perinatálně ohrožené a postižené děti na regionální úrovni, a to na základě vytvoření příslušného legislativního návrhu (MZ; MPSV, MŠMT, Společnost rané péče (občanské sdružení), OSPDL, SPLDD, územně samosprávné celky; průběžně; konečný termín - návrh konec roku 2005)	

55.	3.2.3 Volba pediatra pro novorozence - doporučený postup (MZ; odborné společnosti ČLS JEP - neonatologická, praktických lékařů pro děti a dorost, pediatrická; průběžně)	
56.	3.2.4 Způsob propuštění novorozenců - doporučený postup (MZ; odborné společnosti ČLS JEP - neonatologická a pediatrická, OSPDL, SPLDD; průběžně)	
57.	3.2.5 Převzetí novorozence do péče prosazením zákonné povinnosti registrace dětí u PLDD (MZ; odborné společnosti ČLS JEP - neonatologická a pediatrická, OSPDL, SPLDD; průběžně)	
58.	3.2.6 Podporovat rozvoj zdravotnických zařízení zapojených do hnutí „baby - friendly“ (MZ; odborné společnosti ČLS JEP - neonatologická a pediatrická, OSPDL, SPLDD, ÚZIS; průběžně)	
59.	perinatální, neonatální, kojenecká úmrtnost a pozdní (postneonatální) morbidita	
60.	vyhodnocování vývojových trendů pozdní morbidity dětí pod 1500 g ve 2-3 letých periodách a porovnání s relevantními daty z EU, zámoří (metodika již zavedena)	
61.	cerebrální morbidita dětí s perinatální zátěží hypoxie nebo závažného infekčního onemocnění	
62.	3. 3. Snížit podíl vrozených vad na úmrtnosti živě narozených dětí.	4
63.	3.3.1 Zavedení programů primární prevence (MZ; ČLS JEP; 2003-2010)	
64.	3.3.2 Zlepšení efektivity prenatální diagnostiky, včetně vypracování systému provádění screeningu v ČR (MZ; ČLS JEP; 2003-2005)	
65.	3.3.3 Léčba vybraných skupin vrozených vad na specializovaných pracovištích (MZ; ČLS JEP; průběžně, roční hodnocení)	
66.	3.3.4 Vypracování systému dlouhodobého sledování dětí narozených s vrozenými vadami	

	(MZ; ČLS JEP, ÚZIS; průběžně, roční hodnocení)	
67.	podíl vrozených vad na poporodní úmrtnosti včetně analýzy spektra vrozených vad	
68.	úspěšnost prenatální detekce vrozených vad	
69.	počet umělých přerušení těhotenství v důsledku detekované vrozené vady	
70.	poporodní morbidita v důsledku vrozených vad	
71.	3. 4. Snížit úmrtnost a zdravotní postižení způsobené nehodami a násilím páchaném na dětech mladších 5 let o 50 %.	4
72.	3.4.1 Zavedení do praxe doporučeného postupu pro všechny praktické lékaře při podezření ze syndromu týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte, včetně komerčního sexuálního zneužívání dětí (MZ; MŠMT, MPSV, MV, územní samosprávné celky, Společnost sociální pediatrie ČLS JEP, Koordinační centrum sociálně právní ochrany dětí (obč. sdružení), OSPDL, SPLDD; 2004)	
73.	3.4.2 Zavést dotazník anamnézy úrazu dítěte pro odborné ambulantní lékaře (MZ; Odborná společnost sociální pediatrie ČLS JEP, OSPDL, SPLDD, Koordinační centrum sociálně právní ochrany dětí (obč. sdružení); 2003)	
74.	3.4.3 Provést analýzu násilného jednání na dítěti (MZ; MV, MS, MPSV, Koordinační centrum sociálně právní ochrany dětí (obč. sdružení), pracoviště v oboru soudního lékařství (pro zjištění incidence vražd novorozeného dítěte matkou a týrání a zanedbávání a sexuální zneužívání dítěte), OSPDL, SPLDD; 2005)	
75.	3.4.4 Analýza a prevence náhlé smrti kojence (SIDS) (MZ; pracoviště v oboru soudního lékařství, Český výbor pro UNICEF; 2005)	
76.	3.4.5 Zjistit incidenci vražd novorozeného dítěte matkou a týrání, zanedbávání a sexuální zneužívání dítěte (MZ; MV, MPSV, MS, odborné společnosti ČLS JEP, zdravotnická pracoviště soudního lékařství, OSPDL, SPLDD, Společnost sociální pediatrie; 2003)	
77.	3.4.6 Podporovat vytváření sociálně preventivních programů zamezujících páchaní násilí na dětech	

	(MPSV; MV, MZ, orgány sociálně-právní ochrany dětí; průběžně)	
78.	náhlé úmrtí, děti se sy. CAN, počet sebevražd dětí	
79.	počty dispenzarizovaných dětí podle kategorií MKN 10	
80.	počet sociálně preventivních programů zamezujících páchání násilí na dětech	
81.	3. 5. Snižít podíl dětí s porodní hmotností méně než 2 500 g o 20%	4
82.	3.5.1 Zlepšení centralizace rizikových gravidit do perinatologických center a zlepšování prenatální péče o riziková těhotenství, včetně preventivních opatření (MZ; ČLS JEP (odborné společnosti), Perinatologická komise, ÚZIS; průběžně, roční analýzy)	
83.	3.5.2 Analýza podílu intrauterinní růstové retardace na populaci novorozenců nízké porodní hmotnosti (MZ; ČLS JEP (odborné společnosti), Perinatologická komise, ÚZIS; v roce 2003, dále průběžně po 2 letech)	
84.	3.5.3 Zajištění adekvátní perinatální péče ženám z rizikových skupin, včetně populace imigrantů (MZ; MV, ČLS JEP (odborné společnosti), Perinatologická komise, ÚZIS; v období 2004-2006)	
85.	počet dětí s nízkou porodní váhou	
86.	frekvence intrauterinní růstové retardace	
87.	frekvence intrauterinní růstové retardace	
88.	procento transferu rizikových gravidit a novorozenců do perinatologických center (viz též 3.1)	
89.	procento žen bez prenatální péče (viz též 3.1)	
90.	CÍL 4: ZDRAVÍ MLADÝCH VYTVOŘIT PODMÍNKY, ABY DO ROKU 2020 MLADÍ LIDÉ BYLI ZDRAVĚJŠÍ A SCHOPNĚJŠÍ PLNIT SVOJI ROLI VE SPOLEČNOSTI	
91.	4. 1. Děti a dospívající mládež by měly být způsobilější ke zdravému životu a měly by získat schopnost dělat zdravější rozhodnutí	2

92.	4.1.1 Prohlubovat systém vzdělávání a výchovy k zodpovědnosti za zdraví (MŠMT; MZ, SZÚ, územní samosprávné celky; průběžně)	
93.	4.1.2 Kontrolovat dodržování přípustné hladiny hluku a používání laserů na diskotékách a v klubech (MZ; HS, SZÚ, územní samosprávné celky; průběžně za jeden rok, konečný 3 roky)	
94.	4.1.3 Při kontrolní činnosti dozorových orgánů v oblasti reklamy zaměřit pozornost na reklamy vztahující se k životnímu stylu, výsledky vyhodnotit a případně je použít pro přípravu další legislativy v oblasti regulace reklamy (MPO, MZ, SÚKL; MŠMT, SZÚ, územní samosprávné celky; průběžně)	
95.	4.1.4 Pokračovat v systematické prevenci násilí a šikany ve školách a školských zařízeních (MŠMT; územní samosprávné celky; průběžně)	
96.	4.1.5 Pokračovat ve vytváření podmínek pro volnočasové aktivity pro děti a mládež, aktivity strukturované, definované a organizované (i nepřímým způsobem) (MŠMT, územní samosprávné celky; neziskové organizace; průběžně)	
97.	4.1.6 Pokračovat ve vytváření podmínek pro volnočasové sportovní aktivity (MŠMT, územní samosprávné celky; nestátní organizace; průběžně)	
98.	4.1.7 Pokračovat ve vytváření podmínek pro zapojení zdravotně oslabených do hodin Zdravotní tělesné výchovy (MŠMT, zřizovatelé škol; průběžně)	
99.	počet kontrol hluku na diskotékách a v klubech a počet sankcí	
100	4.2. Snížit počet úmrtí a invalidity mladých lidí v důsledku násilí a nehod alespoň o 50 %	4
101	4.2.1 Přijetím potřebných právních předpisů zajistit zavedení povinného používání homologovaných ochranných pomůcek při sportování (MZ; MŠMT, MV, MDS, MPSV, ČÚBP, odborné společnosti ČLS JEP, ZP, neziskové organizace, PLDD, SPLDD; 2003 vypracování návrhu,	

	2004 zavedení	
102	4.2.2 Rozvíjet vzdělávání osob, které se věnují profesionálně i neprofesionálně výchově dětí a mládeže se zřetelem na snižování úrazů při mimoškolní činnosti ve školním roce i v době školních prázdnin. (MŠMT; MPSV, MZ, MDS, MV, územně samosprávné celky; průběžně)	
103	počty dispenzarizovaných dětí a mládeže podle kategorií MKN 10 (viz též 3.4).	
104	4.3. Podstatně snížit podíl mladých lidí, kteří se podílejí na zdraví škodlivých formách chování, ke kterým patří konzumace drog, tabáku a alkoholu	4
105	4.3.1 Nadále aplikovat komplexní přístup k rizikovému chování dětí a mládeže, vč. komerčního sexuálního zneužívání dětí (MŠMT; MPSV, MV, MZ, Rada vlády ČR pro koordinaci protidrogové politiky, Subkatedra dorostového lékařství IPVZ, SZÚ, HS; průběžně)	
106	4.3.2 Pokračovat v podpoře zájmových sportovních aktivit mládeže řízené kvalifikovanými pracovníky s mládeží v oblasti tělesné výchovy a sportu (MŠMT; MZ, územní samosprávné celky, tělocvičné organizace, HS; průběžně)	
107	počet dospívajících problémových uživatelů psychoaktivních látek	
108	evidovat počty učňů a středoškoláků, kteří nedokončili přípravu na povolání, podle oborů a škol	
109	počet stavebních povolení k umístění reklam zaměřených na děti a mládež	
110	4.4. Snížit o třetinu počet těhotenství u dospívajících dívek	4
111	4.4.1 Pokračovat v rámci vzdělávací oblasti „Výchova ke zdraví“ ve specifické edukaci mládeže z hlediska cíle tohoto dílčího úkolu a prevence rizikového chování (MZ, MŠMT; HS, subkatedra dorostového lékařství IPVZ, Výzkumný ústav vývoje dítěte, Odborná společnost sociální pediatrie, ČLS JEP; průběžně)	
112	4.4.2 Zajištění vhodných metod kontracepce (MZ; subkatedra dorostového lékařství IPVZ, Výzkumný ústav vývoje dítěte, Odborná společnost sociální pediatrie, ČLS JEP, ZP;	

	průběžně	
113	<p>Aktivita 4.4.1 a 4.4.2 budou zahrnovat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozvíjení sociálních dovedností a schopností komunikace, • prevenci celého rizikového životního stylu (včetně rizikového sexuálního chování), • speciálně připravené programy sociální pomoci např. pro dívky, které vyrůstaly v problematických rodinných situacích a u nichž je těhotenství v dospívání často chtěné (viz Evropská longitudinální studie těhotenství u dívek s účastí ČR), • doplnění stávajících programů o jasnou informaci, že odsunutí sexuálního startu v dospívání je vhodné. 	
114	počty těhotenství, porodů, potratů u dospívajících dívek	
115	počty předepsané antikoncepce dívkám do 19 let	
116	<p>CÍL 5:</p> <p>ZDRAVÉ STÁRNUTÍ</p> <p>DO ROKU 2020 BY MĚLI MÍT LIDÉ NAD 65 LET MOŽNOST PLNĚ VYUŽÍT SVŮJ ZDRAVOTNÍ POTENCIÁL A AKTIVNĚ SE PODÍLET NA ŽIVOTĚ SPOLEČNOSTI</p>	
117	<p>5. 1.</p> <p>Střední délka života a pravděpodobná délka života bez zdravotního postižení by se měla prodloužit u 65letých osob alespoň o 20 %</p>	4
118	<p>5.1.1</p> <p>Snížit prevalenci funkčně závažných projevů chorob kardiovaskulárních a cerebrovaskulárních - důsledná kontrola projevů a rizikových faktorů aterosklerózy ve středním věku (zvláště u mužů), především účelná kontrola:</p> <ul style="list-style-type: none"> • arteriální hypertenze, • poruch lipidového metabolismu, • prevence a kompenzace diabetu mellitus (především II. typu), • metabolicky významné obezity, • nikotinizmu, • prokrvení rozhodujících orgánů (mozek, srdce, event. ledviny a dolní končetiny) <p>(MŽ; ÚZIS, IPVZ, Baťova nemocnice Zlín, odborné společnosti ČLS JEP, ADP ČR, NCDP ČR; průběžné - 2005, 2010 konečný – 2020)</p>	
119	<p>5.1.2</p> <p>Snížit prevalenci funkčně významných úrazů a jejich důsledků, především zlomenin se zaměřením na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • snížení prevalence osteoporózy u žen, zdravotně výchovné programy. 	

	<ul style="list-style-type: none"> • zvyšování bezpečnosti prostředí (domácnosti, veřejná prostranství, doprava), • zlepšení dostupnosti a účelnosti využití kompenzačních pomůcek, • rekondiční a fyzioterapeutické programy pro osoby s poruchami stability a chůze, • zdravý životní styl <p>(MZ; MMR, MPSV, MDS, občanská sdružení seniorů, ZP, BESIP, SZÚ, ADP ČR, NCDP ČR; termíny – průběžné: 2005, 2010, konečný: 2020)</p>	
120	<p>5.1.3</p> <p>Zlepšit účinnost a účelnost zdravotnických služeb pro seniory (geriatrická modifikace stávajících služeb) s funkční optimalizací výstupů zdravotnických výkonů, především rozpracování metodiky:</p> <ul style="list-style-type: none"> • intervenčních geriatrických přístupů (rychlá diagnostika a záležitosti atypicky probíhajících dekompenzujících onemocnění), • prevence komplikací ústavní péče (geriatrického hospitalizmu), • komplexního geriatrického hodnocení (comprehensive geriatric assessment) a zkvalitnění propouštěcího procesu hospitalizovaných křehkých geriatrických pacientů, • rozvoje ústavní i komunitní rehabilitace (ergoterapie i fyzioterapie), včetně účinnějšího snižování náročnosti domácího prostředí s odstraňováním hendikepujících situací • zapojení do projektu EU Care and Management of Services for Older People: a European Network (CARMEN) - European network on integrated care for older people a využití jeho výsledků v praxi v ČR, • prevence vlivu nežádoucích účinků léčiv v důsledku lékových interakcí. <p>(MZ; FN Olomouc, IPVZ, IZPE, VZP, Baťova nemocnice Zlín, Gerontocentrum Praha 8, odborné společnosti ČLS JEP, ADP ČR, NCDP ČR, ZP; termíny – průběžné: 2005, 2010, konečný: 2020)</p>	
121	<p>5.1.4</p> <p>Podporovat programy občanských sdružení v oblasti tělovýchovy zaměřené na podporu pohybových aktivit stárnoucí populace. (MŠMT; občanská sdružení v tělovýchově; průběžně)</p>	
122	<p>5.1.5</p> <p>Dopracovat metodiku sběru a hodnocení podkladových údajů pro výpočet HALE:</p> <ul style="list-style-type: none"> • úprava zdravotnického výkaznictví (sledování parametrů nejen podle místa výkonu, ale také podle místa bydliště ke sledování regionální equity), • zapojení do projektu EU The study of Ageing, health and retirement in Europe (AGIR) a využití jeho výstupů v ČR. <p>(MZ; ÚZIS, odborné společnosti ČLS JEP, MU Brno, IZPE, Agentury domácí péče, Centrum sociální pomoci a služeb Hradec Králové, ADP ČR, NCDP ČR; 2003)</p>	
123	<p>střední délka života prožitého ve zdraví (HALE)</p>	

124	počty hospitalizovaných na vybrané choroby (zlomeniny krčku stehenní kosti, arteriální hypertenze, diabetes mellitus aj.).	
125	5. 2. Nejméně o 50% zvýšit podíl osob nad 80 let, které dosahují v domácím prostředí takovou úroveň zdraví, která jim umožňuje uchovat si soběstačnost, sebeúctu a své místo ve společnosti.	3
126	5.2.1 Vypracovat metodiku k získání validní vstupní informace a k průběžnému sledování funkčního stavu, zabezpečení a spokojenosti rizikových seniorů v domácím prostředí (adaptace některé z mezinárodních metod hodnocení kvality života pro potřeby společnosti v ČR) (MZ; Centrum sociální pomoci a služeb Hradec Králové, Národní centrum primární péče, MU Brno, IZPE, ADP ČR, NCDP ČR; termíny: 2003 – metodika, 2005 – sledování)	
127	5.2.2 Rozpracovat koncept „rizikového seniora“ (kromě jiného věk nad 80 let) především na komunitní úrovni, zejména: • metodika identifikace rizikového seniora, • způsob dispenzarizace zdravotního a funkčního stavu, koordinace poskytovaných služeb, včetně propojení péče zdravotní a sociální, • problematika domácího násilí, zanedbávání a týrání seniorů, • metodika zabránění lékových interakcí v důsledku polyfarmacie (MZ; MPSV, odborné společnosti ČLS JEP, ADP ČR, NCDP ČR, Hestia, FN Olomouc; termíny: 2003 – návrh, 2005 – zavedení)	
128	5.2.3 Rozpracovat metodiku komplexního geriatrického hodnocení a zavést ho do praxe (MZ; odborné společnosti ČLS JEP, IPVZ, ZP, ADP ČR, NCDP ČR; termíny: 2003 - metodika, 2004 - zavedení do praxe)	
129	5.2.4 Vytvořit předpoklady pro rozvoj služeb zlepšujících funkční potenciál rizikových seniorů v pokročilém stáří, zejména: • aktivity prevence (primární i sekundární), • ergoterapie, • fyzioterapie, • rekondiční programy, • hodnocení a zlepšování výživy, • komunitní a poradenské programy (MZ; MPSV, odborné společnosti ČLS JEP, seniorské organizace, ADP ČR, NCDP ČR; termíny: průběžný - 2005, 2010, konečný – 2020)	
130	5.2.5 Vytvořit předpoklady pro kompenzaci hendikepů prostředí, pro	

	<p>zvyšování jeho bezpečnosti a pro optimalizaci domácí ošetrovatelské péče, zejména:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bezbarierové úpravy, • komunikační, signalizační a telemonitorovací systémy, • účelné poskytování kompenzačních a zdravotních pomůcek, • optimalizace domácích sociálních služeb, • - kvalitní výchova pracovníků pro domácí péči schopných zajistit životní standard seniorů odkázaných na cizí pomoc i v domácích podmínkách. <p>(MZ, MMR; MPSV, MDS, Svaz měst a obcí, Národní rada zdravotně postižených ČR, ZP, Národní centrum primární péče, ADP ČR, NCDP ČR; termíny: průběžné - 2005, 2007, konečný – 2010)</p>	
131	<p>5.2.6</p> <p>Vytvořit podmínky pro rozvoj důstojného, autonomního chráněného bydlení pro seniory (standardizace zabezpečení klientů s ohledem na jejich funkční a zdravotní stav), zejména koordinace zdravotních a sociálních služeb</p> <p>(MMR; MZ, MPSV, Svaz měst a obcí, Národní centrum primární péče, ADP ČR, NCDP ČR, územní samosprávné celky; termíny: průběžné - 2005, 2007, konečný – 2010)</p>	
132	<p>5.2.7</p> <p>Vytvořit podmínky pro respitní spolupráci s rodinou, pro intenzifikované programy aktivizační či rehabilitační (ošetřovatelsko rehabilitační centra) a pro rozvoj domácích zdravotně sociálních služeb</p> <p>(MZ; MPSV, MMR, ZP, Gerontocentrum Praha 8, Centrum sociálních služeb Hradec Králové, odborné společnosti ČLS, Diakonie, ADP ČR, NCDP ČR; termíny: průběžné - 2005, 2010, konečný – 2020)</p>	
133	<p>5.2.8</p> <p>Vytvořit podmínky pro rozvoj svépomocného a dobrovolnického hnutí a pro jejich účelné využití v geriatrických a zdravotně sociálních službách</p> <p>(MZ; MPSV, občanská sdružení seniorů, Národní dobrovolnické centrum -HESTIA, Diakonie, ADP ČR, NCDP ČR; termíny: průběžné - 2005, 2010, konečný – 2020)</p>	
134	<p>5.2.9</p> <p>Vypracovat metodiku pro hodnocení komunitních služeb a následné zdravotní péče</p> <p>(MZ; MMR, MPSV, odborné společnosti ČLS JEP, IPVZ, ADP ČR, NCDP ČR; termíny: metodika – 2003, průběžný - 2005, 2010, konečný – 2020)</p>	
135	<p>počet komunitních plánů a programů k rozvoji domácí integrované péče</p>	
136	<p>CÍL 6:</p> <p>ZLEPŠENÍ DUŠEVNÍHO ZDRAVÍ</p>	

	DO ROKU 2020 ZLEPŠIT PODMÍNKY PRO PSYCHOSOCIÁLNÍ POHODU LIDÍ A PRO LIDÍ S DUŠEVNÍMI PORUCHAMI ZAJISTIT DOSTUPNOST KOMPLEXNÍCH SLUŽEB	
137	6.1. Podstatně omezit výskyt a nežádoucí zdravotní důsledky duševních poruch a posílit schopnost vyrovnávat se se stresujícími životními okamžiky	3
138	6.1.1 Vytvořit program komplexního řešení péče o duševní zdraví včetně transformace stávající péče (MZ; MPSV, MMR, MS, MV, MŠMT, ZP, územní samosprávné celky, profesní organizace poskytovatelů služeb, pacientské organizace na úseku péče o duševně nemocné, Asociace psychiatrických sester, ADP ČR, NCDP ČR; termíny: 2003 - vytvoření meziresortní koordinační skupiny 2004 - vytvoření komplexního programu, 2005-2015 - naplňování jednotlivých kroků a dokončení hlavní části reformy)	
139	6.1.2 Zajistit racionální využívání stávajících finančních zdrojů tak, aby systém péče o duševně nemocné byl motivován k transformaci a zajištění regulérního financování nově zaváděných služeb (MZ, MPSV; MV, územní samosprávné celky, Asociace psychiatrických sester, ADP ČR, NCDP ČR; termíny: průběžně - dílčí úpravy, 2006 - komplexní transformace financování péče o duševní zdraví)	
140	6.1.3 V rámci systému zvyšování kvality péče vytvořit standardy diagnostických a terapeutických postupů se zohledněním lidských práv (MZ, MPSV; Úřad vlády - zmocněnec pro lidská práva, MS, MV, Etická komise pro biomedicínu, ČLS, Asociace psychiatrických sester, ADP ČR, NCDP ČR; termíny: průběžné vytváření a zavádění standardů)	
141	6.1.4 Transformace systému přesunem většiny akutní psychiatrické péče z psychiatrických léčen do psychiatrických oddělení všeobecných nemocnic, domácí péče a systému krizových center (MZ; ZP, územní samosprávné celky, organizace poskytovatelů a odborné organizace, Asociace psychiatrických sester, ADP ČR, NCDP ČR; termíny: 2003 - vytipování míst pro vznik psychiatrických oddělení, 2004 - organizační i finanční oddělení akutní a následné péče v psychiatrických léčebnách, 2005 - vytvoření podmínek pro rozvoj psychiatrické domácí péče	

	a systému krizových center, do 2010 - vznik sítě cca 40 - 50 psychiatrických oddělení s celkovou kapacitou cca 3000-4000 lůžek a regionálních sítí domácí psychiatrické péče a péče krizových center)	
142	6.1.5 Zkvalitnění a restrukturalizace lůžek následné péče v psychiatrických léčebnách celkovou humanizací psychiatrických léčen, zvýšení kapacit a kvality socio-rehabilitačních programů. Zvýšení návaznosti péče v PL na mimonemocniční /komunitní/ péči a přesun částí kapacit následné péče do komunitní péče tak, aby celková kapacita následné péče v psychiatrických léčebnách nepřesahovala 5000 - 6000 lůžek a aby pokud možno žádná z psychiatrických léčen neměla kapacitu větší než 500 lůžek (MZ; MPSV, územní samosprávné celky, ZP, organizace poskytovatelů, odborné společnosti ČLS JEP, Asociace psychiatrických sester, ADP ČR, NCDP ČR; termíny: průběžné, plošné a postupné rozšiřování modelových řešení konečný termín do 2010)	
143	6.1.6 Zvýšit zapojení služeb komunitní a primární péče do prevence a do péče o duševní zdraví /včetně duševně nemocných/ (MZ; MPSV, územní samosprávné celky, organizace pacientů, profesní organizace, Asociace psychiatrických sester, ADP ČR, NCDP ČR; termíny: průběžné, plošné a postupné rozšiřování modelových řešení, konečný termín do roku 2010)	
144	6.1.7 Začlenit nové přístupy a formy péče o duševně nemocné do pregraduálních, postgraduálních a kontinuálních systémů vzdělávání a dle potřeby vytvářet nové programy pro odpovídající poskytovatele péče (MZ, MPSV, MŠMT; odborné společnosti ČLS JEP, IPVZ, IDVZ, Asociace psychiatrických sester, ADP ČR, NCDP ČR; termíny: 2003 - deskripce konkrétních potřeb a stávajících možností v oblasti vzdělávání, 2004 - vytvoření vzdělávacích modulů a programů, 2005 - komplexní systém vzdělávání v moderních trendech)	
145	incidence duševně nemocných na vybrané diagnózy	
146	počet lůžek v psychiatrických léčebnách	
147	počet a typ služeb v rámci komunity	
148	objem dotací pro nestátní poskytovatele sociálních služeb	
149	naplňování standardů kvality sociálních služeb zohledňujících lidská práva	
150	6.2.	0

	Snížit počet sebevražd alespoň o jednu třetinu	
151	6.2.1 Systematické školení lékařů primární péče v rozpoznávání a léčení deprese, nebezpečí sebevraždy a kultivace vztahu lékař – pacient (MZ; IPVZ, odborné společnosti ČLS JEP; termín: do roku 2005)	
152	6.2.2 Zlepšení a zvýšení efektivity psychiatrických služeb rozšířením sítě Krizových center, linek důvěry a psychiatrických oddělení nemocnic, vybudování sítě proti alkoholním poraden (AT) a zlepšení dostupnosti inovativních psychofarmak (MZ, MPSV; spolupráce: MF, Kategorizační léková komise MZ; termíny: průběžně, konečný termín rok 2006)	
153	6.2.3 Snížení stigma psychicky nemocných a odstranění jejich diskriminace (MZ, MPSV; psychiatrická společnost ČLS JEP; termíny: průběžně, konečný termín rok 2008)	
154	6.2.4 Opětné zavedení evidence sebevražedných pokusů (MZ; ÚZIS, ČSÚ; termín: do roku 2003)	
155	statistika dokonaných sebevražd a sebevražedných pokusů v ČR, podle věku, pohlaví a sociálních skupin, organizovaná ÚZIS a ČSÚ	
156	rozvoj sociálních služeb pro psychicky nemocné, antidiskriminace psychicky nemocných ve standardizaci kvality sociálních služeb	
157	CÍL 7: PREVENCE INFEKČNÍCH ONEMOCNĚNÍ PODSTATNĚ SNÍŽIT NEPŘÍZIVÉ DŮSLEDKY INFEKČNÍCH NEMOCÍ PROSTŘEDNICTVÍM SYSTEMATICKY REALIZOVANÝCH PROGRAMŮ NA VYMÝČENÍ, ELIMINACI NEBO ZVLÁDNUTÍ INFEKČNÍCH NEMOCÍ, KTERÉ VÝZNAMNĚ OVLIVŇUJÍ ZDRAVÍ VEŘEJNOSTI	
158	7.1. Eliminovat z území evropského regionu SZO případy dětské obrny a nejpozději do roku 2003 toto věrohodně potvrdit	0

159	<p>7.1.1</p> <p>Pokračovat v plnění surveillance programu SZO k eradikaci poliomyelitidy v plném rozsahu tak jako dosud</p> <p>(MZ; SZÚ, očkovací lékaři, lůžková dětská, neurologická a infekční oddělení, vybrané virologické laboratoře, HS; termíny: průběžně - ročně do r. 2005, sérologický přehled - vyhodnocení do 31.12.2002, další podle stanovených termínů)</p>	
160	počty akutních chabých paréz u dětí do 15 let věku	
161	procento proočkovanosti	
162	počet hlášených poliomyelitid	
163	výsledky sérologických přehledů	
164	výsledky sledování cirkulace poliovirů z odpadních vod	
165	<p>7.2.</p> <p>Eliminovat novorozenecký tetanus</p>	0
166	<p>7.2.1</p> <p>Pokračovat v očkování proti tetanu, i nadále dosahovat vysokou proočkovanost, provádět administrativní kontrolu pravidelného očkování dětí, provádět kontrolu výsledků očkování sérologickými přehledy, zajišťovat epidemiologické šetření každého případu tetanu, výsledky hlásit SZÚ</p> <p>(MZ; očkovací lékaři, hlásící lékaři, Národní referenční laboratoř pro tetanus FN Olomouc, HS, SZÚ; termíny: průběžně - ročně sérologické přehledy ve schválených termínech)</p>	
167	nemocnost na novorozenecký tetanus	
168	procento proočkovanosti proti tetanu	
169	výsledky sérologických přehledů	
170	<p>7.3.</p> <p>Nejpozději do roku 2007 na území regionu eliminovat nezavlečené spalničky</p>	0
171	<p>7.3.1</p> <p>Zpracovat a vydat nový surveillance program spalniček, vycházející z harmonogramu úkolů SZO ke splnění cíle - eliminace spalniček, který bude obsahovat podrobné rozvedení následujících opatření:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pokračovat v očkování proti spalničkám, dosahovat proočkovanost minimálně 95%, • provádět administrativní kontrolu proočkovanosti proti spalničkám, • provádět kontrolu výsledků očkování sérologickými přehledy metodikou, doporučenou SZO nebo EU, • zajistit, aby ve všech případech suspektních spalniček bylo 	

	<p>prováděno epidemiologické šetření podle jednotné metodiky a všechny výsledky byly předávány k dalšímu zpracování SZÚ.</p> <ul style="list-style-type: none"> • zajistit, aby ve všech případech suspektních spalniček byla odebrána krev k laboratornímu vyšetření a aby vždy jeden alikvot byl zaslán NRL pro spalničky k ověření. • v případě, že analýza proočkovanosti ukáže „kapsy“ nedostatečně očkovaných nebo že v případě výskytu spalniček budou v ohnisku zjištěni neočkovaní, zajistit jejich doočkování. (MZ; SZÚ, očkující a hlásící lékaři, laboratoře, HS; termíny: vydání nového metodického návodu: do 31.12. 2002, sérologické přehledy: vyhodnocení do 31.12.2002 a další ve stanovených termínech, sledování dalších ukazatelů - průběžně ročně do roku 2010) 	
172	počet hlášených případů spalniček	
173	procento proočkovaných dětí	
174	výsledky sérologických přehledů	
175	<p>7. 4.</p> <p>Nejpozději do roku 2010 dosáhnout výskyt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - záškrtu pod 0,1 případu na 100000 obyvatel, - snížení výskytu nových nosičů viru hepatitidy B o nejméně 80 % tím, že se vakcína proti hepatitidě B stane součástí imunizačního programu pro děti, - nižší než 1 případ na 100 000 obyvatel v případě příušnic, dávivého kašle a agresivních chorob, vyvolaných Haemophilem influenzae b, - vrozené syfilis nižší než 0,01 případů na 1 000 živě narozených dětí, - vrozeného zarděnkového syndromu nižší než 0,01 případů na 100 živě narozených dětí. 	0
176	<p>7.4.1</p> <p>Pokračovat v očkování proti záškrty a dávivému kašli, proti zarděnkám a příušnicím, i nadále dosahovat vysokou proočkovanost, provádět administrativní kontrolu proočkovanosti, zajistit postup podle nové vyhlášky o očkování č. 439/2000 Sb. (MZ; SZÚ, očkující lékaři, HS; termíny: průběžně ročně do roku 2010)</p>	
177	<p>7.4.2</p> <p>Ověřit výsledky administrativní kontroly proočkovanosti v sérologických přehledech s cílem navrhnout včas event. doočkování skupin s poklesem imunity</p> <p>(MZ; SZÚ, praktičtí lékaři zapojení do sběru sér, HS; termíny: vyhodnocení přehledu z r. 2001 do 31. 12. 2002, další přehledy ve stanovených termínech)</p>	
178	<p>7.4.3</p> <p>Pokračovat v hlášení, epid. šetření a analýze případů difterie, pertusse, příušnic, zarděnek, virové hepatitidy B, nález vyvolaných Haemophilem influenzae b, vrozené syfilis, doplnit hlášení virové hepatitidy B o hlášení nosičství, vytvořit program exportu pohlavních nálezů do systému EPIDAT</p>	

	(MZ; hlásící lékaři, HS, SZÚ; termíny: průběžně ročně do roku 2010, program exportu PN do systému EPIDAT do 31.12.2002)	
179	7.4.4 Pokračovat ve zdravotně-výchovném působení, směřujícím k omezení dalšího šíření pohlavně přenosných nákaz včetně syfilis (MZ; SZÚ, dermatovenerologové, HS); termíny: průběžně ročně do r. 2010)	
180	hlášená nemocnost na uvedené nemoci	
181	procento proočkovanosti na uvedené nemoci	
182	výsledky sérologických přehledů	
183	7. 5. Nejpozději do roku 2015 - výskyt malárie omezit na méně než 5 případů na 100 000 obyvatel a zajistit aby v regionu nedocházelo k žádným úmrtím v důsledku neimportované malárie, - zajistit trvalé a pokračující snižování výskytu, úmrtnosti a negativních dopadů infekce HIV/AIDS, dalších pohlavně přenosných chorob, tuberkulózy a akutních respiračních a průjmových onemocnění	0
184	7.5.1 Zintenzivněním zdravotně-výchovných programů v oblasti pohlavně přenosných nemocí, především HIV/AIDS, zavedením výchovy k reprodukčnímu zdraví do obsahu vzdělávání posledních tříd základních a všech tříd středních škol, zaváděním „peer výchovy“ a metody „streetworku“ a zapojováním aktivit občanských sdružení, specializovaných na prevenci uvedených nákaz u cílových skupin s rizikovým chováním, příznivě ovlivňovat situaci, pokračovat v samostatném Programu řešení problematiky HIV/AIDS v ČR včetně jeho finanční dotace (MZ; MŠMT, MPSV, dermatovenerologové, HS, pracovníci AIDS center, SZÚ, Česká společnost dorostového lékařství ČLS JEP, občanská sdružení specializovaná na problematiku HIV/AIDS; termíny: průběžně ročně do roku 2015)	
185	7.5.2 V oblasti tuberkulózy uplatňovat program SZO k zajištění řádné léčby a jeho kontrolu, v rámci hygienické služby pokračovat ve státním zdravotním dozoru v této oblasti (MZ; pracovníci oboru TRN, HS, SZÚ; termíny: průběžně ročně do roku 2015)	
186	7.5.3 V oblasti akutních respiračních onemocnění prohloubit spolupráci s terénními laboratořemi v oblasti včasné diagnostiky, sledovat novou vyhláškou o očkování zavádění očkování proti pneumokokovým nákazám u pacientů léčených pro dlouhodobě nemocné, ústavů sociální péče a domovů důchodců, pokračovat v naplňování vládou přijatého „pandemického plánu“ pro případ nové shiftové varianty chřipkového viru	

	(MZ; očkující lékaři, HS, členové Pracovní skupiny pro „pandemický plán“, SZU; termíny: každoročně do roku 2015, pandemický plán - ve schválených fázích podle vývoje epid. situace)	
187	7.5.4 V oblasti prevence vzniku a šíření průjmových onemocnění infekčního původu klást důraz především na zdravotní výchovu „potravinářů“, ale i celé veřejnosti s cílem informovat na všech úrovních a s využitím masmedií především o zásadách hygieny a prevence infekcí z potravin (Deset zlatých pravidel SZO). (MZ; HS, SZU; termíny: průběžně ročně do roku 2015)	
188	nemocnost uvedenými infekcemi a HIV pozitivita	
189	problematika HIV/AIDS v ČR pro období 2003 – 2007	
190	počty preventivních sociálních komunitních programů pro osoby HIV pozitivní	
191	CÍL 8: SNÍŽENÍ VÝSKYTU NEINFEKČNÍCH NEMOCÍ DO ROKU 2020 BY SE MĚLA SNÍŽIT NEMOCNOST, ČETNOST ZDRAVOTNÍCH NÁSLEDKŮ A PŘEDČASNÁ ÚMRTNOST V DŮSLEDKU HLAVNÍCH CHRONICKÝCH NEMOCÍ NA NEJNIŽŠÍ MOŽNOU ÚROVEŇ	
192	8.1. Snížit počet úmrtí v důsledku kardiovaskulárních chorob u osob mladších 65 let o 40 %	3
193	8.1.1 Prevence ischemické choroby srdeční a dalších kardiovaskulárních onemocnění důsledným uplatňováním společných doporučení českých odborných společností „Prevence ischemické choroby srdeční v dospělém věku“: • vypracováním detailních doporučení k diagnostice a terapii těchto onemocnění (včetně farmakoterapie) na základě doporučení odborných společností s přihlédnutím k ekonomickým možnostem úhrady z veřejného zdravotního pojištění a pojištění občanů ČR, • prosazováním těchto doporučení a jejich důsledná kontrola. (MZ; ZP, Česká kardiologická společnost, Česká společnost pro aterosklerózu, Česká společnost pro hypertenzi, Česká internistická společnost ČLS JEP, Česká diabetologická společnost ČLS JEP, Společnost všeobecného lékařství ČLS JEP, Česká angiologická společnost ČLS JEP, Česká společnost klinické biochemie ČLS JEP, Česká obezitologická společnost ČLS JEP, IPVZ; termíny: průběžně)	

194	<p>8.1.2</p> <p>Aktivita ke snížení rizika kardiovaskulárních onemocnění v rámci primární prevence.</p> <p><i>Primárně preventivní aktivity, k nimž patří prevence kuřáctví, zlepšení stravovacích zvyklostí a tělesné aktivity jsou uvedeny v cílech č. 11 a 12.</i></p>	
195	<p>8.1.3</p> <p>Zabezpečit léčebnou péči o nemocné s kardiovaskulárními a cévními mozkovými chorobami, zejména</p> <ul style="list-style-type: none"> • dostatečné kapacity kardiocenter, včetně zpracování koncepce v rámci jednotlivých krajů, • zlepšení organizace a péče přednemocniční fáze akutních onemocnění, • zlepšení péče o nemocné s akutními příhodami - zlepšit dostupnost revaskularizačních výkonů v akutní fázi onemocnění, zejména v iniciální fázi infarktu myokardu, • zlepšení péče o nemocné s chronickými kardiovaskulárními a cévními mozkovými onemocněními. <p><i>(MZ; Česká kardiologická společnost, Česká neurologická společnost (Sekce cerebrovaskulárních onemocnění), ZP, odborná pracoviště zdravotnických zařízení v rámci kraje, územní samosprávné celky; termíny: průběžně)</i></p>	
196	<p>8.1.4</p> <p>Provádět periodicky epidemiologické studie prevalence nejzávažnějších rizikových faktorů KVO a kardiovaskulární morbidity</p> <p><i>(MZ; IKEM, HS, SZÚ, ÚZIS, VLA JEP; termíny: 1 x za 5 let)</i></p>	
197	<p>8.1.5</p> <p>Zavést registr infarktu myokardu a cerebrovaskulárních příhod (MZ; Česká kardiologická společnost, Česká neurologická společnost, ÚZIS; termín: 2004)</p>	
198	<p><i>úmrtnost na všechny příčiny, úmrtnost na KVO (100-199), hypertenzi (110-115), ischemickou chorobu srdeční (120-125), cévní nemoci mozku (160-169), ostatní KVO</i></p>	
199	<p><i>hospitalizace pro KVO (počet, délka hospitalizace), včetně specifikace dle jednotlivých forem KVO</i></p>	
200	<p><i>počet akutních hospitalizací na koronárních a iktových jednotkách</i></p>	
201	<p><i>spotřeba léků na léčení KVO</i></p>	
202	<p><i>prevalence nejzávažnějších rizikových faktorů KVO</i></p>	
203	<p><i>počet výkonů invazivní kardiologie</i></p>	
204	<p><i>počet kardiochirurgických výkonů</i></p>	

205	<p>8.2.</p> <p>Úmrtnost u všech typů nádorových onemocnění u osob mladších než 65 let snížit nejméně o 15 %, přičemž úmrtnost u rakoviny plic snížit o 25 %</p>	4
206	<p>8.2.1</p> <p>Návrh a realizace programu primární prevence, včasné diagnostiky a léčby nádorových onemocnění</p> <p>(MZ; MŽP, MZe, MŠMT, odborné lékařské společnosti a specializovaná onkologická pracoviště; zařízení zaměřená na realizaci programů podpory zdraví, SZÚ, nevládní organizace; termíny: návrh programu – 2003, implementace - 2004 a dále)</p>	
207	<p>8.2.2</p> <p>Screening vybraných nádorových onemocnění (nádory prsu, děložního čípku, tlustého střeva a rektu, plic)</p> <p>(MZ; specializovaná onkologická pracoviště, Česká onkologická společnost JEP, Česká gynekologická společnost, Radiologická společnost ČLS JEP, Gastroenterologická společnost JEP, Liga proti rakovině, pracoviště zaměřená na problematiku podpory zdraví, svépomocné pacientské skupiny, ZP; termíny: návrh programu – 2003, implementace - 2004 a dále)</p>	
208	<p>8.2.3</p> <p>Standardizace diagnostických a léčebných postupů, jejich odborná opozice a periodická aktualizace</p> <p>(MZ; Česká onkologická společnost JEP, Radiologická společnost ČLS JEP, ZP; termíny: průběžně)</p>	
209	<p>8.2.4</p> <p>Vytvoření sítě akreditovaných specializovaných a superspecializovaných onkologických pracovišť, včetně stanovení podmínek jejich technického a personálního vybavení</p> <p>(MZ; Česká onkologická společnost JEP; termíny: návrh sítě – 2002)</p>	
210	<p>8.2.5</p> <p>Zlepšit podmínky pro rehabilitaci onkologických pacientů s důrazem nejen na rehabilitaci fyzickou, ale i resocializaci s možností jejich začlenění do pracovního procesu při jejich změně pracovní schopnosti. Za tím účelem vytvořit potřebnou právní úpravu.</p> <p>(MZ; MPSV, MMR, MPO, Česká onkologická společnost JEP, Liga proti rakovině, onkologická pracoviště, organizace zaměřené na poskytování domácí péče, dobrovolné onkologické organizace; termíny: průběžně; právní úprava 2005)</p>	

211	<p>8.2.6</p> <p>Zvýšit kvalitu paliativní léčby a terminální péče u onkologicky nemocných (MZ; MPSV, Česká onkologická společnost JEP, přední onkologická pracoviště, organizace zaměřené na poskytování domácí péče, dobrovolné onkologické organizace; termíny: průběžně)</p>	
212	incidence, prevalence a úmrtnost na onkologická onemocnění	
213	počet osob vyšetřených ve screeningovém programu,	
214	spotřeba analgetik v zařízeních poskytujících paliativní péči	
215	<p>8.3.</p> <p>Amputace, oslepnutí, poruchy ledvin, těhotenské komplikace a další závažné zdravotní komplikace související s cukrovkou snížit o jednu třetinu</p>	4
216	<p>8.3.1</p> <p>Prevence cévních komplikací diabetu (sekundární a terciární) spočívající v co nejlepší kompenzaci diabetu, krevního tlaku, sérových lipidů, tělesné hmotnosti (jde o komplexní terapii pacienta), která se musí zajistit na všech úrovních léčebně preventivní péče (praktický lékař, diabetolog, internista atd.), a to v terénu i v Diabetologických centrech (MZ; MPSV, MZe, každý lékař pečující o diabetika - odborné společnosti ČLS JEP, ambulantní terénní pracoviště - diabetologická centra, diabetologická pracoviště - pracoviště dalších specialistů; termíny: průběžné (hodnocení v rámci hlášení ÚZIS, tj. roční) dlouhodobé (po 5 letech v rámci registrů či epidemiolog. studií)</p>	
217	<p>8.3.2</p> <p>Primární prevence diabetu se zaměřením na zdravý způsob života (vhodnou stravu, pohyb, redukci kouření, snížení nadváhy a obezity aj.) (MZ; MŠMT, MPSV, MMR, MV, odborné společnosti ČLS JEP (každé zdravotnické zařízení, každý ošetřující lékař), ZP, ÚZIS; termíny: průběžné (hodnocení vývoje diabetu a jeho komplikací v ČR), dlouhodobé (hodnocení po 5 a 10 letech)</p>	
218	<p>8.3.3</p> <p>Využívat i nadále Pražského registru diabetiků, pokračovat v epidemiologických studiích a připravit návrh na evidenci výskytu ischemické choroby srdeční a cévních mozkových příhod u diabetiků. (MZ; ÚZIS, odborné společnosti ČLS JEP; termín: 2003)</p>	
219	<p>8.3.4</p> <p>Vytvořit standard ošetrovatelské péče o nemocné s diabetem, včetně komplikací diabetu ve snaze co nejvíce snížit riziko</p>	

	komplikací, event. zabránit vzniku dalších komplikací (MZ; Odborné společnosti zdravotních sester; termín: 2004)	
220	<i>incidence diabetu a jednotlivých komplikací (retinopatie, nefropatie, amputace dolní končetiny a mikroangiopatické komplikace)</i>	
221	8.4. Snížit nemocnost a výskyt trvalých postižení na nemoci svalové a kosterní soustavy a na další časté chronické nemoci	2
222	8.4.1 Vypracovat akční program prevence a péče o nejčastější nemoci pohybového aparátu, včetně návrhu potřebných legislativních opatření (MZ; MPSV, MŠMT, odbory, zaměstnanecké svazy, komerční pojišťovny, ZP, odborné společnosti ČLS JEP; termíny: vypracování programu – 2003, implementace - 2004 -2010)	
223	8.4.2 Vytvořit podmínky pro zřízení a provoz Centrální jednotky pro péči o nemocné s multirezistentní tuberkulózou a jinými závažnými formami plicní tuberkulózy (MZ; zdravotnická zařízení, kde bude vysloveno podezření na multirezistentní tuberkulózu nebo jinou komplikovanou formu tuberkulózy, FN Bulovka, Plicní léčebna v Prosečnici, Česká pneumologická a ftizeologická společnost; termín: 2004)	
224	8.4.3 Dobudovat síť rehabilitačních center v krajích k systémovému řešení rehabilitace a zvýšit počty lůžek včasné léčebné rehabilitace (MZ; územní samosprávné celky; termíny: 2005)	
225	8.4.4 Vytvořit systém péče o pacienty se sekundární osteoporózou jako nežádoucího účinku terapie kortikoidy (MZ; pojišťovny, odborné společnosti ČLS JEP; termín: vypracování programu – 2003)	
226	8.4.5 Zvýšit úroveň všestranné pohybové aktivity obyvatelstva Primárně preventivní aktivity jsou uvedeny v dílčím úkolu č. 11 (11.1.3)	
227	<i>hospitalizovanost na vybrané chronické choroby</i>	
228	<i>pracovní neschopnosti pro nemoci pohybového aparátu</i>	
229	<i>počet podporujících programů (školy zad apod.)</i>	
230	8.5.	4

	Dosáhnout, aby alespoň 80 % dětí ve věku 6 let bylo bez zubního kazu a ve věku 12 let měly děti v průměru maximálně 1,5 KPE zubů (zkažený, chybějící nebo zaplombovaný zub)	
231	<p>8.5.1</p> <p>Akční program zlepšování orálního zdraví dětí a mládeže</p> <p>(MZ; MŠMT, MZe, MZP, Česká stomatologická společnost JEP; ČLS JEP; Česká společnost pro dětskou stomatologii JEP, Výzkumný ústav stomatologický - VFN Praha, Česká stomatologická komora, SPLDD; termíny: vypracování programu rok 2003, zahájení a realizace 2004 – 2010)</p>	
232	<p>8.5.2</p> <p>Stanovit síť stomatologů pro děti školního a předškolního věku</p> <p>(MZ; MŠMT, ZP, ČSK, Česká stomatologická společnost JEP; termín: 2003)</p>	
233	<p>8.5.3</p> <p>Provádět epidemiologické studie u vybraných věkových skupin populace</p> <p>(MZ; MŠMT, ÚZIS, Výzkumný ústav stomatologický - VFN, Česká stomatologická komora, územní samosprávné celky; termíny: v pětiletých intervalech)</p>	
234	prevalence kazu v dočasném chrupu (caries index) hodnocená v 3letých intervalech	
235	prevalence kazu ve stálém chrupu u 12letých, hodnocená v 3letých intervalech	
236	<p>CÍL 9:</p> <p>SNÍŽENÍ VÝSKYTU PORANĚNÍ ZPŮSOBENÝCH NÁSILÍM A ÚRAZY</p> <p>DO ROKU 2020 ZAJISTIT, ABY POČTY ZRANĚNÍ, POSTIŽENÍ A ÚMRTÍ, KTERÁ JSOU DŮSLEDKEM NEHOD A NÁSILNÝCH ČINŮ, TRVALE A VÝRAZNĚ POKLESLY</p>	
237	<p>9. 1.</p> <p>Počty smrtelných a vážných zranění v důsledku dopravních nehod</p>	2

	snížit alespoň o 30%	
238	<p>9.1.1</p> <p>V celostátním programu školní dopravní výchovy dále rozvíjet individuální a skupinový přístup s větším důrazem na výcvik v reálné situaci</p> <p>(MŠMT, MV; MZ, MDS, občanské iniciativy, Český červený kříž, ČÚBP, HS; termín: 2003)</p>	
239	<p>9.1.2</p> <p>Legislativní opatření: Novela zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, legislativní podpora tlaku na výrobce automobilů k zavádění technických opatření zvyšujících bezpečnost jak motoristů, tak chodců, používání cyklistických přileb. Přehodnocení právní úpravy chování jednotlivých účastníků silničního provozu, kontrolu dodržování pravidel a postihů.</p> <p>(MDS, MV; nevládní organizace, ČÚBP; termíny: 2004-2006)</p>	
240	<p>9.1.3</p> <p>Vytvářet místní preventivní programy a v jejich rámci řešit i dopravně inženýrská opatření, rozšíření sítě měst účastnících se projektu Bezpečná komunita.</p> <p>(MDS, MV, MZ; územní samosprávné celky, nevládní organizace, ČÚBP, HS; termíny: 2004-2006)</p>	
241	<p>9.1.4</p> <p>Propojit policejní a zdravotnické informační systémy o počtu, závažnosti a místě vzniku úrazů v důsledku dopravních nehod, s cílem vyhodnocovat místa častých a závažných dopravních nehod, kde je zapotřebí intervenčního zásahu</p> <p>(MV, MZ; MDS, ÚZIS, ZP; termíny: 2004)</p>	
242	<p>9.1.5</p> <p>Vybudovat systém výchovy dětí, mládeže a dospělých k poskytování první pomoci</p> <p>(MZ; MV, MŠMT, MDS, vzdělávací instituty, Český červený kříž; termín: průběžně)</p>	
243	<p>9.1.6</p> <p>Zajistit periodické vyhodnocování přímých i nepřímých nákladů spojených s úrazy vzniklými v důsledku dopravních nehod. Využít pro to způsob výpočtu těchto nákladů u pracovních úrazů</p> <p>(MZ; MV, MDS, ČÚBP; termíny: 2004, 2008, 2012)</p>	
244	incidence dopravních nehod (Policie ČR, MV, Centrum dopravního výzkumu Ministerstva dopravy a spojů)	

245	<i>incidence a mortalita dopravních úrazů, hospitalizace (ÚZIS) a náklady na léčení a rehabilitaci (ZP)</i>	
246	9.2. Počty úmrtí a vážných úrazů na pracovišti, doma a při rekreaci snížit nejméně o 50%	3
247	9.2.1 Vypracovat a realizovat národní plán prevence úrazů, jejich léčení a rehabilitace, se zdůrazněním jeho důležitosti jako veřejně-zdravotnického problému, ustavit pro jeho koordinaci mezipříslušní skupinu (MZ; MV, MŠMT, MPSV, MS, MDS, MMR odborné společnosti JEP, SZÚ, Český červený kříž; termíny: vypracování a ustavení mezipříslušní pracovní skupiny 2003, realizace 2004-2015)	
248	9.2.2 Zřítit a podporovat centrum pro kontrolu úrazů v rámci léčebně preventivní péče, zhodnotit účinnost stávajícího systému traumatologické péče, zavést jednotný systém sběru dat o povaze a mechanismu úrazů, včetně kódů vnějších příčin vždy, když je úraz hlavní diagnózou při hospitalizaci (MZ; MV, MDS, ČÚBP, ČBÚ, komerční pojišťovny, ÚZIS, odborné společnosti JEP, SZÚ, ZP; termíny: zřízení 2003, zavedení systému 2004)	
249	9.2.3 Zvýšit povědomí a podporu prevence úrazů ve veřejném i privátním sektoru. Výchovné a intervenční aktivity zaměřit na prevenci, akutní péči a následnou rehabilitaci. Zvláštní pozornost věnovat rizikovým skupinám (děti a mládež, senioři, minority). (MZ - mezipříslušní koordináční skupina (viz 9.2.1.); MV, MŠMT, MPSV, MS, MDS, nevládní organizace, odborné společnosti JEP, SZÚ, Český červený kříž; termíny: průběžně 2003-2015)	
250	9.2.4 Zajistit výchovu profesionálů (praktiků i vědců) na všech úrovních prevence, léčebné péče a rehabilitace. Vytvořit strategický plán vzdělávání na základě priorit v prevenci úrazovosti. Zkvalitnit výuku první pomoci (MZ; MPSV, MŠMT, MDS, vzdělávací instituty, odborné společnosti JEP, SZÚ, Český červený kříž; termíny: průběžně 2003-2015)	
251	9.2.5 Biomedicínský a sociální výzkum zaměřit na vliv prostředí, výrobků a chování na úrazovost, do státních norem implementovat požadavky na bezpečnost, se zaměřením na snížení pracovních, ale i domácích úrazů a úrazů ve volném čase	

	(MZ - koordinační mezipřesortní skupina; MPSV, MŠMT, MP, MDS, komerční pojišťovny, vzdělávací instituty, odborné společnosti JEP, SZU, Český červený kříž; termíny: průběžně 2003-2015)	
252	9.2.6 Zvýšit úroveň preventivních a výchovných aktivit v oblasti prevence úrazů a usilovat o zvýšení finančních prostředků směřovaných do této oblasti (MZ, MV; MDS, ZP, komerční pojišťovny; termín: 2004)	
253	incidence a mortalita v důsledku úrazů, hospitalizace a náklady na léčení a rehabilitaci (ZP)	
254	náklady na výplatu pevných a částečných invalidních důchodů v důsledku mimopracovních úrazů	
255	9.3. Úmrtí v důsledku domácího násilí, násilí orientovaného na druhé pohlaví a organizovaného zločinu, stejně jako zdravotní důsledky takto vzniklých zranění snížit alespoň o 25 %	4
256	9.3.1 Vytvořit, realizovat a vyhodnotit programy pro snížení úrazovosti způsobené násilím, především ty, které ovlivňují vývoj budoucího násilného chování u dětí a duševní poruchy související se sebepoškozováním (MZ, MV (Republikový výbor pro prevenci kriminality); MPSV, MŠMT, ÚZIS, odborné společnosti JEP, Bílý kruh bezpečí a další nevládní organizace; termín: 2004)	
257	9.3.2 Vyhodnotit síť prevence kriminality (ve školách, obcích, komunitní péči, zdravotnictví). (MZ, MV, MŠMT (Republikový výbor pro prevenci kriminality); MPSV, ÚZIS, odborné společnosti JEP, Bílý kruh bezpečí a další nevládní organizace; termín: 2003)	
258	9.3.3 Rozvinout mezipřesortní spolupráci tak, aby všechna odvětví bránila sexuálnímu zneužívání dětí a aby pomáhala posilovat roli rodiny jako ochránce dětí před jejich sexuálním a obchodním zneužíváním. (MZ, MV (Republikový výbor pro prevenci kriminality), MPSV; odborné společnosti JEP, nevládní organizace, orgány sociálně právní ochrany dětí; termín: průběžně)	
259	9.3.4 Prostřednictvím komplexního programu zdravotnických aspektů prevence kriminality vytvořit metodiku, výukové materiály a zajistit vzdělávání zdravotnických pracovníků na všech úrovních	

	<p>v primární, sekundární a terciární prevenci kriminality. Vytvořit standardy a doporučené postupy vzdělávání ve zdravotní prevenci kriminality.</p> <p>(MZ; MV, MŠMT, MPSV, odborné společnosti JEP, nevládní organizace; termíny: 2003-2004)</p>	
260	<p>ukazatele incidence a mortalita úrazů zapříčiněná jinou osobou, hospitalizace a náklady na léčení a rehabilitaci - (UZIS, Centrum pro rozvoj péče o duševní zdraví, Centrum prevence úrazů)</p>	
261	<p>počet trestných činů (Policie ČR; MV; MS)</p>	
262	<p>náklady na sociální dávky a invalidizaci (MPSV)</p>	
263	<p>počet komunitních preventivních programů zaměřených na prevenci sociálně patologických jevů</p>	
264	<p>CÍL 10:</p> <p>ZDRAVÉ A BEZPEČNÉ ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ</p> <p>DO ROKU 2015 ZAJISTIT BEZPEČNĚJŠÍ ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ.V NĚMŽ VÝSKYT ZDRAVÍ NEBEZPEČNÝCH LÁTEK NEBUDE PŘESAHOVAT MEZINÁRODNĚ SCHVÁLENÉ NORMY</p>	
265	<p>10. 1.</p> <p>Snížit expozice obyvatelstva zdravotním rizikům souvisejícím se znečištěním vody, vzduchu a půdy látkami mikrobiálními, chemickými a dalšími, aktivity koordinovat s cíli, stanovenými v Akčním plánu zdraví a životního prostředí ČR</p>	1
266	<p>10.1.1</p> <p>Na základě dostupných údajů identifikovat a vyhodnotit hlavní lokální zdravotní rizika z vody, půdy a ovzduší na území krajů ČR a stanovit priority k řešení</p> <p>(MZ, MŽP; MDS, HS, ČIŽP, územní samosprávné celky; termíny: průběžné - roční zprávy od 2004, závěrečný – 2005)</p>	
267	<p>10.1.2</p> <p>Soustavně monitorovat a vyhodnocovat ukazatele kvality ovzduší a ukazatele zdravotního stavu</p> <p>(MŽP, MZ; MDS, HS, ČHMÚ, SÚJB; termíny: průběžně - 1x ročně zpráva)</p>	
268	<p>10.1.3</p> <p>Zavést monitoring půd městských aglomerací</p> <p>(MŽP; MZ, MŽP, MDS, SÚJB; termíny: průběžně – 2005)</p>	
269	<p>10.1.4</p>	

	<p>Zavést systém celostátního monitoringu kvality vod v koupalištích a koupacích oblastech (MZ; MZe, MŽP, HS, SZÚ, SÚJB; termíny: průběžné - od 2003)</p>	
270	<p>10.1.5</p> <p>Snižovat vliv dopravy na životní prostředí a zdraví obyvatel (MDS; MMR, MŽP, MZ, SZÚ, HS; termíny: průběžné – 2005)</p>	
271	<p>10.1.6</p> <p>Snižovat energetickou náročnost technologií, podporovat opatření ke snižování emisí znečišťujících látek, včetně produkce skleníkových plynů (MŽP, MPO; MMR, MDS; termíny: průběžné – 2003)</p>	
272	<p>10.1.7</p> <p>Uplatňovat ekonomické nástroje pro využívání ekologičtějších zdrojů výroby energií, soustředit pozornost na snižování emisí z malých zdrojů (MŽP; MMR, MDS, MPO, Mze; termíny: průběžné – 2003)</p>	
273	<p>10.1.8</p> <p>V rámci zákona o půdě a zákona o starých ekologických zátěžích stanovit limity koncentrací těžkých kovů a toxických organických látek v zemědělských půdách, pro obytné, školní, rekreační a sportovní plochy a pro půdy určené k sanaci i z hlediska minimalizace zdravotního rizika (MZ, MŽP a Mze; organizace řízené MZ, MŽP a Mze; termíny: 2003)</p>	
274	<p>10.1.9</p> <p>Dopracovat registr kontaminovaných zemědělských půd a registr starých ekologických zátěží z hlediska hodnocení zdravotního rizika (MŽP; MZ, MZe, SZÚ; termíny: průběžně – 2005)</p>	
275	<p>10.1.10</p> <p>Systematicky hodnotit zdravotní rizika v celém cyklu nakládání s odpady, a to zejména při nakládání s nebezpečnými odpady, a vytvářet podklady pro opatření na minimalizaci zdravotního rizika (MZ; MŽP, SZÚ, HS; termíny: průběžně)</p>	
276	<p>10.1.11</p> <p>V rámci plánů odpadového hospodářství stanovit cíle minimalizace zdravotního rizika a podmínky z hlediska ochrany veřejného zdraví (MŽP, MZ; ostatní resorty, územně samosprávné celky; termíny: 2003)</p>	
277	<p>10.1.12</p> <p>Zlepšovat efektivitu spolupráce mezi resorty a jejich organizacemi při hodnocení zdravotních rizik a uplatňovat opatření na ochranu veřejného zdraví</p>	

	MZ, MŽP, MPO, MDS, MV, MPSV; HS, územní samosprávné celky, SÚJB; termíny: průběžné – 2005)	
278	znečištění vody, půdy a ovzduší, získávané v rámci Informačního systému kvality ovzduší (ISKO), Monitoringu zdravotního stavu obyvatelstva ve vztahu k životnímu prostředí (MZSO) a dalších systémů	
279	podíl populace, vystavené určité úrovni expozice škodlivým faktorům	
280	10. 2. Zajistit obyvatelstvu dobrý přístup k dostatečnému množství pitné vody uspokojivé kvality	1
281	10.2.1 Urychlit uvedení provozu nezkolaudovaných a řádně neprovozovaných vodovodů pro veřejnou potřebu do souladu s právními předpisy - kolaudace a určení odpovědné osoby za provoz a kontrolu. Orgány ochrany veřejného zdraví předají vodoprávním úřadům podněty, které se týkají provozovaných, ale nezkolaudovaných vodovodů, k jejich uvedení do souladu s požadavky zákona č. 274/2001 Sb., o veřejných vodovodech a kanalizacích. Tuto problematiku dořeší vodoprávní úřad. (územní samosprávné celky; HS; termín: 2003)	
282	10.2.2 Rozšířit počet obyvatel zásobovaných z veřejných vodovodů, zvláště v místech, kde kvalita vody v místních studnách neodpovídá hygienickým požadavkům (napojením na stávající vodovod nebo vybudováním nového vodovodu pro veřejnou potřebu), podle „Plánu rozvoje vodovodů“ (územní samosprávné celky; MZe, MŽP, právnické a fyzické osoby, které se podílely na zpracování „Plánu rozvoje vodovodů“, vodoprávní úřady; termíny: průběžné hodnocení situace (každoročně), dosažení žádoucího stavu, tj. zásobování 88,34 % obyvatel z veřejných vodovodů – 2005; zásobování 89,58 % obyvatel z veřejných vodovodů – 2010)	
283	10.2.3 Zlepšit kvalitu pitné vody ve veřejných vodovodech, tak aby nikde nedocházelo k trvalému překračování limitních hodnot zdravotně závažných ukazatelů. (vlastníci - provozovatelé vodovodů; HS, vodoprávní úřady; termíny: průběžné hodnocení situace (každoročně), dosažení žádoucího stavu - 2009)	
284	10.2.4 Optimalizovat síť a stav veřejných studní v obcích, v nichž není zajištěno zásobování pitnou vodou sítí veřejných vodovodů. Účelem je vytvoření racionální sítě potřebných malých zdrojů vody v požadovaném stavu a se zdravotně nezávadnou vodou vhodnou k běžné konzumaci. Došlo by též ke zhospodárnění a zefektivnění nákladů na údržbu studní a zajištění ochrany podzemních vod	

	<p>daného území a tím i ostatních podzemních zdrojů pitné vody.</p> <p>Tato optimalizace by měla být provedena ve shodě s územním plánem a koncepcí nouzového zásobování pitnou vodou okresu (v současné době se pracuje na vytvoření celorepublikového systému vodních zdrojů pro nouzové zásobování vodou).</p> <p>(územní samosprávné celky; MZe, HS (zhodnocení kvality pitné vody); termíny: zhodnocení stavu a návržení potřebných opatření 2005, realizace navržených opatření 2010)</p>	
285	<p>10.2.5</p> <p>Informační kampaň pro uživatele, resp. majitele soukromých studní, zaměřená na zdravotní rizika vyplývající z užívání vody neznámé kvality (význam kontroly kvality vody a péče o okolí a technický stav studny).</p> <p>(MZ; MZe, SZÚ, HS, vodoprávní a stavební úřady a územní samosprávné celky; termíny: 2003)</p>	
286	počet provozovaných, ale nezkolaudovaných vodovodů	
287	procentuální podíl obyvatel zásobovaných z veřejných vodovodů	
288	procentuální podíl překročení limitních hodnot zdravotně závažných ukazatelů (z celkového počtu vzorků)	
289	počet veřejných studní odpovídajících technickým stavem a kvalitou vody ČSN 75 51 15 a vyhlášce č. 376/2000 Sb.	
290	<p>CÍL 11:</p> <p>ZDRAVĚJŠÍ ŽIVOTNÍ STYL</p> <p>DO ROKU 2015 BY SI LIDÉ V CELÉ SPOLEČNOSTI MĚLI OSVOJIT ZDRAVĚJŠÍ ŽIVOTNÍ STYL</p>	
291	<p>11. 1.</p> <p>Rozšířit zdravé chování ve výživě a zvýšit tělesnou aktivitu</p>	2
292	<p>11.1.1</p> <p>Zlepšit spotřebu potravin snížením příjmu celkové energie, tuků, soli a cukru a zvýšením příjmu zeleniny, ovoce, brambor, mléka, luštěnin, celozrnných obilných výrobků a ryb:</p> <ul style="list-style-type: none"> • řídít se výživovými doporučeními WHO CINDI • zvýšit četnost zařazování zeleniny v každodenním jídelníčku • realizovat prevenci jódového deficitu a monitorovat situaci • snížovat počet dětí a dospělých s nadváhou a obezitou a stabilizovat jejich optimální váhy na základě ozdravení stravovacích návyků • zlepšovat přísun vápníku podporou spotřeby mléka a mléčných výrobků, podporou spotřeby mléka ve školách • zabezpečovat edukaci o potravních zdrojích kyseliny listové a 	

	<p>suplementaci cílových skupin (těhotné ženy)</p> <ul style="list-style-type: none"> • projednat otázku fortifikace obilovin kyselinou listovou a pyridoxinem <p>(MZ; MPSV, MZe, MŠMT, podnikatelé, Společnost pro výživu, VLA JEP, nevládní organizace, SZÚ, HS, těhotenské poradny, pediatri, odborné společnosti ČLS JEP; termín: 2005)</p>	
293	<p>11.1.2</p> <p>Zabezpečit příjem zdravotně nezávadných potravin</p> <ul style="list-style-type: none"> • zvyšováním úrovně znalostí populace o zdravotně žádoucích potravinách, zvyšováním nabídky a dostupnosti zdravotně žádoucích potravin a omezováním nabídky a dostupnosti potravin nežádoucích • zvyšováním znalostí zaměstnanců v oblasti školního, společného a veřejného stravování • kontrola a postih prodejců potravin při zjištěných závadách <p>(MZ, MŠMT, MZe; MPSV, instituce řízené MZe, podnikatelé, Společnost pro výživu, VLA JEP, nevládní organizace, SZÚ, HS, ČZPI; termíny: průběžně a rok 2003)</p>	
294	<p>11.1.3</p> <p>Zvýšit úroveň všestranné pohybové aktivity obyvatelstva:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vytvářením podmínek pro pohybovou aktivitu budováním veřejných a školních sportovišť, turistických a cyklistických stezek, podporou sportovních akcí pro širokou veřejnost, zejména všestranně podporovat rozvoj organizací pěstujících pobyt v přírodě a tělovýchovné a sportovní aktivity na úrovni rekreačního sportu i za cenu přechodného snížení podpory výkonnostního sportu; podporovat výuku a výchovu cvičitelů a učitelů takto zaměřených aktivit • propagační významu a zdravotní prospěšnosti pohybové aktivity a ovlivňováním postojů dětí, rodičů, osob nad 65 let, učitelů, státních a zastupitelských orgánů • sledováním tělesné zdatnosti mládeže a výskytu onemocnění pohybového aparátu <p>(MZ, MŠMT; MDS, SZÚ, HS, územně samosprávné celky, pediatri, VLA JEP, nevládní organizace; termíny: 2003-2005)</p>	
295	<p>11.1.4</p> <p>Prostřednictvím školy zlepšit stav pohybového aparátu dětí a za tím účelem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • v základních a středních školách zavést nové vzdělávací standardy Člověk a zdraví orientované na školní tělesnou výchovu • zvýšit úroveň informovanosti učitelů (pravidelné semináře, sledování nových trendů v prevenci poruch pohybového aparátu dětí) • propagovat a zavádět školní tělesnou výchovu zaměřenou především na všestranný a zdravý tělesný rozvoj a vychovávat příslušně vzdělané učitele zavést osnovy, které by umožnily zapojení všech žáků do aktivního pohybu v průběhu celé vyučovací hodiny tělesné výchovy • zlepšovat ergonomickou situaci ve školách (vybavovat školy 	

	<p>vyhovujícím nábytkem)</p> <ul style="list-style-type: none"> zavádět prostřednictvím dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků cílené preventivní programy včetně možností psychické relaxace <p>(MŠMT, MMR; MZ, SZÚ, HS, VLA JEP, nevládní organizace, územně samosprávné celky; termíny: 2003-2005)</p>	
296	saturace obyvatelstva jódem	
297	výskyt obezity	
298	spotřeba potravin	
299	počet dispenzarizovaných dětí pro nemoci pohybového aparátu	
300	<p>11.2.</p> <p>Zvýšit nabídku, cenovou dostupnost a dosažitelnost biologicky hodnotných, hygienicky a zdravotně nezávadných potravin (tzv. bezpečných potravin)</p>	3
301	<p>11.2.1</p> <p>Podporovat komunikaci mezi státem, výrobcí potravin a spotřebiteli s cílem nastolit trvalou spolupráci - vytvořit komunikační platformu pro všechny účastníky.</p> <p>(MZ, Mze; MF, instituce řízené MZe, SZÚ, spotřebitelské svazy, výrobní svazy; termín: 2004)</p>	
302	<p>11.2.2</p> <p>Podporovat produkci bezpečných potravin</p> <p>(Mze; MZ, MF; termíny: průběžně)</p>	
303	<p>11.2.3</p> <p>Podporovat management zdravotních rizik a kontrolovat zavedení programů typu HACCP</p> <p>(Mze; MZ, svazy spotřebitelů, kontrolní organizace; termíny: průběžně)</p>	
304	<p>11.2.4</p> <p>Rozvíjet programy podpory zdraví s cílem zlepšit výchovu výrobců a konzumentů v dané oblasti</p> <p>(MZ; MZe, MŠMT, spotřebitelské svazy, výrobní svazy, SZÚ, HS; termíny: průběžně)</p>	
305	<p>11.2.5</p> <p>Sledovat dietární expozici chemickým látkám</p> <p>(MZ; SZÚ, HS, ČZPI, SVS; termíny: průběžně)</p>	
306	<p>11.2.6</p> <p>Sledovat spotřebu potravin</p> <p>(MZ, Mze; SZÚ, HS, ČSU; termíny: průběžně)</p>	

307	cenový index vybraných potravin	
308	hlášená alimentární onemocnění a incidence mikrobiální kontaminace potravin	
309	výskyt patogenních mikroorganismů v potravinách na trhu v ČR	
310	počet potravin nového typu na trhu v ČR	
311	<p>CÍL 12:</p> <p>SNÍŽIT ŠKODY ZPŮSOBENÉ ALKOHOLEM, DROGAMI A TABÁKEM</p> <p>DO ROKU 2015 VÝRAZNĚ SNÍŽIT NEPŘÍZIVÉ DŮSLEDKY NÁVYKOVÝCH LÁTEK, JAKO JE TABÁK, ALKOHOL A PSYCHOAKTIVNÍ DROGY</p>	
312	<p>12. 1.</p> <p>Mezi osobami staršími než 15 let by mělo být 80 procent nekuřáků a mezi osobami mladšími než 15 let by nekuřáci měli představovat téměř 100 procent</p>	4
313	<p>12.1.1</p> <p>Pro zvrácení negativního trendu vývoje kuřáctví přijmout účinná legislativní opatření</p> <p>(MZ, Mze; všechny resorty, PLDD, odborné společnosti ČLS JEP, poradní skupina SZÚ pro prevenci kouření, nevládní organizace, např. EMASH (Asociace lékařů „Kouření nebo zdraví“), Koalice proti tabáku; termíny: příprava zákona o ochraně před škodami způsobenými tabákovými výrobky a do konce roku 2002 jeho předložení Parlamentu, pak kontrola dodržování tohoto zákona průběžně)</p>	
314	<p>12.1.2</p> <p>Cílenou daňovou politikou v oblasti zdanění tabákových výrobků přispět ke snížení škod na zdraví způsobených tabákem</p> <p>(MF; MZ, PLDD; termín: 2005)</p>	
315	<p>12.1.3</p> <p>Zákaz reklamy na tabákové výrobky, jejich propagace a sponzorství spojeného s reklamou tabákových společností</p> <p>(MPO; MZ, MŠMT, ČOI, nevládní organizace; termíny: v roce 2003 příprava legislativního opatření, pak kontrola průběžně)</p>	
316	<p>12.1.4</p> <p>Účinná ochrana nekuřáků, především dětí, před pasivním kouřením</p> <p>(MZ; MŠMT, nevládní organizace, odborné společnosti ČLS JEP,</p>	

	poradní skupina SZÚ pro prevenci kouření; termíny: v roce 2002 příprava legislativního opatření, do konce roku 2003 zavedení do praxe, pak kontrola průběžně)	
317	12.1.5 Podpora účinných preventivních programů a podpora osvětových kampaní zaměřených na zvýšení informovanosti široké veřejnosti o rizicích kouření pro zdraví, na změnu postojů a chování ve prospěch zdravého způsobu života (MZ; MŠMT, MF, MPSV, územní samosprávné celky, nevládní organizace, odborné společnosti ČLS JEP, poradní skupina SZÚ pro prevenci kouření, HS; termíny: v roce 2002 vypracovat návrh mediální kampaně, využívat příležitosti Světového dne bez tabáku SZO (květen) a Mezinárodního nekuřáckého dne (listopad) průběžně)	
318	12.1.6 Dostupnost léčby závislosti na tabáku a specializovaného poradenství v odvykání kouření (MZ; HS, IPVZ, ZP, územní samosprávné celky, nevládní organizace; termíny: v roce 2002 mapování stávající sítě, do konce roku 2002 po konzultaci s odbornými společnostmi ČLS JEP definování cílového stavu; do konce roku 2005 dosažení cílového stavu; kontroly průběžně, po roce 2005 přizpůsobování sítě aktuálním potřebám a trendům průběžně)	
319	12.1.7 Zřízení koordinačního, monitorovacího a výzkumného pracoviště, které převezme odpovědnost za implementaci Evropského akčního plánu Evropa bez tabáku v ČR (MZ; MŠMT, MPSV, SZÚ; termín: leden 2003)	
320	12.1.8 Rozvinout preventivní programy a v příslušných legislativních návrzích řešit určení finanční spoluúčasti všech subjektů, které se na tvorbě a realizaci programů podílejí (týká se i dílčího úkolu č. 12.2.4). (MZ; ZP; termíny: příprava legislativních opatření 2003)	
321	prevalence kuřáctví ve vybraných skupinách populace	
322	počet zařízení poskytujících léčbu a poradenství osobám, které chtějí přestat kouřit	
323	spotřeba tabákových výrobků	
324	výskyt onemocnění vyvolaný užíváním tabákových výrobků (nádorová onemocnění, onemocnění srdce a cév, chronická plicní onemocnění), úmrtnost, hospitalizovanost, pracovní neschopnost	
325	počet komunitních preventivních programů proti návykovým látkám	
326	12. 2.	4

	Spotřeba alkoholu na osobu by neměla přesáhnout 6 litrů za rok a u osob mladších 15 let by měla být nulová	
327	12.2.1 Zřídít centrální koordinační, monitorovací a výzkumné pracoviště při Státním zdravotním ústavu, které převezme zodpovědnost za implementaci Evropského akčního plánu o alkoholu. (MZ; SZÚ; termín: 2003)	
328	12.2.2 Sledovat záměr upřednostňovat spotřebu nealkoholických nápojů před nápoji alkoholickými i v nástrojích daňové politiky, zejména v příslušných sazbách spotřebních daní (MF; MZe, ČZPI; termíny: 2003 příprava legislativního opatření, pak zavedení do praxe a kontrola průběžně)	
329	12.2.3 Cílenými programy ve školách nadále usilovat o snížení poptávky po alkoholu a jiných návykových látkách u dětí a dospívajících (MŠMT, MZ; MDS; termín: do roku 2005 by program mělo mít 50 % škol)	
330	12.2.4 Potlačovat řízení motorových vozidel pod vlivem alkoholu (MDS, MV; MZ; termíny: 2003 příprava legislativního opatření, do roku 2004 jeho realizace, pak průběžně kontrola)	
331	12.2.5 Zákaz reklamy a nepřímé reklamy alkoholických nápojů a sponzorství, spojeného s reklamou, sportovních a kulturních akcí alkoholovým průmyslem (MPO; MŠMT, MZ; termíny: do roku 2004 příprava legislativního opatření, do roku 2005 jeho realizace, pak průběžně kontrola)	
332	12.2.6 Vytvořit dostatečnou síť ambulantních i lůžkových zařízení poskytujících bezplatně léčbu a poradenství osobám, které mají problémy s alkoholem, a jejich rodinám, včetně poradenských a krizových sociálních služeb (MZ, MPSV; MS - léčba ve výkonu trestu, alternativní tresty; termíny: do roku 2003 mapování stávající sítě, od roku 2003 po konzultaci se Společností návykových nemocí ČLS JEP definování cílového stavu; do konce roku 2005 dosažení cílového stavu; kontroly průběžně, po roce 2005 přizpůsobování sítě aktuálním potřebám a trendům průběžně)	
333	12.2.7 Zakotvit v právním řádu odpovědnost prodejců alkoholu (MZ; MV, MZe, MPO, ČZPI, územně samosprávné celky; termín: v	

	roce 2002 návrh legislativního opatření	
334	<p>12.2.8</p> <p>Zpracovat resortní program vzdělávání v oboru prevence škod způsobených alkoholem</p> <p>Příklady:</p> <p>1. vzdělávání prodejců alkoholu, jak poznat intoxikaci, jak se chovat k intoxikovaným osobám, kdy volat pomoc atd.</p> <p>2. programy pomoci zaměstnancům ohrožených profesí (zdravotníci, stavební profese a další profese, kde je snadná dostupnost alkoholu a vysoká míra stresu).</p> <p>(všechny resorty; MZ; termíny: v roce 2003 předložit návrh Ministerstvu zdravotnictví ke konzultaci a dopracování, od září roku 2004 realizace)</p>	
335	<p>12.2.9</p> <p>Podporovat nevládní organizace a nezávislá hnutí, která pomáhají předcházet škodám způsobeným alkoholem a podporují zdravý životní styl</p> <p>(všechny resorty; průběžně)</p>	
336	<p>12.2.10</p> <p>Uskutečnit mediální preventivní kampaň provázanou s aktivitami na místní úrovni (poradenství pro rodiče, distribuce svépomocných příruček, informace o tom, kde hledat pomoc apod.)</p> <p>(MZ; MŠMT, MPSV; termíny: 2003 zpracování projektu, 2004 realizace, vyhodnocení a příprava další fáze, která by měla začít v roce 2005)</p>	
337	<p>12.2.11</p> <p>Provádět testy na alkohol u zaměstnanců jako součást komplexního preventivního programu pro pracoviště spojená se zvýšeným rizikem (doprava, ozbrojené síly, senzitivní průmyslové obory např. chemický průmysl, energetika apod.)</p> <p>(všechny resorty v okruhu své působnosti; MZ - metodická spolupráce a vedení; termíny: do roku 2003 vytvořit příslušné zákonné normy a připravit laboratorní zázemí, od roku 2004 plná realizace, následně průběžně kontrola)</p>	
338	<p>12.2.12</p> <p>Vytvořit národní program, který bude vycházet z Evropské charty o alkoholu, a jeho implementace</p> <p>(MZ; všechny resorty při realizaci, SZÚ; termíny: do konce roku 2002 příprava legislativního opatření; do roku 2003 zřízení pracoviště a zpracování národního programu prevence škod způsobených alkoholem; realizace a kontrola průběžně do roku 2015)</p>	
339	spotřeba alkoholu	
340	počet malých interaktivních preventivních programů ve školách	

	<i>k nácviku sociálních dovedností a další efektivní postupy v rozsahu nejméně 15 hodin v průběhu nejméně dvou po sobě jdoucích let (např. u žáků 6. a 7. ročníku)</i>	
341	počet odebraných řidičských oprávnění při řízení pod vlivem alkoholu	
342	počet zařízení pro léčbu a specializované poradenství a krizové sociální služby	
343	počet resortních programů vzdělávání v oboru prevence škod způsobených alkoholem	
344	procento pracovišť, které má zpracováno komplexní program prevence škod způsobených alkoholem a jinými návykovými látkami, včetně fetování	
345	počet mediálních preventivních kampaní v rámci komunitních plánů sociálních služeb	
346	12. 3. Snížit rozšiřování drog alespoň o 25 % a úmrtnost v důsledku jejich užívání alespoň o 50 %	4
347	12.3.1 Financovat a vyhodnocovat preventivní programy (Rada vlády ČR pro koordinaci protidrogové politiky; MZ, MŠMT; termíny: v roce 2002 příprava legislativního opatření, do poloviny roku 2003 zavedení do praxe, pak kontrola průběžně)	
348	12.3.2 Usilovat o snížení poptávky po návykových látkách u dětí a dospívajících (MŠMT, MZ; MV, Rada vlády ČR pro koordinaci protidrogové politiky; termín: do roku 2005 by mělo program mít 50 % škol)	
349	12.3.3 Potlačit řízení vozidel pod vlivem návykových látek (MDS, MV; MZ; termíny: do roku 2003 příprava legislativního opatření, do roku 2004 jeho realizace, pak průběžně kontrola)	
350	12.3.4 Dostupnost léčby, specializovaného poradenství i postupů typu „harm reduction“ (mírnění škod tam, kde není možná léčba orientovaná k abstinenci). Vytvoření sítě státem garantované péče. (MZ, Rada vlády ČR pro koordinaci protidrogové politiky; MŠMT, MS - léčba ve výkonu trestu, alternativní tresty; termíny: do roku 2003 mapování stávající sítě, do roku 2004 po konzultaci s Radou vlády ČR pro koordinaci protidrogové politiky a Společností návykových nemocí ČLS JEP definování cílového stavu; do roku 2006 dosažení cílového stavu; kontroly průběžně, po roce 2005 přizpůsobování sítě aktuálním potřebám a trendům průběžně)	
351	12.3.5	

	<p>Zpracovat resortní program vzdělávání v oboru prevence škod způsobených návykovými látkami u vybraných profesí v resortu (zaměstnání spojená se zvýšeným rizikem, ti, kdo pracují přímo s uživateli drog nebo se s nimi ve své praxi setkávají nebo jsou návykovými látkami více ohroženi).</p> <p>(všechny resorty; MZ; termíny: v roce 2003 předložit návrh Radě vlády ČR pro koordinaci politiky ke konzultaci, do roku 2004 dopracování, od roku 2005 realizace)</p>	
352	<p>12.3.6</p> <p>Podporovat nevládní organizace a nezávislá hnutí, která pomáhají předcházet škodám působeným nealkoholovými návykovými látkami a podporují zdravý životní styl.</p> <p>(všechny resorty, Rada vlády ČR pro koordinaci protidrogové politiky; všechny resorty navzájem; termíny: do roku 2015 průběžně)</p>	
353	<p>12.3.7</p> <p>Provádět testy na nealkoholové návykové látky u zaměstnanců jako součást komplexního preventivního programu pro pracoviště spojená se zvýšeným rizikem (doprava, ozbrojené síly, rizikové obory, např. chemický průmysl, energetika apod.).</p> <p>(všechny resorty v okruhu své působnosti; MZ - metodická spolupráce a vedení, Rada vlády ČR pro koordinaci protidrogové politiky; termíny: do roku 2003 vytvořit příslušné zákonné normy a připravit laboratorní zázemí, od roku 2004 plná realizace, následně průběžná kontrola)</p>	
354	<p>12.3.8</p> <p>Uspořádat mediální preventivní kampaň provázanou s aktivitami na místní úrovni (poradenství pro rodiče, distribuce svépomocných příruček, informace o tom, kde hledat pomoc apod.).</p> <p>(MZ, Rada vlády ČR pro koordinaci protidrogové politiky; všechny resorty, územní samospráva, HS; termíny: do roku 2003 zpracování projektu, do roku 2004 realizace, do poloviny roku 2004 vyhodnocení a příprava další fáze, která by měla začít v roce 2005)</p>	
355	<p>procento škol, které využívají malé interaktivní preventivní programy k nauce sociálních dovedností a další efektivní postupy v rozsahu nejméně 15 hodin v průběhu nejméně dvou po sobě jdoucích let (např. u žáků 6. a 7. ročníků)</p>	
356	<p>počet odebraných řidičských oprávnění při řízení pod vlivem návykových látek</p>	
357	<p>počet ambulantních i lůžkových zařízení poskytujících bezplatně léčbu a poradenství a další péči včetně mírnění škod osobám, která mají problémy s návykovými látkami</p>	
358	<p>počet resortních programů vzdělávání v oboru prevence škod způsobených návykovými látkami u vybraných profesí v resortu</p>	
359	<p>výše finančních příspěvků na podporu preventivních programů</p>	
360	<p>procento pracovišť, která mají zpracován komplexní program prevence škod způsobených alkoholem a jinými návykovými látkami</p>	

361	<p>CÍL 13:</p> <p>ZDRAVÉ MÍSTNÍ ŽIVOTNÍ PODMÍNKY</p> <p>DO ROKU 2015 BY OBYVATELÉ MĚLI MÍT VÍCE PŘÍLEŽITOSTÍ ŽÍT VE ZDRAVÝCH SOCIÁLNÍCH I EKONOMICKÝCH ŽIVOTNÍCH PODMÍNKÁCH DOMA, VE ŠKOLE, NA PRACOVÍŠTI I V MÍSTNÍM SPOLEČENSTVÍ</p>	
362	<p>13. 1.</p> <p>Zlepšit bezpečnost a kvalitu domácího prostředí jak rozvojem schopností jednotlivců i rodin chránit a zlepšovat své zdraví, tak snížením vlivu zdravotních rizikových faktorů existujících v domácnostech</p>	4
363	<p>13.1.1</p> <p><u>Vytvořit a aktualizovat legislativní nástroje vedoucí k omezení zdravotních rizik z domácího prostředí</u></p> <p><u>(MMR, MZ; MŽP, MPO, SÚJB, Česká společnost pro rozvoj bydlení, SZÚ, HS; termíny: průběžné – 2004, konečné - 2015)</u></p>	
364	<p>13.1.2</p> <p><u>Zvýšit informovanost o možných rizicích ovlivňujících zdraví a vytváření zdravého domácího prostředí</u></p> <p><u>(MZ; MŽP, MPO, MMR, ČOI, MV, SÚJB, HS, SZÚ; termíny: průběžně, konečné – 2015)</u></p>	
365	<p>13.1.3</p> <p><u>Zjišťovat a hodnotit úroveň zátěže obyvatel ve vztahu k bydlení</u></p> <p><u>(MZ; MŽP, MDS, SZÚ, HS, stavební úřady, SÚJB; termíny: průběžně - 1 x za rok, konečné – 2015)</u></p>	
366	<p>13.1.4</p> <p><u>Respektovat psychosociální aspekty při plánování a výstavbě bytů, včetně začlenění do bytové politiky</u></p> <p><u>(MMR; MPSV, stavební úřady, územní samosprávné celky; termíny: průběžné - 1 x za rok, konečné – 2015)</u></p>	
367	<p>13.1.5</p> <p><u>Posílit a rozšiřovat pozitivní vlivy a zdravotně prospěšné aktivity v oblasti bydlení</u></p> <p><u>(MMR; MŽP, MZ, MPO, MDS, územní samosprávné celky, stavební úřady, HS, SZÚ; termíny: průběžné - pravidelně, konečné – 2015)</u></p>	
368	<p><i>indikátory úrovně bydlení - m² obytné plochy na osobu, počet osob na byt</i></p>	

369	podíl osob spokojených se svým bydlením	
370	počet komunitních programů bydlení pro sociálně slabé občany	
371	13. 2. Zajistit lidem s postižením více příležitostí jak pečovat o svoje zdraví a jak se zapojit do rodinného, pracovního, veřejného i společenského života v souladu se Standardními pravidly OSN pro vyrovnání příležitostí postižených osob	4
372	13.2.1 Pokračovat v činnosti Vládního výboru pro zdravotně postižené občany (Vládní výbor pro zdravotně postižené občany; střeškové organizace zdravotně postižených a chronicky nemocných občanů, především Národní rada zdravotně postižených v ČR; termíny: stanovují se ad hoc se schvalováním úkolů a průběžně se hodnotí jejich plnění)	
373	13.2.2 Pokračovat v realizaci Národního plánu vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením (Vládní výbor pro zdravotně postižené občany; zúčastněné resorty a organizace zdravotně postižených a chronicky nemocných občanů; termíny: stanovují se ad hoc se schvalováním úkolů a průběžně hodnotí jejich plnění ve spolupráci se sekretariátem Vládního výboru pro zdravotně postižené občany, který pracuje při Úřadu vlády ČR)	
374	13.2.3 Nadále vyhlášovat dotační programy zaměřené na podporu zdravotně postižených v ČR, zejména: <ul style="list-style-type: none"> • Program podpory občanských sdružení a humanitárních organizací • Program veřejně prospěšných aktivit občanských sdružení zdravotně postižených občanů • Národní plán vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením (vychází ze stejnojmenného Národního plánu a je určen především na podporu projektů, které nemohou být dotovány z výše uvedených programů) (MZ; všechny resorty, především MPSV, MŠMT a nositelé úkolů - dotované organizace zdravotně postižených a chronicky nemocných občanů; termíny: vyhlásování dotačních programů a ostatní termíny upravuje usnesení vlády k hlavním oblastem státní podpory vůči nestátním neziskovým organizacím)	
375	13.2.4 Příprava zákonné úpravy „ucelené“ rehabilitace osob se zdravotním postižením (MPSV; MZ, MŠMT; termín: 2005)	
376	13.2.5 Zajistit aktivity související s Evropským rokem zdravotně postižených, který byl EU vyhlášen na rok 2003 (Vládní výbor pro zdravotně postižené občany; MZ, MPSV; termín: 2003)	

377	objemy finančních prostředků určených na podporu zdravotně postižených v ČR	
378	13. 3. Úrazy v domácnosti a na pracovišti omezit tak jak to specifikuje dílčí úkol č. 9. 2.	4
379	13. 4. Zajistit, aby nejméně 50 % dětí mělo příležitost zařadit se do mateřských škol podporujících zdraví a 95 % do základních škol podporujících zdraví	4
380	13.4.1 Pokračovat v koordinaci a obnovování sítě certifikovaných ŠPZ (modelové školy, příklady dobré praxe) – s perspektivou přenosu jejich koordinace z centra na kraje (MZ; MŠMT, MV, územní samosprávné celky, SZÚ; termíny: do roku 2005)	
381	13.4.2 Přípravit a realizovat začlenění státní správy a samosprávy na úrovni krajů do odpovědností při koordinaci aktivit ve prospěch rozšiřování počtu škol (ZŠ a MŠ), které se na jejich území budou programově orientovat na podporu zdraví. (MV, územní samosprávné celky; MŠMT, krajsí koordinátoři podpory zdraví ve školách; termíny: do konce roku 2003, aby v roce 2004 již převzali plnou odpovědnost; v dalším období (2005-2015) všechny aktivity opakovat a obnovovat)	
382	13.4.3 Implementovat podporu zdraví do škol pomocí státních rámcových vzdělávacích programů - RPPV (MŠ) a RVP (ZŠ), v nichž jsou filozofie a principy programu Škola podporující zdraví a témata podpory zdraví zahrnuty (MŠMT; SZÚ; termíny: první etapa do začátku implementace 2003 v MŠ a do 2004 v ZŠ; ověřování a revize v tří až čtyřletých cyklech)	
383	13.4.4 Zavést tematiku podpory zdraví a metodiku tvorby školního vzdělávacího programu do programů dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP) v pedagogic-kých centrech (MŠMT; MZ, SZÚ; termíny: moduly budou vypracovány a nabídnuty do r. 2003; v dalších letech se moduly cyklicky zkoušejí, evaluují a revidují do r. 2010)	
384	13.4.5 Vytvořit podmínky pro zavedení výchovy k podpoře zdraví do studijního programu středních pedagogických škol a do pregraduální přípravy učitelů (pro společný základ i pro nové aprobace spojené s novými vzdělávacími obsahy RVP a RPPV) (MŠMT; SZÚ, Českomoravská psychologická společnost, sekce psychologie, Česká společnost dorostového lékařství ČLS JEP;	

	termíny: do roku 2004 vydat učební text pro PF, do roku 2005 ověřit první modelové programy, další cyklus do roku 2007, všechny PF a v celém cyklu do roku 2010)	
385	13.4.6 Připravit školní inspektory MŠ a ZŠ v celé síti ČŠI na evaluaci programu ŠPZ ve všech třech etapách procesu nárůstu počtu škol podporujících zdraví (ŠPZ v síti, ŠPZ v hnutí, podpora zdraví prostřednictvím RVP/RPPV) (MŠMT; MZ, SZÚ; termíny: 2003 indikátory evaluace ŠPZ a první cyklus kurzů, 2004 opakování pro nové inspektory, 2005 souhrnná inspekční zpráva)	
386	13.4.7 Rozvíjet poznatky v oblasti podpory zdraví ve škole jako součást mezioborové vědecké disciplíny, zabývat se evaluací efektivity programu podpory zdraví ve školách a výzkumným řešením problémů teoretických i z praxe škol, zvláště ŠPZ (MZ; MŠMT, SZÚ, Česká společnost dorostového lékařství ČLS JEP, subkatedra dorostového lékařství IPVZ; termíny: termín prvního vydání VŠ učebnice do konce roku 2003, výzkum každým rokem po 10 let: 2003 metodika a první šetření, 2008 poslední šetření, publikace s ročním intervalem)	
387	13.4.8 Pokračovat ve sblížování programů pro školy, které se týkají otázek trvale udržitelné kvality života a snaží se pro to vytvářet podmínky (program MŠMT pro prevenci sociálně patologických jevů, environmentální program MŽP a další) (MŠMT; MZ, MŽP; termíny: průběžně pokračovat s programem prevence soc. patologických jevů, do roku 2003 dosáhnout podobného výsledku u environmentálního programu)	
388	13.4.9 Rozšiřovat pravidelně informace o programu podpory zdraví do sítě škol v ČR prostřednictvím zavedených tištěných periodik a webových stránek (MZ, MŠMT ; SZÚ; termíny: průběžně, vlastní časopis od roku 2004)	
389	počet základních a mateřských škol přihlášených do sítě ŠPZ	
390	počet ZŠ a MŠ, které se staly akreditovanými vzdělávacími středisky podpory zdraví	
391	počet krajů, v nichž začal pracovat koordinátor podpory zdraví ve školách	
392	počet dotovaných programů v každém kraji	
393	počet akreditovaných programů krajských pedagogických center (PC), jejichž součástí je podpora zdraví a program ŠPZ a semináře „učíme se podpoře zdraví navzájem“	
394	počet VŠ, které začlenily a akreditovaly podporu zdraví do svých studijních programů	
395	počet inspektorů ZŠ a MŠ podle inspekčních regionů, kteří prošli kurzem programu	
396	počet finančně dotovaných výzkumných projektů na úrovni resortů MŠMT a MZ	
397	procento dětí, které navštěvují školy zapojené do hnutí ŠPZ	

398	13. 5. Dosáhnout, aby nejméně 50 % měst, městských oblastí a komunit bylo aktivními členy sítě Zdravých měst či Zdravých komunit	2
399	13.5.1 Upravit vstupní podmínky do NSZM ČR tak, aby byly vstřícné vůči zájemcům o členství. (NSZM ČR; Svaz měst a obcí; termíny: konečný 2003)	
400	13.5.2 Rozšířit možnost členství v NSZM ČR pro všechny typy municipalit v ČR (obce, městské části, mikroregiony, kraje) (NSZM ČR; MZ, MMR, MDS, územně samosprávné celky; termíny: konečný 2003)	
401	13.5.3 Zlepšit propagaci Projektu Zdravé město SZO a Zdravých měst ČR na národní úrovni (NSZM; MMR, MŽP, územně samosprávné celky; termíny: průběžně od 2003)	
402	13.5.4 Zlepšit propagaci Zdravých měst na místní úrovni (místní média, regionální státní správa) (NSZM ČR; MZ, MŽP, HS, ČEU, územně samosprávné celky; termíny: od 2003)	
403	13.5.5 Propagovat aktivity u představitelů měst i veřejnosti v ČR (kancelář SZO v ČR; MZ, SZÚ, NSZM ČR; termíny: průběžně od 2003)	
404	13.5.6 Využívat objektivní odborné podklady pro tvorbu lokálních akčních plánů zdraví a životního prostředí ve Zdravých městech ČR (NSZM ČR; MZ, MŽP, MDS, SZÚ, HS; termíny: průběžně od 2003)	
405	počet členů NSZM ČR - Zdravých měst ČR (podíl na celkovém počtu měst v ČR (měst nad 20 tis. obyvatel v ČR)	
406	počet všech municipalit zapojených do NSZM ČR (podíl na celkovém počtu municipalit v ČR)	
407	procento populace ČR žijící ve Zdravých městech, zapojených do NSZM ČR	
408	13. 6. Zavázat alespoň 10 % středních a velkých firem k dodržování principů zdravé společnosti /firmy	2
409	13.6.1 Zpracovat návrh zákona o pracovní lékařské péči	

	(MZ; MPSV, MDS, SZÚ, Společnost pracovního lékařství ČLS JEP; termín: 2003)	
410	13.6.2 Zpracovat Národní program bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (MPSV, MZ; ČÚBP, SZÚ, VÚBP, svazy zaměstnavatelů, odborové svazy, Společnost pracovního lékařství ČLS JEP; termín: 2003)	
411	13.6.3 Zpracovat kritéria a indikátory programu podpory zdraví ve smyslu dokumentů a strategie SZO a EU (MZ; MPSV, SZÚ; termín: 2003)	
412	13.6.4 Projednat a vybrat vhodné podniky pro přípravu a realizaci pilotních studií GP-HESME na úrovni ČR a krajů (MZ; MPSV, MPO, MDS, ČÚBP, VÚBP, Sdružení pro cenu ČR za jakost, odborové svazy, svazy zaměstnavatelů, SZÚ, HS, územně samosprávné celky; termín: 2003)	
413	13.6.5 Oslovit podniky - nositele ocenění Bezpečný podnik a podniky, které jsou žadateli a nositeli Národní ceny ČR za jakost. Využít jejich zkušeností především z hlediska managementu a pozitivního ovlivnění zaměstnanců i pro program podpory zdraví. Postupně spojit soutěže Bezpečný podnik a Zdravý podnik do jednoho ocenění. (MZ, MPSV, MPO, ČÚBP, VÚBP, Sdružení pro cenu ČR za jakost; SZÚ, HS; termíny: 2003)	
414	13.6.6 Průběžně hodnotit regionální pilotní studie GP-HESME a případné dotváření a doplnění kritérií a indikátorů programů podpory zdraví (MZ; MPSV, MO, územně samosprávné celky, nevládní organizace, SZÚ, HS; termíny: průběžně 2004-2006, konečný 2006)	
415	13.6.7 Ověřit referenční ukazatele výkonnosti řízení zdraví, prostředí a bezpečnosti při práci umožňující srovnání mezi podniky stejného průmyslového odvětví případně mezi kraji nebo městy, včetně návaznosti na místní komunitní programy. (MZ; MPSV, svazy zaměstnavatelů, nevládní a neziskové organizace, SZÚ, HS; termíny: průběžně, konečný 2006)	
416	13.6.8 Podporovat propojení podpory zdraví, péče o zdraví a bezpečnost při práci a vytvoření komplexního a koordinovaného systému řízení a edukace v této oblasti, včetně vytváření vhodných psychosociálních podmínek práce, za účasti organizací zaměstnavatelů, odborů, zdravotních pojišťoven, státní a veřejné správy a nevládních organizací, aby využití dostupných finančních prostředků bylo optimální. K tomu by měly napomoci i návrhy na zákonné úpravy v daňové oblasti, které budou více než v současnosti rozvíjet ochranu a podporu zdraví a posilovat vazby	

	<p>zdravotního, nemocenského a úrazového pojištění na zvýšení stimulační a motivace podniků.</p> <p>(MZ; MPSV, ZP, pojišťovny poskytující zákonné pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu, svazy zaměstnavatelů, odborové svazy, poskytovatelé pracovních lékařské péče; termíny: průběžně, konečný 2006)</p>	
417	<p>13.6.9</p> <p>Na základě zhodnocení pilotních studií GP-HESME a splnění úkolů v předcházejících bodech budou nabídnuty programy podpory zdraví dalším podnikům. Činnost bude zaměřena tak, aby se do roku 2015 nejméně 10 % středních a velkých podniků zavázalo dodržovat principy zdravé společnosti/firmy.</p> <p>(MZ; MPSV, ZP, pojišťovny poskytující zákonné pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu, svazy zaměstnavatelů, odborové svazy, SZÚ, HS; termíny: průběžně 2006-2015, konečný 2015)</p>	
418	<p>13.6.10</p> <p>Zlepšovat podmínky pro zdravotnické pracovníky z hlediska prevence nemocí z povolání a vysoké psychické zátěže</p> <p>(MZ; ZP, odborové svazy; termíny: průběžně)</p>	
419	<p>počet právnických subjektů, které se přihlásily k aktivitám Zdravý podnik uvedeným pod body 13.6.1 - 13.6.4.</p>	
420	<p>CÍL 14:</p> <p>ZDRAVÍ, DŮLEŽITÉ HLEDISKO V ČINNOSTI VŠECH RESORTŮ</p> <p>DO ROKU 2020 BY SI VŠEČNA ODVĚTVÍ MĚLA UVĚDOMIT A PŘIJMOUT SVOJI ODPOVĚDNOST</p>	
421	<p>14.1.</p> <p>Představitelé resortů, zodpovědní za strategická rozhodnutí, budou orientovat svá opatření a činnosti na příznivý dopad pro zdraví obyvatelstva</p>	1
422	<p>14.1.1</p> <p>Informace pro vládu o zdravotním stavu obyvatelstva a jeho determinantách</p> <p>(MZ; ÚZIS, SZÚ, ČSÚ, IZPE; termíny: 1x ročně počínaje rokem 2004)</p>	
423	<p>14.1.2</p> <p>Analýza vlivu strategických opatření resortů na zdraví obyvatelstva</p>	

	(všechny resorty; MZ; termíny: průběžně)	
424	plán práce vlády	
425	podání informace o zdravotním stavu obyvatelstva vládě	
426	počet strategických opatření (legislativních aj. výstupů resortu), u nichž byl analyzován dopad na zdraví populace	
427	14. 2. Vytvořit mechanismus pro hodnocení zdravotních důsledků opatření a činností na zdraví, který zajistí, že všechny resorty se trvale budou podílet na společné zodpovědnosti za zdraví.	1
428	14.2.1 Vypracovat, projednat a zavést způsob hodnocení zdravotních důsledků činností resortů a jejich zodpovědnosti za zdraví (MZ; všechny resorty; termíny: 2004)	
429	vydání metody hodnocení zdravotních důsledků strategických resortních rozhodnutí	
430	CÍL 15: INTEGROVANÝ ZDRAVOTNICKÝ SEKTOR DO ROKU 2010 ZAJISTIT LEPŠÍ PŘÍSTUP K ZÁKLADNÍ ZDRAVOTNÍ PÉČI, KTERÁ JE ORIENTOVÁNA NA RODINU A NA MÍSTNÍ SPOLEČENSTVÍ A OPÍRÁ SE O FLEXIBILNÍ A VHODNĚ REAGUJÍCÍ NEMOCNIČNÍ SYSTÉM	
431	15. 1. Vytvořit ucelený systém primárních zdravotních služeb, který zajistí návaznost péče v podobě účinné a nákladově efektivní struktury, vzájemné interakce a zpětné vazby se sekundárními a terciárními nemocničními službami	3
432	15.1.1 Vytvoření pracovních skupin a příprava zásad a vytvoření programu integrace zdravotnických služeb (MZ, územní samosprávné celky; MPSV, MV, MS, profesní a odborné organizace zdravotníků, ZP, SPLDD, OSPDL, ČLS JEP; termíny: pracovní skupiny a příprava zásad – 2003, vytvoření programu – 2004)	
433	15.1.2 Nový systém sledování kvality integrované zdravotní péče (MZ; MPSV, MV, MS, územní samosprávné celky, profesní a odborné organizace zdravotníků, ZP, SPLDD, OSPDL, ČLS JEP;	

	termíny: konečný termín 2004)	
434	15.1.3 Informatické zajištění systému integrované zdravotní péče (MZ; MPSV, MV, MS, územní samosprávné celky, profesní a odborné organizace zdravotníků, ZP, SPLDD, OSPDL, ČLS JEP; termíny: konečný termín 2005)	
435	15.1.4 Vytvoření a zavedení nového systému financování integrované zdravotní péče (MZ; MPSV, MV, MS, MF, územní samosprávné celky, ZP, profesní a odborné organizace zdravotníků, SPLDD, OSPDL, ČLS JEP; termíny: 2006)	
436	počet hospitalizací	
437	počet nozokomiálních nákaz	
438	15. 2. Prioritní postavení práce praktických lékařů a zdravotních sester v rámci integrované primární zdravotní péče, spolupracujících s týmy odborníků z různých zdravotnických oborů, sociální péče, dalších resortů a zástupců místní komunity	4
439	15.2.1 Zařadit problematiku integrace zdravotní a sociální péče do vzdělávání zdravotníků (příp. zaměstnanců státní a regionální správy) v komunitní péči, včetně vypracování metodiky vzdělávání (MZ; MŠMT, MPSV, VÚPSV, IPVZ, IDVZ, SVL a OSPDL, SPL a SPLDD, ADP ČR, Centrum pro rozvoj péče o duševní zdraví, ZP, ČLS JEP; termíny: kurikulum do konce roku 2003, realizace do konce roku 2004)	
440	15.2.2 Zlepšit orientaci v sociálně zdravotní oblasti pro lékaře v primární péči prostřednictvím standardů pro odborné postupy, v rovině obecné (národní) i praktické (místní) (MZ; MPSV, VÚPSV, SPL a SPLDD ČR, SVL a OSPDL, ADP, Centrum pro rozvoj duševního zdraví, ZP, ČLS JEP; termíny: shromáždění informací a vytvoření návrhu – 2003, implementace 2004)	
441	15.2.3 Zavádět případové konference jako prvek kvality v komunitní péči	

	<p>(MZ; MPSV, VÚPSV, SVL+SPL, OSPDL+SPLDD, ADP ČR, Centrum pro rozvoj duševního zdraví, IPVZ, IPVZ, ZP, ČLS JEP; termíny: obecná metodika do konce roku 2003, implementace během 2004-5)</p>	
442	<p>15.2.4</p> <p>Posilovat a sledovat efektivitu preventivních programů v primární péči:</p> <p>ovlivňování postojů a motivací praktických lékařů i cílové populace k státem podporovaným programům sekundární prevence (depistáž kolorektálního karcinomu).</p> <p>Monitoring depistáže a sledování zvolených ukazatelů efektivity programu v ordinacích praktických lékařů.</p> <p>Udržení vysokého standardu očkování a preventivních prohlídek v dětském věku.</p> <p>Sledování efektivity preventivních prohlídek monitorováním záchytu zjištěných vad a chorob.</p> <p>(MZ; SVL, OSPDL, SPL, SPLDD, ČPS, Katedra pediatrie IPVZ, ZP, ČLS JEP; termíny: 2003 – 2006)</p>	
443	<p>15.2.5</p> <p>Ustavit a rozvíjet činnost Center praktických lékařů a Krajských center praktických lékařů.</p> <p>(Centrum praktických lékařů (CPL) sdružuje odborné společnosti (SVL a OSPDL ČLS JEP) a profesní sdružení (SPL a SPLDD ČR) dvou základních odborností primární zdravotní péče. Úzce spolupracuje se vzdělávacími institucemi (Katedra VL a Katedra pediatrie IPVZ, katedry nebo oddělení VL lékařských fakult). Krajská centra jsou koncipována v návaznosti na CPL, přirozeně nahrazují metodicko-organizační strukturu oborů bez sankční agendy a měla by se uplatnit v přenosu informací a koordinaci činností. Součástí zadání těmto centrům je i uplatňování programů kvality na úrovni regionu a podpora úkolů 15.2.1., 15.2. 2, 15.2.3 a 15.2.4 na regionální úrovni.)</p> <p>(MZ; IPVZ, ADP ČR, SVL, OSPDL, SPL, SPLDD, Regionální správa, ZP, ČLS JEP; termíny: funkční činnost CPL v roce 2002-2003, krajských center 2002-2005)</p>	
444	<p>15.2.6</p> <p>Koncepce postavení rodinného lékaře v ČR</p> <p>(V současné době neexistuje v ČR žádný naléhavý důvod ani vnější tlak ke změně v poskytování primární zdravotní péče ve smyslu zavedení jediného praktického - rodinného lékaře. Nicméně racionální diskuse na toto téma, zahrnující analýzy kvality poskytované péče, demografického vývoje společnosti, nákladovosti, potřeb profesionálů, regionálních rozdílů a mezinárodních trendů, by měla probíhat a je v zájmu a v konsensu zástupců obou odborností.)</p> <p>(MZ; SVL ČLS JEP, OSPDL ČLS JEP, IPVZ, SPL a SPLDD ČR, Pediatriká společnost ČLS JEP, ZP; termíny: 2002-2003)</p>	

445	počty provedených TOKS (test okultního krvácení)	
446	15.3. Zahrnout do poskytování zdravotní péče podíl občanů a respektovat i podporovat jejich roli jako spolutvůrců péče o zdraví	3
447	15.3.1 Dosáhnout trvalé, kvalifikované, zdůvodněné a srozumitelné informovanosti občanů i orgánů a institucí, podílejících se na ovlivnění zdravotního stavu obyvatelstva, o možnostech a způsobech zdravého způsobu života a vytváření zdravého prostředí, pomáhat lidem a zejména rizikovým skupinám v návaznosti na jejich hodnotovou a kulturní orientaci zprostředkovat výměnu pozitivních zkušeností v péči o své vlastní zdraví (MZ; MK, územní samosprávné celky, odborné společnosti JEP, ČLS, SZÚ, HS, patientské organizace, ZP; termíny: průběžně)	
448	15.3.2 Cílevědomě a trvale vytvářet objektivní podmínky pro podporu, ochranu a návrat zdraví a aktivovat motivační nástroje k žádoucímu využívání získaných informací i daných podmínek k podpoře a ochraně zdraví (MZ; územně samosprávné celky, odborné společnosti JEP, ČLS, SZÚ, HS, patientské organizace, ZP; termíny: průběžně)	
449	15.3.3 Věnovat pozornost zejména rodinám a poskytování zdravotní péče na komunitní úrovni a přispívat k rozvoji svépomocných občanských iniciativ reagujících na zdravotní potřeby občanů (MZ; MPSV, územní samosprávné celky, odborné společnosti ČLS JEP, patientské organizace, ZP; termíny: termíny – průběžně)	
450	15.3.4 Získávat připomínky občanů k činnosti zdravotnického systému a využívat je ke zlepšení kvality zdravotní péče a ke zvýšení spokojenosti občanů s poskytovanými zdravotnickými službami. Studovat zdravotní potřeby jednotlivců i dílčích sociálních skupin a citlivě na ně reagovat jak ve zdravotní politice, tak v praxi. (MZ; MPSV, územní samosprávné celky, VÚPSV, odborné společnosti ČLS JEP, patientské organizace, ZP; termíny: průběžně)	
451	15.3.5 Vytvořit legislativní a organizační podmínky pro implementaci zásadních ustanovení Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod	

	(MZ; MPSV, Rada vlády pro lidská práva, ZP; termín: 2004)	
452	antropologické ukazatele vývoje dětí a mládeže	
453	počet poskytovatelů komunitních sociálně zdravotních služeb a svépomocných skupin	
454	CÍL 16: ŘÍZENÍ V ZÁJMU KVALITY PÉČE DO ROKU 2010 ZAJISTIT, ABY ŘÍZENÍ RESORTU ZDRAVOTNICTVÍ OD ZDRAVOTNÍCH PROGRAMŮ AŽ PO INDIVIDUÁLNÍ PÉČI O PACIENTA NA KLINICKÉ ÚROVNI BYLO ORIENTOVÁNO NA VÝSLEDEK	
455	16. 1. Účinnost hlavních zdravotních programů hodnotit podle dosaženého zdravotního přínosu. Výběr postupů ke zvládnutí individuálních zdravotních problémů se bude opírat o porovnání zdravotních výsledků a nákladů	0
456	16.1.1 Implementovat objektivní metody měření výsledků a nákladů péče. Hodnotit spokojenost pacientů s péčí v oblastech klíčových problematických skupin onemocnění při zajištění ochrany osobních údajů a respektování práv pacientů. Tvorba standardů návaznosti procesů léčebné péče. (MZ; Centrum pro řízení kvality ve zdravotnictví, Rada pro kvalitu ve zdravotnictví, IPVZ Praha, NKZP, ZP, NKZP; termíny: průběžně roční, kontrolní zprávy, konečný - závěrečná zpráva v roce 2010)	
457	16.1.2 Vytvořit transparentní právní rámec umožňující metodicky jednotným způsobem zabezpečit sledování a vyhodnocování kvality a efektivity poskytované zdravotní péče v oblasti veřejného zdravotnictví, včetně sociálních služeb (MZ; MPSV, Centrum pro řízení kvality ve zdravotnictví, IPVZ Praha, NKZP, ZP; termíny: průběžně roční kontrolní zprávy, konečný - závěrečná zpráva v roce 2010)	
458	16.1.3 Zavést jako základní nástroje pro volbu efektivních léčebných postupů kritické vyhodnocování zdravotnických technologií (MZ; Centrum pro řízení kvality ve zdravotnictví, NKZP, ZP; termín: 2003)	

459	<i>kvalita života podle metody Euro QoL</i>	
460	<i>průměrné náklady na případ</i>	
461	<i>průměrná doba léčení</i>	
462	<i>celkový nemocniční stupeň úmrtnosti (lokalita)</i>	
463	<i>pooperační mortalita</i>	
464	<i>celková dětská úmrtnost</i>	
465	<p>16. 2.</p> <p>Vytvořit celostátně platný mechanismus, jak kontinuálně monitorovat a rozvíjet kvalitu péče alespoň deseti hlavních onemocnění. Tento mechanismus by měřil i faktor zdravotního dopadu, úspornosti a spokojenosti pacientů</p>	0
466	<p>16.2.1</p> <p>Implementovat objektivní metody měření kvality výsledků péče v oblasti klíčových problematických skupin onemocnění, při zajištění ochrany osobních údajů. Tvorba doporučených postupů a klinických standardů. Edukace, certifikace a akreditace poskytovatelů. Další rozvoj programů kvality. Implementace efektivnějších metod financování.</p> <p>(MZ; Rada pro kvalitu ve zdravotnictví, Centrum pro řízení kvality ve zdravotnictví, management zdravotnických zařízení, IPVZ Praha, NKZP, ZP, NKZZP; termíny: průběžné - roční kontrolní zprávy, konečný - závěrečná zpráva v roce 2010)</p>	
467	<p>16.2.2</p> <p>V souladu se zaváděním akreditačního systému ve zdravotnictví zajistit změnu legislativy umožňující periodické vyhodnocování kvality diagnostické a léčebné péče na pracovištích všech stupňů poskytované lékařské péče. Vytvořit účinné mechanismy zajišťující kontinuální rozvoj kvality.</p> <p>(MZ; Centrum pro řízení kvality ve zdravotnictví, NKZP, ZP; termíny: 2004)</p>	
468	<p>16.2.3</p> <p>Definovat alespoň 5-10 hlavních onemocnění a zdravotních problémů, které by se měly stát předmětem monitorování:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nádorová onemocnění, • kardiovaskulární onemocnění, • úrazy, 	

	<ul style="list-style-type: none"> • infekční choroby, • postižení pohybového aparátu, • duševní poruchy a návyková onemocnění, • metabolická onemocnění s důrazem na diabetes mellitus, • život ohrožující stavy v intenzivní péči vyžadující postupy orgánové podpory (sepse, polytrauma v relaci incidence, výsledku, nákladů), • problematika zdravotně postižených, • péče o seniory, • péče o transplantované, • péče o novorozence patologické a s nízkou porodní hmotností, • hodnocení technologií výrazně zvyšujících kvalitu života a snižujících následné dávky sociálního pojištění v souvislosti s onemocněním (intervenční kardiologie), • dlouhodobé a sociální hospitalizace. <p>Jejich diferenciaci z hlediska péče a financování a zahájení práce na tvorbě národních registrů sloužících ke sledování vývoje výše uvedených stavů.</p> <p>(MZ; Centrum pro řízení kvality ve zdravotnictví, management zdravotnických zařízení, IPVZ Praha, ÚZIS, ZP, NKZP; termíny: průběžné - roční kontrolní zprávy, konečný - závěrečná zpráva v roce 2010)</p>	
469	<p>16.2.4</p> <p>Vypracovat systém kontinuální podpory účelné farmakoterapie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sběr dat o preskripci ve vazbě na typ a vstupní indikátory léčeného stavu, jejich statistické, medicínské a ekonomické vyhodnocení, • ošetřujícím lékařům poskytovat rozbor preskripce, včetně srovnání s kolegy zajišťujícími obdobný typ léčebné péče, • vytvářet srozumitelné návody na správnou léčbu alespoň u 5-10 hlavních onemocnění, tyto distribuovat a prosazovat v praxi, • identifikovat nesprávné preskripční návyky, příslušné lékaře na ně upozorňovat, doškolovat a motivovat k účelné preskripci, • poskytovat nezávislé informace o lécích a jejich skutečné léčebné hodnotě vycházející z principů kritického vyhodnocování zdravotnických technologií, • monitorovat přehled farmakoterapie konkrétních pacientů, zapojit do sledování a vyhodnocování farmakoterapie včetně samoléčitelství lékárníky (prostřednictvím lékových záznamů pacienta) <p>(MZ; Centrum pro řízení kvality ve zdravotnictví, NKZP, ZP, ČLÉK; termíny: v roce 2003 – zveřejnění koncepce a zřízení základních struktur, v roce 2004 – pilotní projekt, nastartování celého systému, poté průběžně vyhodnocovat každý rok)</p>	

470	<p>16.2.5</p> <p>Zřídit a spravovat národní zdravotní registry a vytvářet podmínky pro jednotný sběr relevantních dat kvality a efektivity poskytované péče</p> <p>(MZ; Centrum pro řízení kvality ve zdravotnictví, NKZP, ZP; termíny: 2004 a průběžně)</p>	
471	<p><i>ukazatele budou zařazeny na základě výsledků plnění aktivit k dílčímu úkolu 16.2</i></p>	
472	<p>16.3.</p> <p>Zlepšit výsledky zdravotní péče nejméně u pěti z vybraných nemocí a definovat rostoucí spokojenost pacientů s kvalitou služeb a respektování práv pacientů</p>	3
473	<p>16.3.1</p> <p>Zavést šetření QoL u kritických stavů dle metody Euro QoL. Hodnotit spokojenost pacientů dle Pickera a respektovat práva pacientů. Realizovat specifické projekty pro jednotlivé zdravotní problémy. Tvorba standardů návaznosti procesů léčebné péče. Posílení integrující role praktického lékaře. Vytvoření komunikace mezi poskytovateli.</p> <p>(MZ; Centrum pro řízení kvality ve zdravotnictví, odborné společnosti ČLS JEP, management zdravotnických zařízení, ZP, Česká asociace sester, ÚZIS, IPVZ Praha, NKZP; termíny: průběžné - roční kontrolní zprávy, konečný - závěrečná zpráva v roce 2010)</p>	
474	<p>16.3.2</p> <p>Zlepšit kvalitu služeb zavedením modelu celkového řízení jakosti v oblasti zdravotnictví, a to na základě sběru dat, měření výkonnosti a správného nastavení úhrady poskytované péče</p> <p>(MZ; MF, Centrum pro řízení kvality ve zdravotnictví, NKZP, ZP; termíny: 2003 a průběžně)</p>	
475	<p><i>ukazatele budou zařazeny na základě výsledků aktivit k dílčímu úkolu 16.3</i></p>	
476	<p>CÍL 17:</p> <p>FINANCOVÁNÍ ZDRAVOTNICKÝCH SLUŽEB A ROZDĚLOVÁNÍ ZDROJŮ</p> <p>DO ROKU 2010 ZAJISTIT TAKOVÝ MECHANISMUS FINANCOVÁNÍ A ROZDĚLOVÁNÍ ZDROJŮ PRO ZDRAVOTNICTVÍ, KTERÝ BUDE SPOČÍVAT NA ZÁSADÁCH ROVNÉHO PŘÍSTUPU, EFEKTIVITY, SOLIDARITY A OPTIMÁLNÍ</p>	

	KVALITY	
477	17.1. Výdaje na zdravotní služby musí být adekvátní a odpovídat zdravotním potřebám obyvatelstva	0
478	17.1.1 Zvýšit míru odpovědnosti občana za své zdraví (MZ; MPSV, MŠMT, SZÚ, ZP a ostatní organizace poskytovatelů zdravotní péče, Asociace nemocnic ČR, Asociace českých a moravských nemocnic, PLDD, SPLDD, ÚZIS, NKZP, ČLÉK; termíny: průběžně v horizontu 5 let)	
479	17.1.2 Omezit nežádoucí pohyb pacienta v systému (MZ; SPL ČR, PLDD, SPLDD, ÚZIS, NKZP; termíny: průběžně v horizontu 5 let)	
480	17.1.3 Kontrolovat zavádění nových drahých technologií a zajistit jejich plošnou dostupnost v případě financování ze zdravotního pojištění (MZ; NKZP; termíny: průběžně v horizontu 5 let)	
481	17.1.4 Kontrolovat kvalitu (zejména výsledky) ve vztahu k nákladům péče u jednotlivých skupin poskytovatelů (MZ; Národní referenční centrum DRG, ZP, NKZP; termíny: průběžně v horizontu 5 let)	
482	17.1.5 Vytvořit efektivní rozhodovací mechanismus pro alokaci finančních zdrojů ve zdravotnickém systému z pohledu jednotlivých segmentů poskytované péče (MZ; Národní referenční centrum DRG, ZP, NKZP; termíny: průběžně v horizontu 5 let)	
483	střední délka života a novorozenecká úmrtnost	
484	mortalita na kardiovaskulární a onkologická onemocnění a snižování úrazovosti	
485	počet lůžek (akutní lůžka, ošetrovatelská lůžka, lůžka sociální péče) a počet ambulantních kontaktů s lékařem	
486	náklady a jejich frekvence na jednoho kmenového pacienta v krajích ČR podle jednotlivých segmentů péče a skupiny pacientů	

	dle DRG	
487	počty prováděných vybraných výkonů (např. počet kloubních endoprotéz na 1000 kmenových obyvatel podle okresů, % akutních infarktů myokardu léčených invazivně v jednotlivých nemocnicích a dle kmenových obyvatel okresů) a sledování počtu analogických výkonů v ČR a v zahraničí	
488	17. 2. 3 Rozdělovat zdroje mezi podporu zdraví a jeho ochranu, léčbu a péči, a to na základě posouzení zdravotního výsledku, efektivity a dostupnosti vědeckých údajů Systémy financování zdravotní péče musí garantovat všeobecnou dostupnost, solidaritu a trvalou udržitelnost	0
489	17.2.1 Zavést nové formy úhrad zdravotní péče v oblasti ambulantní a hospitalizační (MZ; ZP, NKZP, PLDD, SPLDD; termíny: průběžně v horizontu 5 let)	
490	17.2.2 Zapojit MZ do projektu Phare - úhrady zdravotní péče – DRG (MZ; ZP, NKZP, PLDD, SPLDD; termíny: průběžně v horizontu 3 let)	
491	17.2.3 Kontinuálně sledovat aktualizaci legislativních norem v oblasti zdravotního pojištění a úhrad zdravotní péče s cílem co nejrychlejší novelizace norem stávajících, nebo jejich náhrady normami novými (MZ;MF, NKZP; termíny: průběžně v horizontu 10 let)	
492	zavedení DRG do praxe	
493	CÍL 18: PŘÍPRAVA ZDRAVOTNICKÝCH PRACOVNÍKŮ DO ROKU 2010 ZAJISTIT, ABY ODBORNÍCI VE ZDRAVOTNICTVÍ I ZAMĚSTNANCI DALŠÍCH ODVĚTVÍ ZÍSKALI ODPOVÍDAJÍCÍ VĚDOMOSTI, POSTOJE A DOVEDNOSTI K OCHRANĚ A ROZVOJÍ ZDRAVÍ	
494	18.1. Vzdělání odborné zdravotnické veřejnosti odpovídající zásadám ZDRAVÍ 21	0

495	<p>18.1.1</p> <p>Meziresortní spolupráce při úpravě postgraduálního zdravotnického vzdělávání, která by umožnila odborné zdravotnické vzdělávání srovnatelné s ostatními vyspělými zeměmi a akceptovatelné zvláště v zemích Evropské unie.</p> <p>(MZ; MŠMT, MPSV; termíny: konečný termín úprav v souladu se vstupem ČR do Evropské unie)</p>	
496	<p>18.1.2</p> <p>Úprava specializačního vzdělávání zdravotnických povolání v souladu se zásadami Evropské komise o volném pohybu osob a služeb se vzájemným uznáváním diplomů a odborných kvalifikací zdravotnických povolání</p> <p>(MZ; IPVZ, IDVPZ, NKZP; termíny: kontrolní termíny průběžně jedenkrát ročně k 30. 6. každého roku)</p>	
497	<p>18.1.3</p> <p>Implementace systematického postgraduálního vzdělávání lékařů ve farmakologii jako protíváha jednostranných informací komerčního charakteru</p> <p>(MZ; SÚKL; termín: 2004)</p>	
498	<p>přijetí zákona o způsobilosti k výkonu zdravotnických povolání</p>	
499	<p>18.2.</p> <p>Zavést systém plánování, který zajistí, aby počty a odborné složení zdravotnických pracovníků odpovídalo aktuálním i budoucím potřebám</p>	0
500	<p>18.2.1</p> <p>Vypracovat a navrhnout systém ukazatelů, který by umožnil soustředit informace i o dalších zdravotnických povoláních (v první řadě v oblasti ošetrovatelství) a v systému integrované sociálně zdravotní péče</p> <p>(MZ; MPSV, ÚZIS, IPVZ, IDVPZ; termíny: 2004)</p>	
501	<p>18.2.2</p> <p>Uvést systém ukazatelů do funkčního praktického užívání</p> <p>(MZ; MPSV, ÚZIS, IPVZ, IDVPZ; termín: 2009)</p>	
502	<p>18.2.3</p> <p>Soustavně sledovat počty a odborné složení zdravotnického personálu</p> <p>(ÚZIS; MPSV, IPVZ, IDVPZ; termíny: kontrola 2 x ročně)</p>	

503	zaměstnanost zdravotnických pracovníků podle evidence na Úřadech práce a MPSV	
504	přehledy zaměstnanosti počtu specialistů a nově získaných specializací	
505	18. 3. Vytvořit systém adekvátní odborné přípravy v oblasti veřejného zdravotnictví se zaměřením na řízení a řešení praktických problémů v České republice	0
506	18.3.1 Sledovat vývoj vzdělání v oblasti veřejného zdravotnictví (MZ; MŠMT, Technické centrum Akademie věd ČR, Škola veřejného zdravotnictví IPVZ v Praze, IZPE, odborná Společnost veřejného zdravotnictví ČLS JEP; termíny: hodnocení 1 x ročně)	
507	počty odborných lékařů ve veřejném zdravotnictví	
508	18. 4. Vzdělávání odborníků z jiných odvětví obsahující základní zásady politiky ZDRAVÍ 21 a speciálně vědomosti o vlivu jejich práce na zdravotní determinanty a metodách jejich ovlivňování	2
509	18.4.1 Meziresortní návrh principů spolupráce na koordinaci vzdělávacích programů odborností, které lze uplatnit ve zdravotnictví (MZ; MŠMT, MPSV, MZe, Odborový svaz zdravotnictví a sociální péče, Česká vědeckotechnická společnost, SÚJB, IPVZ, IDVPZ, ČLS JEP; termíny: kontrolní termíny jedenkrát ročně v rámci výročních konferencí České vědeckotechnické společnosti)	
510	18.4.2 Stanovit podíl vzdělávacích programů různých resortů na společném meziresortním zajištění vzdělávání nezdravotnických odborníků (MZ; MŠMT, MPSV, MPO, MO, MZe, Rada pro vzdělávání a VR MZ, Česká vědeckotechnická společnost, ČLS JEP; termíny: kontrolní termíny jedenkrát ročně)	
511	vydání vyhlášky k zákonu o způsobilosti k výkonu zdravotnických povolání	
512	přehled programů vzdělávání pracovníků (např. v sociálních službách)	
513	CÍL 19: VÝZKUM A ZNALOSTI V ZÁJMU ZDRAVÍ DO ROKU 2005 ZAVÉST TAKOVÝ ZDRAVOTNÍ VÝZKUM A	

	INFORMAČNÍ I KOMUNIKAČNÍ SYSTÉM, KTERÝ UMOŽNÍ VYUŽÍVAT A PŘEDÁVAT ZNALOSTI VEDOUČÍ K POSILOVÁNÍ A ROZVOJI ZDRAVÍ VŠECH LIDÍ	
514	19. 1. Politiku výzkumu orientovat na priority dlouhodobé politiky zdraví pro všechny	3
515	19.1.1 Politiku orientovaného výzkumu a vědy ve zdravotnictví zaměřit na kvalitu života (MZ; MŠMT, MZe, ČAV, VR IGA MZ, VR MZ, Technologické centrum AV; termíny: kontrolní termín 1 x ročně)	
516	19.1.2 Politiku zdravotnického výzkumu organizací přímo řízených Ministerstvem zdravotnictví zaměřit na aktuální problémy českého zdravotnictví (MZ; IZPE, VR MZ, VR IGA MZ, Technologické centrum AV; termíny: kontrolní termín 1 x ročně)	
517	počty schválených grantů a hodnocení závěrečných zpráv	
518	19. 2. Vytvořit mechanismy umožňující poskytovat a rozvíjet zdravotní služby na základě vědeckých poznatků	0
519	19.2.1 Vypracovat systém spolupráce Ministerstva zdravotnictví s IPVZ, IDVPZ, vysokými školami, komorami a odbornými společnostmi k aplikaci nových vědeckých poznatků do vzdělávání ve zdravotnictví. (MZ; MŠMT, IPVZ, IDVPZ, IZPE, VR MZ, Rada pro vzdělávání MZ, ČLÉK, ČSK; termíny: kontrola bude dána s datem platnosti prováděcích vyhlášek k návrhu zákona o způsobilosti k výkonu zdravotnických povolání)	
520	19.2.2 Zavést systém celoživotního vzdělávání ve zdravotnictví (MZ; MŠMT, IPVZ, IDVPZ, ČLÉK, ČSK, NKZP; termíny: projednání Radou pro vzdělávání MZ)	
521	prehled žádostí o finanční podporu výzkumu a zhodnocení přínosu jejich řešení (ceny ministra)	
522	19. 3. Užitečnost a dostupnost informací o zdraví pro politiky, manažery, odborníky ze zdravotnictví i pro širokou veřejnost	3
523	19.3.1	

	<p>Zlepšovat obsah a kvalitu sbíraných dat v rámci NZIS</p> <p>(MZ; ÚZIS, poskytovatelé a plátcí zdravotní péče, odborné společnosti ČLS JEP, vládní a nevládní organizace; termíny: průběžně)</p>	
524	<p>19.3.2</p> <p>Poskytovat potřebné, věrohodné a kvalitní informace včas všem uživatelům včetně široké veřejnosti pomocí dostupných prostředků a forem (aktuální informace, publikace, přehledy a to jak v papírové podobě, tak i elektronicky)</p> <p>(MZ; ÚZIS; termíny: průběžně)</p>	
525	<p>19.3.3</p> <p>Rozšiřovat nejdůležitější výsledky výzkumu a vývoje ve zdravotnictví</p> <p>(MZ; MŠMT, MDS, VR MZ, VR IGA MZ, Rada pro vzdělávání MZ, Technologické centrum AV, IZPE; termíny: kontroly průběžně jedenkrát ročně v rámci odborných vědeckých společností)</p>	
526	<p>19.3.4</p> <p>Informovat o zdravotním stavu obyvatelstva a hlavních vývojových trendech</p> <p>(MZ; MŽP, IZPE, SZÚ, ÚZIS; termíny: kontroly průběžně jedenkrát ročně)</p>	
527	<p>19.3.5</p> <p>Zpřístupnit výsledky výzkumu a vývoje na webových stránkách MZ, v časopisech, publikacích i speciálních monografiích</p> <p>(MZ; MŽP, Národní lékařská knihovna; termíny: kontrola průběžně jedenkrát ročně)</p>	
528	<p>zřízení webových stránek MZ o výsledcích výzkumu a vývoje</p>	
529	<p>procento odborníků ve zdravotnictví, kteří mají přístup na Internet</p>	
530	<p>využití různých kategorií informačního obsahu webu zdravotnickými odborníky</p>	
531	<p>19.4.</p> <p>Opatření k vytvoření politiky v oblasti komunikace a přípravy zdravotních programů, které podpoří program Zdraví pro všechny a usnadní přístup k informacím</p>	3
532	<p>19.4.1</p> <p>Zajistit kooperaci při tvorbě Národního programu výzkumu a vývoje</p> <p>(Rada vlády pro výzkum a vývoj; Technologické centrum AV, MZ,</p>	

	MŠMT, MZe, MPSV, MŽP, Akademie věd, Národní lékařská knihovna, IZPE; termíny: kontrola průběžně jedenkrát ročně	
533	19.4.2 Dohoda o mezinárodním uznávání úrovně vzdělávání a platnosti dokladů k výkonu zdravotnických povolání (MZ; MŠMT, MPSV, IPVZ, IDVPZ; termíny: 2010)	
534	vydání publikace Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva ČR - ZDRAVÍ 21	
535	CÍL 20: MOBILIZACE PARTNERŮ PRO ZDRAVÍ DO ROKU 2005 ZAPOJIT DO NAPLŇOVÁNÍ STRATEGIE ZDRAVÍ 21 OBČANY, JEJICH ORGANIZACE, VEŘEJNÝ I SOUKROMÝ SEKTOR.	
536	20. 1. Zdůrazňovat význam zdraví a hodnotu zdraví a účast všech resortů na sdílení společných cílů	2
537	20.1.1 Uspořádat pracovní setkání zástupců resortů k projednání způsobů a metod rozpracování programu ZDRAVÍ 21 (MZ; všechny resorty, Rada pro zdraví a životní prostředí; termíny: leden 2003)	
538	20.1.2 Informovat vládu ČR o postupu plnění úkolů vyplývajících z programu ZDRAVÍ 21 (MZ; všechny resorty, Rada pro zdraví a životní prostředí; termíny: 1 x ročně)	
539	20.1.3 Předložit ministru zdravotnictví konkrétní realizační postupy k plnění dílčích úkolů a aktivit, včetně informace o požadavcích, které resorty uplatnily ke splnění programu ZDRAVÍ 21 do návrhu státního rozpočtu a legislativního plánu vlády na rok 2004 (všechny resorty; MZ; termíny: 30. 6. 2003)	
540	20.1.4 Předložit ministru zdravotnictví každoročně zprávu o plnění dílčích úkolů a aktivit vyplývajících z programu ZDRAVÍ 21 za předešlý rok (všechny resorty; MZ; termíny: každý rok do 30. 6.)	
541	20.1.5 Rozvíjet činnost Rady pro zdraví a životní prostředí se zaměřením na koordinaci úkolů souvisejících s ochranou a podporou zdraví (MZ a Rada pro zdraví a životní prostředí; resorty zastoupené	

	v Radě zdraví a životního prostředí; termíny: průběžně	
542	20.1.6 Nadále informovat vládu o plnění Akčního plánu zdraví a prostředí (MZ a Rada pro zdraví a životní prostředí; resorty zastoupené v Radě zdraví a životního prostředí; termíny: 1 x ročně)	
543	<i>počet společných aktivit zaměřených na ochranu a podporu zdraví koordinovaných Radou pro zdraví a životní prostředí v běžném roce</i>	
544	20. 2. Rozvíjet stávající a vytvářet nové institucionální podmínky pro rozvoj spolupráce pro zdraví	2
545	20.2.1 Ustavit Výbor pro program ZDRAVÍ 21 Rady pro zdraví a životní prostředí (MZ a předseda Rady pro zdraví a životní prostředí; spolupráce: resorty zastoupené v Radě; termíny: 2002)	
546	20.2.2 Přizvat nevládní organizace a další instituce ke spolupráci při zajišťování ZDRAVÍ 21 (Výbor pro program ZDRAVÍ 21, ustavený podle bodu 20.2.1; termín: 2003)	
547	20.2.3 Spolupracovat s partnery při realizaci ZDRAVÍ 21 (doporučeno krajským hejtmanům; MZ, HS; termín: 2003)	
548	20.2.4 Uložit ředitelům krajských hygienických stanic spolupodílet se na tvorbě uskutečňování krajské zdravotní politiky - ZDRAVÍ 21 (MZ; termín: 2003)	
549	<i>zřízení Výboru pro ZDRAVÍ 21 Rady pro zdraví a životní prostředí</i>	
550	<i>počet krajů, které zajistily trvalou spolupráci partnerů při realizaci ZDRAVÍ 21</i>	
551	CÍL 21: OPATŘENÍ A POSTUPY SMĚRUJÍCÍ KE ZDRAVÍ PRO VŠECHNY DO ROKU 2010 PŘIJMOUT A ZAVÉST POSTUPY SMĚRUJÍCÍ K REALIZACI ZDRAVÍ 21, A TO NA CELOSTÁTNÍ, KRAJSKÉ A MÍSTNÍ ÚROVNI, KTERÉ BUDOU PODPOROVÁNY VHODNOU INSTITUCIONÁLNÍ INFRASTRUKTUROU, ŘÍZENÍM A NOVÝMI	

	METODAMI VEDENÍ	
552	21. 1. Motivovat kraje, obce a organizace k uskutečňování cílů ZDRAVÍ 21	3
553	21.1.1 Poskytnout představitelům krajů komentované vládní usnesení k programu ZDRAVÍ 21 a motivovat je ke spolupráci a rozpracování pro podmínky kraje (MZ; spolupráce se doporučuje krajským hejtmanům; termín: 2002)	
554	21.1.2 Uspořádat informační a propagační kampaň k podpoře ZDRAVÍ 21 a průběžně věnovat pozornost seriózní medializaci programu a příslušných cílů a úkolů (Rada pro zdraví a životní prostředí; MZ, Rada pro rozhlasové a televizní vysílání, územně samosprávné celky; termíny: 2003 a průběžně)	
555	21.1.3 Zorganizovat pro představitele krajů seminář k práci na zdravotní politice kraje - ZDRAVÍ 21 (MZ; spolupráce se doporučuje krajským hejtmanům; termín: 2003)	
556	21.1.4 Vypracovat krajský program ZDRAVÍ 21 jako dlouhodobou strategii rozvoje péče o zdraví, včetně způsobu trvalého monitorování jeho realizace (doporučeno krajským hejtmanům; MZ; termín: 2004)	
557	počet krajských programů ZDRAVÍ 21	
558	21. 2. Přijmout a zavádět metody, které by umožnily a usnadnily práci na tvorbě, realizaci a hodnocení programů péče o zdraví, a pověřit nebo vytvořit pro to institucionální základ	3
559	21.2.1 Nadále zabezpečovat realizaci projektů podpory zdraví, zvyšovat jejich úroveň a materiální podporu (MZ; SZÚ, HS, Rada pro zdraví a životní prostředí, územní samosprávné celky; termíny: průběžně)	
560	21.2.2 Zdokonalit metody hodnocení efektivity programů péče o zdraví (MZ; SZÚ; termín: 2004)	
561	21.2.3 Vytvořit pro práce spojené s řízením ZDRAVÍ 21 na MZ a v SZÚ	

	nezbytné personální vybavení (MZ; SZÚ; termín: 2003)	
562	<i>prostředky pro realizaci Národního programu zdraví ve státním rozpočtu</i>	
563	21. 3. Připravit a zavést přiměřené metody spočívající na hodnotách programu ZDRAVÍ 21 a průběžně sledovat i pravidelně hodnotit plnění krátkodobých, střednědobých i dlouhodobých organizačních záměrů, cílů a priorit prostřednictvím schválených ukazatelů	0
564	21.3.1 Shromáždit a vyhodnotit požadavky jednotlivých řešitelských týmů na NZIS a ve spolupráci s koordinátory jednotlivých cílů a gestory dílčích úkolů připravit metodiku sběru a zpracování dat pro výpočty ukazatelů navržených pro monitorování konkrétního úkolu (MZ ; ÚZIS, odborné společnosti ČLS JEP; termín: do konce března 2003)	
565	21.3.2 Pravidelně zpracovávat navržené ukazatele pro monitorování programu ZDRAVÍ 21 a poskytovat je všem uživatelům pro hodnocení plnění jednotlivých cílů a dílčích úkolů (ÚZIS; MZ, ČSÚ, ostatní resorty poskytující informace do NZIS; termíny: průběžně)	
566	<i>vydání přehledu ukazatelů k monitorování dílčích úkolů</i>	

13. Netechnické shrnutí výše uvedených údajů.

Operační program Životní prostředí vychází z hlavních strategických priorit EU pro léta 2007 – 2013 s důrazem na zvyšování ekonomického růstu, vytváření nových pracovních příležitostí a udržitelný ekonomický rozvoj. V patřičném rozsahu jsou také respektovány závěry summitů v Lisabonu a Göteborgu.

Globálním cílem Operačního programu Životního prostředí je zlepšení kvality životního prostředí jako nutného předpokladu atraktivnosti a konkurenceschopnosti státu a jeho regionů při využití inovačních efektů politiky životního prostředí pro udržitelný rozvoj.

Strategickým cílem Operačního programu Životní prostředí je ochrana a zlepšování kvality životního prostředí jako základního principu udržitelného rozvoje se zaměřením na plnění požadavků právních předpisů ES v oblasti životního prostředí a požadavků vyplývajících z dalších mezinárodních závazků České republiky. Kvalitní životní prostředí je základem zdraví obyvatel a zároveň přispívá ke zvyšování atraktivity území pro život, práci a investice.

Konečným výsledkem investiční atraktivity území je zvyšování zaměstnanosti a konkurenceschopného udržitelného hospodářského růstu v jednotlivých regionech. Ochrana a kvalita životního prostředí jsou také zásadními tématy v rámci realizace politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU v programovém období 2007 – 2013.

Zvyšování přitažlivosti členských zemí, regionů a měst zlepšením jejich přístupnosti, zajištěním odpovídající kvality a úrovně nabízených služeb a zachováním či navýšením jejich potenciálu v oblasti životního prostředí je jedním z nejdůležitějších prvků Strategických obecných zásad Společenství na období 2007 – 2013..

Operační program Životní prostředí vytváří rámec pro přípravu projektů, které mohou být spolufinancovány ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti, jejichž globálním cílem je zlepšit stav jednotlivých složek životního prostředí a podpořit tak udržitelný rozvoj, dlouhodobou konkurenceschopnost a zaměstnanost v regionech v rámci cíle Konvergence politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU¹.

Operační program Životní prostředí na období 2007 – 2013 je kompatibilní se základními národními strategickými dokumenty zaměřenými na péči o životní prostředí, péči o veřejné zdraví a udržitelný rozvoj na regionální a celostátní úrovni v kontextu podmínek Evropské unie.

S ohledem na požadavky zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění zákona č. 93/2004 Sb. a zaměření koncepce bylo nutné zahájit jeho posouzení z hlediska vlivů na životní prostředí. Rozsah posouzení byl vymezen závěry zjišťovacího řízení. Finální verze vyhodnocení vlivů operačního programu bude upravena v duchu připomínek získaných v průběhu procesu posuzování.

---

¹ Cohesion Policy in Support of Growth and Jobs: Community Strategic Guidelines, 2007-2013 – COM(2005) 0299, Brussels 05. 07. 2005

Pro řádné a všestranné zhodnocení vlivů byly zvaženy všechny významné a relevantní vlivy na jednotlivé složky životního prostředí včetně vlivů na veřejné zdraví a současně byla zpracována sada odpovídajících environmentálních cílů, vycházející z platných environmentálních strategií a metodických doporučení Evropské komise pro hodnocení vlivů operací strukturálních fondů na životní prostředí.

Pro sledování vlivů při realizaci koncepce byly navrženy ukazatele environmentálních vlivů, které budou pravidelně vyhodnocovány a výsledky tohoto hodnocení budou dostupné veřejnosti.

14. Souhrnné vypořádání vyjádření obdržných ke koncepci z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví.

Vypořádání vybraných připomínek ke koncepci Operační program Životní prostředí:

(všechny podněty z připomínkového řízení byly předkladatelem konzultovány se SEA týmem a v rámci poslání SEA procedury byly některé z nich zdůrazněny jako mimořádně závažné z hlediska životního prostředí a veřejného zdraví. Převážná část podstaty těchto připomínek byla v upravené verzi koncepcce akceptována)

Instituce	Kapitola, strana	Připomínka	Vypořádání
MMR	Úvod 8	Doporučujeme následující formulační zpřesnění: „Operační program Životní prostředí vytváří rámec pro přípravu projektů, <i>kteřé mohou být spolufinancovány ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti</i> , jejichž globálním cílem je zlepšit stav jednotlivých složek životního prostředí a podpořit tak udržitelný rozvoj, dlouhodobou konkurenceschopnost a zaměstnanost v regionech v rámci cíle Konvergence <i>politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU</i> .“	Akceptováno. Text doplněn: Operační program Životní prostředí vytváří rámec pro přípravu projektů, které mohou být spolufinancovány ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti, jejichž globálním cílem je zlepšit stav jednotlivých složek životního prostředí a podpořit tak udržitelný rozvoj, dlouhodobou konkurenceschopnost a zaměstnanost v regionech v rámci cíle Konvergence politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU.
MMR	Úvod 10	Doporučujeme zvážit ponechání informace, že při tvorbě operačního programu byl respektován princip rovnosti žen a mužů, aniž by bylo blíže specifikováno, jakým způsobem byl princip naplňován. Stejná informace je navíc uvedena i na straně 39.	Akceptováno částečně. Text v úvodu upraven: Při přípravě operačního programu Životního prostředí a definování priorit byly plně respektovány rovné příležitosti žen a mužů. I když s ohledem na charakter priorit není dopad na rovnost žen a mužů výrazný, při výběru projektů bude respektování principu rovných příležitostí jednou z důležitých podmínek. Text na str. 39 vypuštěn. Upozorňujeme, že v souladu s usnesením vlády musí být v předkládací zprávě uvedeno, že materiál nemá dopad na rovné podmínky..
MMR	Úvod 11	Poslední větu úvodní kapitoly – „Operační program Životní prostředí byl připraven v souladu s relevantními nařízeními Rady (ES) a je plně v souladu s usnesením vlády ČR č. 175/2006 ze dne 22 února 2006.“ doporučujeme rozšířit o přesnou citaci relevantních nařízení (resp. jejich návrhu) a zpřesnit, že uvedené usnesení vlády nastavilo systém operačních programů a ustanovilo jednotlivé řídicí orgány.	Akceptováno , doplněno do textu

MMR	Kapitola 1	<p>Analytická část vykazuje řadu zásadních nedostatků, které lze shrnout následovně. Situační analýza by měla definovat hlavní problémové oblasti a úkoly sektoru, jejichž řešení bude úkolem operačního programu. Kapitola by měla zajistit rámec a logický základ pro zvolení strategie, cílů a priorit, které budou detailně popsány v dalších kapitolách. Stávající znění analýzy jednotlivých složek ŽP např. neumožňuje identifikovat jako jeden z hlavních úkolů dosažení závazků k EU v oblasti čištění městských odpadních vod (absence odkazu na přílohu se seznamem aglomerací, které neplní požadavky směrnice 91/271/EHS), nevěnuje téměř žádnou pozornost brownfields, energetické náročnosti bytového sektoru a dalším oblastem, ve kterých jsou předpokládány intervence. Chybí jakákoliv zmínka o aktuálním problému nelegálních transferů a ukládání zahraničního odpadu (pouze je uveden v hrozbách). Naopak rozsáhlé popisy aktuálního stavu jednotlivých složek ŽP jsou uvedeny v kapitolách věnovaných popisu strategie a jednotlivých priorit. Doporučujeme rozsah popisu hl. problémů sektoru v jednotlivých kapitolách přehodnotit.</p>	<p>Akceptováno částečně. Analytická část je zpracována jednoznačně a identifikuje zásadní problémy. Částečně bude rozšířena. Upozorňujeme, že jediná legislativní norma v oblasti životního prostředí, kterou ČR neplní je směrnice v oblasti ochrany ovzduší. ČR v této oblasti patří k nejhorším státům v celé EU. Z tohoto důvodu se domníváme, že hlavním úkolem ČR v oblasti životního prostředí je dosažení závazků v ochraně ovzduší.</p>
MMR	Kapitola 2 42	<p>Absorpční kapacita „Usnesením vlády ČR č. 984 ze dne 20. července 2005 ke Strategii hospodářského růstu byly přiznány finanční náklady na investice do životního prostředí v období 2007 – 2013 v celkové výši 413,7 mld. Kč.“ Jedná se o nepřesné tvrzení, neboť zmiňované usnesení vlády pouze vzalo na vědomí SHR a nevypovídá o přiznání finančních prostředků nutných pro investice pro oblast ŽP (stejná připomínka se týká úvodní kapitoly, kde se objevuje identická formulace). U uvedeného údaje o reálné absorpční kapacitě (20 mld. Kč) doporučujeme doplnit zdroj, ze kterého tento odhad vychází. Vzhledem k tomu, že tento údaj pokrývá prostředky alokované na OP ŽP na časové období necelého jednoho roku, doporučujeme věnovat absorpční kapacitě (zejm. možnosti financování přípravných studií a analýz, které pomohou obecním zastupitelům s přípravou kvalitních projektových žádostí) patřičnou pozornost v prioritě technická pomoc.</p>	<p>Akceptováno Částečně zpracováno, doplněno nové usnesení vlády ČR a zdroj doplněn.</p>
MMR	Kapitola 2 42	<p>V části „Vazba OP Životní prostředí na další operační programy“ nejsou uvedeny vazby na další sektorové a regionální programové dokumenty v oblasti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - budování a rekonstrukce ČOV - protipovodňové ochrany - efektivní využívání energie - obnovitelných zdrojů energie - veřejné dopravy - brownfields - integrovaného záchranného systému - regenerace a revitalizace urbánních prostor - výzkumu a vývoje (BAT) 	<p>Akceptováno - bylo doplněno</p>

MPO	Zásadní připomínka Kap. 3	Požadujeme aby v rámci priority 2 nebyla řešena podpora obnovitelných zdrojů energie a úspor energie, nýbrž přímé snižování emisí.	Neakceptováno V rámci doporučení všech významných celosvětových organizací, včetně těch zaměřených na energetiku, je kladen důraz na zvyšování energetické účinnosti. Další podpora koncových zařízení ke snižování emisí je vzhledem ke skladbě zdrojů v ČR naprosto nepřijatelná. Jedinou možností ČR, jak splnit svoje mezinárodní závazky je začít s celkovou rekonstrukcí v současné době již nevyhovujících zdrojů na environmentálně šetrné zdroje.
MPO	Doporučující připomínka	Materiál obsahuje výčet řady projektů, které jsou v různé (většinou počáteční) fázi přípravy. To svědčí o solidní připravenosti na čerpání evropských zdrojů v rámci OPŽP na straně jedné, avšak riziku nekoordinovanosti postupu na straně druhé. Zejména v oblasti nakládání s odpady doporučujeme pečlivou koordinaci výběru těchto projektů k realizaci z hlediska rovnoměrného a optimálního regionálního rozložení kapacit a souvisejících logistických systémů.	Ano, souhlasíme s připomínkou. Výběru projektů bude věnována mimořádná pozornost.
MPO	Doporučující připomínka	Předpokládáme, že ekologické limity uváděné v materiálu, jsou konzultovány se zástupci podnikatelských asociací a nejsou v rozporu např. se Státní energetickou koncepcí.	Ekologické limity jsou v souladu s limity stanovovanými EU.
MPO	Doporučující připomínka	Uvítali bychom uvedení problematiky nové chemické legislativy REACH také v prioritě 7 „Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu“.	Akceptováno
MPO	Doporučující připomínka Kap. 3	V celém textu k prioritám 2 a 3 požadujeme nahradit výraz „neziskový“ (sektor, sféra apod.) výrazem „ nepodnikatelský “.	Neakceptováno. Např. i obec může podnikat a příjemcem podpory je zejména municipalita. Souhlas s komentářem výše.
MPO	Doporučující připomínka Str. 10	Odstranit nesoulad mezi prvním a druhým odst. na str. 10 u financování investic do ŽP z evropských fondů. Není totiž zřejmé, zdali je správná částka 5176,5 nebo 6090 mil. EUR.	Upraveno.
MPO	Doporučující připomínka Str. 19	Připomínka zpracovatele OP ŽP, že je spalován a energeticky využíván malý podíl odpadů – politika MŽP upřednostňuje skládkování před energetickým využíváním odpadů. Jak dojde v budoucnu k řešení tohoto rozporu?	Neakceptováno, politika MŽP neupřednostňuje skládkování před energetickým využíváním, uvedený text je pouze konstatováním stavu
MPO	Doporučující připomínka Str. 21	IPPC – doporučení zpracovat rámcový program – je třeba stanovit termín, kdy bude zpracování zahájeno a kdy se bude program realizovat.	Doporučení zpracovat rámcový program pro IPPC je velmi obecné a není zřejmé jakého období by se měl program týkat. Stejně, kterého se týká OP ŽP? Je třeba připomínku upřesnit.
MPO	Doporučující připomínka Str. 42	Doporučujeme, aby v kapitole 2, kde je uvedena vazba na další operační programy, byl zmíněn OP Podnikání a inovace, který řeší mimo jiné též obnovu oblastí typu brownfields.	Akceptováno. Dopracováno.

MPO	Doporučující připomínka Str. 83	Vyjmout z původního textu znění ....., „které bude v nejbližší době požadováno v návaznosti na připravovanou směrnici EU o odpadech z hornické činnosti“..... Toto již není aktuální, poněvadž Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/21/ES o nakládání s odpady z těžebního průmyslu a o změně směrnice 2004/35/ES; je již platná od 15. 3. 2006 a nahradit textem: ....provedeno komplexní zmapování a monitorování následků hornické činnosti na jednotlivé složky životního prostředí. Zdroje podzemních vod i ostatní neobnovitelné nerostné zdroje byly podrobněji hodnoceny v šedesátých a sedmdesátých letech minulého století. Od té doby došlo k významným změnám i v této oblasti takže původní práce jsou již nevěrohodné a překonané.	Akceptováno.
MPO	Doporučující připomínka Str. 88	V odstavci „Předmětem podpory je:“, čtvrtou odrážku .....,v návaznosti na „Směrnici Evropského parlamentu a Rady 2006/21/ES“ ze dne 15. 3. 2006, o nakládání s odpady z těžebního průmyslu a o změně směrnice 2004/35/ES.	Akceptováno.
MPO	Doporučující připomínka Str. 102	Rozvoj infrastruktury pro environmentální vzdělávání, poradenství a osvětu – příjemci podpory by měli být i podnikatelské subjekty. Nepředpokládáme, že by se mnoho lidí vzdělávalo ve svém volném čase v oblasti životního prostředí. To by snižovalo efektivitu daného opatření.	Neakceptováno. Podpora investic do infrastruktury, která je cílem opatření, je zaměřena na oblast veřejných služeb. Podnikatelské subjekty ale mohou být příjemci podpory v rámci OPVK, kde se jedná o neinvestiční formu podpory.
Jihočeský kraj	Priorita 6, oblast intervence 6.1, Implementace a péče o území soustavy NATURA 2000, str. 95 – koneční příjemci podpor	Podle § 77a odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, vydávají kraje pro svůj správní obvod nařízení o zřízení přírodní rezervace a přírodní památky a zajišťují péči o tato maloplošná ZCHÚ. V souvislosti s NATUROU 2000 by mělo dojít na úrovni našeho kraje ke zřízení minimálně 58 nových maloplošných ZCHÚ. Jak jejich zřízení, tak i péče o ně jsou finančně velmi nákladné. Cítíme se být znevýhodněni tím, že kraje nejsou uvedeny mezi příjemci podpor a vyjadřujeme v uvedeném směru s návrhem operačního programu zásadní nesouhlas.	Neakceptováno. Uvedené subjekty mohou být u obou oblastí intervencí příjemci podpor v rámci grantového schématu.

Jihočeský kraj	<p>PRIORITA 4 – ZKVALITNĚNÍ NAKLÁDÁNÍ S ODPADY A ODSTRANĚNÍ STARÝCH EKOLOGICKÝCH ZÁTĚŽÍ</p> <p>4.1 Oblast intervence – Zkvalitnění nakládání s odpady</p> <p>Vhodné/podporované aktivity – str. 76-77</p>	<p>Doplnit: Podpora výstavby kompostáren, biofermentačních a bioplynových stanic</p>	<p>Akceptováno, doplněno do textu</p>
Jihočeský kraj	<p>Kapitola 5.1, str. 87</p>	<p>Mezi příjemci podpor nejsou uvedeny kraje, které jsou příslušnými úřady k vydání integrovaných povolení a které nesou hlavní odpovědnost za realizaci zákona č. 76/2002 Sb. a uplatňování BAT. V současné době v rámci předjednání žádosti z vlastních zdrojů financují projekty k navázání komunikace s provozovateli, zprostředkovávají informace o BAT provozovatelům, informují veřejnost.</p>	<p>Akceptováno. Doplněno.</p>
Jihočeský kraj	<p>Kapitola 5.1, str. 87</p>	<p>Mezi příjemci podpor nejsou uvedeny podnikatelské subjekty, které produkují průmyslové znečištění a které budou muset BAT zavádět a zavedené technologie a techniky zlepšovat</p>	<p>Částečně akceptováno. Provozovatelé budou zapojeni do vývoje BAT.</p>
město Uherský Brod	<p>1.3 Oblast intervence – Omezování rizika povodní – str.55</p>	<p>Doporučujeme snížit limity spodní hranice uznatelných nákladů na takovou úroveň, aby byla využitelná i menšími městy nebo umožnit čerpání podpor menšího rozsahu prostřednictvím jiných programů (např. ROP ...).</p>	<p>Limity budou upřesněny v implementačním dokumentu.</p>
město Uherský Brod	<p>2.1 Oblast intervence – Zlepšení kvality ovzduší – str.61,62</p>	<p>Navrhujeme doplnit, v kapitole 2.1 resp. 2.2 podporované aktivity, o podporu na měřicí zařízení na monitoring kvality ovzduší</p>	<p>Neakceptováno. ČR má jednu z nejhustších monitorovacích sítí v EU a zároveň má významné problémy s kvalitou ovzduší a vysokými emisemi, které je třeba řešit přednostně před rozšiřováním monitorovací sítě a věnovat na opatření vedoucí ke zlepšení současného stavu ovzduší maximum finančních prostředků.</p>

Moravskoslezský kraj	Priorita 4 – obecná část	<p>str. 74 DOPAD: Odpady Doplnění druhé odrážky (uvedeno nově navrhované znění) „maximální využívání odpadů, včetně energetického, jako náhrady primárních přírodních zdrojů“</p> <p>str. 76 Operační cíle intervence Doplnění 2. věty (uvedeno nově navrhované znění) Cílem tohoto opatření je snížení produkce odpadů, zvýšení podílu využívaných odpadů, včetně zvýšení podílu energetického využívání, využívání odpadů na základě podpory odděleného sběru odpadů, budování .....</p> <p>Str. 76 Vhodné/podporované aktivity Doplnění třetího bodu (uvedeno nově navrhované znění) Budování zařízení na využívání odpadů včetně energetického využívání, na třídění, úpravu a recyklaci odpadů</p> <p>Doplňte do výčtu konečných příjemců pomoci kraje a města.</p>	Akceptováno – text doplněn
KrÚ JMK OŽP	K celému OP	<p>ZÁSADNÍ: - u ČOV do 2000 EO neexistují žádné vazby na jiné programy ani na IOP (viz str. 52) - u ČOV do 2000 EO neuvádí žádný z programů EU a ani ROP</p>	Akceptováno. Bude doplněno.
MZe Zásadní	Kapitola 3., Priorita 1, Oblast intervence bod 1.3. Omezování rizika povodní, Vhodné/podporované aktivity, str. 54	Ve smyslu předchozích jednání doplnit na konec bodu 2 text „...zejména zvýšení retardace v povodí vodohospodářskými opatřeními“	Akceptováno text bude upraven
MZe Zásadní	Kapitola 3., Priorita 1 Oblasti intervence bod 1.3 Realizační orgány, str. 55	V druhém odstavci nahradit číslovku „3“ číslovkou „2“	Akceptováno

MZe Zásadní	Kapitola 3., Priorita 1 Oblasti intervence bod 1.3. Vazby na intervence jiných programů EU či národních programů a vymezení jejich rozhraní, styčných bodů, synergií či doplňkovosti, str. 55	Vazba na národní program MZe – upřesnit název „Program prevence před povodněmi – II. etapa“ na období 2007 – 2010. Po projednání s MZe doplnit specifikaci a vymezení rozhraní, styčných bodů a synergií a doplňkovosti obou programů.	Akceptováno text bude upraven
MZe Zásadní	str. 59	Navrženou indikativní alokaci pro „Omezování emisí“ považujeme za značně poddimenzovanou nejen ve vztahu k druhému opatření této priority, ale i ostatním prioritám a především k operačním cílům tohoto opatření a seznamu podporovaných aktivit (uvedená alokace by nestačila ani na dostatečnou podporu snížení emisí zvláště velkých zdrojů znečištění ovzduší z kategorie LCP, o ostatních aktivitách nemluvě). Samotná podpora snížení emisí amoniaku ze zemědělských zařízení by si při 100% dotaci přijatelných nákladů vyžádala 1,9 mld. Kč. Požadujeme alokaci na toto opatření minimálně zdvojnásobit až ztrojnásobit.	Neakceptováno. Je třeba si uvědomit, že předmětem oblasti intervence jsou projekty zaměřené především na podnikatelské zvláště velké spalovací zdroje. U nich je předpokládána výrazně nižší možná výše podpory, než 85%. Alokační byla navíc navržena na základě potřeb ochrany ovzduší a aktuálních problémů.
MZe Zásadní	str. 60	V tabulce nazvané „Finanční plán“ (odhad nákladů ...) v řádku „Omezování emisí“ a v navazujícím textu požadujeme odstranit v popisu zaměření opatření slovo „technická“. (Inovativní ~~technická~~ opatření směřující do environmentálně šetrných technologií, ~~technická~~ opatření na zdrojích, která povedou ke snížení emisí látek do ovzduší) Zdůvodnění: Cílem je snížení emisí, které lze dosáhnout různými metodami (technicky, biologicky, biotechnologicky, změnou postupu či managementu – viz definici BAT), takže predikace „technických“ opatření v textu by mohla vést při nesprávné interpretaci k omezení použití progresivních metod a tím by došlo k popření smyslu celého operačního programu.	Částečně akceptováno Text bude upraven následovně: „Inovativní dlouhodobě udržitelná opatření směřující do environmentálně šetrných technologií, která povedou ke snížení emisí znečišťujících látek do ovzduší“.
MZe Zásadní	str. 63	Mezi Vhodné/podporované aktivity opatření 2.2 požadujeme výslovně zařadit i snížení emisí amoniaku ze zemědělských zdrojů (přesnou formulaci je možno upravit po vzájemném projednání).	Částečně akceptováno Vymezeno do samostatného bodu.
MZe Zásadní	str. 63	Nechápeme význam tzv. Indikativního seznamu velkých projektů v odstavci „Typy operací“. Obdobný seznam není u žádného jiného opatření OP ŽP. Zásadně požadujeme jeho odstranění, neboť by mohl být považován za zvýhodnění některých žadatelů.	Akceptováno částečně. Indikativní výčet velkých projektů je výslovně požadován. Bude uveden v příloze.

MZe Zásadní	str. 63	Mezi příjemce podpory doporučujeme zařadit i OSVC nebo rovnou fyzické osoby, neboť vzhledem k nastavení limitů pro látky, jejichž emise mají být redukovány, je nutno předpokládat provozování velkých a zvláště velkých zdrojů znečišťování ovzduší fyzickými osobami.	OSVC jsou již ve verzi dokumentu, který byl poskytnut k připomínkám.
Hl. m. Praha – Útvar rozvoje hl. m. Prahy ZÁSADNÍ VĚCNÉ PŘÍPOMÍNKY	str. 87 Priorita 5 – OMEZOVÁNÍ PRŮMYSLOVÉHO ZNEČIŠTĚNÍ A SNIŽOVÁNÍ ENVIRONMENTÁLNÍCH RIZIK – tematika ochrany před hlukem	Tématice hlukové zátěže je v analytické části věnována značná pozornost, která nemá vyústění v návrhové části – tematika hluku je dotčena pouze částečně v Prioritě 5 na str. 87 (hluk z výcvikových letadel). Jedním z připravovaných projektů hl. m. Prahy je projekt hlukového mapování silniční dopravy v Praze. Vhodnost zařazení projektu do rámce OP ŽP byla již s MŽP konzultována a předběžně odsouhlasena. Z obsahové struktury dokumentu však nevyplývá, která část věcně pokrývá problematiku, kterou se tento projekt zabývá. Požadujeme zmínit tuto problematiku v rámci návrhové části priority 5. <i>Nebo může být hlukové mapování hrazeno např. z technické pomoci, když se nejedná o monitoring výsledků programu (resp. když realizace vlastních protihlukových opatření nebude jeho součástí)?</i>	Hluk z výcvikových letadel je zařazen nekonzistentně. Navrhujeme vypustit. Směrnice 2002/49/EC je v gesci MZdr ČR a je řešena tímto ministerstvem od jejího legislativního zabezpečení až po finanční krytí a to včetně hlukového mapování aglomerací.
Hl. m. Praha – Útvar rozvoje hl. m. Prahy <i>OSTATNÍ PŘÍPOMÍNKY</i>	str. 19, 2. odst. KAPITOLA 1. SOUČASNÁ EKONOMICKÁ A SOCIÁLNÍ SITUACE	„Stále je spalován a energeticky využíván malý podíl odpadů.“ Tato věta vyznívá, jako by spalování odpadu mělo v budoucnu být upřednostňováno, což není v souladu se Státní politikou životního prostředí ČR 2004 – 2010, Strategií udržitelného rozvoje ČR (2004) ani environmentální politikou EU. Prioritním způsobem nakládání s odpady by mělo být jejich skutečné materiálové využití a teprve v případě reálně nevyužitelných nebo nebezpečných odpadů jejich spalování (dnes často skrývané pod významově širším termínem „energetické využití“). Doporučujeme větu formulovat neutrálně (např. jen uvést hodnotu podílu spalovaného odpadu v ČR) a příp. také posílit vysvětlení výše uvedeného principu v předchozích větách.	Neakceptováno , politika MŽP neupřednostňuje skládkování před energetickým využíváním, uvedený text je pouze konstatováním stavu
Hl. m. Praha – Útvar rozvoje hl. m. Prahy <i>OSTATNÍ PŘÍPOMÍNKY</i>	str. 34, uprostřed KAPITOLA 2. POPIS ZVOLENÉ STRATEGIE , Globální cíl a specifické cíle	„Opatření v oblasti zlepšování kvality ovzduší jsou tak zaměřena především na snížení počtu obyvatel žijících v zónách a aglomeracích, kde dochází k překračování hodnot imisních limitů, ...“ Doporučujeme odstranit nevhodnou dvojsmyslnost formulace věty – předmětem operace nebude vysídlování obyvatel, ale snižování znečištění ovzduší (a následně bude méně obyvatel vystaveno nadlimitním hodnotám škodlivin).	Akceptováno Bude formulačně upraveno následovně: „Opatření v oblasti zlepšování kvality ovzduší jsou tak zaměřena především na snížení počtu obyvatel žijících v zónách a aglomeracích, kde dochází k překračování hodnot imisních limitů, ... zlepšením kvality ovzduší v těchto zónách a aglomeracích.“

Hl. m. Praha – Útvar rozvoje hl. m. Prahy OSTATNÍ PŘIPOMÍNKY	str. 35 2. odstavec KAPITOLA 2. POPIS ZVOLENÉ STRATEGIE, Globální cíl a specifické cíle	K výraznějšímu nárůstu emisí NO _x , CO a CO ₂ došlo u mobilních zdrojů, z toho v silniční dopravě přibližně o 6 %. Není zde jasné, za jaký časový interval je vývoj hodnocen.	Akceptováno. Bude doplněno.
ČSÚ		V materiálu jsou ve velké míře použita data ze statistik Eurostatu a OECD, kromě dat týkajících se produkce odpadů a nakládání s nimi, která byla převzata jen z administrativních zdrojů. Český statistický úřad zjišťuje data o produkci a nakládání s odpady, která poskytuje mezinárodním institucím a bylo by vhodnější využít tyto statistické údaje.	Neakceptováno. MŽP pracuje při vyhodnocování stavu OH s daty ISOH
Hospodářská komora ČR	Kapitola 1, str. 28, SWOT ANALÝZA	Zvážit zpřesnění silné stránky označené jako „propracovaný reprezentativní systém chráněných území“. (Slovo „reprezentativní“ se zdá být zavádějící.)	Neakceptováno.
MF		Dále Vás upozorňujeme na změnu data u problematiky předkládání prohlášení o uzavření Komisi. Původní termín 31.12.2016 se změnil na 31.3.2017 a je tedy třeba upravit příslušné písmeno upravující činnost auditního orgánu takto: „předloží Komisi nejpozději do 31.3.2017 prohlášení o uzavření, ve kterém vyhodnotí platnost žádosti o závěrečnou platbu a zákonnost a řádnost souvisejících transakcí zahrnutých do závěrečného výkazu výdajů“.	Zpracováno
Liberecký kraj odpady	Kapitola 3, priorita 4, 4.1 str.74	Výsledek: pod 3. a 5. odrážkou jsou uvedeny dvakrát stejné výsledky	Akceptováno, odstraněno
Liberecký kraj odpady	Kapitola 3, priorita 4, 4.1 str.75	Termín „staré skládky“ je často zaměňován za „staré zátěže“ (což také mnohdy jsou) – jak to bude rozlišeno? (viz rovněž na str. 79 dole, kde je jako SEZ definován ohrožující kontaminace, jejíž původce již neexistuje)	Neakceptováno – pojem staré skládky je slangový, státní správou využívaný termín, při zpracování OP ŽP bylo se SFŽP dohodnuto, že tam bude ponechán, Z odborného hlediska s připomínkou souhlasíme.
Liberecký kraj odpady	Kapitola 3, priorita 4, 4.1 str.76	Vhodné/podporované aktivity: zmatené („rekultivace...“ Je častěji dvakrát?), neurčité (co je myšleno budováním zařízení na nakládání s NO, když je tam dále i budování zařízení na využívání odpadů a systémů odděleného sběru NO?)	Pojem zařízení na nakládání s NO obecnější termín a zahrnuje i využití sběr NO
Úřad pro ochranu hospodářské soutěže	obecně	Vzhledem k unifikaci celého materiálu se jeví jako vhodné ke každé oblasti intervence, obsažené v operačním programu, v níž se mezi „konečnými příjemci podpor (cílové skupiny)“ vyskytují fyzické osoby, právnické osoby, podnikatelské subjekty, občanská sdružení, nevládní ziskové organizace atp. doplnit ustanovení, že se veřejná podpora poskytovaná v rámci dané oblasti intervence bude řídit „Obecnými zásadami Společenství o státní podpoře na ochranu životního prostředí“ v platném znění a až do doby schválení poskytnutí podpory v rámci dané oblasti intervence Evropskou komisí nebude veřejná podpora projektům poskytována.	Akceptováno.
Ústecký kraj odbor Regionálního rozvoje	Kap. 1.1, str. 51	V podporovaných aktivitách neomezovat obce pod 2000 EO u výstavby stokových systémů potřebou ležet v území vyžadujícím zvláštní ochranu (NATURA apod.), stejná situace u 1.2 (pitná voda)	Neakceptováno. Obce do 2000 EO budou řešeny MZe.

KÚ Ústeckého kraje, OŽPZ	Kap. 4.1, str. 77/76	Rozšířit seznam konečných příjemců podpor např. o Správy CHKO vzhledem k podporovaným aktivitám – odstraňování nepovolených skládek ve zvláště chráněném území	Bude upřesněno v implementačním dokumentu.
KÚ Ústeckého kraje, OŽPZ	str. 61, část 2.1 Vhodné/podporované aktivity	Doporučujeme zvážit náhradu textu „... v zónách s oblastmi se zhoršenou kvalitou ovzduší“ u 8. a 9. odrážky, následujícím textem pod odrážkami: „Aktivity „Snížení příspěvku k imisní zátěži obyvatel omezením emisí z dopravy“ a „Snížení příspěvku k imisní zátěži obyvatel omezením primární a sekundární prašnosti z povrchů“ budou realizovány pouze ve městech a obcích ležících na území vybraných stavebních úřadů, kde došlo v průběhu uplynulých pěti let alespoň třikrát k překročení hodnoty imisního limitu pro suspendované částice frakce PM ₁₀ . Tyto aktivity budou dále podporovány pouze v rámci komplexního řešení kvality ovzduší, např. v rámci realizace programu ke zlepšení kvality ovzduší.“	Akceptováno
KÚ Ústeckého kraje, OŽPZ	str. 61, část 2.1 Vhodné/podporované aktivity	Doporučujeme u 7. odrážky zrušit slovo „nesilniční“.	Akceptováno
KÚ Ústeckého kraje, OŽPZ	str. 61, část 2.1 Vhodné/podporované aktivity	Doporučujeme doplnit novou odrážku „pořízení či rekonstrukce spalovacích zařízení sloužících jako CZT“.	Akceptováno , ale bude textově formulováno
KÚ Ústeckého kraje, OŽPZ	str. 61, část 2.1 Typy operací	Navrhujeme nahradit současný text „Grantová schémata (např. granty a globální granty), dotace.“ textem „Individuální projekty a grantová schémata.“	Akceptováno
KÚ Ústeckého kraje, OŽPZ	str. 63, část 2.2, 3. řádka	Doporučujeme přesunout větu: „Významným pozitivním vedlejším efektem snižování emisí znečišťujících látek je i snižování emisí oxidu uhličitého (CO ₂).“ do části Strategie pro dosažení cílů, neboť tato informace má obecnou platnost pro celou prioritu 2.	Akceptováno
KÚ Ústeckého kraje, OŽPZ	str. 63, část 2.2 Operační cíle intervence	Doporučujeme zvážit doplnit na konec 1. a 2. odrážky slova „ze stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší“.	Akceptováno
KÚ Ústeckého kraje, OŽPZ	str. 63, část 2.2 Operační cíle intervence	Doporučujeme doplnit novou odrážku: „Snižování emisí NH ₃ u zdrojů znečišťování ovzduší s cílem splnění národního emisního stropu ČR pro NH ₃ a zjištění zlepšení kvality ovzduší této specifické škodliviny ve venkovských oblastech“.	Částečně akceptováno
KÚ Ústeckého kraje, OŽPZ	str. 64, Vazby na jiné priority	Naléhavě doporučujeme na konec odstavce doplnit následující text: „Z priority 2 budou realizovány i projekty zaměřené pouze na energetické úspory, tzn. že při jejich realizaci nedochází k výstavbě nového, či rekonstrukci stávajícího energetického zdroje v rodinných domech nenapojených na CZT.“	Akceptováno.
KÚ Ústeckého kraje, OŽPZ	str. 112 Programové indikátory	Upozorňujeme, že programové indikátory jsou prakticky na všech úrovních a pro většinu priorit zpracovány obtížně využitelně a doporučujeme je dopracovat.	Akceptováno.
KÚ Ústeckého kraje, OŽPZ	str. 112 Programové indikátory	Doporučujeme zvážit zvýšení důrazu na indikátor číslo 30 (kód 21 02 00) „Snižování skleníkových emisí (CO ₂ ekv. a kt)“, s ohledem na skutečnost, že změna klimatu je jedno z klíčových témat EU a prolíná se více prioritami OPŽP.	Doporučujeme akceptovat. Bude upřesněno na jednání.

KÚ Ústeckého kraje, OŽPZ	str. 112 Programové indikátory	Upozorňujeme, že Priorita 3 deklaruje ve vazbách na prioritu 2 nezhoršení kvality ovzduší. Tento fakt však není promítnut v žádném indikátoru, na žádné úrovni této priority a nebude tedy závazně monitorován. Všechny tři oblasti intervence této priority navrhujeme provázat indikátorem „Snížení koncentrace PM ₁₀ v ovzduší“. Tato znečišťující látka je ovšem emitována i spalováním biomasy. Tento indikátor by se měl objevit i mezi indikátory priority 2, neboť vyjadřuje jeden ze zásadních problémů ochrany ovzduší v ČR.	Akceptováno.
Hnutí DUHA	1.3 Oblast intervence – Omezení rizika povodní, <i>Str 54</i> , Vhodné/ podporované aktivity	Doporučujeme neomezovat spodní hranici uznatelných nákladů na řádově miliony Kč, neboť zvláště u protipovodňových opatření je potřeba peníze směřovat spíše do menších projektů. Velmi dobrým rozlivovým projektem může být mokřad vedle řeky za pár set tisíc korun.	Neakceptováno pro tak malé projekty je využití mechanismu Fondu soudržnosti velmi neefektivní
Hnutí DUHA	2.2 Oblast intervence – Omezení emisí, <i>str. 63</i> – Operační cíle intervence	Je nutné stanovit kritéria uznatelnosti, která budou vyžadovat snížení emisí CO ₂ na určitou hladinu. Tedy: podmínkou pro přidělení peněz na snižování lokálních polutantů typu NO _x musí být zároveň snížení emisí CO ₂ (změna paliv).	Neakceptováno Nelze souhlasit s tím, že by znečišťující látky byly „lokálními polutanty“. U řady těchto látek (např. uvedené NO _x , PM _{2,5} a další) byl identifikován i „hemisférický“ přenos znečištění. Priorita 2 je primárně zaměřena na zlepšení kvality ovzduší a snížení emisí znečišťujících látek. I přesto bude u projektů z priority 2, kde to je relevantní, vyhodnocován indikátor snížení emisí skleníkových plynů, aby byl zaručen také příspěvek ke snížení emisí CO ₂ .
Hnutí DUHA	4. Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží, <i>str. 73</i>	Již z popisu výchozího stavu vyplývá, že priorita č. 4 by měla mít jiný obsah a globální cíl by měl být změněn. V popisu výchozího stavu se konstatuje, že není dodržována hierarchie nakládání s odpady a že se nedostatečně prosazuje prevence vzniku odpadů. Globálním cílem by tedy mělo být: „snížit produkci odpadů“. Tento cíl odpovídá cíli EU z pátého akčního programu pro ŽP i hierarchii nakládání s odpady.	Akceptováno – text upraven
Hnutí DUHA	4. Zkvalitnění nakládání s odpady a odstraňování starých ekologických zátěží, <i>str 74</i> , Dopady	Namísto hodnocení dopadů na základě „podílu využívaných odpadů“ navrhujeme uvést hodnocení výsledků na základě „podílu materiálově využívaných odpadů“. To je také v souladu s POH ČR, který požaduje zvýšit materiálově využívání odpadů a komunálních odpadů.	Akceptováno , v textu kapitoly doplněno

Vypořádání vybraných požadavků daných zjišťovacím řízením:

<ul style="list-style-type: none"> • Při posouzení se zaměřit na implementační systém OP ŽP. Vyhodnotit, zda systém výběru konkrétních projektů dostatečně zohledňuje kritéria ochrany lidského zdraví, kritéria ochrany přírody a krajiny a přednostní využití brownfields. Vyhodnotit, zda systém příjmu, výběru a kontroly realizace konkrétních projektů dostatečně zajišťuje, že evropské finance budou přiděleny pouze projektům, které nepoškodí životní prostředí. Posouzení, zda systém výběru jednotlivých projektů v OP ŽP dostatečně zohledňuje připravenost projektů k realizaci, a to i z hlediska zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů. 	<p>Implementační systém byl dopracován na základě připomínek, jednotlivé projekty budou hodnoceny procesem EIA v návaznosti na indikátory a kritéria stanovená SEA operačního programu – viz kapitoly č. 9 a 11. Kritéria ochrany lidského zdraví, kritéria ochrany přírody a krajiny a přednostní využití brownfields jsou patřičně zdůrazněna v relevantních prioritách a operačních cílech, resp. opatřeních.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Posouzení souladu OP ŽP s jinými relevantními koncepcemi, zejména koncepcemi ochrany přírody a krajiny, programy snižování emisí, vodohospodářskými koncepcemi a plány odpadového hospodářství, plány péče o velkoplošná zvláště chráněná území atd. (posouzení, zda a jak OP ŽP zohledňuje cíle a opatření Státní politiky životního prostředí ČR, Strategie ochrany biologické rozmanitosti ČR, Integrovaného národního programu snižování emisí ČR (včetně Národního programu ke zlepšení kvality ovzduší), Plánu odpadového hospodářství ČR, Národního programu na podporu úspor energie a využití obnovitelných a druhotných zdrojů energie, Národní strategie rozvoje cyklistické dopravy). Vyhodnocení vazby OP ŽP na Státní politiku životního prostředí ČR a Strategii udržitelného rozvoje ČR. 	<p>Operační program byl komparován s cíli všech jmenovitě uvedených programových dokumentů (viz kapitola č. 5) a orientačně porovnán s plánem péče jednoho VCHÚ (KRNAP) a se všemi dostupnými relevantními krajskými koncepcemi.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Vyhodnocení, jaké dopady může mít OP ŽP na zvláště chráněná území, významné krajinné prvky, přírodní parky, územní systémy ekologické stability a zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů. Posouzení, zda a jak OP ŽP zohledňuje existenci zvláště chráněných území a vytváří možnosti pro uchování a zlepšování stavu předmětů ochrany. 	<p>OP ŽP a SEA tohoto programu v patřičné míře upřednostňují zájmy a potřeby ochrany přírody, nejpodrobněji viz kapitola č. 4 a relevantní opatření v tabulkách hodnocení vlivů.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Posouzení, zda OP ŽP zohledňuje cíle a opatření Dlouhodobého programu zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva ČR – Zdraví pro všechny v 21. století. Při posuzování vlivů OP ŽP na veřejné zdraví klást důraz na rizika související s hlukovou zátěží a znečištěním ovzduší. 	<p>Ano – při respektování příslušných kapitol SEA, zejména kapitoly č. 12.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Posouzení, zda a jak OP ŽP přispívá k ochraně podzemních a povrchových vod (zejména opatření k omezení eutrofizace vod, protierozní ochraně ZPF, eliminaci bodových znečištění vodních toků) a ochraně před povodněmi (zvýšení retenční schopnosti krajiny biologickými opatřeními a budování malých vodních akumulací a poldrů ke snížení a časovému rozložení povodňových průtoků – preferování alternativních způsobů řešení před čistě technickými opatřeními, dopady na biologickou diverzitu a přirozenou dynamiku vodních toků). Posouzení, zda a jak OP ŽP přispívá ke zlepšení kvality vody v hlavních zdrojích pitné vody. 	<p>Při respektování požadavků SEA OP přispěje k náležitě ochraně vod – podrobněji viz kapitoly č. 5, 6, 7 a 10 a 11.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Posouzení, zda a jak jsou do OP ŽP promítnuty principy ochrany ZPF (rozvoj průmyslových zón, bydlení a dopravy). Vyhodnocení, zda a do jaké míry OP ŽP vytváří podmínky pro omezení záboru půdy a volné krajiny. 	<p>SEA prosazuje prioritu využívání brownfields.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Posouzení, zda a jakým způsobem OP ŽP přispívá ke snížení emisí (znečištění ovzduší (včetně dopadu na klima), hluku, světelné znečištění). 	<p>Ano – při respektování příslušných kapitol SEA.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Posouzení, zda a jakým způsobem OP ŽP zohledňuje stávající imisní zatížení dotčeného území (zejména ve vztahu k imisím oxidů dusíku, oxidů uhlíku, aromatických uhlovodíků a polétavého prachu – PM10, PM 2,5) a jak přispívá k odstraňování nadlimitní imisní zátěže obyvatelstva. 	<p>Ano – při respektování příslušných kapitol SEA.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Posouzení, zda a jak OP ŽP podporuje vybudování popř. intenzifikaci čistíren odpadních vod a kanalizací, a to i v malých obcích. Posouzení, zda a jak OP ŽP 	<p>Ano, viz vypořádání připomínek.</p>

zabezpečuje snížení emisí celkového dusíku a celkového fosforu z ČOV zejména v obcích pod 2000 EO, za účelem snížení imisní situace v malých vodních tocích a občanských vodotečích, jsou-li recipientem,.	
<ul style="list-style-type: none"> • Posouzení, zda a jak OP ŽP přispívá k řešení problematiky starých ekologických zátěží a k odstraňování černých skládek. 	Ano – při respektování příslušných kapitol SEA.
<ul style="list-style-type: none"> • Posouzení, zda a jak OP ŽP přispívá k zavedení komplexního systému nakládání s odpady, který by řešil uzavřený cyklus separace, zpracování, využití a zneškodnění odpadů. Posouzení, do jaké míry OP ŽP podporuje možnosti likvidace a následného využití biologicky rozložitelného odpadu. 	OP nutno dopracovat ve smyslu připomínek SEA.
<ul style="list-style-type: none"> • Posouzení vazby podpory zřizování provozu obnovitelných zdrojů energie na minimalizaci jejich působení na životní prostředí a krajinu. 	Je zahrnuto v podmiňujících opatřeních SEA.
<ul style="list-style-type: none"> • Posouzení, zda a jak OP ŽP přispívá k zastavení poklesu biodiversity a zastavení fragmentace přírodních biotopů a krajiny. Posouzení, zda a jakým způsobem OP ŽP přispívá k zlepšování stavu přírody a krajiny (opatření proti intenzivnímu šíření nepůvodních druhů, opatření ke snížení eroze půd, atd.) 	Je zahrnuto v podmiňujících opatřeních SEA – viz relevantní pasáže kapitol č. 4, 5, 6, 7, 9 a 11 .
<ul style="list-style-type: none"> • Posouzení, zda OP ŽP navrhuje nástroje pro řešení rostoucích negativních vlivů dopravy. 	Ano.
<ul style="list-style-type: none"> • Posouzení, zda a jak OP ŽP přispívá k řešení stávajících problémů životního prostředí tak, jak jsou uvedeny v oznámení koncepce. 	Ano – při respektování příslušných kapitol SEA.
<ul style="list-style-type: none"> • Všechna vyjádření a připomínky, které MŽP obdrželo v průběhu zjišťovacího řízení, je nezbytné ve vyhodnocení OP ŽP vypořádat. 	Vypořádáno samostatně dále.
<ul style="list-style-type: none"> • Na základě stanovisek příslušných orgánů ochrany přírody dle §§ 45h,i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, budou hodnoceny vlivy koncepce na evropsky významné lokality a ptačí oblasti dle §§ 45h,i tohoto zákona. Při tomto hodnocení je nutné zohlednit relevantní připomínky příslušných orgánů ochrany přírody a krajiny. 	Ano, v samostatné kapitole SEA (kapitola č. 4).

Vypořádání vůči SEA relevantních vyjádření a připomínek, které MŽP obdrželo v průběhu zjišťovacího řízení:

<p>MŽP, odbor odpadů, 26.4.2006:</p> <p>OP ŽP musí vycházet za oblast odpadového hospodářství ze schváleného Plánu odpadového hospodářství ČR</p>	Je respektováno v příslušných kapitolách SEA a v návrhu Stanoviska.
<p>Správa Národního parku České Švýcarsko, 2.5.2006:</p> <p>Stanovení limitů a podmínek vzhledem k zájmům chráněným zákonem o ochraně přírody a krajiny</p>	Je respektováno v příslušných kapitolách SEA (zejména kapitola č. 4), v relevantních opatřeních v rámci tabulky vlivů OP ŽP a v návrhu Stanoviska.
<p>Hnutí DUHA, 2.5.2006:</p> <p>Patříčně hodnotit dopady na klima, opatření v dopravě, vztahy opatření k ochraně před povodněmi a ochrany biodiversity a přirozené dynamiky vodních toků, souvislosti odpadové problematiky a energomateriálové náročnosti ekonomiky; navrhnout konkrétní ekologické podmínky pro všechna opatření.</p>	Je respektováno v příslušných kapitolách SEA (zejména kapitoly č. 5, 6, 7, 9, 10 a 11) a v návrhu Stanoviska.

15. Závěry a doporučení včetně návrhu stanoviska ke koncepci.

NÁVRH STANOVISKA

Ministerstva životního prostředí

**podle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí,
ve znění zákona č. 93/2004 Sb.,**

k návrhu koncepce

„Operační program

Životní prostředí

na období 2007 – 2013“

verze červenec 2006

Předkladatel koncepce: Ministerstvo životního prostředí

Zpracovatel posouzení:

RNDr. Miroslav Martiš, CSc.

(osvědčení odborné způsobilosti pro posuzování vlivů na životní prostředí č.j. 5914/948/OPV/93 ze dne 1.6.1993)

Ing. Vladimír Zdražil

(osvědčení odborné způsobilosti pro posuzování vlivů na životní prostředí č.j. 5920/946/OPV/93 ze dne 3.5.1994)

Mgr. Karel Houdek

(osvědčení odborné způsobilosti pro posuzování vlivů na životní prostředí č.j. 5916/950/OPV/93 ze dne 19.4.1994)

Mgr. Stanislav Mudra

(autorizace k provádění posouzení podle §§ 45h a 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění, č.j.:630/66/05 ze dne 8.3.2005)

MUDr. Magdalena Zimová, CSc.

Stručný popis koncepce:

Operační program životního prostředí České republiky na období 2007 – 2013 se pořizuje jako koncepční dokument rozvíjející prioritní osu Národního rozvojového programu „Ochrana a zlepšení kvality životního prostředí“ pro období 2007 – 2013.

Závazky České republiky v životním prostředí a jejich plnění jsou předmětem usnesení vlády ČR č. 594 ze dne 18. června 2003 k „Rámcové strategii financování investic na zajištění implementace právních předpisů ES v oblasti životního prostředí“.

Tento dokument spolu s dalšími souvisejícími koncepcemi vytváří rámec pro formování politiky ochrany a tvorby životního prostředí České republiky komplementární s politikou Evropské unie.

Stručný popis posouzení:

Posouzení vlivů OP ŽP na životní prostředí bylo provedeno v souladu se zákonem č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění zákona č. 93/2004 Sb., dle přílohy č. 9 zákona.

Pro zhodnocení možných významných vlivů na životní prostředí bylo využito posouzení možného ovlivnění jednotlivých významných složek životního prostředí a na úrovni významných relevantních environmentálních cílů byla vybrána základní sada těchto cílů, vycházející z analyzovaných environmentálních strategií a metodických doporučení Evropské komise pro hodnocení vlivů operací strukturálních fondů na životní prostředí.

Předložený OP ŽP byl také posouzen podle ustanovení § 45h a § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů a to z hlediska důsledků na evropsky významné lokality a ptačí oblasti a stav jejich ochrany.

Závěry posouzení:

Ministerstvo životního prostředí jako příslušný orgán podle § 21 zákona č. 100/2001 Sb., na základě návrhu koncepce, zpracovaného posouzení koncepce dle zákona č. 100/2001 Sb., včetně vyhodnocení koncepce dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, vyjádření dotčených orgánů státní správy, dotčených územně samosprávných celků a veřejnosti a výsledků veřejného projednání vydává:

SOUHLASNÉ STANOVISKO

k návrhu koncepce

„Operační program Životní prostředí na období 2007 – 2013“

verze červen 2006

za dodržení níže uvedených podmínek stanoviska (část A).

Realizace koncepce „Program rozvoje venkova ČR na období 2007 – 2013“ nebude mít významný negativní vliv na evropsky významné lokality a ptačí oblasti za dodržení níže uvedených podmínek stanoviska (část B).

A. Podmínky souhlasného stanoviska:

- Doplnit zpracování problematiky odpadového hospodářství ve vztahu k vlivům na veřejné zdraví v souladu s aktuálním stavem.
- Doplnit porovnání cílů OP ŽP s cíli dalších koncepčních a programových dokumentů ze sféry veřejného zdraví a s cíli vybraných odvětvových a regionálních rozvojových koncepcí a politik.
- Hluběji propracovat cíle ve sféře environmentálních systémů managementu.
- Doplnit a prohloubit monitorovací systém ve sféře péče o lokality soustavy Natura 2000.
- Ještě výrazněji podpořit aktivity ve sféře environmentálního vzdělávání a osvěty.
- Při realizaci operačního programu budou u jednotlivých podporovaných projektů respektovány podmínky, stanovené vyhodnocením vlivů na životní prostředí pro globální a strategické cíle ve vztahu k navrhovaným aktivitám.
- Bude zaveden systém sledování vlivů na životní prostředí pomocí navrhovaných ukazatelů, kterými bude pravidelně vyhodnocován v průběhu realizace koncepce a výstupy budou zveřejňovány.
- Předkladatel koncepce zveřejní na svých internetových stránkách vyhodnocení všech vyjádření a připomínek došlých po celou dobu přípravy koncepce a připomínek z veřejného projednání, a to jak ke koncepci, tak i k jejímu posouzení.

B. Podmínky souhlasného stanoviska z hlediska vlivů na lokality soustavy Natura 2000:

- 1) Všechny aktivity, vycházející z Operačního programu Životní prostředí na období 2007 – 2013, budou realizovány s respektováním ochrany území evropsky významných lokalit a ptačích oblastí soustavy Natura 2000.

Ministerstvo životního prostředí dále předpokládá, že řídicí složky realizace této koncepce zajistí u každého navrženého řešení co nejširší publicitu a informování veřejnosti.